

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgavebetegnelse | Edition Statement:

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Rousseau, Jean Jacques.; samlede og udgivne af J. J. Rousseau ; oversatte af O. Albertsen.

Den nye Heloise, eller Breve fra to Elskende i en lille By ved Foden af Alperne

2. forbedrede oplag.

Vol. 1

Kjøbenhavn, 1807

2 bd.

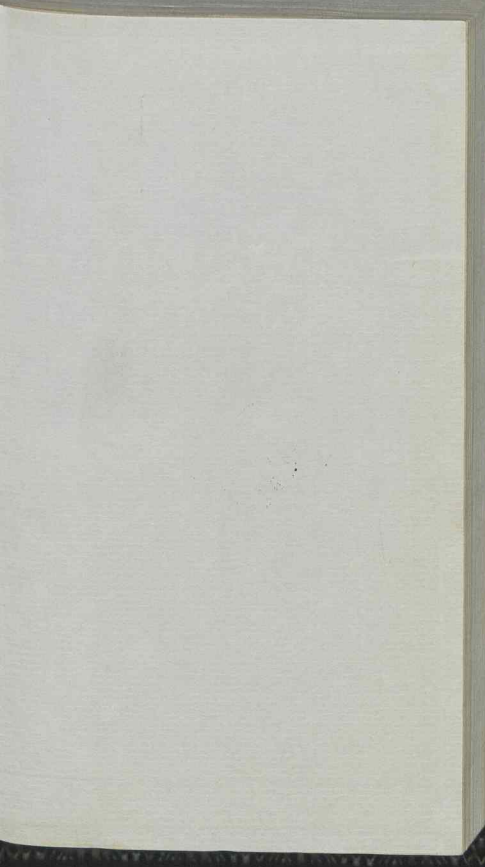
DK

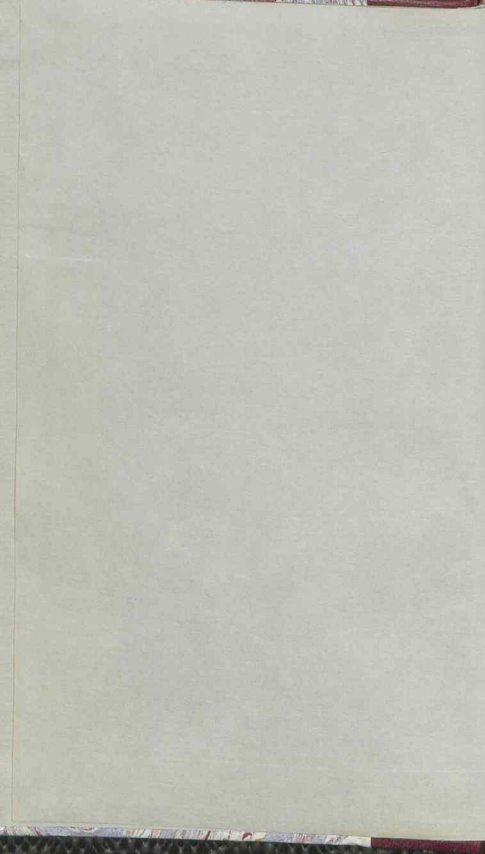
Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Den nne

Minn samt alla färdigens
 Måltidsförmåga och gästfrihet.
 Och den till färdigens förtäring
 lunda staten inbringa. Ad
 Lagen detta lunda. Man
 under kungens allt, som som
 kung af kung, kung kung,
 kung, kung kung, kung
 kung kung.

Ce livre brillant de toutes
 les passion et de tous les
 delinés, où le poète avait
 voulu avant toutes choses
 éviter le bruit, éviter la
 surprise, l'accident, l'em-
 preinte, éviter le drame.
 Ce livre, dans la pensée de
 Jean Jacques avait une suite
 des portraits vivans de
 son éloquente phantasie.
 tableaux reel des ses rêves.

Den nye

S e l o i s e,

eller

Breve fra to Elskende

i en lille By ved Foden af Alperne.

Samlede og udgivne af

J. S. Rousseau.

Oversatte af

D. Albertsen.

Første Bind.

Andet forbedrede Oplag.

Kjøbenhavn 1807.

Trykt paa A. & S. Goldins Forlag,
hos E. M. Cohen.

B r e v I.

Til Julie.

Jeg maa slye Dem, Frøken, jeg forser det nok. Langt kortere burde jeg have ventet, eller rettere sagt, jeg burde aldrig have seet Dem. Men hvad skal jeg nu gjøre? Hvorledes skal jeg forholde mig? De har lovet mig Deres Venskab; see min Forskyld og raad mig.

De veed at det kun var efter Deres Fru Moders Indbydelse, at jeg kom i Deres Huus. Da hun vidste, at jeg havde dyrket nogle yndede Talenter, saa troede hun, at de ikke vilde være unyttige til en istet Datters Opdragelse paa et Sted, der manglede Lærere. Stolt af at kunne pryde med nogle Blomster saa skient et Naturanlæg, vovede jeg at paatage mig dette vanskelige Kald, uden at forudsee Faren, eller i det mindste uden at frygte den. Jeg vil ikke sige Dem at jeg begynder at bøde for min Uforsigtighed. Jeg haaber, at jeg
21
aldrig

aldrig skal forglemme mig selv saa meget, at tale med Dem, om Ting, der ei anstaae Dem at høre, eller tilsidefatte den Afgøelse, som jeg skylder Deres Dyd i en høiere Grad end deres Fødsel og Yndighed. Lider jeg end, saa har jeg dog den Trøst, at jeg lider ene, men jeg vil ikke nyde nogen Lykke paa Deres Bekostning.

Imidlertid seer jeg Dem dog dagligen, og jeg mærker, at De uden at tænke derpaa, uforsætliggen forøger et Onde, som De ikke, kan beklage, men som maa blive dem ubekjendt. Sandt er det, jeg veed hvad Klogskab i Mangel af Haab i deslige Henseender byder, og jeg skulde bestræbe mig for at følge dens Bud, dersom jeg i dette Tilfælde kunde forene Klogskab med Velansændighed. Men hvorledes skal jeg paa en sømmelig Maade unddrage mig fra et Huus, hvor Fruen selv har indbudet mig, hvor hun overvælger mig med Godhed, og hvor hun troer at jeg kan være den, som er hende det dyrebareste paa Jorden, til nogen Nytte? Kan jeg berøve denne sømme Moder den Fornøjelse, engang at overraske sin Gemal med Deres Fremstribt i Kundskaber, som hun af denne Aarsag skjuler for ham? Kan jeg, uden at sige hende et Ord, uhøfligen forlade Huset? Kan jeg tilstaae hende Aarsagen til min Bortgang? og vilde denne Tilstaaelse, som kom fra en Mand, hvis Fødsel og Stand aldeles ikke tillade ham, at gjøre sig Haab om Dem, ikke fornærme hende?

Jeg

Jeg seer kun eet Middel, Frøken, til at komme ud af den Forlegenhed, hvori jeg befinder mig, det er, at den Haand, der har bragt mig dert, hjælper mig ud af den; at min Straf saavelsom min Brøde kommer fra Dem; og at De af Medlidenhed i det mindste vil forbyde mig, at nærme mig Dem. Vilis Deres Forældre mit Brev; forbyd mig at have Udgang i deres Huus, besael mig at gaae hen hvor De vil; jeg kan taale alt af Dem; men frivillig kan jeg ikke slye Dem.

De fordrive mig? Jeg slye Dem? og hvorfor? Er det da en Brøde at have Følelse for Fortjenesten, og at elske den, som man maa ære? Nei, skjønnne Julie, Deres Vndigheder have blendet mine Øjne, men uden de magtigere Vndigheder, der besjele dem, havde de aldrig forledet mit Hjerte. Det er denne rørende Forening af saa levende en Følsomhed og saa usoranderlig en Blidhed, det er denne omme Medlidenhed med Andres Lidelser, det er denne sunde Forstand og denne rene Smag, der har sin Oprindelse fra en ubesmittet Sjel, kort, det er mere Sjælens end Legemets Skjønhed, som jeg tilbeder hos Dem. Jeg tilstaaer, man kan tænke sig Dem endnu langt skjønnere, men vndigere, en retskaffen Mands Hjerte værdigere, nei Julie, det er ikke mueligt.

Jeg vover ofte at smigre mig med den Tanke, at der er en hemmelig Overeensstemmelse imellem vore Tilbøieligheder ligesom imellem vor Smag og

og Alber. Begge ere vi endnu saa unge, at intet
hos os kan forðarne de naturlige Følelser, og alle
vore Tilbojeligheder synes at stemme overeens sam-
men. Uden endnu at have indfuet Verdens eens-
formige Fordomme, er vor Tænkemaade og Følelse
eens, og hvorfor burde jeg ikke formode samme
Overeensstemmelse imellem vort Hjert, som jeg bli-
ver vaer i imellem vort Dndomme? Strundom
mødes vore Øine; nogle Sukke undslippe os paa
een Tid, nogle hemmelige Taarer . . . o Julie,
dersom denne Overeensstemmelse kom fra en højere
Haand . . . dersom Himlen havde bestemt os for
hinanden . . . ! al menneskelig Magt . . . Al! til-
giv! Jeg vover at antage mine Ønsker for Haab.
Min Ønskers Hæftighed giver deres Gjenstand den
Mulighed, den mangler.

Jeg seer med Rædsel hvilken Marter mit Hjer-
te bereder sig selv. Jeg søger ikke at sinigre min
Sygdom; jeg vilde endog hade den, dersom det
var muligt. Døm af den Naade, jeg nylig har ud-
bedet mig af Dem, hvorvidt min Tænkemaade er
teen. Søg, om det er mueligt, at udtørre den Gift-
zens Kilde, som qvæger og tilfide dræber mig. Jeg
vil enten helbredes eller døe, og jeg beder Dem om
en Strengbed, som en Elsker vilde bede om deres
Undest.

Ja, jeg lover, jeg sværger, paa min Side
at anvende alle mine Kræfter, for at komme til min
Forstand igjen, eller at sammenpresse i min Sjæl

af den Urolighed, der opkommer deri. Men bort-
vend af Medlidenhed disse blide Mine, som dræbe
mig; skul for mig Deres Undigheder, Deres Mi-
ner, Deres Arme, Deres Hænder, Deres blonde
Haar, Deres Gebærder; stuf mine Blikkes lystne
Nyegjerrighed; undertryk denne rørende Stemme,
som man ikke kan høre uden at bevæges; vær, at
en Anden end De selv, paa det mit Hjerte kan kom-
me til sig selv igjen. Skal jeg sige dem det uden
Omsvøb? I de Lege, som de ledige Aftentimer give
Leilighed til, overlader De Dem i enhver Paasyn
til en grusom Fortrolighed; De er ikke mere tilbæ-
gholden mod mig end mod en Anden. Endog i
Gaar feilede der kun lidet i, at De til Straf havde
ladet mig faae et Kys; De gjorde kun svag Mod-
stand. Lykkeligvis vogtede jeg mig for at paa-
staae det. Jeg søgte paa min tiltagende Forvir-
ring, at jeg løb min egen Undergang i Møde, og
og holdt mig tilbage. O, dersom jeg i det mindste
havde kysset Dem som jeg ønskede; dette Kys skulde
været mit sidste Suk og jeg skulde døe som den lyk-
keligste blandt Mennesker!

Lader os for Himlens Skyld høre op med
disse Lege, som kunde have stræffelige Følger! Ikke
en eneste af dem, ikke den mindste Bernacleeg er her
uden Fare. Jeg skjælver stedse at træffe Deres Haand
i disse Lege, og jeg veed ikke hvorfra det kommer sig, at
jeg altid træffer den. Aldrig saasnart hviler den
paa min, førend der kommer en Gysen over mig;

Legen

Legen volber mig en Feber, eller rettere sagt, gjør mig sandsestløs; jeg seer, jeg føler intet mere; hvad skal jeg gjøre? hvor skal jeg skjule mig? hvorledes skal jeg indestaae for mig selv?

Naar vi læse sammen, møder der os en anden Ubehagelighed. Forlader os Deres Moder eller Cousine et Øjeblik, saa forandrer sig strax Deres Udsærd. De antager saa alvorlig, ligegyldig og Kold en Mine, at min Erbødighed, og Frygt for at mishage Dem berøve mig al Aandsnærvarrelse og Demmekraft, og stjelvende kan jeg kun med Møje fremskaffe nogle Ord af en Underviisning, som endog De med Deres gennemtrængende Forstand neppe kan fatte. Saaledes bliver denne antagne Ubesindighed os begge lige skadelig; De bereder min Undergang, og lærer intet, uden at jeg kan indsee af hvad Bevæggrund saa fornuftigt et Menneske kan have saa ustadige Luner. Tillad at jeg spørger, hvorledes De kan være saa overgiven i Selskab og saa alvorlig i Eenrum? Jeg troede netop det Modsatte, at vor Udsærd burde rette sig efter Tilskuernes Antal. Men jeg seer tvertimod med lige stor Forlegenhed, at De antager en høitidelig Tone naar vi ere ene, og en fortrolig, naar andre ere nærværende. Gid De dog maatte være Dem selv mere liig, saa vilde jeg maaskee lide mindre!

Dersom den Medlidenhed, der er saa naturlig for ædle Sjele, kan bevæge Dem til at føle en Uhyggelig Smerte, som De har viist nogen Afg-
telse,

telse, saa vil en ringe Forandring i Deres Udsærd formilde hans Tilstand, og han vil da taalmodigere kunne bære baade sin Læusshed og sin Ulykke. Men dersom hans Tilbageholdenhed og Forsætning ikke rører Dem, og de vil betjene Dem af Deres Rettighed til at gjøre ham ulykkelig, saa kan De ogsaa gjøre det, uden at han skal knurre. Langt hellere vil han døe efter Deres Befaling end ved en ubesindig Hæstighed, der kunde gjøre ham strafværdig i Deres Dine. Kort, hvorledes De end bestemmer min Skiebne, saa vil jeg i det mindste ikke kunne bebrejde mig, at jeg har næret hos mig et fordriftigt Haab, og, naar De har læst dette Brev, har De gjort alt, hvad jeg vover at bede Dem om, selv om jeg ikke behøvede at frygte for noget Afslag.

B r e v II.

Hvor har jeg i mit første Brev, ikke bedraget mig-naadige Frøken! Istedet for at lindre min Kummer har jeg kun forøget den ved at udsætte mig for Deres Brede; og jeg føler, at det værste af alt er at mishage Dem. Deres Læusshed, Deres kold-sindige og tilbageholdende Dine bebude mig alt for tydelig min Ulykke. Dersom De for en Deel har bønåret mig, saa skede det blot for desto strengere at straffe mig. E

E poi ch' amor di me vi fece accorta,
 Fur i biondi capelli allor velati,
 E l'amoroso sguardo in se raccolto *)

De afryder offentlig den ustyldige Fortrol-
 lighed, som jeg er taabelig nok til at beklage mig
 over, og naar vi ere ene er De ikke mindre alvor-
 lig; Deres ubtænkte Strængighed yttres sig lige-
 saavel i Deres Føjelighed som i Deres Afslag.

Dersom De vidste hvor martrende denne Kold-
 sindighed er mig! De vilde da søle hvor haardt
 jeg er straffet. Hvor ivrigen ønskede jeg ikke
 at kunne forandre hvad der er skeet, at De aldrig
 havde seet det ulykkelige Brev! Nei, af Frygt for
 at fortørne Dem skulde jeg endog ikke skrive dette
 Brev, om jeg ikke allerede havde skrevet det første;
 jeg vil ikke fordoble min Feil, men rette
 den. Skal, jeg for at formilde Deres Brede,
 sige, at jeg havde bedrager mig selv? Skal jeg
 høiligen forsikre, at min Kjerlighed til Dem ikke
 var sand Kjerlighed? Jeg skulde gjøre saa forhad-
 en Meeneed? Anstaaer saa nedrig en Løgn det Hjer-
 te, som De hersker over? O, lad mig blive ulykkelig,
 om det skal være saa. Har jeg end været uforsigtig,
 saa vil jeg dog hverken være nedrig eller lyve, og den
 Brede, som mit Hjerter har begaaet, kan min Pen
 ikke nægte.

Jeg

* Fra den Tid, at Elskov bød Dem at agte paa
 mig, har De indhyllet Deres blonde Haar, og
 tilbageholdt Deres kjerlighedsfulde Blikke.

Jeg føler allerede forud Vagten af Deres Brede, og jeg venter mig dens yderste Følger som en Gudhed, De skylder mig, da jeg ikke kan vente mig nogen anden af Dem, thi den Tid, der fortærer mig, fortjener Straf, men ei Foragt. Hav Medlidenhed og overlad mig ikke til mig selv! Hav i det mindste den Gudhed, at byde over min Skiebne! Siig mig Deres Villie! Hvad De end foreskriver mig kan jeg ikke andet end adlyde.

Paalægger De mig en evig Tausshed, saa skal jeg tvinge mig til at iagttage den. Gørdemmer De mig til, ikke at komme for Deres Dine, saa sværger jeg, De skal aldrig see mig igjen; befaler de mig at døe. Saa skal dette ikke være det vanskeligste. Der er ingen Befaling, jeg ikke underskriver, uden den, ikke mere at elste Dem; selv deri skulde jeg adlyde Dem, dersom det var mueligt for mig.

Hundrede Gange om Dagen frijtes jeg til at nedkaste mig for Deres Fødder, at væde dem med mine Taarer, og der at finde Døden eller Tilgivelse. Men en drabende Rædsel nedslaaer stedsommit Mod; mine Knæ skjelve og vove ikke at bøje sig; Ordet døer paa mine Læber, og min Sjæl kan ikke betrygge sig mod Frygt for at mishage Dem.

Gives der vel en gyseligere Forsatning end min? Mit Hjerter føler alt for meget hvor strafværdigt det er, og kan dog ikke ophøre at være det. Brøde og Anger bestorme det tilfælles, og uden at vide, hvordan min Skiebne skal blive, svæ-
ver

ver jeg i en uudskaelig Tvivl, imellem Haab om Mildhed og Frygt for Straf.

Men, nei, jeg haaber intet, jeg er ikke berettiget til at haabe noget. Den eneste Naade, jeg penter af Dem, er at fremskynde min Straf. Tilfredsstil en billig Hevn. Er jeg ikke ulykkelig nok, at jeg selv maa bede derom? Straf mig; det er Deres Pligt; men dersom De ikke er ubarmhjertig saa forlad dog dette kolde og misfornøjede Bæsen; naar man fører en Forbryder til Døden, saa yttres man ingen Brede mere imod ham.

B r e v III.

Til Julie.

Bliv ikke utaalmelig. Frøken, det er den sidste Gang jeg gjør Dem Ulejlighed.

Da jeg begyndte at elske Dem, forudsaae jeg langt fra ikke alle de Uheld, jeg beredte mig. I Begyndelsen sølte jeg kun en haabeløs Kjerligheds Lidelser, som Fornuften kunde overvinde ved Hjælp af Tiden! siden lærte jeg at kjende et endnu større Uheld i Bedrøvelsen over at mishage Dem, og nu er Følelsen af Deres egne Lidelser mere smertelig for mig end alt det øvrige. O Julie! Jeg seer
med

med Smerte, at min Klage forstyrrer Deres Rolighed. De iagttager vel en uovervindelig Tausshed men alt rober for mit opmærksomme Hjerter Deres lønlige Betynmringer. Deres Dine blive mørke og matte og heste sig paa Jorden. De kaster nogle sjaalne Blikke paa mig; Deres friske Ansigtssfarve taber sig; en usædvanlig Blegghed bedækker Deres Kinder; Munterheden forlader Dem; en drøvende Bedrøvelse nedtrykker Dem, og kun Deres Sjæls usoranderlige Blidhed holder Dem endnu lidt i godt Lune.

De være nu Gelelse, Foragt for eller Mielidenshed med mine Lidelser, saa seer jeg dog, at de røre Dem, og min Frygt for at forøge Deres Kummer smelter mig langt mere end det Haab, den kan yde mig, kunde være smigrende for mig; thi, hvis jeg ikke bedrager mig, saa er Deres Lyksalighed mig dyrebare end min egen.

Naar jeg imidlertid seer tilbage paa mig selv, begynder jeg igjen at indsee, hvor falsk jeg havde dømt om mit eget Hjerter, og alt for seent føler jeg nu at det, jeg i Forstningen kun betragtede som en forbigaaende Ruus, vil bestemme mit Livs Skjebne. Det er Deres tiltagende Gormodighed, der lod mig føle den Bedrøvelse, der er en Virkning af mine Lidelser. Aldrig, nei aldrig, havde Deres Dines Ild, Deres Ansigtssfarves Glans, Deres Forstands Ypperlighed, al Deres forrige Munterheds Ynde, kunnet frembringe
saa-

saadanne Virkninger som Deres Medfagenhed. Vær overtydet om, guddommelige Julie, at De, dersom De kunde see den Lue, som disse otte mørke Dage have tændt i min Giel, selv vilde sukke over den Kummer, De forarsager mig. Fra nu af kan den ikke læges mere: og jeg føler med Fortvivlelse, at den Ild, der fortærer mig, ei kan udslukkes førend i Graven.

Lige meget! Den, som ikke kan gjøre sig lykkelig, fortjener i det mindste at være det, og jeg skal tvinge Dem til at agte et Menneske, som De ikke har værdiget det mindste Svar. Jeg er ung og kan engang fortjene den Agtelse, jeg nu ikke er værdig til. Imidlertid maa jeg gjengive Dem den Rolighed, som jeg for stedse har tabt og som jeg her imod min Villie rover Dem.

Det er billigt, at jeg allene bærer Skylden for den Brøde, hvori jeg allene er skyldig. Farvel, alt for skjenne Julie, lev rolig og vær igjen saa munter som før; fra i Morgen af skal De ikke see mig mere. Men vær forsikket om, at den brændende og rene Kjerlighed, jeg sølte for Dem, aldrig i mit Liv skal udslukkes, at mit Hjerte, fuldt af saa værdig en Gjenstand, aldrig vil kunne fornødre sig selv; at det fra nu af deler sin eneste Hyl- ding mellem Dem og Dyden, og at man aldrig skal see nogen anden Ild vanhellige det Alter, hvorpå Julie blev tilbedet.

For-

Første Billede.

Fra Julie.

Drag ikke bort i den Tanke, at De har gjort Deres Afreise nødvendig. Et dydigt Hjerter vilde vide at overvinde sig selv eller tie, og vilde da maaskee gjøre sig frygtet. Men De . . . De kan gjerne blive her.

Svar.

Jeg har længe tiet; endelig bragte Deres Kulde mig til at tale. Om man end kan overvinde sig selv for Dydens Skyld, saa taaler man dog ikke at foragtes af den, man elsker. Jeg maa reise.

Anden Billede.

Fra Julie.

Nei, min Herre, efter det, De syntes at føle, efter det, De har vovet at sige mig, reiser ikke en saadan Mand som De har foregivet at være; han gjør mere.

Svar.

S v a r.

Jeg har ikke foregivet andet end en modereret
Lidenskab i et fortvivlet Hjerte. I Morgen skal
De være tilfreds; og hvad De da end siger derom,
skal jeg dog have gjort mindre end reist bort.

E r e d i e B i l l e t.

Fra Julie.

Ussindige! dersom mit Liv er Dig kjert, saa frygt
for at angribe Dit eget. Der er Selvfab omkring
mig og jeg kan hverken tale med Dem eller skrive
Dem til førend i Morgen. Hav Taalmodighed.

B r e v III.

Fra Julie.

Endelig maa jeg' da tilstaae den ulykkelige, alt for
stet skjulte Hemmelighed. Hvor ofte har jeg ikke
svoret,

svoret, at den ikke skal komme over mine Læber før end det sidste Mandedræt. Den Fare, hvori Dit Liv er, afdvinger mig den; den undslipper mig og Æren er tabt. Ak! alt for vel har jeg holdt Ord; gives der en grusommere Død end at overleve sin Ære?

Hvad skal jeg sige? Hvorledes skal jeg bryde en saa besværlig Tausshed? eller, hvad som mere er, har jeg ikke allerede sagt alt og har De ikke allerede tilfulde forstaaet mig? Ak, Du har seet for meget til at Du ikke skulde kunne gjette det øvrige. Den nedrige Forfører har gradviis trukket mig ind i Snaren, og uden at kunne standse mig selv, seer jeg den gyselige Afgrund, som jeg lever i Nøde. Listige Mand! Det er snarere min Kjerlighed end Din, der giver Dig Dristighed. Du seer mit Hjertes Bilsfarelse, Du benytter Dig deraf for at styrte mig, og naar Du gjør mig foragtelig, saa er min største Kummer, at jeg er nødt til at foragte Dig. Ak, Elendige! jeg ærede Dig og Du vanærede mig! Ero mig, havde Dit Hierte været istand til, roligere at nyde denne Geir, saa havde det aldrig vundet den.

Du veed det; Din Anger forøges derved; min Sjel kjendte ikke nogen strafværdig Tilbeielighed. Sædeligheden og Dyden vare mig dyrebare; Jeg glædede mig at kunne vaage over dem i et simpelt og virksomt Liv. Hvad nytter mig nu Beskræbelse, som Himlen ikke velsignede? Fra den før-

første Dag af jeg havde det Uheld, at see Dig, sølte jeg den Gift, der ødelægger mine Sandser og min Forstand; jeg sølte den det første Djeblisk, og dine Dine, Dine Kælelser, Dine Samtaler, Din strafværdige Pen gjorde den hver Dag mere dræbende.

Jeg har ikke forsømt noget, der kunde standse denne ulykkelige Lidenksabs Fremgang. For svag til at kunne modstaae den, har jeg i det mindste villet vogte mig for at blive angreben af den; men Dine Forfølgelser have stuffet min unyttige Forsigtighed. Hundrede Gange har jeg villet kaste mig for mine Forældres Fødder, hundrede Gange har jeg villet aabne for Dem mit brødefulde Hjerter; de vilde ikke kunne vide hvad der foregaaer deri; de vilde anvende de sædvanlige Lægemidler mod en fortvivlet Sygdom; min Moder er svag og gjælder ikke meget; jeg kjender min Faders ubøjelige Streng-
hed, og jeg vilde kun styrte og vanære mig, min Familie og Dig selv. Min Veninde er fraværende, min Broder er død; jeg finder i den hele Verden ingen Beskytter mod den Fiende, der forfølger mig; forgjeves anraaber jeg Himlen; Himlen er døv for de Svages Bønner. Alting opflammer den Ild, der fortærer mig; alting overgiver mig til mig selv eller rettere til Dig; hele Naturen synes at vær Din Medskyldig; alle mine Bestræbelser ere forgjeves; jeg tilbeder Dig, trods min egen Beslutning. Hvorledes skuldemit Hjerter, der med sin hele Kraft ikke formaaede at gjere mindste Modstand, nu kun give halvt

halvt efter? Hvorledes skulde dette Hjerter, der aldrig kan forstille sig, skjule det øvrige af sin Svaghed for Dig? Al! det første Skridt, som kostede meest, er netop det, jeg ikke burde gjort; hvorledes skal jeg nu standse ved de øvrige? Nei, fra dette første Skridt føler jeg mig nedstyrtet i Afgrunden og Du kan nu gjøre mig saa ulykkelig som Du vil.

Den Tilstand, hvori jeg befinder mig, er saa rædsom, at jeg ikke kan tage min Tilflugt til nogen anden end til den, der bragte mig deri, og at Du, for at afværge min Undergang, bør være min eneste Forsvarer mod Dig selv. Jeg veed, jeg kunde opstætte denne Tilstaaelse, som min Fortvivlelse aftvinger mig, jeg kunde i nogen Tid skjule min Skændsel og gradviis give efter for at stusse mig selv. Forsænelige Klogskab, som kan smigre min Egentjerselighed, men ikke redde min Dyd! Al, jeg veed alt for vel, jeg føler alt for vel, hvortil den første Feil leder, og jeg søgte ikke at berede, men at forebygge min Undergang.

Men dersom Du ikke er en Uværdig, dersom der i Din Barm endnu er en Gnist af Lyd og noget Spor af den Vesselselse, som Du foretog mig at være gennemtrængt af — — — kunde jeg da vel troe Dig nedrig nok til at misbruge den Tilstaaelse, som min Afstandighed aftvinger mig? Nei, jeg kjender Dig for vel; Du vil understøtte min Svaghed, Du vil beskytte mig mod mit eget Hjerter. Din Dyd er min Ukyldigs sidste Tilflugt; min Ære vover at anbetroe sig til Din; Du kan ikke bevare den

B

ene

ene uden den anden. Høimodige Sjel, bevar dem begge! og hav i det mindste af Kjerlighed til Dig selv Medlidenhed med mig.

O Gud! er jeg ikke allerede ydmyget nok? Jeg tilskriver Dig paa min Kna; jeg værder Papiret med mine Taarer; mine frygtssomme Bønner ere henvendte til Dig. Tænk imidlertid ikke, at jeg er uvidende om, at det er mig, som Du egentlig burde bønfaalde, og at jeg, for at adlydes, kun behøvede, paa en kunstig Maade at gjøre mig foragtelig. Ven! behold dette forsængelige Herredømme, men lad mig beholde Ustydigheden. Jeg vil hellere være Din Slavinde og være ustydig, end købe Din Afhængighed med min Banære. Der som Du værdiger, at høre min Bøn, hvilken Kjerlighed, hvilken Agtelse kan Du da ikke vente Dig af den, der maa takke Dig for, at hun er kommen til Livet igjen? Hvor yndig er ikke to ubesmittede Sjæles blide Forening! Dine overvundne Begjærligheder ville være Kilben til Din Lyksalighed, og de Glæder, Du vil nyde, Himlen selv værdige.

Jeg troer, jeg haaber, at et Hjerte, som synes at fortjene min hele Sjæls Hengivenhed, ikke vil fornægte den Høimodighed, jeg venter af det. Var det end nedrigt nok til at misbruge min Forgivelse og den Tilståelse, det aftrvinger mig, saa haaber jeg dog alligevel, at Foragt og Brede skulde giengive mig den tabte Fornuft, at jeg ikke vilde være seig nok til at frygte en Elsker, som jeg maatte redme ved. Du skal worde dydig eller foragtet;

jeg

jeg vil vorde agtet eller helbreddet, dette er, næst **D**en, det eneste Haab, der er tilovers for mig.

B r e v V.

Til Julie.

D Himmel! Jeg havde en Sjæl for Smerten, giv mig ogsaa En for Lyksaligheden! Kjerlighed, Sjælens Liv, kom og styrk min, som er nær ved at haane! Dydens uudsigelige Ynde! Uimodstaelige Kraft i den Elskendes Stemme! Held, Glæde, Hentykkelse! hvor ere eders Vile saa hvasse! og hvor kan udholde deres Angreb? O, hvor formaaer jeg at rumme den Strøm af Galskab, der oversvømmet mit Hjerter? Hvorledes skal jeg forsone de Bedrøvelser, jeg har foraarsaget den bange Elskersinde? Julie Nei, min Julie paa Kna? Min Julie udgode Taarer? Hun, som hele Verden burde hylde, skal bede en Mand, der tilbeder hende, ikke at fornærme hende, ikke at vanære sig selv! Var jeg istand til at være vred paa Dig, saa skal det være, fordi Din Uengsteligbed fornædler os. Dem bedre, ubesmittede og himmelske Skjønne, om Bestaffenheden af Dit Herredømme! Al, naar jeg tilbeder Din Skjønheds Ynde, støter det da ikke fornemmelig, fordi den er et Afskyk af den rene Sjæl, som giver den Liv, og som alle Din Trækt bære et guddommeligt Præg af? Du siger for, at give efter for min Paatrængenhed? men

Hvilken Vaatrængenhed kan den befrygte, som indse
gud r Ervødigbed og Belangstændighed med alle
de Følelser, hun opvækker? Gives der paa den hele
Jord et Menneske, der kunde være saa nedrigt, at
tillade sig noget mod Dig?

Tillad, o, tillad! at jeg elskes elskes af den
. Jordens Trone, hvor langt seer jeg Dig under
mig! lad mig tusinde Gange læse og atter læse
dette guddommelige Brev, hvor Din Kjerlighed og
Dine Følelser staae skrevne med Ildbogstaver, og
hvor jeg, saa uroligt end mit Hjerte staaer, med Hen-
rykkelse læser, hvorledes de heftigste Lidenskaber i
en ædel Sjæl endnu bære Dydens hellige Præg.
Hvilket Uhyre vilde ikke den være, som efter at have
læst det rørende Brev, kunde misbruge Din For-
sætning; han vilde jo paa det tydeligste tilkiens-
begive sin dybe Foragt for sig selv. Nei, dyrebare
Julie, sat Tillid til en tro Ven, der ikke er i stand
til at bedrage Dig. Skjønt min Fornuft for steds
er taadt, skjønt mine Sandfers Oprør hvert Øieblik
tiltager, er Du mig dog fra nu af det yndigste, men
tillige det helligste Akenodie, som nogensinde har
været anbetroet nogen Dødelig. Min Elskov og
den Elskede skulle steds blive lige hellige. At van-
hellige Dine tydste Yndigheder vilde være gyseligere
for mig end den skændigste Blodstam, og hos Din
Fader er Du ikke sikkrere end hos Din Elsker. O,
dersom denne lykkelige Elsker nogensinde i Din
Nærværelse kunde glemme sig selv Julies

El

Elsker! skulde besidde en foragtelig Sjæl? Nei, naar jeg ophører, at elske Dyden, skal jeg ogsaa ophøre at elske Dig; ved min første Nedrigghed, vil jeg, at Du ikke længere skal elske mig.

Søg derfor at berolige Dig igjen, jeg besværges Dig i den omme, rene Kjerlighed's Navn, der forener os; det er den, som skal være Dig Borgens for min Beskedenhed og Erbedigheds; den skal være Dig Borgens for Dig selv. Og hvorfor skulde Din Frygt være større end min Attraa? Hvilken anden Lyksalighed skulde jeg vel bige efter, naar mit Hjerte neppe kan rumme den, som det nyder? Vi ere begge unge; det er sandt; det er den første og eneste Gang i vort Liv, at vi elske, og vi ere uerfarne i Elskov'sfager, men er den Dre, der leder os, en betragtelig Veiviser? Trænger den til en mistankelig Erfaring, som man kun erhverver sig ved Laster? Jeg veed ikke, om jeg tager Feil; men det forekommer mig, som alle Nærskaffenheds's Følelser boe i mit Bryst. Jeg er ingen ond Forfører, som Du i Din Fortvivlelse kalder mig, men en jevn og selsom Mand, som lettelig røber, hvad han føler, og aldeles ikke føler noget, som han bør redme ved. For at sige alt med eet Ord, jeg afstyrrer endnu mere Laster, end jeg elsker Julie. Jeg veed ikke, nei, jeg veed virkelig ikke, om den Kjerlighed, Du opvækker, kan bestaae med Dydens Forglemmelse, og om nogen anden end en dydig Sjæl kan tilfulde føle alle Dine Yndigheder. Jeg, for min Deel, jo mere
jeg

jeg g'ennemtrænges af dem, desmere hørve mine
 Gøleljer sig. Hvor er det Edle, som jeg nu ikke
 vilde giere for at blive Dig værdig, om jeg end for
 ikke havde gjort det for dens egen Skyld? O, over-
 lad mig til den Lue, Du antænder hos mig, og
 som Du forstaaer saa godt at rense; 1ro, jeg bebo-
 ver ikke andet end at tilbøde Dig, for stedse at be-
 agte den kostbare Skat, Du har betroet mig. O,
 hvilket Hierte skal jeg besidde! Sand Lyfsalighed,
 den Elskedes Hæder, Triumph af en Kjerlighed,
 som aater sig selv, hvor meget dyrebare er Du end
 al dens Lyft!

B r e v VI.

Fra Julie til Clara.

Al Du, Cousine, tilbringe Dit hele Liv med at
 begræde den stakkels Chaillot, og skulle de Døde
 komme Dig til at glemme de Levende? Din Sorg
 er billig og jeg deler den med Dig, men bør den
 være evig? Fra den Tid af, Du mistede Din Mor-
 der, har hun opdraæet Dig med den stærke Omhu;
 hun var snarere Din Veninde end Din Gouver-
 nante; hun elskede Dig med Omhed, og elskede mig,
 fordi Du elsker mig; hun indprentede os stedse Bør-
 dom

dommens og Herrens Grundfætninger; alt dette ved jeg, min Dyrebare, og tilstaaer det med Fornøjelse. Men Du maa ogsaa indrømme mig, at den gode Kone just ikke behandlede os med synderlig Forsigtighed; at hun, uden Nødvendighed, var fortrolig med os paa en meget ubesindig Maade; at hun uophørligen underholdt os med Lesleriets Grundfætninger og med sin Ungdoms Kjerlighedshistorier og Elskernes Konstgreb; at hun, for at berygge os mod Mandfolkens Snarer, om ikke just lærte os at stille Snarer for dem, dog i det mindste lærte os Ting, som unge Piger gjerne kunde undvære at vide. Trøst Dig altsaa over Tabet af hende, som over et Uheld, der ikke er uerskatteligt. I den Alder, hvori vi ere, begyndte hendes Underviisning at blive farlig, og Himlen har maaskee taget hende bort fra os netop i et Njeblik, hvor det ikke vilde været gavnligt, at hun havde blevet længere hos os. Husk, hvad Du alt sagde mig, da jeg mistede min gode Broder. Er Chailot Dig dyrebare? Har Du mere Aarsag til at begræde hende?

Kom tilbage, min Bedste, hun trænger ikke mere til Dig. Ak! Du spilder Din Tid med unyttig Kummer, og frygter Du ikke at paadrage Dig en anden? frygter Du ikke, Du, som kender mit Hjertes Tilstand, at forlade Din Veninde i en Fare, som Din Nærværelse kunde forebygget? O, hvad er der ikke alt foregaaet siden Din Afreise!

Du

Du vilde gysse, dersom Du hørte, hvilken Fare min Uforsigtighed snart havde styrtet mig i. Jeg haaber igien at befries dervfra, men, jeg seer mig, saa at sige, i en Andens Vold; det er Dig, som kan bringe mig til mig selv igjen. Skynd Dig at komme tilbage. Jeg sagde ikke et Ord, saalænge som Din Omhu endnu kunde være nyttig for den statfæls Chaillot; nu, da hun er død, er det hendes Familie, Du skylder den; her ville vi bedre kunne yde den tilfælles end Du allene paa Landet, og Du kan gjerne opfylde Erkjendtlighedens Pligter uden at gjøre noget Indgreb i Venskabet.

Siden min Faders Vortreise have vi igjen valgt vor gamle Levemaade, og min Moder forlader mig sjældnere, men det skeer snarere af Bane end af Mistanke. Hendes Selstaber berøve hende ogsaa megen Tid, som hun ikke vil unddrage min Underviisning, og Babi paatager sig da hendes Forretning og besørger den temmelig skødesløs. Uagtet jeg nu finder, at den gode Moder er alt for tryk, saa kan jeg dog ikke beslutte mig til advarer hende dervfor; jeg vilde gjerne sørge for min Sikkerhed, uden at tabe hendes Agtelse, og det er ene Dig, som kan bringe alt det i Rigtighed. Kom tilbage, min Clara, kom tilbage usfortøvet. Det fortryder mig, at faae nogen Underviisning, uden Dig, og jeg frygter for at blive alt for lærd. Vor Lærer er ikke allene en duelig Mand, men han er ogsaa dydig. Jeg er alt for vel tilfreds med ham til at kunne

kunne være det med mig selv. Naar man i vor Alder er sammen med et Mandfolk i hans, der desuden er elskværdig, saa er det langt bedre, at være to Piger end een.

B r e v VII.

Svar.

Jeg forstaaer Dig, og Du kommer mig til at stelve; ikke fordi jeg troer, at Faren er saa nær, som Du formoder; Din Uengstelighed formindster min Frygt for det Nærværende, men Fremtiden skrækker mig, og naar Du ikke kan overvinde Dig selv, saa forudsæer jeg kun idel Ulykke. Ah! hvor ofte har den stakkels Chaillot ikke forudsagt, at Dit Hjertes første Guf vil bestemme Dit Livs Skjebne. Cousine! Du er endnu saang, og Dit Lod er allerede kastet. Vi ville nu soke Savnet af den erfarne Kone, hvis Tab Du betragter som fordeelagtigt for os. Det vil maaskee været fordeelagtigt for os, strax i Begyndelsen at komme i sikkrere Hænder; men vi vidste for meget, da vi forlode hende, til at regieres af andre, og for lidet til at regiere os selv; hun ene kunde betrygge os mod den Fare, hun udsatte os for.

for. Hun har lært os meget og vi have for vor Alder tænkt meget. Det varme og sømme Ven-
skab, som næsten forenede os fra Buggen af, har
saa at sige gjort vort Hjerter bekendt med alle Li-
denskab. Vi kjende tilfulde deres Kjendemerker
og Virkninger; vi mangle kun den Konst, at un-
dertrykke dem. Gud give, at Din unge Philo-
soph maatte bedre forstaae denne Konst!

Naar jeg siger vi, saa fatter Du dog vel hvad jeg
vil sige; det er fornemmelig Dig, som jeg forstaaer
derunder; thi hvad mig angaaer, da har den gode
Samle altid sagt, at min Versindighed vil tjene mig
istedet for Fornuft, at jeg aldrig vilde faae rigtig
Forstand paa at kunne elske, og at jeg er alt for
naragtig til nogensinde at begaae Daarligheder.
Julie, tag Dig i Agt, jo bedre hun spaaede om Din
Fornuft, desmere frygtede hun for Dit Hjerter.
Nat imidlertid Mod; alt, hvad Sædelighed og Væ-
rformaae, veed jeg Du vil gjøre, og vær forvissat
om, at jeg skal gjøre alt, hvad Venkab formaaer.
Vide vi end meget for vor Alder, saa har denne Kund-
skab dog ikke kostet vore Sæder noget. Tro mig, min
Bedste, der gives mange Piger, der ere meget een-
foldigere og dog mindre dydige end vi. Vi ere det,
fordi vi ville være det, og hvad man end kan sige
derom, saa er dette dog Midlet til at være det sik-
kest.

Imidlertid kan jeg, efter det Du tilskrifter
mig, ikke være et Øjeblik rolig, førend jeg er hos
Dig,

Dig, thi naar Du frygter Faren, saa er den ikke
aldeles indbildt. Sandt er det, Miblet til at fores
bygge den er let; to Ord til Din Moder, og alting
er endt: men ieg forstaaer Dig, Du forlanger
intet Middel, hoormed alting er endt, Du vil vel
undgaae Mueligheden at bukke under, men ikke
Gren at kæmpe. O, stakkels Cousine!
ja om der endog var den mindste Muelighed deri
. Baron Etange skulde samtykke i, at hans
Datter, hans eneste Barn ægter en simpel Borger,
uden Formue, haaber Du det? hvad haaber Du
da? . . . hvor tanker Du hen? . . . stakkels Cou
sine! Men befrygt imidlertid intet fra min Side.
Din Veninde skal skjule Din Hemmelighed. Man
ge vilde finde det retskafnere, at aabenbare den;
maaskee de ikke havde Uret. Men jeg, som ikke er
noaen stor Resonneur, stjøtter ikke om en Rettsaf
senhed, der sviger Venstab, Oprigtighed og Tillid:
jeg i dbilder mig, at ethvert Forhold, enhver Al
det har sine Grundsaetninger, sine Pligter, sine Dy
der; at det, der vilde være Klogskab hos andre,
vilde være Troloshed hos mig, og at man, naar
man forbytter alt dette, gjør os til flette Mennesker
istedet for at forbedre os. Er Din Kjerlighed endo
nu kun svag, saa skulle vi overvinde den; er den
kommen til det yderste, saa udsætter man den kun
for sørgelige Følger, saasnart man angriber den med
voldsomme Midler, og det sommer sig ikke for vort
Venstab at forsøge andre end dem, det kan inde
aast

flaae for. Men derimod ber Du ogsaa gaae redelig til Værks, naar Du er under min Varetagt. Du skal see hvad det er, at være en Duegne *) paa atten Aar!

Jeg er, som Du veed, ikke borte fra Dig for min Fornøjelse; og Fornøjet er paa Landet ikke saa behageligt som Du troer; man er her udsat baade for Kulde og Varme; naar man spadserer har man ingen Skygge, og naar man er hjemme maa man lægge i Kaffelovnen. Min Fader unblader ikke, midt i alt sit Byggerie, at iagttage, at man her faaer Aviserne langt sildigere end i Staden. Vi ønske altsaa alle, at kunne komme til Byen, og jeg haaber, Du skal inden fire til fem Dage kunne omfavne mig.

Men det, der foruroliger mig meest, er, at fire eller fem Dage udgjøre jeg veed ikke hvor mange Timer, hvoraf adskillige ere bestemte for Philosophen. For Philosophen, forstaaer Du mig, Cousine? Bestemt, at hver Gang Klokken slaaer, slaaer den nok for ham!

Bliv kun ikke ved her, og slaae ikke Dinene ned; det er Dig umueligt at antage en alvorlig Misne; det tillade Dine Træk ikke. Du veed, jeg kan ikke

*) Saaledes kaldes i Spanien en Hovmesterinde. Og da Spanierne ere meget skinsyge, som den almindelige Skik, at Fruentimmerne gaae med Slør, noksom beviser, saa kalder man i Frankrige enhver *stree* og Hovmesterinde Duegne.

ikke engang græde, uden at lee, og at jeg desuagtet ikke føler mindre, ikke er mindre fortrædelig over at være borte fra Dig, ikke er mindre bedrøvet over den gode Chatflot. Jeg takker Dig uendeligen for, at Du vil dele Omsorgen for hendes Familie med mig; jeg skal saa længe jeg lever ikke forlade den, men Du vilde sikker eibeller være længere den. Du er, dersom Du kunde forsonne nogen Feilighed til at gjøre vel. Jeg tilstaaer Dig, den gode Gouvernante var snaksom, temmelig fri i sine fortrolige Samtaler, kun libet forsigtig med unge Piger, og gad gjerne tale om sine forbums Dage. Jeg begræder heller ikke saa meget hendes Forstand, skjønt den blande mange slette ogsaa havde sine gode Egenskaber. Det Tab, jeg begræder, er hendes gode Hjerter, hendes fuldkomne Hengivenhed, der gjorde at hun baade viiste mig moderlig Omhed og søsterlig Tillid. Hun tjente mig iskedet for min hele Familie. Jeg har neppe kiendt min Moder; min Fader elsker mig, men kun saaledes, som han kan elske mig; vi have tabt Din elskværdige Broder; jeg seer næsten aldrig mine Brødre. Jeg er da som en forladt Fader- og Moderløs. Mit Barn! Dig allene har jeg tilbage — thi Din gode Moder og Du ere eet. Du har imidlertid Ret. Dig har jeg endnu, og jeg græd! Jeg var altsaa taabelig. — Hvad havde jeg at græde for?

Est. Sk. For en Sikkerheds Skyld adresserer jeg dette Brev til vor Lærer, paa det at det des skjære kan blive Dig leveret.

Brev

B r e v VIII. *)

Til Julie.

Smukke Julie, hvor søre ere Kjerlighedens
Luner! Mit Hjerter har mere end det haabede, og
er ikke fornøjet. De elsker mig, De siger mig det,
og jeg sukker. Dette uvillige Hjerter vover endnu
at attraae, hvor der intet mere har at attraae.
Dets Griller straffe mig og gjøre mig urolig i Lyk-
kens Stjød. Tro ikke, at jeg har glemt de Love,
som ere mig paalagte, eller er uvillig til at iagt-
tage dem; nej — en lønlig Grammelse for-
uroliger mig, naar jeg seer, at disse Love kun ere mig
besværlige; at De, som anskilde Dem saa svag, er
nu saa stærk, og at jeg saa lidet behøver at besvride
mig selv, fordi jeg finder, at De anvender saa me-
gen Opmærksomhed for at forekomme det.

Hvor har De ikke forandret Dem paa to Maas-
neder, uden at noget har forandret sig uden De selv!
Des

*) Man mærker nok, at her er et Hul, og man vil
ofte finde det i det følgende af denne Brevverfing.
Uvillige Breve ere forkomne, andre undertrøfte,
atter andre ere blevene forfornede; men der mangler
intet Væsentligt, som man jo letteligen kan tænke
sig ved Hjælp af det, der er tilbage.

Deres Medslagenhed er forsvunden; man hører nu ikke mere tale om Mismodighed eller Kræftesløshed; alle Gratier have igjen indtaget deres Plads; alle Deres Ubigheder ere igjen oplivede; Den nyelig udsprungne Rose blomstrer ikke friskere end De; Deres Vittighed har indfundet sig igjen; alle Venner maae tilstaae, De har Forstand; De spøger endog med mig ligesom tilforn; og hvad der endnu mere harmer mig, De sværger mig en evig Kjærlighed, med en ligesaa munter Mine, som om De sagde den lystigste Ting af Verden.

Siig, siig Ustadiqe, er det Særkjendet paa en volbsom Lidenkab, der er tvungen til at kæmpe mod sig selv? Og dersom De var nødt til at overvinde den mindste Begjærlighed, skulde da ikke denne Tvang i det mindste quæle Munterheden? O! hvor langt elskværdigere var De, da De var mindre skøn! O! hvor nødvendig savner jeg denne rørende Blegghed, som et kostbart Pant paa en Elskers Lyksalighed, og hvor hader jeg ikke denne trolose Sundhed, De har faaet igjen paa min Roligheds Bekostning! Ja, langt hellere vilde jeg see Dem syg endnu, end med dette fornøjede Væsen, disse tindrende Øjne, denne blomstrende Ansigtssfarve, som krænke mig. Har De saa snart glemt, at De ej var saadan, da De bad om Medlidenshed? Julie! Julie! Hvor er denne fyrige Kjærlighed ikke i kort Tid bleven rolig!

Men det gaaer mig endnu mere nær, at De efter at have overgivet Dem til min Villie, synes at

at mistroe den, og at De slyr Faren, som om De havde nogen at frygte for. Er det saaledes, De ærer min Sædelighed? Og fortjener min uafsladelige Erbødighed denne Haan? Deres Faders Bortreise har langt fra ikke forskaffet os mere Frihed, thi neppe kan man see Dem ene. Deres ufrastillelige Cousine forlader Dem aldrig. Uformærkt ere vi i Begreb igjen at antage vor første Levemaade og vor forrige Forsigtighed, med den Forskiel, at den da var Dem til Besvær, men nu behager Dem.

Hvad skal da altsaa være Lønnen for saa reen en Kjærlighed, naar det ikke er Deres Agtelse? Og hvortil nytter mig den evige og frivillige Afholdenhed fra det dyrebareste i Verden, naar hun, som fordrer den, ikke vil yde mig nogen Tak derfor? Sandelig, jeg er kjed af at lide forgjæves og paalægge mig selv den haardeste Evang, uden at det engang betragtes som en Fortjeneste. Skal De ufrasset dagligen tiltage i Skjønhed, medens De foragter mig? Skal mine Dine uopherligen være fæstede paa Deres Yndigheder og min Mund aldrig nærme sig dem? Skal jeg endeligen berøve mig selv alt Haab, uden i det mindste at kunne have Vren af saa dyrt et Offer? Nej, siden De ikke forlader Dem paa min Trost, vil jeg ikke forgjæves forbinde mig dertil; den Sikkerhed, som De ikke allene søger i mit Ord, men og i Deres Forsigtighed, er ubillig; De er alt for utaknemmelig, eller jeg er alt for samvittighedsfuld, og dersom Lykken i Fremtiden
 igjen

igien skulde tilbyde mig en Leilighed, skal jeg sikkert ogsaa benytte mig af den. Kort, hvordan end min Skjebne bliver, føler jeg, at jeg har paa taget mig en Byrde, der overgaaer mine Kræfter. Julie, fritag mig for at vaage over Dem selv; jeg tilbagegive Dem en Skat, De har betroet mig, der er alt for farlig for min Trostid, og selv at vaage derover vil koste Deres Hjerter langt mindre end De lod at befrygte.

Jeg siger Dem det alvorligen: Stol paa Dem selv, eller lad mig drage bort, eller med andre Ord, berøv mig Livet. Jeg har indgaaet en forpoven Forpligtelse. Jeg undrer mig over, at jeg saa længe har kunnet holde den; vel veed jeg at jeg skedde her gjøre det, men jeg føler at det er mig umuligt. Man fortjener at bukke under, naar man paalægger sig selv saa farlige Pligter. Tro mig, kjære, emme Julie, tro dette sølsomme Hjerter, som kun slaaer for Dem, jeg skal stedse behandle Dem med Ærbødighed; men jeg kan for et Djesblik berøves Fornuften, og Sandernes Ruus kan friste mig til en Brøde, jeg med kolde Blodt vilde gylse for. Held mig, at jeg ikke har stufet Deres Haab! Jeg har seiret i to Måaneder, og De skylde mig Lønnen for to Aarhundredes Lidelser.

B r e v

B r e v IX.

Fra Julie.

Jeg forstaaer Dem: At nyde Lastens Glæder og at æres som den Dydige, er det, De ønsker. Er dette Deres Moral? O! min gode Ven, De bliver snart træt af at være ædelmodig. Var De det hidtil da kun af List? At De beklager Dem over min Sundhed er et ganske besynderligt Beviis paa Deres Hengivenhed! Haa! bede De maaskee at see min taabelige Kjærlighed aldeles ødelæge den, og ventede De paa det Øjeblik, jeg skulde bede Dem om Livet? Eller havde De foresat Dem, at vise mig Ærbødighed saa længe jeg opvakte Frygt, og at høre op dermed, naar jeg blev taalelig? I saadanne Opoffrelser finder jeg just ikke nogen Fortjeneste, som De kan være saa stolt af.

Den Omhu, jeg har for at befrie Dem fra den tunge Kamp mod Dem selv, bebrejder De mig med samme Billighed, ligesom De ikke snarere burde takke mig derfor. De frasiger Dem derpaa den Forbindelse, De har indgaaet, som en alt for byrdefuld Pligt; saa at De i selv samme Brev klager over at De har for megen og for liden Bryderie. Søg og stræb dog at blive enig med Dem selv, for at sætte en bedre Sminte paa Deres Klage, eller rettere, hør op med denne Forstillelse,

som

som ikke er overensstemmende med Deres Karakter. I hvad De end siger, saa er Deres Hjerter dog mere fornøjet med mit end det foregiver at være. Uafnæmmelige! De veed alt for vel, at det aldrig handler imod Deres! Deres Brev selv vidner imod Dem ved sin muntre Stil; og De vilde ikke have saa megen Lune, dersom De var mindre rolig. Dette er mere end nok om de tomme Besværligheder, der angaa Dem; jeg kommer nu til dem, der angaa mig, og som maaskee i Begyndelsen synes at være mere grundede.

Jeg føler vel, at det jævne og rolige Liv, vi nu i to Maanedes føre, ikke stemmer overens med min foregaaende Erklæring; og jeg tilstaaer, at De ikke uden Grund forundrer Dem over denne Kontrast. Strax i Begyndelsen saae De mig i Fortvivlelse; nu finder De mig alt for rolig; derfor beskylder De min Lænkemaade for Ubestandighed og mit Hjerter for Luner. O! min Ven, bedømmer De det ikke alt for strængt? Der skal mere end een Dag til at lære kjende det! Høi her, og De vil maaskee finde, at dette Hjerter, der elsker Dem, ikke er Deres uverdigt.

Kunde De forestille Dem den Bestyrtelse, jeg følte da jeg opdagede den første Spire til min Kjærlighed til Dem, saa vilde De ogsaa kunne indse, hvilken Urolighed, den forarsagede mig. Jeg er bleven opdragen efter saa strænge Grundsætninger, at den reneste Elstov forekom mig, som den største

Banære. Alt sagde mig eller lod mig troe, at en fælsom Pige var styrket ved det første omme Ord, der kom fra hendes Mund; min forvirrede Indbildnings kraft forbyttede Forbrydelsen med Tilstaaelsen af en Lidenskab: og jeg havde et saa frygteligt Begreb om dette første Skridt, at jeg ikke saa nogen Afstand fra dette til det sidste. Den overdrevne Mistillid til mig selv foregedes min Urolighed. Kamp mod Beskedenhed syntes mig det samme som Kamp mod Rydsighed; jeg antog den Marter, jeg sølte ved at tie, for Begjærlighedens Hefstighed. Jeg troede det var ude med mig, saasnart jeg havde talt; og imidlertid maatte jeg tale for ikke at tabe Dem. Da jeg altsaa ikke længere kunde skjule mine Følelser, stræbte jeg at opvække Deres Hjemodighed; jeg stolede mere paa Dem end paa mig selv, og ved at forene Deres Være med min Fordeel, vilde jeg banemig Udveie, som jeg troede at mangle.

Jeg har indseet at jeg bedrog mig: aldrig saasnart havde jeg talet, førend jeg sølte mig trostet, aldrig saa snart havde jeg svaret, førend jeg sølte mig aldeles rolig; og to Maaneders Erfaring har lært mig, at mit alt for omme Hjerte trænger til Elskov, men at mine Sandser ikke trænge til nogen Elsker. Dem selv, De som elsker Dyden, med hvilken Glæde jeg gjorde denne lykkelige Opdagelse! Befriet fra den dybe Skændsel, som min Skæbne foremalede mig, smager jeg den rene Elskovs behagelige Glæder. Denne Tilstand udgjør
mit

mit Livs Lyksalighed. Mit Sind og min Helbred
sole Virkningen deraf; jeg kan ikke tænke mig noget
behageligere; og Foreningen mellem Elskov og
Ustyd, synes mig at være et Paradis paa Jorden.

Fra den Tid af frygter jeg Dem ikke mere;
og naar jeg omhyggelig vogtede mig for, ikke at
være ene med Dem, skede det ligesaa meget for De-
res Skyld som for min; thi Deres Dine og Suk-
ke røbede snarere en brusende Følelse end Biiidom,
og om end De havde glemt den Beslutning, De
selv har fattet, havde jeg dog ikke forglemmt den.

Ak! min Ven, hvorfor kan jeg ikke meddele
Deres Sjæl denne Følelse af Lyksalighed og Fred,
som hersker i min! Hvorfor kan jeg ikke lare Dem,
roligen at nyde den lykkeligste Tilstand i Livet! Det
Fortryllende i Hjerternes Harmonie forener sig hos
os med Ustydighedens Ynde; ingen Frygt, ingen
Skam forstyrre vor Lyksalighed; midt i Rydel-
sen af Kjarlighedens sande Glæder kunne vi tale om
Dyden, uden at rødme.

Ev' è il piacer con l'onestade accanto. *)
Metafaste,

Jeg veed ikke hvad for en mørk Ahnelse, der
reiser sig i mit Bryst, og tilraaber mig, at vi nyde
den eneste lykkelige Tid, Himlen har bestemt os. Frem-
tiden viser mig kun Skilsmisse, Urolighed, Forvirring
og

*) Og Glæden parret sig med Belansthændighed.

og Mødsigelser. Den mindste Forandring i vor nærværende Forsatning forekommer mig ikke at kunne være andet end et Onde. Al, om end et behageligere Baand for evig skulde sammentnytte os, veed jeg dog ikke om denne Yderlighed af Lykjalighed ikke snart vilde blive dens Undergang. Besiddelsens Øjeblik er det højeste Maal for Kjærligheden, og enhver Forandring er farlig for vor; vi kunne ikke andet end tabe derved.

Jeg besværges Dig, min sømme og eneste Ven, stræb at dæmpe denne Ruus af frugtesløse Begjærligheder, som kun ledsages af Anger, Fortrydelse og Sorg. Du finder Glæde i at undervise mig, og Du veed alt for vel om jeg glædes ved at modtage Din Underviisning. Lad os sørøge Timerne; lad os ikke forlade hinanden, uden for saavidt Belangstændigheden byder os det; lad os anvende de Øjeblikke, vi ej kunne see hinanden, til at skrive hinanden til, og lad os nyde den kostbare Tid, efter hvilken vi maaskee engang ville sukke. Al! gid vor Skjebne, saadan som den er, maatte vedvare vort hele Liv! Vi danne vor Siel, vi søge at oplyse vor Fornuft, og at styrke vort Sind, hvad mangler der altsaa i vor Lykjalighed?

Brev

B r e v X.

Til Julie.

De har alt for Ret, min Julie, naar De siger, at jeg ikke kjender Dem endnu! Stedsse troer jeg at kjende alle Deres smukke Sjæls Fortrinligheder, og stedsse opdager jeg nye. Hvilket Fruentimmer forenede nogensinde, saaledes som De, Omhed med Dyd, og gjorde dem begge mere fortryllende ved at lade den ene nedstemme den anden? Jeg finder noget uudsigelig Elskværdigt og Tillokkende i denne vise Strengthed, endstjænt denne Strengthed er min Plage: og De besmykker med saa megen Ynde den Tvang, De paalægger mig, at den næsten bliver mig dyrebar.

Jeg søler hver Dag mere og mere, at der ikke gives nogen større Lykke end den at elses af Dem; der er intet, der kan intet være, som ligner den, og dersom jeg skulde vælge mellem Besiddelsen af Deres Hjerte og Deres Person, o, fortryllende Julie! saa skulde jeg ikke et Øjeblik være tvivlsraadig. Men hvad er Aarsagen til dette bittere Alternativ, og hvorfor skal man adskille det, Naturen har villet forene? Tiden er kostbar siger De; lad os nyde den saadan, som den er, og lad os vogte os for, at forstyrre dens fredelige Løb ved vor Utaalmodighed! O! gid den lykkelige maag
bens

benrinde! Skal man, for at benytte sig af en behagelig Forsatning, forsømme en bedre og og foretrakke Rolighed for den højeste Lykkeligbed? Spilder man ikke al den Tid, man bedre kan anvende? O! naar man kan leve tusinde Aar i den fjerde Deel af en Time, hvortil nytter det da, bedrøvet at talle de Dage, man endnu har at leve?

Alt hvad De siger om vor nærværende Forsatnings Lykkeligbed er uomtvisteligt; jeg føler at vi burde være meget lykkelige, og dog er jeg det ikke. Fornuften taler forgjæves igiennem Deres Mund, Naturens Stemme er stærkere. Hvorledes kan man modstaae den, naar den forener sig med Hjertets Stemme! Uden Dem allene, seer jeg paa denne Jord intet, der er værd at sysselsætte min Sjel og mine Tanker: nej, uden Dem er Naturen intet for mig; men dens Herredomme er i Deres Hænde, og det er der, den er uimodstaaelig.

Det er ikke Tilfældet med Dem, himmelske Julie; De lader Dem nøje med at fortrylle vore Sandser, og har ingen Strid med Deres. Deres store Sjel synes at være ophøjet over de menneskelige Lidenskaber; og ligesom De er stien som Englene, saaledes er De ogsaa reen som de. O Ustyld, som jeg mod min Villie ærer, hvorfor kan jeg ikke enten drage Dem ned eller svinge mig op til Dem! Men nej, jeg skal stedse krybe paa Jorden og see Dem glimre paa Himmelen. O! vær lykkelig paa min

No

Roligheds Bekostning; nyd alle Deres Dyder. Vee over den Nedrige, der gjør Forsøg paa at besmitte een af dem! Vær lykkelig; jeg skal stræbe at glemme hvormeget jeg er at beklage, og af Deres Ulyksalighed selv skal jeg ose Trost i min Ulykke. Ja, Hjære Elskerinde, det synes mig at min Kjærlighed er ligesaa fuldkommen, som dens tilbedelsesværdige Gjenstand; enhver Begierlighed, som opvækkes ved Deres Ynder, udslukkes af Deres Sjæls Fuldkommenheder; den forekommer mig saa rolig, at jeg ikke vover at forstyrre dens Ro. Hver Gang jeg fristes til at frarane Dem det mindste Kjærtæg, tilbageholdes jeg af Faren, at fornærme Dem, mit Hjerte holder mig end mere tilbage af Frygt for at forstyrre en saa reen Ulyksalighed; i det Held, jeg attraaer, seer jeg kun hvad det kunde koste Dem; og da jeg ikke kan forene min Lykke med Deres, saa har jeg — dem heraf hvor høit jeg elsker Dem — givet Slip paa min.

Hvilke uforklarlige Modsigelser i de Følelser, De indgiver mig! Jeg er baade eftergivende og forvoven, fremsfusende og tilbageholden; jeg kan ikke kaste mine Bine paa Dem, uden at føle en indvortes Kamp. Deres Blik, Deres Stemme fylder Hjertet med Kjærligheds og Ulykks rørende Vnde; det er et guddommeligt Tryk, som man saare nødigen seer forsvinde. Vover jeg end at gjøre overdrevne Ønsker, saa er det kun i Deres Graværterese; mine Begjærigheder, som ikke tør nærme sig

sig Dem, henvende sig til deres Billede, og paa det er det, jeg hævner mig for den Tilbageholdenhed, jeg er tvungen at vise Dem.

Imidlertid forsmægter jeg og tarer hen; Ilden strømmer i mine Aarer; intet kan udslukke eller dæmpe den, og jeg opflammer den, i det jeg vil quæle den. Jeg burde være lykkelig; jeg tilstaaer, jeg er det; jeg beklager mig ikke over min Stjebne; saadan som den er vilde jeg ikke bytte med Jordens Konger. Dog plager et virkeligt Onde mig; forgjæves søger jeg at undflye det; jeg ønsker ikke at døe, og dog døer jeg; jeg vilde leve for Dem, og De berøver mig Livet.

B r e v XI.

Fra Julie.

Min Ven, jeg føler, at jeg Dag for Dag vorder Dem mere hengiven; jeg kan ikke mere stilles fra Dem; den mindste Fraværelse er mig uundstaaelig, og jeg maa see Dem eller skrive Dem til, for uophørligen at kunne sysselsætte mig med Dem.

Saaledes vover min Kjerlighed med Deres; thi kun af Deres virkelige Frygt for at mishage mig, seer jeg nu hvor høit De elsker mig. Deres
Frygt

Frygt var i Begyndelsen kun tilsyneladende, for maaskee desbedre at opnaae Deres Hensigter. Jeg seer meget vel det Herredømme, Hjertet har vidst at forskaffe sig over en varm Indbildningskrafts Afslindighed og jeg opdager tusinde Gange mere Lidenskab i den Vold, De nu gjør paa Dem selv, end i Deres første Hestighed. Jeg veed ogsaa meget vel at Deres Forsætning, hvor tung den end er, dog ikke er uden al Behagelighed. Det er sødt for en sand Elsker, at bringe Offere, som alle paaastjønnes, og hvoraf intet er frugtesløst i den Elskedes Hierte. Hvo veed ogsaa om De ikke nu, da De kjender min Følsomhed, anvender en finere List for at forføre mig? Men nej, jeg er uretfærdig, og De er ikke istand til at bruge List mod mig. Vil jeg imidlertid handle klog, bør jeg mindre troe Deres Medlidenhed end Deres Kjærlighed. Jeg føler mig tusinde Gange mere rørt ved Deres Vredsbødighed end ved Deres hestige Sindsbewægelse, og jeg frygter meget for, at De, i det De har valgt den ædleste Fremgangsmaade, endelig har valgt den meest farlige. Jeg maa i mit Hiertes Udbandelse sige Dem en Sandhed, det stærkt føler, og som Deres eget bør overbevise Dem om; det er, at vor Skjebne, til Trods for Lykke, Forældre og os selv, steds er forenet, og at vi ikke mere kunne være lykkelige eller ulykkelige uden tilsælles. Vore Sjele have, saa at sige, berørt hinanden i alle Punkter og vi have overalt følt eens Tilstrækningskraft.

kræft. Hjælp mig til rette, min Ven, om jeg
uagtig anvender Deres Underviisning i Physiken.
Stjebnen kan vel adstille os, men ikke giøre os
uenige. Vi skulle kun have de samme Glæder og
de samme Sorger; og lig Magnetten, der, som
De har fortalt mig, har eens Bevægelse paa for-
skjellige Stæder, skulle vi føle det samme paa enhver
af Verdens Kanter.

Lad altsaa det Haab fare, om De nogensinde
havde fattet det, at skabe Dem en udelukkende Lyk-
salighed og tiebe den paa min Lykkes Betsning.
Vent ikke at blive lykkelig, naar jeg bliver vanæret
eller at kunne stue med et roligt Dje min Stjænde-
sel og mine Taarer. Tro mig, min Ven, jeg
kender Deres Hjerte bedre end De kender det. En
saa om og sand Kærlighed bør kunne herske over
Begjærighederne; De har opvaat alt for mange
til at de ikke skulde endes med Deres Undergang,
og De kan ikke mere fuldbyrde min Ulykke, uden
at berede Dem Deres egen.

Jeg vilde ønske, at De kunde føle, hvor vig-
tigt det er for os begge, at De overlod Om sorgen
for vor fælles Stjebne aldeles til mig. Tvivler
De paa, at jeg ikke har Dem saa kjær som mig
selv? Og tænker De, at den Lykke, De ej skulde
dele med mig, vilde agtes af mig for en Lykke?
Nej, min Ven, jeg har den samme Interesse som
De, og — lide mere Fornuft til at styre den.
Jeg tilstaaer, at jeg er yngre; men har De
aldrig

aldrig lage Mærke til, at den quindelige Fornuft, om den end sædvanligen er svagere og snarere svælskes, ogsaa snarere modnes, liig en svag Soelsikke, der vover og henvisner hastigere end Egen? Fra den første Alder af ere vi betroede saa farlig en Stat, at Omhuen for at bevare den snart vækter vort Omømme; og levende at føle den Fare, som man udsætte os for ved en Ting, er det fortræffeligste Middel til at indsee dens sande Vigtighed. Jo mere jeg syffelsætter mig med vor Skjæbne, des mere finder jeg for min Deel, at Fornuften byder Dem det, som jeg fordrer af Dem i Kjærlighedens Navn. Følg da dens blide Stemme, og lad Dem lede, af! af en anden Blind, men som dog har en Styrtesslav.

Jeg veed ikke, min Ven, om vore Hjerter ville være saa lykkelige, at forstaae hinanden, og om De, ved at lase dette Brev, fornemmer den samme Følelse, som frembragte det. Jeg veed ikke om vi nogensinde kunde werde enige i Maaden at see Tingene paa, saaledes som vi ere det i at føle dem; men jeg veed vel, at dens Meening af os to, der mindst adskiller sin Lykke fra den andens, er den, der fortjener Fortrinet.

Brev

B r e v XII.

Til Julie.

Min Julie, hvor Deres Brevs Simpelsbed er rørende! Hvor opdager jeg ikke der en ustyldig Sjæls Blihed og Kjærlighedens omme Betymning! Deres Tanker udvikle sig uden Kunst og Ansirængelse; og paa Hjertet gjøre de saa behageligt et Indtryk, som en konstlet Stil aldrig kunde frembringe. De giver uomstødelige Grunde en saa simpel Indklædning, at man maa overtænke dem, for at føle deres Kraft; og de høieste Tanker koste Dem saa lidet, at man skulde ansee dem for en alminde- lig Naade at tænke paa. Ja, i Sandhed, Dem tilkommer det at lede vor Stiebne; det er ikke en Rettinghed, jeg afstaaer Dem, men en Pligt, jeg fordrer af Dem, en Retfærdighed, jeg forlanger af Dem, og Deres Fornuft maa holde mig ska- desløs for den Forlegenhed, De har bragt mig i. Fra nu af overgiver jeg Dem Herredømmet over min Villie saalænge jeg lever: Byd over mig, som over et Menneske, der agter sig selv for intet og hvis hele Væsen ikke kiender noget andet Forhold end det, som det staaer i til Dem. Tvivl ikke paa, jeg jo skal holde den Forbindelse, jeg ind- gaaer, i hvad De end kan foreskrive mig. En- ten har jeg Nytte deraf, eller De bliver lykkeligere
der=

derved, og jeg seer overalt den sikke Løn for min Lydighed. Jeg overlader Dem da uden Forbeholdenhed Omhuen for vor fælleds Lykke; gjør hvad Deres Lykke fordrer, og Alt er gjort. Jeg, som hverken kan glemme Dem et Dieblit, eller tænke paa Dem uden Følelser, som maa undertrykkes vil alleneffe sysselsætte mig med den Omhu, De har paalagt mig.

I det Alar, vi nu have studeret sammen, har vor Læsning kun været uden Orden og næsten tilfældig, mere for at prøve Deres Smag end for at danne den. Desuden kunde vi med saa megen Sjelsuroe ifkun have liden Aandsfrihed. Dine vare flygtig fæstede paa Bogen, Munden udtalte Ordene, men Opmærksomheden manglede stedse. Deres lille Cousine, som ikke var saa adspredt, bebrejdede os vor liden Fatterevne, og erhvervede sig letteligen den Ære, at gjøre større Fremgang end vi. Uformærkt er hun bleven Lærers Lærer, og, skjønt vi undertiden have leet af hendes Pretentioner, er hun virkelig den eneste af os tre, der veed noget af alt det, vi have lært.

For da at gløvinde den spildte Tid, (skal Julie blev den nogensinde bedre anvendt?) har jeg udtænkt en Slags Plan, hvis Methode kan erstatte hvad Udspredelsen har skadet vore Kundskaber. Jeg sender Dem den; vi skulle snart læse den sammen, og jeg lader mig nøje med her at gjøre nogle flygtige Anmærkninger over den.

Der:

Dersom vi, min kjære Veninde, vilde indsamle os Værdom for at udframme den, og mere sege Kundskaber for andre end for os selv, saa duer mit System ikke noget, thi det sigter stedse til at uddrage lidet af Meget, og gjøre en liden Samling af et stort Bibliothek. Værdom er hos den største Deel af dem, som dyrke den, en Mynt, man sætter megen Pris paa, men som dog ikke bidrager noget til vort Vel, uden for saavidt man giver den ud, og har kun Værd i Handel og Vandel. Berøv vore Værde den Glæde, at lade sig høre, og Kundskaben skal ikke længere have noget tillokkende for dem. De indsamle den i deres Studereskammer kun for at udbrede den blandt Almeneheden: de ville kun være vise i andres Mene, og de vilde ikke mere bekymre sig om Studering, dersom de manglede Beundrere *). Vi, som ville have Nytte af vore Kundskaber, samle dem ikke for at sælge dem; ikke heller for at bebyrde os dermed, men for selv at gjøre Brug af dem. At læse lidet og tænke meget ved vor Læsning, eller, hvad der er det samme, at tale meget derom med hinanden, er Midlet til vel at fordeje den. Naar man engang

har

*) Saaledes tænkte endog Seneca. Om man gav mig, siger han, al Viden paa det Vilkaar, ikke at lægge den for Dagen, vilde jeg ikke have den. Høje Philosophie, dertil altsaa er du nyttig!

har en aaben Forstand formedelsk Vanen i at tænke, saa troer jeg det er stedse bedre at finde af sig selv de Ting, man skulde finde i Bøgerne; det er den sande Hemmelighed til vel at indpræge dem i sit Hoved og gøre dem til sine egne; istædet for at vi, naar vi modtage dem saadan, som man giver os dem, stedse besidde dem, i en fremmed Stikkelse. Vi ere rigere end vi tænke: men, man afretter os som Montagne siger, til at borge og tigge; man lærer os snarere at betjene sig af andres Formue, end af sin egen; eller rettere, i det vi ideligen samle sammen, vove vi ikke at røre ved noget: Vi ligne hine Gjerrige, som kun tænke paa at fylde deres Kornlofter, og omkomme af Hunger midt i Overflødighed.

Jeg tilstaaer, at der er mange Menneſter, for hvilke denne Methode vilde være meget skadelig, og som trænge til at læse meget og tænke lidet; da de have tomme Hoveder, samle de udenom intet saaflet, som det, de frembringe af dem selv. Jeg anpriser Dem det gandske Modsatte, Dem, som anbringer mere i Deres Læsning end, De finder der, og hvis hurtige Forstand gjør over Bogen en anden Bog, undertiden bedre end den ferske. Vi vilde da meddele hinanden vore Tanker; jeg vil sige Dem hvad andre have tænkt; De kan sige mig hvad De selv tænker om samme Ting; og ofte vil jeg i Underviisningstimen have lært mere end De.

Jo mindre De har at læse, jo bedre Bælg
 bør De gjøre; og her er Grundene til min Paastand.
 Det er, som jeg nylig har sagt en stor Fejl hos dem,
 der studere, at de sætte al for megen Liid til de-
 res Bøger, og tage ikke nok af deres egen Forraad,
 uden at tænke paa, at af alle Sophister er vor For-
 stand næsten stedse den, som mindst bedrager os.
 Saa snart man kan trænge ind i sig selv, føler en-
 hver hvad der er Godt, skjelner enhver hvad der
 er Smukt: vi trænge ikke til at man skal lære os
 at kjende hverken det eene eller det andet, og man
 bedrager sig ikke deri, uden for saavidt, man vil
 bedrage sig. Men Exemplerne paa det udmærkede
 Gode og det udmærkede Stjæne ere sjældnere og
 mindre bekjendte; vi maae søge dem langt fra os.
 Forsængeligheden, som maaler Naturens Kræfter
 efter vor Svaghed, gjør, at vi ansee de Egenstaber,
 vi ikke føle hos os selv, for Hjernesvind: Dorst-
 hed og ond Villie støtte sig paa denne formeente Umus-
 lighed, og det man ikke seer dagligen, paastaar
 det svage Menneske at man aldrig seer. Det er
 denne Bildfarelse, man bør tilintetgjøre. Store
 Gjenstande maa man vænne sig til at see og for-
 nemme, for at berøve sig enhver Stingrund til
 ikke at efterligne dem. Sjelen haves, Hjertet
 opflammes ved Synet af disse guddommelige Møn-
 stere; ved at betragte dem, søger man at worde
 dem lig, og man taalder intet Middelmaadigt uden
 med stor Modbydelighed.

Lad os da ikke søge i Bøger de Grundsa-
ninger og For skrifter, vi sikkert finde i vort eget
Bryst. Lad os forbigaae Philosophernes forsæn-
gelige Tvist om Lyk salighed og Dyd; til at gjøre os
gode og lykkelige, ville vi nytte den Tid, de spil-
de med at undersøge, hvordan man bør være det,
og lad os hellere tænke os store Exempler til Efter-
ligning end unyttige Systemer til Eftersølgelse.

Jeg har stedsse troet, at det Gode var kun det
Skjønne i Udvølse, at det eene er nøje forbundet
med det andet, og at de begge have en fælleds Op-
rindelse i den velordnede Natur. Af denne Idee
følger, at Smagen fuldkommengjøres ved de sam-
me Midler som Sædelighedsfølelsen, og at en Sjel,
som meget røres af Dydens Vnde, maa forholds-
viis føle ligesaa meget ved al anden Skjønhed.
Man øves i at see, som i at føle, eller rettere et
nøjagtigt Syn er kun en fin Følelse. Det er saa-
ledes at en Maler ved Synet af et smukt Land-
skab eller et skjønt Malerie, henrykkes ved Gjen-
stande, som ikke engang bemærkes af et almindeligt
Øje. Hvor mange Ting er der ikke, som man kun
ved Følelsen fornemmer, uden at det er os mulige
at give nogen Grund derfor? Hvor mange Ting mø-
de vi ikke ideligen, som Smagen allene dommer
om? Smagen er i en vis Forstand Dømmekraf-
tens Microscop: det er den, som gjør at den
kan omfatte de smaae Gjenstande, og dens Virk-
ninger begynde, hvor Dømmekraftens standse.

Hvad skal man da gjøre for at dyrke den? Ove sig i at see ligesom i at føle, og at domme om det Stjønne ved Beskuelsen, som om det Gode ved Følelsen. Jeg paastaar endog, at ikke ethvert Hjerter er istand til at bevæges ved Julies første Njefast.

De seer altsaa, min fortreffelige Eleve, hvorfor jeg indskrænker al Deres Studering til Smagens og Sædelighedens Bøger. De seer her, hvorfor jeg, hvis Methode kun bestaar af Exemp-ler, ikke giver Dem nogen anden Definition paa Dyder, end et Skilderie af dydige Mennesker, ikke heller andre Regler for at skrive godt, end vel-skrevne Bøger.

Vær altsaa ikke forundret over den Indskræn-ning, jeg gjør i Deres forrige Læsning; jeg er overbevist om, at man bør indskrænke den, for at gjøre den nyttig, og jeg indseer dagligen bedre, at alt det, der ikke taler til Sjelen, er uværdigt til at sysselsætte Dem. Vi ville lade alle Sprog fare, undtagen det italienske, som De forstaaer og elsker. Vi ville høre op med vore Begyndelsesgrunde i Algebra og Geometrien. Vi skulde endogsaa for-lade Physiken, dersom de Udtryk, den forsyner os med, tilfode mig det. Vi ville for stedse give Slip paa den nyere Historie, undtagen vort Lands; og det endda kun fordi det er et frit og simpelt Land, hvor man finder Mennesker af fordums Dage i nye-re Tider. Lad Dem derfor ikke blende af dem, som
sige

sige, at den meest interessante Historie for enhver
 er hans Lands Historie; det er ikke sandt. Der gi-
 ves Lande, hvis Historie ikke engang kan læses med
 mindre man er et indskrænket Hoved eller en Stads-
 mægler. Den meest interessante Historie er den, hvor
 man finder de fleste Exempler paa Gæder og for-
 skjellige Karakterer af hvert Slags, med et Ord: den
 meest lærerige; De ville sige Dem, at det findes
 ligesaa meget af alt dette hos os, som hos de
 Gamle; det er ikke sandt. Slaa op i den gamle
 Historie, og kom dem til at tie. Der gives Folk
 uden Physiognomie, som ikke behøve Malere; der
 gives Regjeringsformer uden Karakter, som ikke
 behøve Historiefrivere, og hvor man kun behø-
 ver at vide hvad Plads en Mand beklæder, for at
 vide alt hvad han vil gjøre der. De ville sige
 Dem, vi mangle gode Historiefrivere; — men
 spørg dem, hvorfor? — Det er ikke sandt. Giv
 Stof til gode Historier, og de gode Historiefriv-
 vere ville nok findes. De ville endelig sige, at
 Menneskene i alle Tider ligne hverandre, at de
 have de samme Dyder og samme Laster; at man
 kun beundrer de Gamle fordi de ere gamle: det er
 heller ikke sandt; thi i fordums Dage uderettede
 man store Ting ved ringe Midler, og nu gjør man
 det gandske Modsatte. De Gamle vare deres Hi-
 storiefriveres Samtidige, og have dog lært os at
 beundre dem. Sandeligen dersom Efterslægten

noget endel skal beundre vore, saa har den ikke lært det af os.

For at seje Deres ufraskillige Eufonie har jeg ladet nogle Moerskabssøger, som jeg ikke vilde have bestemt for Dem, gaae med. Naar jeg undtager Petrark, Tasso, Metastase og det franske Theaters Mestere, besatte vi os hverken med Digtere eller Elskovssøger, som stride mod den sædvanlige Læse-ning, der er helliget Deres Kjon. Hvad kunde vi i disse Søger faae at vide om Elskov? O! Julie, vort Hjerter siger os mere derom end de, og det Sprog, som er laant af Søger, er meget koldt for den, som selv er i Lidenskab. Desuden svække disse Studeringer Sjelen, blødgjøre den, og berøve den al sin Fjederkraft. Tvertimod er den sande Elskov en fortærende Ild, som opflammer alle de andre Følelser, og besjeler dem med en ny Fyrighed. Det er derfor man har sagt, at Elskov dannede Helte. Held den, som Skjæne havde bestemt til at blive det, og som havde Julie til Elskerinde!

B r e v XIII.

Fra Julie.

Jeg sagde Dem det nok, at vi vare lykkelige; in-
det lærer os det bedre end den Reedsomhed, jeg sø-
ler

ler ved den mindste Forandring i vor Forsatning. Dersom vi før havde sølt større Betydning, skulde da en Fraværelse af to Dage forårsage os saa megen? Jeg siger os, thi jeg veed, at min Ven deler min utaalmelige Langsel; han deler den fordi jeg føler den; og han føler den ogsaa selv: det behøver han nu ikke mere, at sige mig.

Vi have kun været paa Landet siden igaar Aftes; den Time er endnu ikke kommen, at jeg skulde see Dem i Byen, og imidlertid gjør Forandringen af Stedet, at jeg allerede finder Deres Fraværelse utaaleligere. Dersom De ikke havde forbudet mig Geometrien, vilde jeg sige Dem, at min Urolighed retter sig efter de sammensatte Forhold af Tidens og Stedets Mellemrum, saa meget forøger Frastanden det Ubehagelige i Skilsmissen.

Jeg har medbragt Deres Brev og Studereplan, for at overtænke begge, og jeg har allerede to Gange gennemlæst det første: Stutningen deraf rører mig meget. Jeg seer, min Ven, at De føler den sande Elskov, efterdi den ikke har berøvet Dem Smag for det Edle, og fordi De endnu, i den meest sølsomme Deel af Deres Hjerte kan gjøre Opofringer for Dyden, Sandelig, at misbruge Underviisningsforretningen til et Fruentimmers Fordærvelse, er den lastværdigste af alle Forsærelser; og at ville røre sin Beherskerinde ved Hjælp af Romaner, er at føle saare liden Kraft hos sig selv. Dersom De i Deres Underviisninger havde dannet

dannet Philosophien efter Deres Hensigter, dersom De havde søgt at fremsætte Grundsætninger, der vare Deres Interesse gunstigere, vilde De, i det De søgte at bedrage mig, snart befriet mig fra at blive bedrøget; men den meest farlige af Deres Forsøkelser er den, at De aldeles ikke gjør noget Forsøg derpaa. Fra det Øjeblik af, at Forsten efter at elste bemægtigede sig mit Hjerte, og jeg sølte, at der opkom Trang til en evig Hengivenhed, bad jeg ikke Himlen om at forene mig med en elskværdig Mand, men med en Mand, der havde en skøn Sjæl: thi jeg sølte vel, at af alle Behageligheder, man kan have, er den mindst underkastet Afsmag, og at Retsfærdighed og Ære pryde alle de Følelser, som de ledsage. Fordi jeg gav det Fortrinet, som fortjente det, har jeg, ligesom Salomon, faaet det, jeg ikke bad om, tilligemed det, jeg bad om. Af dette Ønskes Opfyldelse spaaer jeg Godt om mine andre Ønsker, og jeg tvivler ikke paa, min Ven, engang at kunne gjøre Dem saa lykkelig, som De fortjener at være det. Midlerne dertil ere langsomme, vanskelige, tvivlsomme; Forhindringerne skrækkelige. Jeg vover ikke, at love noget; men tro, at alt, hvad Taalmod og Elskov kunne gjøre, skal ikke blive forglemt. Vedbliv imidlertid at behage min Moder i alt, og belav Dem paa, ved min Faders Tilbagekomst, som endelig efter 30 Aars Tjeneste, trækker sig aldeles tilbage, at taale en gammel barsk Adelsmands Stoltthed, som vil elste

Dem

Dem uden at smigre Dem, og agte Dem, uden at sige Dem det.

Jeg havde her afbrudt mit Brev, for at spadsere i Kratfkoven, som er nær ved vort Huus. O min søde Ven! Jeg førte dig der med mig, eller rettere, jeg bar Dig i mit Bryst. Jeg valgte de Steder, vi skulde gjennemvandre med hinanden; jeg betegnede der de Hvilesteder, der vare værdige til at modtage os; vore Hjerter aabnede sig allerede forud paa disse yndige Lønsteder; de forøgede de Glæder, vi smagte ved at være sammen; de fik igjen et nyt Værd ved to sande Elskendes Nærværelse, og jeg undredes over, at jeg der ikke havde allene opdaget de Skjønheder, jeg fandt der i dit Selskab.

Blandt de naturlige Løvhytter, som dette fortryllende Sted danner, er der een, som er mere fortryllende end de andre, i hvilken jeg meest fornøjer mig, og hvor jeg af denne Grund bestemmer min Ven en liden Overraskelse.

Der vil jeg, uagtet de almindelige Fordomme, lade Dem se, hvor stort Fortrin det, som Hiertet giver, har for det Uforstamheden tilraner sig. Men da jeg berygter at Deres levende Indbildningskraft skal anstrænge sig alt for meget, maa jeg sige Dem i Forveien: vi ville ikke gaae sammen i Løvhytten uden den ufrastillelige Cusine.

Da,

Da vi just tale om hende, maa jeg sige Dem, det er bestemt, om det ikke misshager Dem, at De kommer og besøger os paa Mandag. Min Moder vil sende sin Taleche til min Cusine; De kan indfinde Dem hos hende Klokken 10; hun bringer Dem med hid: De skal tilbringe Dagen med os, og vi ville alle sammen vende tilbage den følgende Dags Eftermiddag.

Saavidt var jeg kommen med mit Brev, da det faldt mig ind, at jeg her ikke havde saa god Lejlighed til at sende det til Dem som i Byen. Jeg havde først tænkt at tilbagesende Dem een af Deres Bøger ved den lille August, Gartnerens Søn, og at lægge et Omslag om denne Bog, i hvilket jeg vilde have indsluttet mit Brev. Men det havde ikke allene været uvist at de vilde falde paa at søge det der, men det vilde tillige været en utilgivelig Uforsigtighed, at udsætte vort Kjerligheds Skjebne for slige Tilfælde. Jeg lader mig nøje med simpelt at tilkjendegive Dem ved en Billet Mødet paa Mandag, og gemmer Brevet for at overlevere det i Deres egne Hænder. Jeg var ogsaa bekymret for, at det vilde indeholde for megen Oplysning angaaende Hemmeligheden i Lovhytten.

Brev.

B r e v XIV.

Til Julie.

Hvad har Du gjort, af! hvad har Du gjort,
 min Julie? Du vilde belønne mig, og Du har
 gjort mig ulykkelig. Jeg er beruset, jeg er affin-
 dig. Mine Sandser ere forvirrede, alle mine Ev-
 ner ere i Oprør ved dette dræbende Kys. Du
 vilde lindre min Smerte, Grusomme! Du forøger
 det. Det er Gift, jeg har indsuget paa Dine Læ-
 ber; den ophidser, mit Blod, den dræber mig, og
 Din Medlidenhed berøver mig Livet.

O udbedelige Grindring om dette Forblindel-
 sens, Affindighedens og Fortryllesens Djeblit!
 Aldrig, aldrig skal du udsettes af min Sjæl, og
 saalænge Julies Under ere prægede deri, saalænge
 dette urolige Hjerter har Følelser og Sukke, vil du
 udgjøre mit Livs Plage og Lyksalighed!

Ak! jeg nød en tilsyneladende Rolighed; un-
 derkaster Din højeste Villie knurrede jeg ikke mere
 over en Skjebne, Du byder over. Jeg havde
 standset en forvoven Indbildningskrafts toiselse
 Flugt; jeg havde indhyllet mine Blikke i et Stør,
 og lagt et Baand paa mit Hjerter; mine Begjerlig-
 heder vovede kun halvt at fremliste sig; jeg var
 saa fornøjet som jeg kunde være. Jeg saaer Din
 Billeter, jeg flyer hen til Din Cusine; vi tage til Cla-
 rens;

rens; jeg seer Dig og mit Hjerter banker; Din Tones blide Lyd bringer det paa ny i Bevægelse; jeg nærmer mig Dig ligesom ude af mig selv og det var en Lykke, at Din Eufonie, for at skjule min Urolighed for Din Moder, henledte Samtalen paa andre Gjenstande. Vi gjennevandre Haven, vi spise rolig til Middag; Du flyer mig hemmeligen Dit Brev, som jeg ikke vover at læse for det te frygtelige Bidne: Solen begynder at dale, for dens sidste Straaler flygte vi alle tre ind i Stoven, og min rolige Enfoldighed kunde ikke tænke sig en mere behagelig Forsætning end min.

I det vi nærmede os Køkshytten, mærkede jeg, ikke uden en lønlig Forvirring, eders betydningsfulde Blik, eders gjensidige Smil og Dine Benders Rødme saar en ny Glæde. Da vi kom derind, saar jeg med Forundring Din Eufonie nærme sig hen til mig, og med en spøgelsesfuld bedende Mine forlangte hun et Kys af mig. Uden at begribe noget af denne Hemmelighed omfavnede jeg denne fortryllende Veninde og saa elskværdig, saa indtagende hun end er, følte jeg aldrig tydeligere, at Følelsens Bærd kun bestemmes af Hjertet. Men hvor blev jeg et Øjeblik derefter tilmødt, da jeg fornam min Haand skjælver da jeg føler behagelige Gysen! Din Rosenmund Julies Mund hvile, svæve paa mine Læber, og Dine Arme omfavner mig? Nei, Himlens Gud er ikke mere levende, ikke mere hastig, end den,

den, som i et Nu opflammede mig. Alle Delene af mit Væsen trængte sig sammen under denne salige Berørelse. Ild fremmede med vore Sukke fra vore brændende Læber, og mit Hjerte var færdigt at brikke under denne Belyst da jeg pludselig saae Dig blegne, lukke Dinene, stytte Dig paa Din Cushine, og falde i Usmagt. Saaledes kvalte Strækken Glæden, og min Lyksalighed var kun en Lynstraale.

Neppes veed jeg hvad der siden dette uheldige Øjeblik er hændet mig. Det dybe Indtryk, som det gjorde paa mig, kan ikke mere udsettes. En Gunst? sig hellere en gyfelig Pine! Nei, behold Dine Kys, jeg kan ikke taale dem . . . de ere alt for hestige, alt for gennemtrængende; de gjennembores, brænde lige til Marven de vilde gjøre mig rasende. Et eneste, et eneste har styrket mig i en Forvirring, hvorfra jeg ikke mere kan udrykke mig. Jeg er ikke længere den samme, jeg var, og finder heller ikke at Du er det. Jeg finder Dig ikke mere som tilforn stræng og tilbageholden; men jeg fornemmer og føler Dig stedse sluttet til mit Bryst, som Du var det et Øjeblik. O Julie! Hvad Skjebne end en Følelse, jeg ikke mere kan undertrykke, bebuder mig, hvad Behandling end Din Haardhed bestemmer mig til, kan jeg dog ikke længere lepe i den Forsatning hvori jeg er, og jeg føler at jeg endeligen maa døe ved Dine Fødder eller i Dine Arme.

Brev

B r e v XV.

Gra Julie.

Det er magtpaaliggende, kedske Ven, at vi adskilles for nogen Tid; og dette er den første Prøve paa den Lydighed, De har lovet mig. De kan troe, jeg har meget vigtige Grunde hvorfor jeg netop nu fordrer det: De veed det alt for vel at jeg maa have dem, efterdi jeg fattet en saadan Beslutning; men De behøver jo blot min Villie.

For længe siden har De skullet gjort en Rejse til Walliserland. Jeg ønskede at De kunde foretage den nu, da det endnu ikke er koldt. Skjønt Esteraaret endnu er behageligt her, seer De dog allerede Sne paa Bjerget Dent de Jamant *) og om sex Uger vilde jeg ikke lade Dem gjøre denne Rejse i en saa raa Himmelsegn. See da til at De kan rejse i Morgen: De skal skrive mig til under den Adresse, jeg her sender Dem, og De kan sende mig Deres, naar De er kommen til Sion.

De har aldrig villet tale til mig om hvorledes det staaer med Deres Sager; men De er ikke i Deres Fædreland; jeg veed at De der kun har ubetydelig Formue, og at De kun sætter den til Her, hvor De ikke vilde blive uden for min Skyld.

Jeg

*) Et højt Bjerg i Waadtland.

Jeg kan altsaa forudsætte, at en Deel af Deres Pung findes i min, og jeg sender Dem her til Udbrag noget Ubetydeligt i en Pung, som er indsluttet i denne Bæske, hvilken De ikke maae aabne i Overbringerens Nærværelse. Jeg har ikke i Sinde at gaae Banfeligheder i Møde: jeg agter Dem for meget til at troe Dem istand til at gjøre Banfeligheder.

Jeg forbyder Dem, ikke allene at vende tilbage uden min Ordre, men endog at tage Afsted med os. De kan ligesrem tilskrive min Moder eller mig, for at berette os, at De er nødt til at reise i Anledning af en uventet Sag, og De kan om De vil, give mig, nogen Underretning om hvad jeg skal læse indtil De kommer tilbage. Alt dette maa stee uforstilt og uden mindste Skin af Hemmelighed. Lev vel, min Ven; glem ikke at De fører Julies Hjerter og Nødsag med Dem.

B r e v XVI.

Swat.

Jeg læser Deres rædsomme Brev, og gyser ved hver Linie; men jeg vil dog adlyde, jeg har lovet det, jeg bør, jeg vil adlyde. Men De veed ikke, nej; Grusomme, De skal aldrig vide, hvad et saadant Offer koster mit Hjerter. Al, De behøvede ikke

ikke at sætte mig paa Prøve i Lovhytten for at gjøre mig det selesigt. Kun til Unytte har Deres ubevagelige Hjerter udtænkt denne Grusomhed, og jeg kan i det mindste trodse Dem med at gjøre mig mere ulykkelig.

De faaer her Deres Veste tilbage i den samme Stand, som De sendte mig den. At forene Haan med Grumhed er alt for haardt: Om jeg end og lod Dem byde over min Skjebne, har jeg dog ikke overladt min Vre til Deres Egenraadighed. Det er en hellig Skat, (ak! den eneste jeg har tilbage) som indtil det sidste Aandedræt ikke skal betros til nogen uden allene til mig selv.

B r e v X V I I .

Gjensvar.

Jeg beklager Deres Brev; det er den eneste Ufornuftige, De nogensinde har skrevet.

Jeg betænker altsaa Deres Vre, som jeg tusinde Gange vilde give mit Liv for! Din Vre fornærmer jeg, Utafnemmelige! Du, som har seet mig bereed til at opofre min for Dig? Hvad er det da for en Vre, jeg krænker? Siig mig det, vældige Hjerter, uforfinede Sjel! Ak hvor foragttelig er Du, der
som

som Du kun har en Ære, som Julie ikke kjender!
 Hvorledes! de, som ville dele hinandens Stjebne,
 skulde det ikke anstaae at dele hinandens Formue;
 og den, som siger at han hører mig til, anseer sig
 for bestaaet ved mine Gaver? Naar blev det ned-
 rigt at modtage noget af den, man elsker? Naar
 blev det, som Hjertet giver, en Vanære for det,
 som Hjertet modtager? „Men man forag-
 ter det Menneske, som modtager noget af et andet,
 man foragter den, hvis Fornødenheder overstige
 hans Formue!“ Og hvo foragter ham?
 Nedrige Sjæle, som sætte deres Ære i Rigdomme, og
 veje Dyder efter Guldet. Kan en retskaffen Mand
 betroe sin Ære til disse lave Grundsaetninger, og
 er Fornuften selv ikke indtaget til Gunst for den
 Fattigste?

Vel gives der vanærende Gaver, som en
 brav Mand ikke kan modtage; men veed De
 vel, at deilige Gaver ikke mindre vanære den Haand,
 der tilbyder dem, og at en Gave, som uden Vanæ-
 re kan gives, ogsaa uden Vanære kan modtages:
 Men, sandeligen mit Hjerte misbilliger ikke den, jeg
 har tilbudet Dem; det er tvertimod stolt deraf! *)
 Jeg kjender intet foragteligere end en Mand, hvis
 Hjerte

*) Hun har ret. Efter den hemmelige Bevæggrund
 til denne Reise, bleve Penge aldrig ædler anvendte
 Det er stor Skade, at denne Anvendelse ikke har
 gavnet mere.

Hjerte og Omhu man kjober, naar man undtager det Gruentimmer, der betales derfor, men blant to forenede Hjerter er Fælledsskab i Formue en Retfærdighed og en Pligt: Og finder jeg, at jeg endnu har givet Dem mindre end det, jeg har mere end De, saa modtager jeg uden Betænkning, det jeg beholder tilovers, og bliver Dem skyldig det, jeg ikke har givet Dem. Al! dersom Eftendes Gaver ere byrdefulde, hvilket Hjerte kan da nogensinde være erkjendeligt?

Formoder De maasse at jeg unddrager mine Fornødenheder det, jeg bestemmer til at afhjælpe Deres? Jeg vil give Dem et uomstødeligt Besviis paa det Modsatte. I den Pung, jeg tilbagesender Dem, er der dobbelt saameget, som der var første Gang, og det stod til mig endnu at fordoble det. Vel giver min Hader mig bestemte Lommepege, der kun ere maadelige, men jeg har aldrig nodig at røre ved den, saa omhyggelig er min Moder i at forsyne mig med alt, ikke at tale om min Broderren og Kniplen vare tilstrækkelige til at forskaffe mig alt. Det er sandt, jeg har ikke altid været saa rig; en uheldig Lidenstabs Befymringer have for længe siden kommet mig til at forsemme en vis Omhu, hvortil jeg anvendte min Overslod; det er en Grund mere til at anvende den saaledes, som jeg gjør. Jeg maa ydmyge Dem for den Uret, som De har gjort Dem skyldig i, og Kjerligheden maa udsone de Fejl, som den er Marsag i.

Lad os komme til det Væsentlige. De siger at *Vren* forbyder Dem at modtage mine Gaver. Dersom det er saa, har jeg intet videre at sige, og jeg er enig med Dem, at det ikke er Dem muligt at afstaae en saadan Omhu. Dersom De da kan bevise mig dette, saa gjer det, men tydeligt, uomskedeligt, og uden tom Spidsfindighed: thi De veed, jeg hader Sophismer: da kan De give mig Pungen tilbage, jeg modtager den uden at beklage mig derover, og der skal ikke mere blive talt derom.

Men da jeg hverken kan lide de Folk, der tage alting saa nøje, eller den falske *Point d' Honneur*, saa send mig endnu en Gang *Wsten* tilbage uden Retfærdiggjørelse, eller naar Deres Retfærdiggjørelse er færdig, vil jeg ikke see Dem mere. Lev vel; overvei det vel.

B r e v. XVIII.

Til Julie.

Jeg har modtaget Deres Gaver, jeg rejste uden at see Dem, og er nu her, langt borte fra Dem. Er De fornøjet med deres Grusomheder, og har jeg været Dem lydig nok?

E 2

Jeg

Jeg kan ikke melde Dem noget om min Reise: Jeg' veed neppe selv hvorledes den har været. Tre Dage har jeg kun reist ti Mile; hvert Skridt, der stjernede mig fra Dem, adskilte mit Vægen fra min Sjæl, og gav mig en Forsmag paa Døden. Jeg vilde beskrive Dem, hvad jeg saa. Unyttige Forsæt! Jeg saa intet uden Dem, og kan kun male Dem Julie. De magtige Bevægelser, jeg Slag paa Slag følte, have gjort mig ideligen adspredt; jeg følte mig stedse der, hvor jeg ikke var; neppe havde jeg Landsnærvarrelse nok til at følge med og spørge om Vejen, og jeg er kommen til Sion uden at forlade Bevai.

Saaledes har jeg udfundet den Hemmelighed, at undgaae Deres Haardhed og at see Dem uden at være Dem ulydig. Ja, Grusomme! Hvordant De end har vidst at bære Dem ad, har De dog ikke aldeles kunnet adskille mig fra Dem. Jeg har i min Landsflygtighed kun ført den mindste Deel af mit Væsen med mig; alt hvad der er levende hos mig forbliver uophørligen hos Dem. Ustraffet omgæver det Deres Dine, Deres Læber, Deres Bryst og alle Deres Yndigheder; det trænger overalt igjennem, som en fin Duft, og jeg er tvertimod Deres Formening lykkeligere end jeg nogensinde var det med Deres Billie. Jeg skal her besørge nogle Forretninger; Det sætter mig i Forlegenhed. Jeg er ikke at beklage naar jeg er i Genrum, hvor jeg kan yppeliggjøre mig med Dem, og henflytte mig til

de Steder, hvor De ere. Det virksomme Liv, som aldeles kalder mig tilbage til mig selv, er mig ene undskaeligt. Jeg vil forrette mine Sager slet og hastig, for snart at vorde fri, og efter eget Behag at kunne omvante paa de øde Steder, som i mine Dine udgjøre dette Lands Indigheder. Man maa sive alt og leve ene i Verden, naar man ikke kan leve der med Dem.

B r e v. XIX.

Til Julie.

Intet uden Deres Befaling holder mig længere her tilbage: De fem Dage, jeg har været her, have været mere end tilstrækkelige for mine Forretninger, om man ellers kan kalde det Forretninger, som Hjertet ingen Deel har i. Nu har De intet Paa-
stud mere, og kan ikke lade mig være borte fra Dem uden for at plage mig.

Jeg begynder at blive meget urolig over mit første Brevs Stjebne: Det blev skrevet og sendt paa Posthuset da jeg kom her: Dets Adresse blev troeligen afscopieret efter den, De sendte mig; jeg har sendt Dem min med samme Omhu, og dersom De betimeligen havde givet mig Svar, saa havde
jeg

Jeg allerede havt Deres Brev. Dette Svar uder bliver imidlertid, og der er ingen mulig og uheldig Årsag til dets Forsinkelse, som jo min forvirrede Forstand ikke tænker sig. O min Julie! Hvor mange uformodentlige Tilfælde kunne i otte Dage sønderrive de behageligste Baand i Verden! Jeg gyser ved den Tanke, at der er kun et eneste Mid-
del for mig til at vorde lykkelig, og tusinde til at vorde ul lykkelig. Julie! Skulde De have for-
glemte mig? O det er min skrækkeligste Bekymring. Jeg kan væbne mig med Standhaftighed mod alle andre Uheld, men at min Sjæls Kraft taber sig ved den blotte Formodning om dette.

Jeg seer hvor lidet Grund jeg har til denne Urolighed, og kan ikke stille den. Følelsen af mine Uheld foreges uophørligen naar jeg er borte fra Dem; og ligesom der ikke vare nok til at gje-
re mig modløs, digter jeg stedse uvisse for at op-
vække alle de andre. I Begyndelsen var min Uro mindre heftig. Forvirringen over den hastige Af-
rejse, Bevægelsen paa Rejsen fordrev min Kjedsom-
hed; den vil vækkes igjen: den stille Eenfomhed. Ak!
Jeg var i en Kamp; et dræbende Sværd har gjens-
nemboeret mit Bryst, og Smerten er først bleven
følelig lang Tid efter Saaret.

Oste naar jeg læste Romaner, har jeg leet af
Esterens smaaløse Klager over Gravarejse. O! da
paa se jeg ikke hvor uundsaelig Deres engang skulde
blive mig! Jeg føler nu hvor lidt en rolig Sjæl

er skiftet til at dømme om Lidenstaber, hvor ufor-
 standigt det er at lee af Følelser, man ikke har
 kjendt. Skal jeg imidlertid sige Dem det? Jeg
 veed ikke hvad for en trøstende og behagelig Tanke,
 der formilder det bittere i at være horte fra Dem,
 naar jeg tænker, at det er skeet efter Deres Besæ-
 ling. De Lidelser, som De bereder mig, ere mig
 mindre grusomme end om Stjebnen havde paaført
 mig dem; dersom det kan tjene til at tilfredsstille
 Dem, vilde det gjøre mig ondt ikke at sole Dem;
 de ere selv Borgen for deres Erstatning, og jeg
 kjender alt for vel Deres Hjerter til at troe, at De
 kunde være grusom, uden at kunne høre den mind-
 ste Nytte deraf.

Dersom De vil prøve mig, skal jeg ikke mere
 knurre derover: Det er billigt at de maa vide om
 jeg er stadig, taalmodig, sejelig, med et Ord vær-
 dig det Gode, De forbeholder mig. Gud! Dersom
 dette var Deres Tanke, vilde jeg beklage mig
 over at jeg lider alt for lidt. O! nej, for at næ-
 re i mit Hjerter en saa sød Forhaabning, udtænk,
 om muligt, Lidelser, som staae i bedre Forhold til
 Deres Løn.

Breve

B r e v. XX.

Fra Julie.

Jeg faaer paa een Gang begge Deres Breve, og jeg seer af den Urolighed, De ytrer i det sidste angaaende det forstes Skiebne, at Fornuften, naar Indbildningskraften faaer Forspringet, ikke skynder sig som den, men lader den ofte gaae ene. Formodebe De, da De kom til Sedan, at en Postillion var gandske ferdig til Afreisen og ventede kun paa Deres Brev? At dette Brev strax skulde leveres mig, naar det kom herhid, og at ligesaa gunstige Omstaendigheder ikke mindre skulde befordre mit Svar? Det gaaer ikke saaledes til min gode Ven. Jeg fik Deres to Breve paa een Gang, fordi Postillionen, som kun afgaaer een Gang om Ugen, ikke afreisste forend med det sidste. Der behøves en vis Tid til at uddele Brevene; det samme behøver ogsaa min Commissionair for at overlevere mig mit hemmeligen; og Postillionen vender ikke tilbage Dagen efter at han er kommen hertil. Der udkræves altsaa, naar vi i øvrigt nøje rette os efter Postdagene, otte Dage, til at faae Svar fra hinanden. Jeg forklarer Dem dette her saa tydelig, for een Gang for alle, at berolige Deres heftige Utaalmodighed. Medens De declamerer mod Skiebnen og min Esterladenhed, overbevises De om, at jeg snild-

delst

desigen søger at underrette mig om alt det, der kan
sikre vor Brevvevling, og forekomme Deres Eng-
steligbed. Jeg overlader det til Dem at afgjøre,
paa hvis Side der bæres den sømme Omhu.

Lad os ikke mere tale om Lidelser, min gode
Ven: O! ær og deel hellere den Glæde, jeg sø-
ler ved atter at see den bedste Fader efter otte Maas-
neders Gravværelse. Han kom i Torsdags Aften;
og fra dette lykkelige Øjeblik har jeg kun tænkt paa
ham. * O Du, som jeg meest elsker i Verden næst
dem, jeg skylder Livet! Hvorfor skulle Dine Breve
og Klager just nu bedrøve min Sjæl og forstyrre
en i alenforenet Families første Glæder? Du ønskede
at mit Hjerte stedse skulde sysselsætte sig med Dig;
men siig, kunde Du vel elske en vanslaget Datter,
som ved Elskovsløen glemte Blodets Rættigheder,
og som en Elsters Klager gjorde ufølsom for en Fa-
ders Kjerter? Nei, min bedste Ven, forgift ikke
ved uretfærdige Bebrejdelser den uskyldige Glæde,
en saa behagelig Følelse indgyder mig. Du, hvis
Sjæl er saa æm, saa følsom, fatter Du ikke hvor
fortryllende det er i disse rene hellige Omfavnelser,
at føle en Faders Bryst banke af Glæde mod Datters
terens? O! troer Du at Hjertet da letteligen kan
dele sig, og berøve Naturen noget? Sol che son
figlia io mi rammento adesso. (Kun at jeg
er Datter føler jeg nu.)

Tænk

*) Det foregaaende Sted beviser at hun lyver.

Tænk imidlertid dog ikke at jeg glemmer Dem. Glemmer man nogensinde hvad man engang har elsket? Nej, de heftigere Indtryk, der henrive os nogle Øjeblikke, udslette derfor ikke de andre. Ikke uden Sorg saae jeg Dem reise, ikke uden Glæde seer Dem komme tilbage; men . . . vær taalmodig som jeg, hvor Nødvendigheden kræver det, uden at spørge noget videre. Vær forsikret om, jeg kalder Dem tilbage saasnart som muligt, og tænk, at ofte den, som lydelig klager over Fraværelse, som oftest ikke er den, der meest lider derved.

B r e v. XXI.

Til Julie.

Hvad jeg har lidt ved at modtage dette saa inderligen ønskede Brev! Jeg ventede paa Postkiosken paa Posthuset. Kæppe var Pakken aabnet før end jeg nævner mit Navn; jeg bliver fremsusende; man siger mig, at der er et Brev til mig; jeg hopper af Glæde, jeg forlanger det med den største Taalmodighed af Verden og faaer det endeligen. Julie, jeg seer Trækkene af Din Haand. Min Skælver ved at udstrække sig for at modtage denne dyrebare Skat. Tusinde Gange vilde jeg kysse disse hellige Bogstaver. O frygtsumme Elskovs Forsigtighed! Jeg vover ikke at føre Brevet til Munden, eller

aabne

aabne det i saa mange Vidners Nærværelse. Jeg
borelister mig i en Hast. Mine Knæ skælve un-
der mig; min tiltagende Sindsbevægelse lader mig
neppe mærke Veien; jeg aabner Brevet i den første
Evergade; jeg giennemløber det, jeg opsluger det;
og neppe er jeg kommen til de Linier, hvor Du saa
naturlig skildrer Dit Hjerres Glæde ved at omfavne
Din agtværdige Fader, førend mine Taarer flyde:
Man bliver mig vaer, jeg gaar ind i en Allee for
at undgaas Tilskuere; der deler jeg Dine sømme
Følelser; jeg omfavner med Henrykkelse den lykke-
lige Fader, som jeg neppe kjender, og da Naturens
Stemme erindrer mig om min Fader, saa ofrer jeg
hans hædrede Minde nye Taarer.

Og hvad vilde De vel, uforlignelige Pige,
lære af mine tomme og sørgelige Rundskaber? At
det er af Dem man skal lære at kjende alt det God-
de og Edle, den menneskelige Sjæl kan modtage
og især denne guddommelige Overeensstemmelse
mellem Dyd, Elskov og Natur, som aldrig fand-
tes uden hos Dem. Nei, der gives ingen gavnlig
Tilbeieelighed, som jo har sit Sæde i Deres Bryst,
som jo der udmærker sig ved den Lethed, der er Dem
egen; og for selv at kunne danne mit, indseer jeg
nok at jeg ogsaa maa underkaste alle mine Følelser
Deres, ligesom jeg har underkastet alle mine Hand-
linger Deres Villie.

Hvor forskiellig er imidlertid ikke Deres For-
fatning fra min! Oversee den dog ikke. Jeg tal-
ler

ter ikke om Stand og Formue; Vren og Elskoven
maatte her opveje Alt. Men De er omgivet af
Mennesker, som ere Dem dyrebare og som tilbede
Dem: En søm Moders Omhu, en Faders, hvis
 eneste Haab De er; en Eufines Venkab, som synes
kun at leve ved Dem; en heel Familie, hvis Pryd-
delse De er; en heel By, der er stolt af at have
frembragt Dem: Alt syffelsætter og deler Deres
levende Følelser, og hvad Kjerligheden har tilbage
er kun den mindste Deel af det, Blodets og Ven-
skabets Rettrigheder berøve den. Men jeg, Julie,
ak! omvankende uden Familie og næsten uden Fæ-
dreneland har jeg kun Dem paa Jorden; De og Kjer-
ligheden er mit Alt. De vor altsaa ikke undres over
at mit Hjerter om end Deres er folsommere, dog
bedre forstaaer at elske, og at jeg, som maae vige
for Dem i saa mange Ting, i det mindste vinder
Prisen i Elskov.

Frygt imidlertid ikke for, at jeg skal være
Dem til Besvær med mine urimelige Klager. Nei,
jeg skal hædre Deres Glæder fordi de ere saa rene,
og fordi det er Dem, der føler dem. Jeg skal i
Tanterne danne mig et rørende Billede deraf; jeg
skal fraværende tage Deel deri, og da jeg ikke kan
være lykkelig ved mit eget Held, vil jeg være det
ved Deres. Hvilke Grunde, der end holde mig borte
fra Dem, agter jeg dem dog; og hvad kunde
det nytte mig at kende dem? Maatte jeg ikke,

om jeg end var nødt til at misbillige Dem, alligevel adlyde den Villie, de bestemme Dem til? Vil det koste mig mere at være tavst, end det kostede mig at forlade Dem? Glem aldrig Julie, at Deres Sjel har to Legemer at regjere, og at det, den af frit Valg vælger, stedsse skal være den meest tro.

nodo più forte,

Fabricato da noi, non dalla sorte.

Jeg tier da; og indtil det behager Dem at ende min Landsflygtighed, vil jeg søge at formidle det Ubehagelige deri ved at gjennemvandre Bjergene i Walliserland, medens de endnu ere tilgængelige. Jeg mærker at dette ubekjendte Land fortæller at tages i Øjesyn af Mennesker; at det savner intet, for at beundres, uden Tilskuere, der forstaae at se det. Jeg vil stræbe, at gjøre derover nogle Jagttagelser, som ere værdige til at behage Dem. For at fornøje et smukt Fruentimmer, maatte man afslidre et elskværdigt og forfinet Folk, men Du, min Julie, o! jeg ved det, Dit Hjerter har kun Tølelse for Maleriet af et lykkeligt og jevnt Folk.

B r e v. XXII.

Gra Julie!

Endelig er det første Skridt gjort, — og der blev talt om Dem. Uagtet den Foragt, De viser for min

min Lærdom, har den dog overrasket min Fader. Han har ikke mindre beundret min Fremgang i Musik og Tegning, *) og, til min Moders store Forundring, der ved Deres Skumlerie var fort bag Lyset **), har han, paa Vaabenkunsten nær, som han syntes vi havde forsemt, været meget tilfreds med alle mine Kundskaber. Men disse Kundskaber erhverves ikke uden Lærer: Jeg har maattet nævne min, og jeg gjorde det med en højtidelig Opregselse af alle de Videnskaber, han behagede at undervise mig i, undtagen een. Han erindrede sig at have seet Dem adskillige Gange paa sin sidste Reise, og det syntes, som De ikke havde gjort et ufordeelsagtigt Indtryk paa ham.

Han underrettede sig derpaa om Deres Formue; man sagde ham, at den var maadelig: om Deres Herkomst; man sagde, at den var anstændig. Dette Ord anstændig er meget tvetydigt i en Adelsmands Øren, og opvakte Formodninger, som en nøjere Oplysning bekræftede. Saa snart han fik at vide, at De ikke var adelig, spurgte han
hvad

*) Det kalder jeg en Lærd paa tyve Aar, der forstaaer, hvo veed hvor mange Ting! Rigtig nok, i hans tredivte Aar priser Julie ham lykkelig, at han ikke mere er saa lærd.

**) Dette sigter til et Brev til Moderen, som var skrevet i en tvetydig Tone, og som er blevet undertrykt.

hvad man betalte Dem maanedlig. Min Moder, som tog Ordet, sagde at man ikke engang turde vove at foreslaae en saadan Aftord, og at De tvertimod stedse standhaftig havde nægtet at modtage alle De smaae Foræringer, hun havde segt at gjøre Dem af Ting, man ikke gjerne afflaaer. Men denne Mine af Stolthed opvakte kun hans; og hvorledes skulde han kunne udholde den Tanke: at være en Borgerlig noget skyldig? Det blev da bestemt, at man skulde tilbyde Dem en Betaling, og om De afflog samme, vilde man, uagtet al den Fortjeneste, man tilstaaer Dem, frabede sig Deres Tjenstagtighed. Dette min Ven, er et Udkast af en Samtale, der er bleven holdt paa min agtværdige Lærers Befostning, og under hvilken hans ydmyge Eleve ikke var meget rolig. Jeg troede, at jeg ikke kunde hafte nok med at underrette Dem derom, for at give Dem Tid til at overtænke det. Saa snart De har fattet en Beslutning, saa forsjem ikke at tilkjendegive mig den, thi denne Artikel staaer til Dem at afgjøre, og mine Rettigheder gaae ikke saavidt.

Med Uroe erfarer jeg Deres Omvanken paa Bjergene; ikke fordi De jo der, efter mine Tanker kunde finde en behagelig Udspreddelse, og Fortællingen om det, De har seet Der, jo vilde være mig selv meget behagelig; men jeg frygter for at De neppe vil være istand til at udholde Rejsens Møisommeligheder. Desuden er det allerede langt ud paa

paa Haret; fra en Dag til den anden kan alt være bedækket med Sne, og jeg forudsæer, at De vil komme til at lide mere af Kulden end af Strabad-
sen. Dersom De blev syg i det Land, De nu er i, vilde jeg være utroelig. Kom altsaa tilbage, min Bedste, i mit Naboland. Det er endnu ikke Tid at komme til Bevai; men jeg vil, at De skal opholde Dem paa et mindre ublidt Sted, hvor vi lettere kunne meddele hinanden Efterretninger. Jeg overlader det til Dem selv at vælge Dem et Opholds-
sted. See til, at man ei her faaer at vide, hvor De er; og vær forsigtig uden at være hemmelige-
hedsfuld: Jeg siger Dem intet i den Henseende, men stoler allene paa at, Deres og min Interesse
byder Dem at være forsigtig.

Lev vel, min Ven! jeg kan ikke længere un-
derholde mig med Dem. De veed, hvor varselom
jeg maa være i at skrive til Dem. Dette er endnu
ikke alt; min Fader har medbragt en agtværdig
Fremmed, hans gamle Ven, som engang frelste
hans Liv i Krigen. Dem heraf, om vi maa be-
stræbe os for at imodtage ham vel? Han reiser i
Morgen, og vi skynde os at forskaffe ham, den
Dag han endnu opholder sig her, alle de Fornøjel-
ser, der robe vor Iver for en saadan Belgiorer.
Man kalder mig, jeg maa slutte Brevet. Endnu
engang, lev vel!

Brev.

B r e v. XXIII

Til Julie.

Neppe har jeg anvendt otte Dage til at gjenne-
vandre et Land, til hvis Undersøgelser der udfræ-
ves hele Aar; men ikke at tale om at Sneen for-
driver mig herfra, vilde jeg ile Postitionen i Møde,
der, som jeg haaber bringer et Brev fra Dem.
Imidlertid begynder jeg at skrive dette her til Dem
og vil endnu, om det gjøres fornødent, skrive et
andet som Svar paa Deres.

Jeg vil ikke her omstændeligen beskrive Dem
min Reise og mine Jagttagelser; jeg har opsat dere-
over en Fortælling, som jeg haaber at bringe Dem.
Vi maae indskrænke vor Brevveksling til Ting, som
nærmere angaae os begge. Jeg vil lade mig nøje
med at underrette Dem om min Sjæls Tilstand;
Det er billigt at gjøre Dem Kengskab for Brugen
af Deres Gode.

Bedrøvet ved min Sorg og trestet ved De-
res Glæde reiste jeg bort; dette holdt mig i en vis
veemodig Stemning, som for et sølsomt Hjerter
ikke er uden Behagelighed. Jeg steg langsomt og
tilføds op ad meget ubaneede Fodstier, ledet af en
Mand, jeg havde valgt til min Vejviser, og i hvem
jeg hele Vejen igjennem snarere fandt en Ven end
en Daglønner. Jeg vilde drømme, men blev stedse
holdt

holdt herfra ved et uventet Syn. Snart hang uhyre Klipper faldefærdige over mit Hoved; snart oversvømmede høje og susende Vandfald mig med deres tykke Taage; snart aabnede en evig Vandstrøm ved Siden af mig en Afgrund, hvis Dybde Dinene ikke vovede at udgrundste. Snart tabte jeg mig i Mørket af en Kratkov, snart frydedes med eet mit Dje ved en smilende Egn, da jeg kom op af Afgrunden. En forunderlig Blanding af det vilde og dyrkede Natur viiste overalt Menneffenes Haand, hvor man skulde troe, de aldrig havde trængt hen; ved Siden af en Hule fandt man Huse; man saae gule Viinranker, hvor man ikke vilde formodet andet end Tjørne; Viinbjerger paa en indstyrtet Jordbund; ypperlige Frugter paa Klipper, og ved steile Fjelde grødesulbe Agere.

Det var ikke allene Menneffenes Arbeide, som gjorde disse sære Egne saa forunderlig contrasterende; Naturen syntes der at finde Behag i at komme i Strid med sig selv, saa forskjellig fandt man den paa eet Sted under forskjellige Synspunkter. Mod Østen Foraarets Blomster, mod Syden Høstens Frugter, mod Norden Vinterens Is; den forenede alle Aarstider i een Tidspunkt, alle Himmelegne paa eet Sted, Jordstreg af modsat Natur paa een og samme Jordbund, og lod, hvad man ingensteds ellers veed af, Sletternes og Alpernes Produkter trives paa eet og det samme Sted.

Sted. Koi til alt dette de optiske Illusioner, Biergspidsernes forskiellige Belysning, Solens og Skyggenes Afverling hver Morgen og Aften; og De kan da have noget Begreb om de uafbrudte Scener, der uophørlig tiltrak sig min Beundring, og som syntes at aabne mig den skønneste Skueplads; thi det lodrette Perspectiv af Biergene gjør pludseligen et langt magtigere Indtryk paa Djet end den straa Udsigt, man har over en Slette, som taber sin Udstrækning, i det den betragtes, og ikke kan vise den ene Gjenstand formedelst den anden.

Den første Dag tilskrev jeg denne behagelige Afverling den Rolighed, jeg igjen følte opvaagne i min Barm. Jeg beundrede det Herredømme, som de meest ufølsomme Ting have over vore meest levende Lidenstaber, og jeg foragtede Philosophien, der ikke engang kan formaae saa meget over Sjelen, som en Række af livløse Gjenstande. Men da denne rolige Stemning havde været Natten igjennem og var bleven forøget den følgende Dag, indsaar jeg snart, at den maatte have en anden mig ubekjendt Aarsag. Denne Dag kom jeg over de laveste Bjerge; og da jeg endeligen havde gjennemvandre de steileste Steder, kom jeg op paa de høieste, jeg formaaede at bestige. Efterat jeg havde vandret i Skyerne naaede jeg et klarere Opholdssted, hvorfra man i visse Aarstider hører Torden og Storm neben under sig; et alt for tomt Billede paa den Blis ses Sjel, saaledes som han aldrig var til, eller kun er

paa de Steder, hvorfra man har hentet dette Sindbillede.

I den rene Luft, hvori jeg befandt mig, opda-
gede jeg kjendstegen den sande Aarsag til mit Sinds
Forandring og Tilbagekomsten af den indvortes
Fred, jeg saa længe havde savnet. Sandelig, det
er en almindelig Erfaring, alle Mennesker gjøre,
skjønt de ei alle lægge Mærke til, at man paa høje
Bjerge, hvor Luften er reen og tynd, aander lets-
tere, føler sig lettere i Legemet og muntrere i Sje-
len; at Glæderne der ere mindre hæftige, Liden-
skaberne roeligere. Aanden faaer der en stor og
ædel Karakter, som svarer til de Gjenstande, der
gjøre Indtryk paa os, den skaber os en rolig Glæde,
som er fri for al Bitterhed og Sandseligt. Naar
man hæver sig over Menneskenes Opholdssted,
synes det at man efterlader der alle lave og jordiske
Følelser; og som man efterhaanden nærmer sig de
ætheriske Regioner meddele de Sjelen noget af des-
res uforanderlige Reenhed. Man er der alvorlig,
uden Tungssind, rolig uden Dorskhed, tilfreds med
at være til og tænke; enhver for heftig Begierlig-
hed sløves, taber den hvasse Braad, der gjør den
smertefulde, og efterlader kun i Hjertet en let og
mild Bevægelse; saaledes gjør en lykkelig Himmel-
egn, at Lidenstaberne, der ellers udgjøre Menne-
skets Plage, tjene her til dens Lykkelighed. Jeg
tvivler paa, at nogen voldsom Sindsbevægelse,
nogen Miltssyge kunde være ved, naar man længe
op

opholdt sig paa et saadant Sted, og jeg undres
over, at Bade i den lægende og velgjerende Bjergs
luft ikke tælles blandt Medicinens og Morals
store Lægemidler.

Ej blandt Palladser eller Stæders Brimmel,
Men i Naturens Skød, i frie Himmel,
Hvor Grænen hæver sig paa Bjergets Top,
Min Tanke og med den til Himlen stiger op *).

Tænk Dem hvad Indtryk alt det, jeg her har
beskrevet Dem, har gjort paa mig — saa kan De
have noget Begreb om den behagelige Forsatning,
hvori jeg befandt mig. Tænk Dem Alpeværlingen,
Storheden, Stjærheden af tusinde beundringsværdige
Skuespil; den Fornøjelse, ikke at see andet
omkring sig end ganske nye Gjenstande, fremmede
Fugle, sjældne og ubekjendte Planter, ja i en vis
Forstand at skue en anden Natur, og befinde sig i
en ny Verden. Alt dette frembringer en ubestriktelig
Blanding for Øjet, hvis Stjærhed endnu for-
øges ved den tynde Luft, som gjør Farverne mere
levende, Trækkene kjendeligere og brin er Synspunk-
terne nærmere sammen; Forstanden synes mindre end
paa Sletter, hvor den tykke Luft bedækker Jorden med

*) Qui non palazzi, non teatro o loggia:
Ma'n lor vece un', abete, un faggio, un pino;
Trà l'erba verde e'l bel monte vicino,
Levan di terra al ciel nostr' intelletto.

Pétrarch.

et Stør, fremstiller Dine flere Gjenstande end de synes at kunne omfatte; kort, dette Syn har noget, jeg veed ikke hvad for Fortryllende, Overnaturligt, som henriver Sjelen og Sandserne; man forglemmer alt; man forglemmer sig selv, man veed ikke mere hvor man er.

Jeg skulde have tilbragt min hele Reisetid i Trylsekredsen af disse Egne, dersom jeg ikke havde fundet en endnu behageligere i Nydelsen af Indbyggernes Omgang. De vil i min Beskrivelse finde et kort Udkast til deres Sæder, deres Simpelhed, deres rolige Sindsstemning, og til den blide Rolighed, hvori de ere lykkeligere ved at være befriede fra Sorger, end ved at nyde Glæder. Men det, jeg ikke har kunnet skildre Dem, og hvad man ikke lettelig kan forestille sig, er deres uegennyttige Menneskekærlighed, og deres varme Giesfrihed mod alle Fremmede, som Hændelse eller Nysgierrighed fører til dem. Jeg havde en overraskende Prøve derpaa — jeg, som ikke var kjendt af nogen, og som kun gik ved en Vejleders Hjælp. Da jeg om Aftenen kom til en Landsby, ilede enhver saa ivrigt at tilbyde mig sit Hus, at jeg var forlegen ved Valget, og den, som erholdt Fortrinet, syntes saa fornøjet herover, at jeg i Forstningen ansaa denne Jær for Gjerrighed. Jeg tog mig samme Frihed som i et Berts-hus — men hvor forundret blev jeg ikke da min Vært, Dagen derpaa afflog mine Penge, og blev endogsaa vred over at jeg tilbød ham dem,

og' vedblev at' være saaledes. Det var altsaa den rene Lyst til Gjestfrihed, som almindeligen er temmelig lunket, jeg formedelst dens Hefstighed havde anseet for Bindsyge. Disse Menneskers Uegennyttighed gik saa vidt, at jeg paa den hele Reise ikke kunde finde Leilighed til at anvende en Patagon *). Hvortil kunde man vel ogsaa anvende Penge i et Land, hvor hverken Herren forlangte noget for sine Omkostninger eller hans Tyende for sin Umasse? Imidlertid ere Penge meget sjeldne i øvre Walliserland; men dette gjør Indbyggerne saa meget desto lykkeligere; thi Levnetsmidlerne ere der i Overflodighed udsendes ikke til andre Lande, fortæres ikke i Landet ved Luxus, uden at Fjeldbonden, hvis Arbeide udgjør hans Glæde, bliver mindre arbejdssom derved. Om de nogensinde faae flere Penge, ville de usejlsbarligen blive mere fattige. De ere vise nok til at føle det, og der er i Landet Guldminner, som det ikke er tilladt at arbejde i.

Jeg blev i Begyndelsen meget forundret over Sædernes Forskjellighed fra dem i nedre Walliserland, hvor man, paa Vejen til Italien, lader sig saa dyrt betale af de Reisende; og jeg kunde neppe tænke mig to saa forskjellige Handlemaader hos eet og det samme Folk; en Walliser forklarede mig Grunden dertil. I Dalen, sagde han mig, bestaaer de reisende Fremmede af Kjøbmand

og

*) En Rigsdaler der i Landet.

og andre Folk, som ene ere bestjefstigede med deres Handel og Fordeel. Det er billigt, at de lade os faae en Deel af deres Profit, og vi behandle dem, som de behandle andre. Men her, hvor ingen Forretning hidkalder de Fremmede, ere vi visse paa, at deres Reise er ligesaa uegennyttig, som den Modtagelse, de finde hos os. De ere Gjester, som komme for at besøge os, fordi de elske os; og vi modtage dem venstabelig.

Iøvrigt, søjede han smilende til, er denne Gjestsfrihed ikke kostbar, og saa Menneſter falde paa at betjene sig deraf. O! jeg troer det, svarede jeg ham, hvad er der vel at vinde hos et Folk, som lever for at leve, ikke for at vinde og glimre? Lykkelige Menneſter, og værdige til at være det! Jeg vil gjerne troe, at man bør ligne eder i noget, for at finde Behag i at leve iblandt eder.

Hvad der syntes mig meest behageligt i deres Maade at modtage Folk paa, var, at jeg ikke fandt de mindste Spor af Tvang, hverken for dem eller for mig. De levede i deres Huns, som om jeg ikke havde været der, og det stod kun til mig at leve der, som om jeg havde været der ene. De kjendte ikke den feedsommelige Forsængelighed, at iagttage Husets Værelse mod Fremmede, for saa at sige at underrette dem om en Herres Nærværelse, af hvilken man i det mindste deri er afhængig. Naar jeg ikke sagde noget, formodede de, at jeg vilde leve paa deres Maad, og jeg behøvede kun at sige et

Ord,

Orb, for at leve paa min, uden nogenfinde at fornemme fra deres Side det mindste Tegn paa Uvilje eller Forundring. Den eneste Compliment, de gjorde mig, var at de, efterat de havde erfaret, at jeg var en Sveitser, sagde — : at vi vare Brødre, og at jeg kun burde betragte deres Huus som mit Hjem. Siden bekymrede de sig ikke mere om, hvad jeg gjorde, tænkte sig ikke engang at jeg kunde have den mindste Tvivl om deres Tilbuds Oprigtighed, eller gøre mig nogen Betænkning over at benytte mig deraf. De omgaaes hverandre med den samme Simpelsked. Børn, som ere komne til Fornustens Alder, ere deres Forældres Lige; Lyvende sidde til Bords med deres Herstab; dog den samme Frihed hersker i Husene og i Republikken, og Familien er et Billede paa Staten.

Den eneste Ting, hvorved jeg ikke nød Frihed, var de overmaade lange Maaltider. Jeg kunde gjerne lade være at sætte mig til Bords; men naar jeg eengang var der, maatte jeg blive der en Deel af Dagen, og drikke ligesaa længe. Hvoledes, en Mand, en Sveitser, skulde ikke elske at drikke? Virkelig, jeg tilstaaer, at god Viin er en herlig Ting, og at jeg ikke er en Hader af at føle muntre mig dermed, naar man kun ikke tvinger mig dertil. Jeg har stedse lagt Mærke til, at de falske Menneſker ere tarvelige, og den store Tilbageholdenhed ved Bordet røber meget ofte forstillede Sæder og tvetydige Sjæle. En oprigtig Mand

er

er mindre bange for dette aabne Hjertets Eprog, som gaaer foran for en Ruus: men han maa vide at holde Maade og see til at det ikke gaaer for vidt. Just dette var mig ikke mueligt med saa øvede Drikkebrødre som Walliserne, hvor der var saa stærke Vine, som de der i Landet, og paa Borde, hvor man aldrig saa Vand. Hvorledes kunde man overtale sig til saa taabeligen at agere Philosoph, og fortørne saa gode Folk? Jeg drak mig altsaa af Erkjendtlighed en Ruus, og da jeg ikke kunde betale min Fortæring med Penge, betalte jeg den med min Forstand.

En anden Stik, som ikke faldt mig mindre besværlig, var at see, endogsaa hos Øvrigheds-personer, Konen og Døttrene i Huset staae bag min Stool og varte op ved Bordet som Tjenestefolk. Fransk Galanterie — hvad havde det ikke gjort sig Umage for at afhjælpe denne Ufæmnelighed! Og det saa meget mere som den Skabning, Walliserinderne have, Tjenestepigerne selv kunne bringe En i Forlegenhed med deres Opvartning. De kan troe mig, de ere smukke, thi mig syntes de at være det. Vine, som ere vante til at see Dem, ere frække i Henseende til Stjæbhed.

Jeg, som har mere Verbødighed for det Lands Stikke, hvori jeg lever, end for Galanteriets, modtog taus deres Tjeneste med ligesaa megen Gravitet, som Don Quixotte hos Hertuginde. Jeg sammenlignede undertiden smilende Gjesternes store Stjæb

Stjæg og varste Udseende med disse unge frygtso-
me Stjønnes blændende Ansigtssfarve, hvilke eet
Ørø kunde komme til at rødme, og gjorde dem berø-
ved desto yndigere. Men jeg blev lidt stødt ved
at see deres overmaade fulde Barm, som kun i dens
blændende Hvidhed har een af det Wynnsters For-
trin, med hvilket jeg vovede at sammenligne den:
det eneste tilslørede Wynster, hvis Omrids hem-
meligen skildrer mig hiint berømte Bæger, for
hvilket den skjønneste Barm i Verden tjente til
Model.

Det maa ikke forundre Dem, at finde mig
saa bevandret i Hemmeligheder, De saa omhygge-
lig skjuler; jeg er det mod Deres Villie: den ene
Sands kan undertiden lære den anden noget. Uag-
tet den strengeste Forsigtighed, har den bedst ord-
nede Klædebragt nogle Folder, hvorigjennem Syn-
net virker det samme som Hølelsen. Det begjerlige
og dristige Øje lister sig frit under en Bouquet Blom-
ster: det vanker om under Flor og Kniplinger, og
meddeler Haanden den elastiske Modvirkning, den
ei selv tør føle.

En Deel jeg af din fulbe Barm dog skuer,
Skjøndt den forhadte Dragt vil skjule den;
Thi, viid, min Elskovs Attraa stedse luer,
Og lister sig til skjulte Greder hen *).

309

*) Parte appar' delle mamme acerbe e crude,
Parte altrui ne ricopre invida velta;

Jeg lagde onsaar Mærke til en stor Fejl i
Balliserindernes Klædedragt; de bære bag til deres
Snorliv saa højt; at de derved see frumryggede
ud; dette gjør en besynderlig Virkning ved Siten
af deres smaa sorte Hovedtoi, og den øvrige Deel
af deres Dragt, som ellers hverken mangler Simp-
pelhed eller Ynde. Jeg brinae dem en complet
Balliserinde-Dragt, og jeg haaber, at den vil klæde
Dem godt: Mønstret er skærent efter den smukkeste
Taille i Landet.

Medens jeg med Genrykkelse gjennemvandrede
disse saa lidt bekjendte Steder, og som fortjene saa
megen Beundring, hvad gjorde De imidlertid, min
Julie? Har Deres Ven forglemmt Dem? Julie
forglemmt! Maatte jeg ikke snarere forglemme mig
selv? Og hvad var jeg, dersom jeg var et Øjeblik
allene, jeg, som kun er noget ved Dem? Jeg har
aldrig bedre mærket, med hvilken Indstinkt jeg for-
flytter vor fælleds Tilværelse til forskiellige Steder
efter min Sjæls Forsætning. Naar den er bedrø-
vet, flyr den hen til Deres og søger Trøst paa de
Steder, hvor De er; saaledes var jeg tilmode,
da jeg forlod Dem. Naar jeg er glad, kan jeg
ikke være det ene; og for at dele Glæden med Dem,
kalder jeg Dem hen hvor jeg er. Dette er hændet
mig

Invida, ma l'agli occhi il varco chiude,

L'amoroso pensier gia non arresta.

Tasse.

mig paa den hele Reise, hvor jeg, da Gjenstande-
 nes Forskjellighed uophørligen kaldte mig tilbage
 til mig selv, førte Dem overalt med mig. Jeg
 gjorde ikke et Skridt, uden at vi gjorde det sam-
 men. Jeg beundrede ikke nogen skøn Udsigt, uden
 at jeg skyndte mig for at vise Dem den. Alle
 Træer, jeg traf paa, laante Dem deres Stygge,
 alt Grensvær tjente Dem til Sæde. Snart sad
 jeg ved Deres Side og hjalp Dem at gjennem-
 løbe Gjenstandene med Øjnene; snart skuede jeg
 ved Deres Fødder med et sølende Menneſkes Blik
 op til et ædler. Traf jeg paa et Sted, som var
 vanskeligt at stige over, saa saa jeg Dem springe
 derover med en ung Hjorts Lethed, som hopper
 efter sin Moder. Skulde vi over en Bæk, saa
 kunde jeg trykke den sødeste Byrde i mine Arme;
 langsom og freidigt gik jeg over Bækken, og saa
 ugerne dens Rand, jeg nærmede mig til. Alt paa
 dette rolige Opholdssted mindede mig om Dem: Na-
 turens rørende Tillokkelser, Lustens uforanderlige
 Reenhed, Indbyggernes simple Sæder, deres stas-
 dige og sikre Blisdom, Kiennets elskværdige Er-
 barhed, dets udfyldte Under, alt hvad der gjorde
 et behageligt Indtryk paa mine Øjne og mit Hjer-
 te malede dem hende, de langes efter.

O, min Julie! sagde jeg rørt, hvorfor kan
 jeg ikke henleve mine Dage med Dig paa disse saa
 ubekjendte Steder, glade ved vort Held og ej ved
 Menneſtenes Blikke! Hvorfor kan jeg ikke her samle

min

min hele Sjæl i Dig allene, og jeg igjen blive en
heel Verden for Dig! Tilbedte Julie, Du skulde
da nyde den Hylдинг, der skyldes Dig! Elskovs Glæ-
der! da skulde vore Hjerter uophørlig smage eder.
I en lang og blid Kjærlighedsrunsk skulde vi glem-
me Aarenes Flugt; og naar endelig Alderen havde
dæmpet vor første Ild, skulde Baanen at tænke og
føle eens tilvejebringe et ikke mindre omt Vensteb
istedet for dens Hestighed. Alle adle Gølelser, vi
i Ungdommen have næret tilligemed Elskovens,
skulde i sin Tid udfylde den uhyre Tomhed —; vi
skulde i Elskødet af dette lykkelige Folk, og efter
dets Exempel efterkomme alle Menneskekjærlighe-
dens Pligter; uden Ophør skulde vi forene os om
at gjøre vel, og vi skulle ikke døe uden at have
levet.

Posten kommer; jeg maa slutte mit Brev og
se hen, for at modtage Deres. Hvor banker mit
Hjerte ikke dette Øjeblik i Møde! Al: Jeg var lyk-
kelig i mine Drømme; min Lyksalighed svinder med
dem; hvad vil Virkeligheden vel yde mig?

B r e v. XXIV.

Til Julie.

Jeg svarer strax paa den Deel af Deres Brev,
som angaaer Betalingen; jeg behøver, Gud ske Tak,
ikke

ikke at betænke mig i den Henseende. Her, min Julie, ere mine Tanker om den Punct.

I det, man kalder *Ver*, gjør jeg Forskiel mellem den, som faaes ved den offentlige Mening, og den, som grundes paa Afgjælte for sig selv. Den første bestaaer i tomme Fordomme, som ere ustandigere end det oprørte Hav: den anden grunder sig paa Moralitetens evige Sandheder. Den verdslige *Ver* kan bidrage til at gjøre Lykke, men den trænger ikke ind i Sjelen, og har ingen Indflydelse paa den sande Lykkelighed. Den sande *Ver* derimod udgjør dens Væsen, fordi den kun skænker os den vedvarende Følelse af indvortes Tilfredshed, der ene kan gjøre et tænkende Væsen lykkeligt. Lad os anvende, min Julie, disse Grundsætninger paa Deres Spørgsmaal; og det skal snart vorde opløst.

At jeg opkaster mig til Lærer i Philosophien, og tager, som bliin Nar i Fabelen, Penge for at lære: Visdom maa gjerne synes foragtelig i Verdens Øjne, og jeg tilstaaer, der ligger noget latterligt deri: dog da intet Menneske kan søge sit Underhold absolut hos sig selv, og det ikke kan faaes paa nogen nærmere *Ve* end ved Arbejde, saa tælle vi denne Foragt blandt de farligste Fordomme: vi ville ikke være saa taabelige, at opofre vor Lykkelighed for denne urimelige Mening; De vil ikke agte mig mindre, og jeg vil ikke være mere at beklage, om jeg levede af de Kundskaber, jeg har erhvervet mig.

Men

Men her, min Julie, maae vi gjøre andre Betragtninger. Vi ville forbigaae Mængden og kaste et Blik ned paa os selv. Hvad vilde virkelig Deres Fader ansee mig for, naar jeg modtog af ham Betaling for den Underviisning, jeg gav Dem, og solgte ham en Deel af min Tid, det er at sige, af min Person? For en Leiesvend, et Menneske, der staaer i hans Sold, et Slags Tjener; og til Borgen for sin Tillid og til Sikkerhed for det, der tilhører ham, har han intet af mig end min tause Troestab ligesom af den ringeste blant hans Folk.

Men, hvad kostbarere Eiendom kan en Fader have end sin eneste Datter, var det end ikke en Julie? Hvad skal nu den gjøre, som sælger ham sin Tjeneste? Skal han byde sine Høiester for hende at tie? O! Du veed om dette er muligt! Ellers skal han ubekymret overlade sig til sit Hjertes Tilbøjelighed og paa det ømmeste Sted krænke den, han skylder Troestab? Da anseer jeg ikke en saadan Lærer for andet end en Troeløs, som træder de helligste Rettigheder under Fødderne *), en Forræder.

*) Ulokkelige Yngling! Han indseer ikke, at, i det han lader sig betale i Ertiendlighed, det han afslaaet at modtage i Penge, krænker han endnu helligere Rettigheder! Istedet for at lære, fordærver han; istedet for at nære, forgifter han; han lader sig takke af en bedragen Moder, fordi han har gjort

ræder, en huuslig Forfører, hvem Lovene meget retfærdigen straffe med Døden. Jeg haaber at den jeg taler til, kan forstaae mig: Jeg frygter ikke for Døden, men for den Skjandsel at fortjene den, og for Selvforagt.

Da Brevene fra Heloise og Abailard falde i Deres Hænder, veed De, hvad jeg sagde om denne Læsning og om Abailards Opførsel. Jeg har stedse beklaget Heloise; hun havde et Hjerter, som var skabt til at elske, men Abailard har jeg aldrig anseet for andet end en Nedrig, der fortjente sin Skjebne, og kjendte ligesaa lidet til Kjærlighed som til Dyd. Skal jeg, som har demt ham, efterligne ham? Vee over den, som præker en Moral, han ikke selv vil udøve! Den, der forblindes af sin Lidenskab i en saadan Grad, straffes snart af den, og taber Smagen for de Geleller, hvortil han har opofret sin Værelse. Kjærligheden berøves sin største Dødelighed, naar Velansændigheden forlader den: For at føle dens hele Værd, maa Hjertet smigres derved, og have os i det det har den elskede Gjenstand. Tag Begrebet om Fuldkommenhed bort,

G

og

har gjort hendes Værn uslykkeligt. Dog seer man at han oprigtigen elsker Døden; men hans Lidenskab misleder ham, og dersom ikke hans store Ungdom undskyldte ham, var han med al sin smukke Tale, dog kun en Nedrig. De to Elskende ere at beklage; Moderen allene er ikke at undskyldes.

og Enthusiasmen er borte. Hvor der er ingen Agtelse, er heller ingen Kjerlighed. Hvorledes kunde et Fruentimmer være en Mand, som vanærer sig selv? Hvorledes kunde han selv tilbede den, som ikke er bange for at overgive sig til en nedrig Forsører? De ville snart foragte hinanden indbyrdes; Kjerligh den vil ikke være andet for dem end en skjendig Tusthandel; de ville tabe Eren og ikke finde Lykialigheden.

Ikke saaledes er det, min Julie, med to Elftende af eens Alder, som begge opslammes af een Tid, som en gjensidig Hengivenhed sammenknytter, som ikke hindres af noget fremmed Forhold, som begge nyde deres første Frihed, og hvis Pagt ikke strider mod nogen Lov. De strengeste Love kunne ikke paalægge dem anden Straf end selve Lønner for deres Elskov; den eneste Straf, for at have elsket hinanden, er Forbindelsen til at elske hinanden for bestandig; og gives der nogle ulykkelige Himmelegne i Verden, hvor det barbariske Menneſte ſønderriver disse uskyltige Bænd, straffes han uden Tvivl derfor ved de Forbrydelser, denne Vold medfører.

Disse ere mine Grunde, viise og dydige Julie; det er kun en kold Udarbejdelse af dem. De med saa megen Eftertryk og Liv fremsatte mig i eet af Deres Breve; men som ere nok til at vise Dem, hvormegget gjennemtrængt jeg er deraf. De erindrer Dem, at jeg ikke vedblev m. t. Afſlag,

og

og at jeg, uagtet den Modbydelighed, Fordom-
men har efterladt hos mig, modtog Deres Gaver
med Tausshed, da jeg virkelig ikke i den sande Vren
fandt nogen sikker Grund til at afflaae dem. Men
her taler alt, Pligten, Fornuften, Kjerlighed selv
i en Tone, jeg ikke kan mis kjende. Derjom jeg
skal vælge imellem Vren og Dem, er mit Hjerter
beredt til at tabe Dem. Det elsker Dem alt for
meget, o Julie, til at beholde Dem for en saadan
Priis.

B r e v. XXV.

Fra (El) Julie.

Historien om Deres Reise min Ven, er fortref-
kelig; den vilde komme mig til at elske den, som
har skrevet den, omendstjændt jeg ikke kjendte ham.
Men jeg maa dog irettesætte Dem for noget, som
De nok kan formode, stjændt jeg ikke har kunnet
bare mig for at lee over den List, hvormed De
har studt Dem bag Tasso, som bag en Vold.
Hvorledes? mærkede De ikke, at der er stor Forskiel
paa at skrive for Publikum og skrive for sin Kjereste?
Fordrer den frygtende bekymrede Kjerlighed ikke
mere Forsigtighed end Belansthændigheden? Kunde

De være uvibende om, at denne Stiil ikke er efter min Smag, og søgte De at mishage mig? Men detre er maaskee allerede for meget om en Sag, man ikke videre burde røre ved. Jeg er desuden alt for meget sysselsat med Deres sidste Brev, for at svare omstændeligen paa det første. Altsaa, min Ven, lad os forbigaae Walliserland til en anden Gang, og lad os nu indskrænke os til vore egne Anliggender, der ville give os nok at bestille.

Jeg vidste, hvad De vilde gjøre. Vi kjende hinanden alt for vel, til endnu at standse ved saadanne Elementer. Skulde Dyden nogensinde forlade os, saa kan De troe mig, det vil ikke skee ved Lejligheder, som fordrer Mod og Opofrelser *). Den første Bevægelse ved heftige Angreb sigter til Modstand; og vi skulle sejre, haaber jeg, saalænge Fjenden opfordrer os til at gribe til Vaaben. Det er i den dybe Sovn, i Hvilens behagelige Skjød man maa vogte sig for Overrumpinger. Men, det er især det Ondes Bedvaren, som gjør dets Vægt uudstaaelig, og Sjelen modstaaer langt lettere de heftigste Smerter end en langvarig Bedrøvelse. Og af den Natur, min Ven, er den Kamp, vi for Eftertiden maae udholde: Det er ikke heltemodig Daad, Pligten fordrer af os, men en heltemodigere Modstand mod Smerter, der ikke tage af.

Jeg
*) Man skal snart see, at Udsaldet vil svare til Forsigtigheden.

Jeg havde alt for vel forudsæet det; Lykkens Tid er forfunden, som en Lynstraale; Lidelsens Tid begynder, uden at jeg kan forudsæe dens Ende. Alt foruroliger mig og gjør mig modløs; en dræbende Tungstindighed bemægtiger sig min Sjæl; uden nogen egentlig Årsag til at græde, flyde uvilkaarlige Taarer fra mine Øine. Fremtiden viser mig intet uundgaaeligt Onde, men jeg nærede Haabet og seer det dagligen henvinde. Alt! hvad nytter det at vande Bladene, naar Træet er sældet ved Roden.

Jeg føler, min Ven, Fraværelsens Vægt. Jeg kan ikke leve uden Dig, jeg føler det; dette strækker mig meest. Jeg gjennemvandrere hundrede Gange om Dagen de Steder, vi beboede sammen, og finder Dig aldrig der. Jeg venter Dig paa det sædvanlige Klokkeslæt; Timen gaaer forbi, og Du kommer ikke. Alle Gjenstande, jeg skuer, er indre mig om Din Nærværelse, for at behude mig, at jeg har tabt Dig. Denne gruelige Marter er Du fri for. Dit Hjerte allene kan sige Dig, at Du savner mig. Alt! vidste Du, hvor langt større Pine det er, at blive, naar man allerede er skilt ad, hvor gjerne vilde Du da ikke foretrække Din Forsætning for min!

Og turde jeg end kun sukke, turde jeg end kun tale om mine Kummer skulde jeg føle Lindring i de Lidelser, jeg kunde klage over. Men, naar jeg undtager nogle Sukke, jeg lønligen kan ud-
 sionne

flønne i min Tusines Barm, maa jeg quæle alle
de andre; jeg maa standse mine Taarer; jeg maa
smile, naar mit Hjerter brister.

O Gud! at føle, man døer,

Og ej vove at sige:

Jeg føler, jeg døer! *)

Det værste er, at alle disse Lidelser forøge
uophørligen mit største Onde, og at jeg, jo mere
Erindringen om Dig bedrøver mig, desto mere
gider gjenskalde mig den. Siig mig, min Ven,
min sède Ven! veed Du, hvor ømt et smægtende
Hjerter er, og hvor heftig Kjerlighedens vorder ved
Bedrøvelse?

Jeg vilde underholde mig med Dem om tus
flunde Ting, men ikke at tale om, at det er bedre at brie,
til jeg sikkert veed, hvor De opholder Dem, er det
mig ikke muligt, at fortsætte dette Brev i den Forsat
ning, hvori jeg er nu da jeg skriver det. Lev vel,
min Ven; jeg stilles fra min Pen, men tro mig,
ikke fra Dem.

*) Sentirsi, o Dei! morir

E non poter mai dir,

morir mi sento!

Metast.

B i l l e t.

(Til Julie.)

Jeg skriver ved en Skipper, jeg ikke kjender, denne Billet under den sædvanlige Adresse, for at underrette Dem om, at jeg har valgt mit Opholdssted i Meillerie paa hiin Side Strandbredden, paa det at jeg i det mindste kan nyde Synet af det Sted, jeg ikke tør nærme mig til.

B r e v. XXVI.

Til Julie.

Hvor har min Forsatning ikke forandret sig paa saa Dage! Hvilke Bitterheder blande sig med den søde Høstelse, at nærme mig til Dem! Hvilke mørke Tanker omringe mig! Hvilken Modgang lader min Frygt mig forudsee! O Julie, hvor en sølsom Sjæl dog er en uheldig Gave af Himlen! Hvo der har faaet den, maa kun vente Sorg og Smerte paa Jorden. Som en Kastebold for Lust og Aarsid, styre Soelstin eller Taage, tyk eller klar Lust hans Skjebne, og han vil være glad eller bedrevet, eftersom Veiriget falder til. Som et
Dffer

Offer for Fordomme, finder han i urimelige Maximer en uovervindelig Hindring for sit Hjertes billige Ønsker. Menneskene straffe ham, fordi han har rigtige Tanker om enhver Ting, og fordi han hellere dommer derom efter det Sande deri, end efter det, man er kommen overeens om, de skulle være. Hans egen Person vil være nok til at skabe sin egen Glendighed, i det han uforlignigen overgiver sig til det Belangstændiges og Skjønnes guddommelige Tillokkelser, medens Nødvendighedens tunge Kjeder binde ham til Skjendsel. Han vil søge den højeste Lykkelighed, uden at erindre sig, at han er Menneske: Hans Hjerter og Fornuft ville uophørligen være i Strid med hinanden, og grændseløse Ønsker ville berede ham et evigt Savn.

Dette er den grusomme Tilstand, hvori jeg sættes af Skjebnen, som nedtrykker mig, af mine Følelser, som have mig, af Din Fader, som forsøger mig, og af Dig, som udgjør mit Livs Glæde og Plage. Uden Dig, uheldige Skionhed, skulde jeg aldrig have følt denne uudstaaelige Contrast af indvortes Heihed og udvortes Ringhed; jeg skulde have levet rolig og død fornøjet, uden endog at bekymre mig om, hvad Rang jeg havde indtaget paa Jorden. Men at have seet Dig, og ikke kunne besidde Dig, at tilbede Dig og ikke kunne være andet end Menneske, at elskes og ikke kunne være lykkelig, at boe paa eet Sted og ikke kunne leve

leve sammen! O Julie! som jeg ikke kan
afsi! O Skjæbne, som jeg ikke formaaer at bøie
Hvilken gruelig Kamp volde I mig, uden at jeg
nogensinde kan worde Herre over min Altraa! eller
min Svaghed.

Hvilken sølsom og ufattelig Virkning! St.
den jeg igjen nærmede mig til Dem, have itkun
mørke Tanker opfyldt min Sjæl. Maaskee Stes-
det, jeg opholder mig paa, bidrager til denne
Tungsind; det er mørkt og gyseligt; men just
derved er det mere overeensstemmende med min
Sjæls Tilstand, og jeg skulde ikke saa taalmodigen
behoe et behageligere. En Strækning af nøgne
Klipper omgiver Kysten, og omringer min Bolig,
som Vinteren gjør endnu rædsommere. O! jeg
føler det, min Julie, dersom jeg skulde give Slip
paa Dem, var der intet andet Opholdssted, ingen
anden Aarstid mere for mig.

Under de voldsomme Følleser, som gjennem-
trænge mig, kan jeg ikke blive paa eet Sted; jeg
løber, klatter op med Fyrighed, springer op og
ned ad Klipperne, jeg gjennemvandrer med store
Skridt hele Omegnen, og finder overalt i Gjen-
standene det samme Skrækkende, som hersker i mit
Indersite. Man skuer intet Grønt mere, Græs-
set er guult og visnet, Træerne bladløse, Nord-
ostvinden og den kolde Nordvind opdynde Snee
og Is, og hele Naturen er død for mine Dine,
som Haabet for mit inderste Hjerter.

Blandt

Blant Klipperne ved Strandkanten har jeg paa et eensomt Sted fundet en liden Slette, hvorfra man ganske kan overskue den lykkelige By, De beboer. Dem selv med hvilken Begjærlighed mine Dine vendte sig mod dette elste Opholdssted! Den første Dag gjorde jeg mig tusinde Gange Umage for der at opdage Deres Bolig; men den uhyre Frastand gjorde mig det umuligt, og jeg mærkede at min Indbildningskraft fluffede mine matte Øjne. Jeg løb hen til Landsbyepresten for at laane en Riffert, med hvilken jeg saae eller troede at see Deres Huus: og fra denne Tid af tilbringer jeg hele Dage paa dette Sted med at beskue disse lykkelige Mure, som indslutte mit Livs Kilde. Uden at agte paa Aarstiden gaar jeg derhen om Morgenenen og kommer ikke tilbage førend om Natten. Blade og noget tørt Brænde, jeg anrænder og min Løben betrygge mig mod den stærke Kulde. Jeg finder saa megen Smag i dette vilde Sted, at jeg endogsaa tager Blæk og Papiir med mig, og jeg skriver nu der dette Brev paa et firkantet Stykke, som Jisen har bortrevet fra den nærmeste Klippe.

Det er der, min Julie, Din uslykkelige Elsker nyder de sidste Glæder, han maaftue skal smage i denne Verden. Det er herfra han gjenneem Lusten og Murene vover at trænge hemmeligen ind til Dit Kammer. Dine fortryllende Brev røre ham endnu; Dine ømme Blik optive hans døende Hjerter;

Hjerte; han hører Lyden af Din blide Stemme; han vover endnu at søge i Dine Arme den Afslidighed, der bemægtigede sig ham i Kratstoven. Komme Blandværk af en oprørt Sjel, som forvildes i sine Ønsker! Snart tvungen til at komme til mig selv igjen, skuer jeg Dig i Dit hele uslydige Liv; jeg betragter langt fra Dine forskjellige Dagsysler, og jeg forestiller mig dem paa de Tider og Steder, paa hvilke jeg stundom var et lykkeligt Vidne dertil. Stedse seer jeg Dig bare Omhu for det, der gjør Dig agtværdigere, og med Glæde røres mit Hjerte over Din utrættelige Godhed. Nu, siger jeg til mig selv om Morgenens, vaagner hun af en rolig Søvn; hendes Ansigtsfarve er frisk som en Rose; hendes Sjel nyder en blid Ro; hun ofrer til ham, der gav hende Livet, en Dag, som ei skal være spildt for Dyden. Nu gaaer hun til sin Moder; hendes Hjertes ømme Følelser udgydes for dem, hun skylder Livet; hun gaaer dem til Haande i alle hushlige Sysler; hun skaffer maaskee en uforlignelig Tjener Tilgivelse; hun giver ham maaskee en hemmelig Formaning; hun udbeder sig maaskee en Yndest for en anden. Paa en anden Tid sysselsætter hun sig uden Reedsomhed med qvindelige Arbejder; hun pryder sin Sjel med nyttige Kundskaber; hun forfiner sin ædle Smag ved at studere de skønne Konster og forøger sin naturlige Lethed ved Dandsens Fornøjelser. Snart seer jeg et sjænt og simpelt Smykke pryde

pryde de Fader, som ikke trænge til nogen Prydelse; her seer jeg hende raadføre sig med en ærværdig Præst angaaende en trængende Families ubekjendte Lidelser; hist at trøste eller hjælpe den bedrøvede Enke og forladte Fader og Moderløse. Snart fornøjer hun et anstændigt Selskab med sin fornuftige og beskedne Tale; snart leende med sine Selskabsfæstre, bringer hun en overgiven Ungdom tilbage til Blixdoms og Sædeligheds Tone. Mogle Øjeblikke, o tilgiv min Driftighed, jeg seer hende endog at sysselsætte Dig med mig; jeg seer Dine rørte Dine gennemløbe et af mine Breve; jeg læser i deres blide Smægten at de Linier, Du skriver, angaae Din lykkelige Elsker; jeg seer, det er om ham Du taler til Din Cusine med en saa søm Følelse. O Julie! Julie! Og vi skulde ikke vorde forenede; og vore Dage skulde ikke hentreinde sammen; og vi skulde for evig adskilles. Nei, aldrig fremstille denne gyfelige Tante sig for mit Sjel! Den forandrer i et Øjeblik min omme Følelse til Raserie; Ussindigheden driver mig fra Hule til Hule; jeg udstøder uvilkaarlige Suk og Skrig; jeg brøler som en vred Lovinde; jeg er istand til Alt, undtagen at give Sig paa Dig, og der er intet, nei intet, som jeg jo vilde gjøre, naar det gjaaldt om, at besidde Dig eller at døe.

Saavidt var jeg kommen i mit Brev, og ventede kun en sikker Leilighed for at sende Dem det, da jeg fik fra Sion, det sidste De har tilskrevet mig

mig der. Hvor den Bedrøvelse, det aander,
 har gjort min behagelig! Hvor paafaldende den
 bekræfter hvad De paa forskjellige Steder sagde
 Dig om vore Sjæles Harmonie! Jeg tilstaaer,
 meres Sorg er roligere; min er bestigere; men
 den samme Følelse maa faae et Anstreg af de Ka-
 rakterer, som forneemte den, og det er meget na-
 turligt at det største Tab maa volde den største
 Sorg. Hvad siger jeg? Tab! O! Hvo kunde
 udholde det? Nei, Julie: lær endelig at indsee,
 at Himlens Bestumning bestemte os for hinanden;
 det er den første Lov, vi bør adlyde; den første
 Omhu i Livet bestaaer deri at forene sig med
 det Bæst, der kan forsøge os det. Jeg seer det,
 og sukker derover; Du forvildes i Dine tomme
 Planer, Du vil gjennembryde en uoverstigelig
 Strænge, og forfæmmer de eneste mulige Midler.
 Enthusiasme for det Edelmødige berøver Dig
 Fornuften, og Din Dyd er kun Ufsind.

Ak! dersom Du stedse kunde blive ung og
 skøn som nu, vilde jeg ikke bede af Himlen om
 andet, end at Du maatte blive evig lykkelig, at see
 Dig hvert Aar af mit Liv een Gang, og tilbringe
 den øvrige Deel af mine Dage med langt fra at
 beskue Dit Opholdssted, og tilbede Dig blant disse
 Klipper. Men, ak! seer Du hiint Stjærneskud,
 som aldrig standser; det flyver! Saaledes haster
 Tiden; saaledes forsvinder Leiligheden; Din
 Skønhed, selv den vil finde sin Grændse: den

vil

vil salme og svinde hen, som Blomstret, der
 uasplukket falder hen; og jeg . . . og min Ung-
 dom hængvinder i Taarer og taber sig i Sorg.
 Betænk, Julie, betænk, vi ville allerede Nar, som
 ere spildte for Glæden; betænk at de komme aldrig
 mere igjen; at det vil være ligeledes med dem, vi
 have tilbage, dersom vi endnu lade dem løse sig
 bort. O forblindede Elskerinde! Du søger en
 indbildt Lykkelighed for en Tid, hvor vi ikke mere
 ere til; Du betragter en fiern Fremtid, og Du
 seer ikke, at vi uophørligen fortares, og at vore
 Sjæle, udtømmede af Elskov og Lidelser, hængsmelte
 og borttrinde som Bander. Vend om, det er endnu
 Tid, vend om, min Julie, fra denne ulykkelige
 Viltsfarelse. Opgiv Dine Forsætter og vær lykkel-
 lig. Kom, min Sjæl, i Din Vens Arme! ladet
 os forene de to halve Dele af vort Væsen: ladet os
 sværge for Himlens Afsyn, som er vor Flugts
 Vejleder og Vidne til vore Eder, at vi ville leve
 og døe for hinanden. Jeg veed, det er ikke Dig,
 man behøver at indgyde Mod imod Frygt og Trang.
 Lad os være lykkelige og fattige: O! hvilken Skat
 vi da havde erhvervet os! Men lad os ikke gjøre
 Menneskeheden den Skam, at troe, at der ej paa
 hele Jorden skulde gives et Tilflugtssted for to
 ulykkelige Elskende. Jeg har Arme, jeg er stærk:
 Det Brød, jeg vandt ved mit Arbejde, vil synes
 Dig mere behageligt end Høitidsretter. Et Maal-
 tid, som Kjerligheden har tillavet, kan det nogens-
 sinde

finde være smagløst? O, sønne og kjære Elskerinde, kunde vi kun een Dag være lykkelige; vil Du forlade dette korte Liv, uden at have smagt dets Lyksalighed?

Jeg har kun eet Ord endnu at sige Dem, min Julie! De veed hvad der i gamle Dage var Brug paa Leucatis Klippe, saa mange ulykkelige Elskendes sidste Tilflugtssted. Denne her ligner den i mange Henseender. Klippen er stejl, Vandet dybt, og jeg — er fortvivlet.

B r e v. XXVII.

Fra Clare.

Min Smerte giver mig neppe Kraft til at skrive Dem til. Deres Ulykker og mine ere paa det højeste. Den elskværdige Julie er paa det yderste og har maaskee ikke mere to Dage at leve i. Den Anstrængelse, det kostede hende, at faae Dem bort, gav hendes Sundhed det første Stød. Den første Samtale, hun havde med sin Fader, angaaende Dem, gav den et nyt Stød: andre nyere Fortrædeligheder have foreget hendes Urolig-

lighed, og Deres sidste Brev har gjort det Vorige. Hun blev saa heftig angreben deraf, at, hun strax have tilbragt een Nat i gyfelig Uro, fik igaar Anstod af en hidsig Feber, som uophørligen har taget til, og endelig bragt hende til at rase. I denne Tilstand nævner hun Dem hvert Øjeblik, og taler om Dem med en Heflighed, som rober, hvor sysselsat hun er med Dem. Man holder hendes Fæder saa meget borte, som muligt: Dette er Beviis nok paa, at min Tante har fattet Mistanke; Hun har endogsaa spurgt mig med Urolighed, om De ikke var kommen tilbage; og jeg mærker at det nu da hendes Datters Fæde udsletter enhver anden Betragtning, vilde det ikke være hende imod, at see Dem her.

Kom da usfortøvet. Jeg har bestilt dette Fartoi just for at bringe Dem dette Brev; De kan befale derover; betjen Dem deraf, for at komme tilbage, og spild for Altid ikke et Øjeblik, om De igjen vil see den sømmele Elsterinde, som nogen sinde var til.

Brev XXVIII.

Fra Julie til Clare.

Hvor Din Gravværelse forbitter mig det Liv,
Du har givet mig tilbage! Hvilken Helbredelse! En
Lidenstabs stræffeligere end Feberen og Raserie be-
reder min Undergang. Grusomme! Du forlader
mig, nu da jeg meest trænger til Dig: Du har for-
ladt mig for otte Dage; maaskee Du aldrig seer
mig mere. O! Vidste Du, hvad den Affindige
vover at forestaae mig og i hvilken Tone!
. . . . slye! følge ham! føre mig bort! . . . Den
Ulykkelige! . . . Hvem beklager jeg mig over?
Mit Hjerter, mit uværdige Hjerter siger mig hund-
rede Gange mere end han Store Gud!
Hvad skulde der blive af, om han vidste alt? . . .
han vilde blive rasende derover, han vilde slæbe
mig bort, jeg maatte affæd jeg gyser

Min Fader har altsaa solgt mig? Han gjør
sin Datter til en Vareartikel, en Slavinde; han
betaler sin Gjæld paa min Bekostning, han betaler
sit Liv med mit! thi jeg føler det vel, jeg
kan aldrig overleve det . . . Grumme, unaturlige
Fader! Fortjener han Hvad! fortjene?
Det er den bedste Fader; han vil forene sin Datter
med sin Ven; dette er hans Brøde. Men min
Moder, min omme Moder, hvad Ondt har hun
gjort

gjort mig? O! meget! hun har alt for meget elsket mig, hun har gjort mig uløselig.

Clare! hvad skal jeg gøre? Hvad skal det blive af mig? Ejeren kommer ikke. Jeg veed ikke hvorledes jeg skal sende Dig dette Brev. Først Du faaer det først Du kommer tilbage
hvo veed flygtende, vildsfarende, vanæret . . .
. . . det er forbi, det er forbi, det afgjorende Øjeblik er kommen. En Dag, en Time, et Øjeblik, maaskee hvo kan undsige sin Skjæbne? O! paa hvilket Sted jeg end lever og døer, paa hvilket ubekjendt Tilflugtssted jeg end drager min Stam og Fortvivlelse med mig, Clare! husk paa Din Veninde Ak! Elendighed og Skjendsel for andre Hjerter O! om mit nogensinde forglemmer Dig, maa det være meget forandret!

Brev. XXIX.

Fra Julie til Clare.

Bliv, o! bliv! kom aldrig tilbage: Du kommer alt for sildig. Jeg tør ikke mere see Dig; hvorledes kunde jeg taale at see Dig?

Hvor var Du, min siede Veninde, min Berøttelse, min Skytsengel? Du har forladt mig, det

er ude med mig. Hvorledes var denne ulykksalige Rejse da saa nødvendig, eller hastede den saa meget? Kunde Du overlade mig til mig selv i det meest farlige Nieblif i mit Liv? Hvilken Anger har Du ikke beredet Dig ved denne strafværdige Uagtsomhed! Den vi vare evig som mine Taarer. Dit Tab er ikke mindre uersfatteligt end mit; og en anden Dig værdig Veninde er ikke lettere at faae igjen end min Ukyldighed.

Hvad har jeg sagt, jeg Ulykkelige? Jeg kan hverken tale eller tie. Hvad nytter Taushed, naar Samvittigheden taler lydelig? Vebreider ikke hele Verden mig mit Feilstrin? Er ikke min Skam skreven paa alle Gjenstande? Dersom jeg ikke udgyder mit Hjerte i Dit, maa jeg quæles. Og Du, vebreider Du Dig intet, lettroende og alt for tillidsfulde Veninde? O! hvi forraadte Du mig ikke? Din Trost, Dit blinde Venstreb, Din ulykkelige Eftergivenhed beredte min Undergang.

Hvilken ond Aand indgav Dig at kalde ham tilbage, denne Grusomme, der er Varsag til min Skjendsel? Maatte hans troløse Omhu giengive mig Livet, for at gjøre mig det forhadt? Han flye for evig, den Grumme! En Gnist af Medlidenhed røre ham; han fordobble ikke mere mine Plager med sin Nærværelse; han give Slip paa den grumme Glæde, at være Vidne til mine Taarer. Hvad siger jeg, af! han er ikke skyldig; det er ene mig, som er det — alle mine Ulykker ere mit

Bærf, og jeg har ingen at bebreide noget uden mig selv. Men Lasten har allerede fordærvet min Sjæl; den første af dens Virkninger er, at vi anklage andre for vor egen Brode.

Nej, nej, aldrig var han istand til at bryde sin Eed. Hans dydige Hjerter kjender ikke den foragtelige Kunst, at frakte den, det elsker. O! han forstaaer sig sikkert bedre paa at elske end jeg, endterdi han bedre forstaaer at overvinde sig. Hundrede Gange vare mine Dine Bidne til hans Strid og Seier; i hans Dine tindrede Begjerlighedens Ild; han styrkede sig imod mig i en blind Lidenskab's Hefstighed; han standsede med eet: et uoversigteligt Brystværn syntes at omgive mig, og aldrig havde hans heftige, men anstændige Kjerlighed oversteget den. Alt for meget vovede jeg at betragte dette farlige Skuespil. Jeg føelte mig urolig ved hans heftige Høielser, hans Sukke nedtrykte mit Hjerter; jeg tog Deel i hans Lidelser, i det jeg kun tænkte paa at beklage dem. Jeg saae ham i convulsiviske Bevægelser, færdig at daane for mine Fødder. Maaskee Kjerligheden allene skulde have bevaret mig; o, min Cousine! det var Medlidenshed, der styrkede mig.

Det syntes, at min ubeldige Lidenskab vilde, for at forsøre mig, skjule sig under alle Dyder's Maske. Selv paa sin Dag havde han med mere Hefstighed tilskyndt mig at følge sig. Det var at bedrøve den bedste Fader; det var at stifte Dødsen

i det moderlige Bryst — jeg gjorde Modstand, jeg forkastede dette Anslag med Afsky. Umuligheden i nogensinde at see vore Ønsker opfyldte; den Omstændighed, at man maatte holde denne Umulighed hemmelig for ham; Raaget over at stufte en saa hengiven og om Elsker, efterat have smigret hans Haab, alt dette svække mit Mod, alt dette forøge min Svagbed og bedøve min Fornuft. Det maatte volde mine Forældre, min Elsker, eller mig selv Døden. Uden at vide, hvad jeg gjorde valgte jeg min egen Ulykke. Jeg glemte alt, og hufkede kun paa Kjærligheden. Saaledes har et Djæblisk Bildfarelse gjort mig evig ulykkelig. Jeg er nedstyrtet i Stjendselens Afgrund, som en Pige aldrig mere kan befries fra; og, om jeg lever, er det kun for at være ulykkelig.

Jeg søger sukende et Øjeblik af Trost paa Jorden. Jeg seer kun Dig, min elskede Veninde; jeg besværges Dig, berøv mig ikke denne dyrebare Støtte, unddrag mig ikke dit Venstabs Behagelighed. Jeg har tabt min Ret til at fordrø det, men aldrig trangte jeg saa meget dertil. Lad Medlidenshed bøde paa Afgjølsen. Kom, min Kjære, at aabne Din Sjæl for mine Klager, kom, at samle Din Venindes Taarer; betryg mig, om muligt, mod Selvsforagt, og lad mig troe, at jeg ikke har tabt alt, efterdi jeg endnu har Dit Hjerter tilbage.

B r e v

Brev XXX.

Svar.

Ulykkelige Pige! at! hvad har du gjort? Min Gud! Du var saa værdig til at være viis! Hvad skal jeg sige Dig i Din gyselige Forsatning, og i den dybe Lungsind, den styrter dig i? Skal jeg aldeles nedtrynge Dit arme Hjerte, eller skal jeg byde Dig en Trøst, som nægtes mit? Skal jeg vise Dig Gjenstandene saadanne som de ere, eller saadanne, som Du bør see dem? Hellige og rene Venstab! fyld min Sjel med Dit blide Tryllerie, og i den ømme Medlidenhed, Du ingiver mig, lad mig først være i Uvisshed om Under, Du ikke mere formaaer at læge.

Du veed, jeg befrygtede det Uheld, Du nu sukker over. Hvor ofte har jeg ikke forudsagt Dig det, uden at høres!... Det er Virkningen af en uforstigtig Tillid.... O! nu kommer det ikke mere an paa alt dette! Jeg skulde uden Tvivl have forraadt Din Hemmelighed, om jeg paa denne Maade havde kunnet frelse Dig; men jeg har laast bedre end Du i Dit alt for sølsomme Hjerte; jeg saae det tilintetgjøres af en fortærende Ild, som intet kunde slukke. Jeg søgte i dette Hjerte, som slog for Elskov, at du maatte være lykkelig eller død; og da Frygten for at bukke under kom Dig til at bortvise Din Elster

Elsker med saa mange Taarer, tænkte jeg, at Du snart ikke længere vilde være til, eller at han snart vilde blive kaldt tilbage. Men hvor stor blev min Skræk, da jeg saa Dig kede af at leve, og Døden saa nær! Anslag ikke Din Elsker eller Dig selv for en Feil, som jeg allene er Skyld i, da jeg har forudseet den uden at forekomme den.

Det er sandt, jeg reiste imod min Villie; Du saa jeg maatte adlyde; havde jeg troet Dig Din Undergang saa nær, maatte man snarere have dræbt mig end bortrevet mig fra Dig. Jeg bedrog mig i Henseende til Farens Tidspunkt. endnu Svag og asmagtig, forekom Du mig i Sikkerhed mod en saa kort Graværelse; jeg forudsaa ikke den farlige Forandring, som forestod Dig; jeg glemte netop at Din egen Svaghed satte Dig smægtende Hjerter mindre istand til at forsvare sig imod sig selv. Jeg beder derfor om Tilgivelse for mit Hjerter; jeg kan neppe angre en Vildfarelse, som har frelst dit Liv; jeg har ikke dette vilde Mod, som kom Dig til at give Slip paa mig: jeg skulde ikke have kunnet mistet Dig uden største Fortvivelse, og jeg vil langt hellere Du maa leve, om du end maa græde.

Men hvorfor saa mange Taarer, kjære, søde Veninde? Hvorfor denne Anger, som er større end Din Brøde, og denne Selvsforagt, Du ikke har fortjent? Skal een Svaghed udslutte saa mange Opoffelser, og er ikke Faren selv, Du befries fra,

fra, et Beviis paa Din Dyd? Du tænker kun paa Dit Fald og forglemmer alle de smertelige Sejervindiger, som gik foran det? Dersom Du har stridt mere end de, som ikke bukke under, har Du da ikke gjort mere for Verden end de? Om intet kan retferdiggjøre Dig, tænk i det minste paa det, der unskylder Dig. Jeg kjender det, man kalder Kjærlighed; jeg skal stedsse kunne modstaae de heftige Sindsbevægelser, den opvækker; men jeg skulde mindre have modstaaet en Kjærlighed som Din, og uovervunden er jeg mindre trydset end Du.

Dette Sprog vil støde Dig; men Dit første Uheld er, at Du har gjort det nødvendigt: jeg vilde hellere opofre mit Liv, end ønske, at saadant et Sprog skulde sømme sig for Dig, thi jeg har endnu flere Afstøtelse for flette Grundsætninger end flette Handlinger*) Dersom Fejlen ikke var begaaet, og jeg var nedrig nok til at tiltale Dig saaledes, og Du til at høre mig, vare vi begge de foragteligste blant Skabninger. Nu, min Dyrebare, bør jeg tiltale Dig saaledes og Du bør høre mig, eller det er ude med Dig; thi Du har endnu tusinde elskværdige Egenheder tilbage, som

Selv

*) En ligesaa rigtig som sund Tanke. Tøiløse Lidenheder kunne give Anledning til flette Handlinger, men flette Grundsætninger fordærve Fornuftens selv, og gjøre det umueligt, at vende tilbage til det Gode.

Selvagtelsen ene kan vedligeholde, som en uoverdrevne Skamfuldhed og den Fornedrelse, der følger den, usejlsbarligen vilde tilintetgjøre, og just det, Du ønsker at gjælde for, vil Du virkelig gjælde for.

Vogt Dig for at henfalde til en farlig Længsind, der vilde fornedre Dig dybere end Din Svagbed. Kan sand Elskov nedværdige Sjelen? Lad ikke en Fejl, Kjærligheden har begaaet, berøve Dig denne ædle Enthusiasme for det Anstændige og Skjønne, som stedse havede Dig over Dig selv. Bliwer een Plet paa Solen synlig? Hvormange Dyder besidder Du ikke endnu, endstjønt een fordunkledes! Vil Du derfor være mindre blid, mindre oprigtig, mindre bescheiden, mindre velgjørende? Med eet Ord, vil Du derfor være mindre værd al vor Hylding? Skulde Vren, Mennekeljærligheden, Venskabet, den samme Elskov, derfor være Dit Hjerte mindre kjær? Vil Du derfor mindre elske endogsaa de Dyder, Du ikke mere besidder? Nej, Kjære og gode Julie, Din Elare tilbeder Dig i det hun beklager Dig; hun veed, hun føler, at der er intet Godt, som jo Din Sjæl endnu kan udøve. O! tro mig, Du kunde tabe meget, førend en Anden, visere end Du, nogensinde opvejede Dig!

Kort, jeg har Dig endnu; jeg kan finde Trost for alt, undtagen for at tabe Dig. Dit første Brev kom mig til at skjelve. Det havde næsten gjort mig længselsfuld efter det andet, om jeg ikke havde faaet det paa selv samme Tid. At ville

vilde forlade sin Veninde! At foresætte sig at bort-
flygte uden mig! Du taler ikke om Din største
Brøde. Det var over denne Du hundrede Gange
mere kunde rødme. Men den Uafnemmelige tæn-
ker kun paa sin Ejslov! . . . Vild, jeg skulde have
dræbt Dig, om det saa havde været ved Verdens
Ende.

Med stor Utaalmodighed tæller jeg de Dje-
bliske, jeg er nødt at tilbringe langt fra Dig. De
gjøres mig gyielig lange. Vi maae endnu op-
holde os sex Dage i Lausanne, derpaa vil jeg flyve
hen til min eneste Veninde. Jeg vil trøste hende eller
serge med hende, afdørre eller bese hendes Taarer.
I Din Sorg vil jeg mindre lade den ubejelige For-
nuft end det sømme Venstabs tale. Kjære Eufine,
vi maa sukke, elske hinanden, tie, og, om muligt,
med Dyder udslette en Fejl, man ikke kan gjøre
god igjen med Taarer. O! min arme Chaillot!

Brev XXXI.

Til Julie.

Hvilket Under fra Himmelen er Du dog, ube-
gribelige Julie? Og ved hvilken Kunst, den Du
allene

allene kjender, kan Du opvække i Dit Hjerte saa mange uenige Bevægelser? Beruset af Elskov og Belyst, svømmer mit i Bedrøvelse; jeg lider og forsmægter af Sorg i den højeste Lyksaligheds Stjød; og jeg bebrejder mig som en Brøde min store Lyksalighed. Gud, hvilken gyselig Pine: ikke at turde aldeles overgive sig til nogen Gølelse, uop-
 hørligen bestride den ene ved den anden, og stedsse at see enhver Glæde blandet med Sorg! Det var hundrede Gange bedre aldeles ikke at være til, end at være elendig.

Al! hvad nytter det mig at være lykkelig? Det er ikke længere min Kummer, men Din, jeg føler, og den er mig just derfor desto smerteligere. Du vil foragtes skjule Dine Lidelser; jeg læser dem mod Din Villie i Dine matte smægtende Øjne. Mon disse rørende Dine unddrage Kjærligheden nogen Hemmelighed? Jeg seer, under en tilfyneladende Munterhed, den skjulte Misfornøielse, som omgiver Dig, og Din Bedrøvelse, indhyllet i et blidt Smil, er mit Hjerte desto smerteligere.

Det er ikke længere Tid at skjule mig noget. Jeg var i Gaar i Din Moders Værelse; hun forlader mig et Nieblit; jeg hører Sukke, som gjen-
 nemføre min Sjæl; kunde jeg efter denne Virkning mistkjende deres Oprindelse? Jeg nærmer mig det Sted, hvorfra de syntes at komme, jeg gaaer ind i Dit Værelse, jeg gaaer lige til Dit Cabinet. Hvor blev jeg til Mode i det jeg halvt aabnede Dø-
 ren,

ren, og saae den, der burde sidde paa Verdens Throne, siddende paa Jorden, med Hovedet lænet til en Stoel, som var vædet med hendes Taarer? O! jeg skulde have lidt mindre, om det havde været vædet med mit Blod! Hvilket Nag sender fleb mig pludselig! Min Lyksalighed blev min Straf; jeg følte kun Dine Lidelser, og med mit Liv og alle mine Blæder skulde jeg gjentjæbt Dine Taarer. Jeg vilde kaste mig ned for Dine Fødder, jeg vilde bortkysse disse dyrebare Taarer, samle dem i mit Hjerter, bære eller for evig astørre dem; jeg hører Din Moder komme tilbage; jeg maa hastigen begive mig til mit Sted; jeg medbringer al Din Sorg, og bittert Nag, som ikke ophører førend med den.

Hvor ydmyget! hvor fornedret føler jeg mig ikke ved Din Anger! Jeg er da meget foragtelig, dersom vor Forening tvinger Dig til at foragte Dig selv, og dersom mit Livs Salighed er en Plage for Dit? Vær mere retferdig mod Dig selv, min Julie; skue med et mindre fordomsfuldt Øje de hellige Baand, Dit Hjerter har knyttet. Har Du ikke fulgt Naturens reneste Love? Har Du ikke frit indgaaet den helligste Forbindelse? Hvad har Du gjort, som jo de guddommelige og menneskelige Love ikke kunne og burde stadfæste? Hvad fattes det Baand, der sammenknytter os, uden en offentlig Erklæring? Din Villie kan bestemme det; vær min, og Du er ikke mere skyldig. O min Brud! o min værdige og
 tykke

lybske Lebsfagerinde! Du mit Livs Vre og Lyksalighed! Nei, ikke det, Din Eftov har gjort, kan være en Brøde, det Kan, Du vilde begaae mod den vil være det: Kun ved at vælge en anden Mand kan Du fornærme Vren. Vil Du være uskyldig, saa tilhør stedse Dit Hjertes Ven. Det Baand, der forener os, er lovligt; kun den Utroskab at bryde det vilde være lastværdig, og Kjerligheden allene tilkommer det i Fremtiden at være Borgen for Dyden.

Men kunde end Fornuften billige Din Sorg, var end Din Anger grundet, hvorfor hindrer Du da mig at tage Deel deri? Hvorfor udgyde ikke mine Dine det Halve af Dine Taarer? Du har ikke een Ubehagelighed, jeg jo bør fornemme, ikke een Følelse, jeg jo bør dele og mit med Rette misundelige Hjerter bebrejder Dig alle de Taarer, Du ikke udgyder i min Varm. Siig, kolde og hemmelighedsfulde Elskerinde, er ikke alt, hvad din Sjæl ei meddeler min, et Kan fra Kjerlighed? Bør ikke Alt være fælledes mellem os? Husker Du ikke at Du har sagt det? O! vidste Du at elske som jeg, da skulde min Lyksalighed troste Dig som Din Lidelser bedrøver mig, og Du skulde føle min Glæde, som jeg føler Din Sorg.

Men jeg seer, Du foragter mig som en Afslindig, fordi min Fornuft forvildes i Glædens Stjød. Min Hefstighed skrækker Dig, min Afslindighed bevæger Dig til Medlidenshed, og Du mærker

ei 'at al menneskelig Kraft ikke formaaer at modtage en grændseløs Lyksalighed. Hvorledes vil Du, at den paa eengang skal udholde saa mange forskjelligte Følelser, uden at komme ud af sin Gatning? Veed Du ikke at der gives et Maal, hvor ingen Fornuft længer kan modstaae, og at der er intet Menneske i Verden, hvis sunde Forstand kan uholde enhver Prøve? Nuk da den Bildfarelse, hvori Du har styrtet mig, og foragt ikke de Bildfarelser, som ere Dit Værk. Jeg er ude af mig selv, jeg tilstaaer det; min hele Sjæl er hos Dig. Derved er jeg mere stiftet til at føle Dine Lidelser og mere værdig til at dele dem. O Julie! berøv Dig ikke Dig selv.

Brev XXXII.

Svar.

Der var en Tid, min elskværdige Ven, da Stilen i vore Breve var flydende og skøn; Følelsen, som dikterte dem, flød med en skøn Simpeltet; den behøvede hverken Kunst eller Farver, og dens Reenhed udgjorde al dens Pryd. Denne lykfelige Tid er ikke mere, af! den kan ei komme tilbage; og den første Virkning af denne gruelige For-

Forandring er, at vore Hjerter allerede have ophørt at forstaae hinanden.

Dine Dine have seet min Sorg; Du troer at have opdaget dens Aarsag; Du vil treste mig med tom Snak, og naar Du tænker at bedrage mig, er det Dig, min Ven, som bedrages. Tro mig, tro Din Julies æmme Hjerter; jeg angrer mindre at jeg har indrømmet Kjerligheden formegget, end at jeg har berøvet den sin største Vnde. Dette Dydens skønne Tryllerie er forsvunden som en Drøm; vor Elskov har ikke mere den himmelske Jyd, der besjelede den med sin Reenhed; vi have søgt Glæden, og Lyksaligheden er flygtet fra os. Erindre Dig hine lykkelige Nieblikke da vore Hjerter forenedes saa meget desto bedre, som vi havde større Erbedighed for hinanden, da Lidenskaben af sin egen Hestighed hentede Kraft til at overvinde sig selv, da vi i Ustyldigheden fandt Trost for den Evang, vi paalagde os, da al den Hyiding vi ofrede Vren blev et Gavn for Kjerligheden. Sammenlign denne saa behagelige Forsatning med vor nærværende: Hvilket Uro! Hvilket Skræk! Hvilket Angest! Hvor have disse umaadelige Følelser ikke tabt deres første Behagelighed! Hvor er nu denne Bestræbelse efter det Bine og Edle, hvor med Kjerligheden besjelede alle vort Livs Handlinger, og som igjen gjorde Kjerligheden mere behagelig? Vor Rydelse var rolig og vedvarende; nu føle vi kun hestige Sindsbevægelser: Denne
for

formusløs Lykfsalighed ligner snarere Anstød af Kæserie end sømme Kjerrega. En reen og hellig Ild opflammede vore Hjerter; overgivne til Sandfærdnes Bildfarelser, ere vi nu ikke andet end almindelige Elskende; Held os om den iversyge Elskov værdiger at styre de Glæder, den ringeste Dødelige kan smage!

Dette, min Ven, er det fælleds Tab, vi have lidt, og som jeg ikke mindre begræder for min end for Din Skyld. Jeg tilføjer intet angaaende mit; Dit Hjerter er istand til at føle det. Betragt min Stam, og suk, om Du forstaaer at elske. Min Feil er uoprettelig, mine Taarer, kunne ikke standse. O Du, som kom dem til at rinde, frygt for at gjøre Indgreb i en saa billig Sorg: Mit eneste Haab er, at den vil vare evig: Mit største Uheld skulde være at trostes, og den yderste Grad af Stjendfel er med Ustyldigheden at tabe den Kølelse, som gjør at vi elske den.

Jeg kjender min Stjebne, jeg føler dens Gyselighed, og imidlertid har jeg endnu en Trøst i min Fortviølelse; det er den eneste, men den er sød: Det er fra Dig jeg venter den, min elskværdige Ven. Fra den Tid jeg ikke mere vover at kaste mine Blik paa mig selv, kaster jeg dem med større Glæde paa den, jeg elsker. Jeg giver Dig alt det Du berøver mig af min Selvagtelse, og Du vorder mig kun derved desto kjerere, i det Du nøder mig til at hade mig selv. Kjerligheden, denne
uhels

uheldige Kjerlighed, der gjør mig ulykkelig, giver Dig et nyt Vard; Du op høies i det jeg forringes. Din Sjæl synes at have vundet ved min Sjæls Forringelse. Vær da for Eftertiden mit eneste Haab: Du bør, om muligt, ret ærdiggjøre min Fejl; skjul den med Dine adle Følelser; lad Din Fortjeneste udslette min Skam; lad Dine Dyder undskylde den Dyds Tab, Du voldede mig. Vær Du mig nu Alt, da jeg er intet. Den eneste Vre, jeg har tilbage, er gandske hos Dig, og saalænge Du fortjener Agtelse, er jeg ikke aldeles foragtelig.

Jeg kan ikke længere skjule Savnet af min Sundhed; mit Ansigt modsiges min Tale, og min forstillede Helbredelse kan ikke længer bedrage nogen. Skynd Dig at gjøre det Skridt, vi ere blevne enige om, førend jeg nødes til at gjentage mine sædvanlige Sygler. Jeg seer tydeligt at min Moder har fattet Mistanke, og at hun har Øje med os. Det er vel ikke Tilfældet med min Fader, det tilstaaer jeg: Denne stolte Adelsmand forestiller sig ikke engang, at en Borgerlig kan vorde elsket af hans Datter; men dog, Du veed hans Beslutninger; han vil forekomme Dig, dersom Du ikke forekommer ham, og i det Du vil søge, at beholde ligesom hidtil, Afgang til vort Huus, vil Du aldeles udelukke Dig detsfra. Følg mit Raad, og tael til min Moder, medens det endnu er Tid. Opdigst nogle Forretninger, som hindre Dig fra at fortsætte min Underviisning, og lad os give Slip

J

paa

paa at see hinanden saa ofte, for i det mindste at see hinanden undertiden. Thi dersom man bortviser Dig, kan Du ikke mere komme til os; men naar Du selv forlader os, staae Dine Besøg i en vis Henseende til Dig, og, med nogen Behændighed og Høflighed, kan Du efterhaanden gjentage dem hyppigere, uden at man mærker det eller uden at man finder Mishag deri. Jeg skal i Aften sige Dig de Midler, jeg tænker paa, for at finde andre Leiligheder til at see hinanden, og Du vil tilstaae mig at den ufraskillelige Cusine, som tilforn forarsagede saa megen Murren, ikke nu vil blive unyttig for to Elskende, hun aldrig havde burdet forlade.

Brev XXXIII.

Fra Julie.

D! min Ven, hvor en Assemblée dog er et stet Tilflugtssted for to Elskende! Hvilken Pine at see hinanden og være saa tvungen! Det var hundrede Gange bedre ikke at sees. Hvorledes kan man have en rolig Mine med saa mange Sindssbevægelser? Hvorledes kan man være sig selv saa ulig? Hvorledes kan man tænke paa saa mange Gjenstande,

staaende, naat man kun er sysselsat med en eeneste?
 Hvorledes kan man have Gebarder og Dine i sin
 Magt, naar Hjertet stræber hen mod den, man
 elsker? Jeg har aldrig i mit Liv følt en saadan
 Urolighed, som den, jeg fornem igaar, da man
 maeldte Dig hos Madame d'Hervart. Mit og
 Dit Navn, som blev udtalt, forekom mig som en
 Bebreidelse man gjorde mig; jeg indbildte mig,
 at alle Mennesker paa eengang betragtede mig;
 jeg vidste ikke mere hvad jeg gjorde: og, ved Din
 Ankomst blev jeg saa overmaade rød, at min Cu-
 sine, som vaagede over mig, var nødt til at holde
 sit Ansigt og sin Biste for mig, ligesom for at
 hvide mig noget i Dret. Jeg var bange for at
 dette skulde gjøre en slem Virkning, og at man
 skulde troe, der laae nogen Hemmelighed under
 denne Hvisken. Kort sagt, jeg fandt allevegne ny
 Anledning til Urolighed, og jeg følte aldrig bedre
 hvorledes en skyldig Samvittighed væbner mod
 os Vidner, som ikke tænke paa noget.

Elare sagde, at hun mærkede, Du ikke gjorde
 en bedre Figur; Du syntes hende forlegen med
 Dig selv, urolig over, hvad Du skulde gribe til,
 vovende hverken at gaae eller komme, hverken at
 nærme Dig til mig eller vige fra mig, og kastende
 Dine Blikke rundt omkring for at have Leilighed
 til at vende dem mod os. Da jeg var kommen
 mig lidt af min Uro, troede jeg selv at mærke Din,
 indtil at Du, da den unge Madame Belon havde

talte Dig, satte Dig og snakkede med hende, blev roligere ved hendes Side.

Jeg feler, min Ven, at denne Maade at leve paa, som forarsager saa megen Tvang og saa liden Glæde, ikke er passende for os: Vi elste hinanden alt for meget til at kunne paalægge os saadanne Baand. Offentlige Sammenkomster stikke sig kun for Folk, som, uden at kjende til Elskov, gjerne ville være sammen, eller som ikke behøve at holde noget hemmeligt: Uroligheden er alt for heftig paa min Side, Uforsigtigheden alt for farlig paa Din, og jeg kan ikke stedse have en Madame Belon hos mig for at faae den fornødne Adspredelse.

Lad os igjen søge dette eensomme og rolige Liv, hvorfra jeg saa ubeleiligt har draget Dig. Det har frembragt og næret vor Elskov; maaskee skulde den svækkes ved en mere adspredt Levemaade. Enhver stor Videnstabs dannes i Eensomhed; man kjender intet til den i den store Verden, hvor ingen Gjenstand faaer Tid til at gjøre et dybt Indtryk, og hvor Rydelsernes Mængde sletter Følelsernes Kraft. Min Forsatning stikker sig ogsaa bedre for min Tungstind: den næres paa samme Maade som min Kjerlighed; det er Dit kjere Billede, der vedligeholder begge, og jeg gider heller seet Dig om og sølsom i mit Hjerter, end tvungen og adspredt i en stor Forsamling.

Der

Der kan desuden komme en Tid, hvor jeg
nødes til et mere indgetogent Liv. O! giv den
allerede var kommen denne ønskværdige Tid! Baade
Klogskab og min egen Tilbøjelighed byde mig alles
rede forud at vænne mig til det, Nødvendigheden
kan fordre. O! dersom jeg i mine Heiltrin selv
kunde finde et Middel til at godtgjøre dem! Det
søde Haab engang men tys! Uformærkt
kunde jeg sige mere end jeg vil, angaaende den
Plan, jeg er sysselsat med. Tilgiv mig denne Hem-
melighed, min eneste Ven; mit Hjerter kan aldrig
have nogen Hemmelighed, som jo maa være Dig
behagelig at vide. Du bør imidlertid ikke vide
denne; og alt hvad jeg nu kan sige Dig derom,
er at Kjerligheden som er Aarsag til vort Uheld,
bør skaffe os Lægemiddel derfor. Du maae nu
pønse og granske derover saa meget Du vil, men
spørg mig kun ikke derom — jeg forbyder Dig det.

B. e v XXXIV.

Svar.

Nei, smukke Dine, I som lærte
Saa ømt at sukke dette Hjerter,

Ber

Ker Gravens Muld tilbæfter mig,
Min Elskov ei forandrer sig!*)

Maa jeg ikke holde af hende, den smukke Madame Belon, for den Glæde hun forskaffede mig! Forlad mig det, guddommelige Julie; jeg vovede et Øjeblik at glæde mig ved Din emme Uro, dette Øjeblik var eet af de behageligste i mit Liv. Hvor de vare fortryllende, disse urolige og nysgjerrige Blikke, som hemmeligen kastedes paa os, og som strax bortvendte sig for at undgaae mine! Hvad gjorde da Din lykkelige Elsker? Underholdt han sig med Madame Belon? O, min Julie, kan Du troe det? Nei, nei, uforlignelige Pige, han var mere værdigen syffelsat. Med hvilken Behagelighed fulgte hans Hjerter Dit Hjertes Bevægelser! Med hvilken graadig Utaalsmodighed opslugte hans Dine Dine Indigheder! Din Elskov, Din Skjæmhed opfyldte henrykkede hans Sjæl; den kunde neppe formaae at modtage saamange behagelige Følelser. Mit eneste Savn var at smage Glæder paa dens Betøftning jeg elsker, Glæder hun ej kunde dele. Ved jeg hvad Madame Belon i at denne Tid sagde

*) No, non vedrete mai
Cambiar gl'affetti miei,
Bei lumi onde imparai
A sospirar d'amor.

Metast.

mig? Veed jeg hvad jeg svarede hende? Vidste jeg det i Samtalens Øjeblik? Kunde hun selv vide det, og kunde hun fatte det mindste af et Menneskes Tale, der talte uden at tænke, og svarede uden at høre?

Lig den, der synes høre, men ej hører!*)

Hun har ogsaa fattet den største Modbydelighed mod mig. Hun har sagt til alle Mennesker, til Dig maaske, at jeg ikke har sund Forstand, hvad der er værre, at jeg ikke har mindste Glimt af Vid, og at jeg er ligesaa toffer som mine Bøger. Hvad bryder jeg mig om, hvad hun siger og hvad hun tænker derom? Raader ikke min Julie ene over det, jeg er eller den Rang jeg skal beklaude? Lad den øvrige Verden tænke om mig hvad den vil, alt mit Værd ligger i den Afgøelse Du viser mig.

O! troe mig, at hverken Madame Belon, eller alle de Skønheder, som overgaae hende, kunne volde mig den Udspredelse, hvorefter Du taler, og bortfjerne et Øjeblik mit Hjerte og mine Øjne fra Dig. Dersom Du kunde tvivle om min Oprigtighed, dersom Du kunde være saa grusom, saa uretsfærdig mod min Elskov og Dine Vnder, siig mig, hvo kunde da have holdt Bøge over alt det, der foregik rundt om Dig? Saae jeg Dig ikke glimre blandt disse unge Skønheder lig Solen blandt

*) Com' huom che par ch' ascolti, e nulla intende.

blant de Stjerner, den formørker? Saae jeg ikke Cavaliererne *) forsamles om Din Stol? Saae jeg ikke den Beundring, de viiste Dig til Trods for Dine Selskabsjostre? Saae jeg ikke deres travle Verbødighed, deres Bylding og Galanterier? Saae jeg Dig ikke modtage alt dette med en beskedet og ligegyldig Mine, som formaaer mere end Stolt-
heden? Saae jeg ikke, hvad Virkning din ble-
tede Arm gjorde paa de Tilstedeværende, da Du ved Collationen tog Dine Handsker af? Saae jeg ikke den unge Fremmede, der tog Din Hands-
ke op, vilde kysse den fortryllende Haand, som modtog den? Saae jeg ikke En, der endnu var mere forvoven, og hvis fyrige Die sugede mit Blod og mit Liv, nødte Dig til, da Du mærkede det, at fæste en Knappenaal til Dit Halsstørklæde? Jeg var ikke saa adspredt som Du tænker: Jeg saa alt dette, Julie, og blev derfor ikke skinnig: thi jeg kjender Dit Hjerte; jeg veed nok, det er ikke af dem, som kunne elske to Gange. Vil Du be-
skylde mit for at være det?

Lad os da begynde igjen paa dette eensomme Liv, jeg mod min Villie forlød. Nej, Hjertet
finder

*) Cavalierer, er et gammelt Ord, som ikke brues mere. Man siger Mandfolk. Jeg har troet at skilde Provindsbeboerne denne vigtige Anmærkning, for i det mindste een Gang at være nyttig for Publikum.

finder ingen Næring i den stœiende Verden. De falske Glæder gjøre det Savnet af de sande end mere bitter, og det vil hellere lide, end søge en uvæsentlig Erstatning. Men, min Julie, det er, der kan være en sandere i den Evang, hvori vi leve, og Du synes at glemme den! Hvorledes! at tilbringe hele femten Dage saa nær hinanden, uden at see eller tale med hinanden! O! sliq hvad skal et Hjerte, der opflammes af Elskov, foretage sig i saa mange Aarhundreder? Graværessen selv vilde være mindre bitter. Hvad nytter den største Klogskab, der forarsager os flere Lidelser end den afværger? Hvad nytter det at forlænge sit Liv med sin Lidelse? Var det ikke hundrede Gange bedre at see hinanden et eeneste Øjeblik, og saa døe?

Jeg skjuler det ikke, min søde Veninde, jeg ønskede gjerne at udgrunde den dyrebare Hemmelighed, Du dølger for mig; der var aldrig noget mere interessant for os; men jeg bestræber mig kun forgjæves derfor. Jeg skal imidlertid iagttage den Taushed, Du paalægger mig, og tæmme min ubestredne Nysgjerrighed; men naar jeg ærer en saa sød Hemmelighed, hvorfor kan jeg ikke i det mindste forvisses om Oplosningen! Hvo veed, hvo veed om Dine Planer ikke ere Lustcasteller? Mit Livs dyrebare Sjel, o! lad os forsøge at sætte dem i Værk.

E. S. Jeg glemte at sige Dig, at Hr. Roquin har tilbudet mig et Compagnie i det Regiment

ment han opretter for Kongen af Sardinien. Denne brave Officers Agtelse rørte mig inderlig: Jeg sagde ham, i det jeg takkede ham, at jeg var alt for tortsynet til at være i Tjenesten, og at min Tilbojelighed til Gruberinget ikke passede til saa virksomt et Liv. Med dette bragte jeg nu ikke Kjerligheden et Offer. Jeg tænker at Enhver skulder Fædrelandet sit Liv og Blod, at det ikke er tilladt at afhænde sig til Tyrster, man intet skulder, endnu mindre at sælge sig og nedværdige den ædlestes Haandtering i Verden til en ringe Daglønners Tjeneste. Disse Grundsaetninger havde min Fader, som jeg vilde prise mig lykkelig at kunne efterligne i hans Kjerlighed for sine Pligter og sit Fædreland. Han vilde aldrig gaae i en fremmed Tyrstes Tjeneste: Men i Krigen 1712, førte han med Tre Vaaben for Fædrelandet; han var med i adskillige Slag, af hvilke han i eet blev saaret; og i Slaget ved Wilmerghen, var han heldig til at erobre en fiendtlig Fane i General Canonex's Paasyn.

Brev

Brev. XXXV.

Gra Julie.

Jeg kan ikke indsee at de to Ord, jeg i Skærds havde sagt om Madame Belon, vare værd en saa alvorlig Forklaring. Saa megen Omhu for at retfærdiggjøre sig frembringer undertiden en modsat Formodning; og kun den Opmærksomhed man giver Smaating, gjør dem til vigtige Gjenstande. Dette skal sikkerligen ikke hænde mellem os; thi Hjerter, som ere meget sysselsatte, have ingen Luser; og de Elskendes Tvistigheder om ingen Ting, have næsten altid en langt virkeligere Grund end det synes.

Det er m'g imidlertid ikke ubehageligt, at denne Bagatel giver os Leilighed til at tale med hinanden om Jaloufie: en Gjenstand, som uheldigvis er alt for vigtig for mig.

Jeg seer, min Ven, af det Særegne ved vore Sjele, og af den Vending vor fælleds Smag har taget, at Kjerligheden vil være vort Livs største Anliggende. Naar den een gang har gjort de dybe Indtryk, vi føle deraf, maa den udslukke eller fortære alle andre Lidenstaber; den mindste Funkenhed vilde snart være for os Døds Mæthed; en uovervindelig Lede, en evig Reedsommelighed vilde afløse den udslukte Elskov, og vi skulde ikke kunne

kunne leve længe, efter at have ophørt at elske. Grad mig angaaer, mærker Du vel at det er kun Lidenstabsens Majestæ, der kan skjule det Rædselsfulde i min Forsætning, og at jeg maa elske med største Hestighed eller døe af Smerte. See altsaa om jeg har Grund til alvorligen at undersøge en Punct, mit Livs Held eller Uheld berøer paa.

Saavidt jeg kan dømme om mig selv, synes mig, at skjønt mine Lidenstaber ofte ere alt for hestige, er jeg dog meget lidt tilbøjelig til Brede. Mine Lidelser maatte indvortes have været længe i Gjæring, førend jeg kunde vove at tilkjendegive Aarsagen for deres Ophavsmand; og da jeg er overbevist om at man ei kan begaae en Fornærmelse, uden at ville det, skulde jeg hellere udholde hundrede Aarsager til Klage end een Forklaring. En saadan Karakter kan føre En langt bort, om man har aldrig saa lidt Tilbøjelighed til Stinskyge, og jeg er meget bange for at føle hos mig denne farlige Tilbøjelighed. Det er ei fordi jeg jo veed at Dit Hjerter er skabt for mit og ikke for et andet. Men man kan sluffe sig selv, ansee en flygtig Smag for en Lidenstabs, og gjøre ligesaa meget af Phantastie, som man maaskee turde gjort af Elskov. Men er det nu mueligt, at Du kan troe Dig ubestændig uden at være det, saa er det jo endnu langt lettere mueligt at jeg, skjønt uden Grund, kan anklage Dig for Utroskab. Men denne skrækkelige Tvivl skulde dog forgifte mit Liv; jeg skulde sukke
uden

uden at beklage mig, og doe utrøstet, uden at have ophøre at være elsket

Lad os, jeg besværges Dig, lad os forekomme et Uheld, hvorom Tanken allene kommer mig til at gysse. Sværg da, min hulde Ven, ikke ved Kierligheden: en Eed man ifftun holder, naar den er overflødig, men ved Herens hellige Navn, som er Dig saa dyrebart, at jeg aldrig skal ophøre at være Dit Hjertes Fortrolige, og at der ikke skal opkomme nogen Forandring i det, hvorom jeg jo først underrettes. Stig ikke, at Du aldrig vil have noget at aabenbare mig; jeg troer det, jeg haaber det; men forebyg min taabelige Uro, og giv mig i Din Forpligtelse for en Fremtid, der ei vil komme, en evig Sikkerhed for det Nærværende. Jeg skulde være mindre at beklage naar Du tilkjendegav mig mine virkelige Ulykker, end naar jeg ideligen maatte plages af indbildte; jeg skulde i det mindste glæde mig over Din kæmpende Samvittighed. Da Du mere elskede som jeg, skulde Du dog endnu tage Deel i mine Lidelser, og de Lærere, jeg udgjød i Din Barm, skulde være mig mindre bittere.

Men nu, min Ven, priser jeg mig dobbelt lykkelig med mit Valg, baade formedelsst det behagelige Baand, der forener os, og den Nætskaffenhed, der siktrer det: Dette er Brugen af denne Wiisdoms Regel i Ting, der angaae blot Følelsen; saaledes formaaer den strænge Dyd, at afsørge
den

den ømme Elskovs Lidelser. Dersom jeg havde en Elsker uden Grundsætninger, vilde han elske mig evig? Hvad var mig Borgen for hans Bestandighed? Ved hvilke Midler kunde jeg befries fra min uophørlige Mistante, og hvorledes kunde jeg forsikres om ikke at vorde skuffet enten af hans Forskillelse eller af min egen Lettroenhed? Men Du, min værdige og ædle Ven, Du, som hverken kan bruge List eller Forskillelse, jeg veed, Du vil vise mig den Oprigtighed, Du har lovet mig. Skammen over at tilstaae en Utroskab vil ikke i Din retskafne Sjæl sejre over den Pligt at holde Dit Løfte; og dersom Du ej mere kunde elske Din Julie, vilde Du sige hende: o Julie! jeg . . . nei, min Ven, aldrig skal jeg nedskrive det Ord.

Hvad synes Dig om mit Middel? Jeg er vis paa, det er det eneste, der hos mig kunde udrydde al Følelse af Skinsyge. Det er, jeg veed ikke hvad for en fin Følelse, der tryller mig til at stole paa Din Kjærlighed, Din Redelighed, og til at afholde mig fra at formode en Utroskab, Du ikke aabenbarer mig. Dette, min Ven, er den sikre Virkning af den Forpligtelse, jeg paalægger Dig; thi jeg kunde ansee Dig for en ustadig Elsker, men ikke for en troeløs Ven; og kunde jeg end have nogen Tvivl om Dit Hjerte, saa kan jeg dog aldrig tvivle om Dit Løfte. Hvilken Glæde finder jeg ikke, ved en umyttig Forsigtighed at forekomme endog Sandsynligheden af en Forandring,

bring, hvis Umulighed jeg tilfulde føler! Hvor behageligt, at tale om Skinsyge med en oprigtig Elsker! O! dersom Du kunde ophøre at være det, troe ikke, at jeg da talede saaledes med Dig. Mit arme Hjerter skulde da ikke være saa viist i Nødens Tid, og den mindste Mistanke vilde snart berøve mig Villien til at vogte mig derfor.

Her, min heistærede Lærer, er Materie nok til Undersøgelse for i Aften; thi jeg veed, at Deres to ydmyge Elever skulde have den Ære, at spise til Aften med Dem hos den Ufraskillelige's Fader. Deres lærde Anmærkning over Uvisen have sat Dem i saa stor Anseelse hos ham, at der ikke behøves mange Omstændigheder, for at faae Dem indbudet. Datteren har ladet sit Elskeveer stemme; Faderen har giennembladet Lamberti; jeg, jeg skal maaskee bringe Underviisningen i Lovhytten ved Clarens i Erindring. O, Mester i alle Kundskaber, De mangler aldrig nogen Videnskab at gjøre Brug af! Hr. d'Orbe, der, som De nok kan tænke, ikke er forglemt, skal holde en lærd Tale angaaende Kongen af Neapolis forestaaende Hylsning, og imedens denne varer, ville vi alle begive os i Cousinens Bærelse. Der, min troe Forbundne, skal De paa Knæ for Deres Dame og Beherskerinde, med begge Deres Hænder i hendes, og i hendes Ganslers Nærværelse sværge hende en ubrødelig Trofasthed og Oprigtighed, for ikke at sige evig Kjærlighed, — en Forpligtelse, man hverken er

istand til at holde eller bryde, — men Sandhed, Oprigtighed og usforkrænkelig Aabenhjertighed. De skal ikke sværge paa at være evig lydig, men ikke at gøre Dem skyldig i Utroskab, og i det mindste forud erklære Krig, førend De afryster Aaget. Naar De har gjort dette, skal De faae Accoladen *), og worde erkjendt for eneste Vasal og tro Ridder.

Lev vel, min Ven; Tanken om Soupeen i Aften forarsager mig Glæde. O! hvor sød vil den være mig, naar jeg seer, at Du tager Deel i den!

Brev XXXVI.

Fra Julie.

Kys dette Brev og hop af Glæde over den Nyhed, jeg nu vil berette Dig; men viid, fordi jeg ikke hopper og har intet at kysse, tager jeg ikke mindre Deel deri. Min Fader, som er nødt til at reise til Bern angaaende sin Proces, og derfra til Solothurn, angaaende sin Pension, har gjort min

*) Accolade — en gammel Skik at omfavne den der skal slages til Ridder.

min Moder det Forslag, at reise med, og hun har antaget det, da hun af Lustens Forandring haaber nogen gavnlig Virkning for sin Helbred. Man vilde vise mig den Artighed, at tage mig med, og jeg holdt det ikke for raadeligt at sige, hvad jeg tænkte derom; men da det i saa Fald vilde falde vanskeligt at reise beqvemt, saa opgav man denne Plan, og man gjør sig nu Umage for at trøste mig, fordi jeg ikke kan komme med. Jeg maatte lade, som jeg var bedrøvet, og den falske Rolle, jeg saa mig nedt til at spille, har gjort mig saa virkelig bedrøvet, at Betymringen over denne Evang næsten har befriet mig fra Forstillelse.

I mine Forældres Gravarelse skal jeg ikke bestyre Huset, men man vil, jeg skal opholde mig hos Clarens Fader, og saaledes vil jeg da, i Ordets vidtløftige Begreb, den hele Tid være ufrastillet fra den Ufrastillelige. End videre, min Moder har fundet for godt, at undvære Kammerpige, og ladet mig beholde Babi til Gouvernante: en Argus, som ikke er meget farlig, hvis Troeskab man ligesaa lidet bør bestikke, som man bør gjøre hende til sin Fortrolig, men som man efter Fornødenhed meget let faaer bort ved det mindste Glimt af Fornøjelse eller Gevinst, man tilbyder hende.

Du fattet altsaa, hvor let det vilde være os, at see hinanden i en Tid af fiorten Dage; men her bør Klogskab bøde paa Evangen, og vi maae

frivilligen paalægge os den samme Tilbageholdenhed, hvortil vi til andre Lider ere nødte. Du bør ej allene, naar jeg er hos min Cousine, ikke komme der oftere end tilforn, af Frygt for at bringe hende i Forlegenhed, men jeg haaber endog saa, at man hverken behøver at tale til Dig om den Agtelse, hendes Kjen fordrer, eller om Gjestfrihedens hellige Retligheder. Det er unødvendigt, at erindre en retsaffen Mand om den Verbødighed, Kjerligheden skylder Venstskabet, der forunder den et Fristed. Jeg kjender Din Hefstighed, men jeg veed ogsaa de Grandser, den ei kan overstride. Havde Du aldrig bragt det Edle noget Offer, skulde Du heller ikke nu behøve at gjøre det.

Hvad er Aarsagen til denne misfornøjede Mine og dette bedrøvede Dje? Hvorfor vil Du vrede sig over Love, Pligten paalægger Dig? Overlad Din Julie den Omhu, at formilde dem; har det nogensinde angret Dig, at adlyde hendes Stemme? Nær ved de Blomsterhøje, hvorfra Gløden ved Bevaise udspringer, er en enlig Glætte, som tjener Jagerne undertiden til Baghold, og som kun burde være et Fristed for Eftende. Rundt om Hovedbygningen, som Hr d'Orbe besidder, ere Høst og her Træhytter *), som under deres Straale

*) I saadanne Træhytter (Chalets) laves Ost og Smør; i en Deel Gield egne i Norge kaldes Stedet, hvor disse Træhuse staae, Stolen.

tage kunne skjule Kjerligheden og Glæden: disse Beninder af landlig Simpelted. De sunde og beskedne Malkepiger ere kloge nok til ikke røbe for andre en Hemmelighed, de selv trænge til. De Bække, som flyde over Engene, ere omgivne af Buske og yndige Kratstove. Paa den anden Side tilbyde tykke Skove mere øde og mørke Friskeder.

Oj Hyrde eller Landmand kom
Til disse mørke Lundes Helligdom *).

Hverken Kunsten eller Menneskenes Haand vise der nogensteds deres foruroiligende Omfarg; man seer kun overalt den fælleds Moders kjeilige Omhu. Der, min Ven, er man kun under hendes Baretægt, og kan kun adlyde hendes Love. Efter Hr. d'Orbes Indbydelse har Elaine allerede indbildt sin Fader, at hun havde Lyst til at tage paa Jagt med nogle Benner for to eller tre Dage i dette Canton, og bringe did de Ufrastillelige. Til disse Ufrastillelige høre igjen andre, som Du alt for vel veed. Den ene, som forestiller Husets Herre, bør naturligviis gjøre dets Ufræsbeviisninger, den anden kan med mindre Bram for Din Julie gjøre den ydmyge Hyttes, og denne Hytte, indviet ved Elskov, vil for dem være

K 2

Eni

*) Al bel seggio riposto, ombroso e fosco,

Ne mai pastori appressan, ne bisolci.

Petrag.

Enidos's Tempel. For med Held og Sikkerhed at udføre denne fortreffelige Plan, kommer det kun an paa nogle Tilberedelser, der letteligen skulde blive afgjorte imellem os, og som selv skulde udgjøre en Deel af de Glæder, de bør frembringe. Farvel, min Ven; jeg forlader Dig i en Hast, af Frygt for Overrumpling. Jeg føler ogsaa, at Din Julies Hjerter flyver lidt for tidlig hen til Hytten.

E. S. Naar jeg overvejer alting vel, tænker jeg, at vi uden Fare kunne see hinanden dagligen; nemlig den ene Dag hos min Cousine, og den anden paa Promenaden.

B r e v XXXVII.

Fra Julie.

I Morges rejste min omme Fader og min uforglignelige Moder med de omme Rier tegn overvældede de en elsket Datter, som er alt for uærdig til deres Godheder. Jeg omfavnede dem med nogen Hjerterbæmmelse, medens dette utaknemmelige og vanartede Hjerter indvortes hoppede af en foragtelig Glæde. Ak! hvor er nu hiin lykkelige Tid, da jeg steds under deres Dine førte et

skys-

skyldfrit og fornuftigt Liv, da jeg kun følte mig lykkelig ved deres Bryll, og ikke kunde forlade dem et eneste Skridt uden Misfornøjelse? Strafsværdig og bange, skjælver jeg nu ved at tænke paa dem, og rødmer ved at tænke paa mig selv; alle mine gode Følelser fordærves, og jeg fortæres af tomt og unyttigt Nag, som ikke engang besjeles af sand Anger. Disse bittere Tanker volde mig al den Bedrøvelse, som deres Farvel ikke strax skulde have opvakt hos mig. En lønlig Vengstelse omspændte min Sjæl, efter mine dyrebare Forældres Bortreise. Medens Babi pakkede ind, gik jeg maskinmæssig ind i min Moders Værelse, og da jeg saae adskillige af hendes Sager endnu liggende adspredte, kyssede jeg det ene efter det andet, under en Strøm af Taarer. Denne rørende Tilstand skaffede mig nogen Lindring, og jeg fandt et Slags Trøst i at føle, at Naturens blide Bevægelser ikke vare aldeles udsukte i mit Hjerte. Ha, Grusomme! forgiæves vil Du ganske undertkue dette omme og alt for svage Hjerte; til Trods for Dig, til Trods for Dine Trykkelier har det endnu naturlige Følelser, se... Loven bifalder; det hylber og elsker endnu helligere Rettigheder end Dine.

Tilgiv mig, min bedste Ven, disse uvilkaarlige Bevægelser, og frygt ikke for, at disse Tanker skulde strække sig saa langt, som de burde. Det Øjeblik i vort Liv, da vor Elskov maaskee nyder den højeste Frihed, er ikke, jeg veed det vel, Un-

ge.

gerens Øjeblik: Jeg vil hverken skjule Dig mine
 Lidelser eller overvælde Dig dermed; Du maa
 kjende dem, ikke for at bære dem, men for at for-
 milde dem. I hvis Barm skulde jeg nedlægge
 dem, dersom jeg ikke torde udgyde dem i Din?
 Er Du ikke min sømme Trøster? Er det ikke Dig,
 som nærer i min Sjæl Kjølelsen for Dyden selv,
 efterat jeg har tabt den? Uden Dig, uden denne
 dyrebare Veninde, hvis medlidende Haand saa
 tidt aftenrede mine Taarer, hvor ofte havde jeg
 ikke allerede bukket under for den meest dræbende
 Tungsind! Men eders Omhu styttter mig; jeg vo-
 ver ikke at fornedre mig saalange I endnu agte
 mig, og jeg siger med Velbehag til mig selv, at I
 begge ikke skulde elske mig saa meget, dersom jeg
 kun fortjente Foragt. Jeg flyver til denne kjære
 Cousines, eller rettere, denne sømme Søsters Arme,
 for at nedlægge i hendes Hjerter en tung Sorg-
 Rom Du i Aften, for ganske at gjengive mit Hjer-
 te den Glæde og Munterhed, det har tabt.

Brev.

Brev XXXVIII.

Til Julie.

Nej, Julie, det er mig ikke muligt, at see Dig nogen Dag, som jeg saa Dig Dagen tilforn: Min Elskov maa tiltage og vore uophørligen med Dine Yndigheder, og Du er mig en uudsømmelig Kilde til nye Gøjelser, som jeg selv ikke engang kunde forestilt mig. Hvilken ubegribelig Aften! Hvilke ukjendte Sødheder lod Du mit Hjerte se! O fortryllende Beemod! et rørt Hjertes blide Tungesind! Hvormeget overgaae I ikke de støjende Forøjelser, den overgivne Munterhed, den hestige Glæde, og alle de Henrykkelser, en ubegrændset Fyrighed tilbyder de Elskendes tøjleløse Uttraa! Rolige og rene Nydelse, som har intet i Sandsernes Belyst, den kan sammenlignes med! Aldrig, aldrig skal Din gennemtrængende Erindring udslettes af mit Hjerte. Guder! hvilket henrykkende Syn, eller rettere, hvilken Henrykkelse, at see to saa rørende Skønheder omfavne hinanden, den enes Ansigt hvilende mod den andens Bryst; at see deres blide Taarer blandes, og væde dette fortryllende Bryst, ligesom Himlens Dug væder en nys udsprungen Lillie! Jeg var misundelig over et saa smukt Vensteb; jeg fandt i det, noget mere interressant end i Kierligheden selv, og jeg har medes

medes næsten paa mig selv, fordi jeg ikke kunde byde Dig en ligesaa kjær Trøst, uden at forsyrrer den ved mine heftige Følelser. Nej, intet, intet paa Jorden er istand til at opvække en saa velsyftfuld Henryttelse, som eders indbyrdes Kjertean; og Synet af to Elskende havde forskaffet mine Dine en mindre behagelig Fornemmelse.

O, hvor jeg i dette Øieblik vilde blevet forelsket i denne elskværdige Cousine, dersom Julie ikke havde været til! Men nej, det var Julie selv, som udbredte sin uimodstaaelige Gode over alt det, der omgav hende. Din Kjole, Din Hovedpynt, Dine Handsker, Din Bifte, alt rundt om Dig, som jeg hestede mine Dine paa, tryllede mit Hjerter, og Du allene udgjorde hele Fortrylleselsen. Stands, min hulde Veninde! Ved at forøge mit Drukkenskab, skulde Du berøve mig den Glæde, at føle det. Hvad Du lader mig fornemme, grændser til Maserie, og jeg er bange for, endelig at tabe Fornuften derover. Lad mig i det mindste kjende en Forvildelse, der udgjør min Lyksalighed; lad mig smage denne ny Enthusemasme, der er højere, mere levende end alle de Begreber, jeg havde om Kjærligheden! Hvorledes! Du kan troe Dig forringet! Hvorledes! berøver Lidensskaben ogsaa Dig Fornuften? Jeg finder Dig alt for fuldkommen for en Dødelig. Jeg skulde ansee Dig for en Skabning af renere Art, dersom denne

for

ærende Ild, der gjennemtrænger mit Væsen, ikke forenede mig med Dig, og lod mig føle, at de ere eet og det samme. Nej, ingen i Verden kjender Dig; Du kjender Dig ikke engang selv; mit Hjerter alene kjender Dig, føler Dig, og veed at sætte Priis paa Dig. Min Julie! o! hvilken Hyllding skulde være Dig berøvet, om Du kun var tilbødet! O! hvormeget skulde Du ikke take af Dit Værd, om Du kun var en Engel!

Siig mig, hvorledes gaaer det til, at en Eidskab som min kan forøges? Jeg veed det ikke, men jeg føler det. Omendstjønt Du alle Tider er nærværende for mig, er der dog nogle Dage især, hvor Dit Billede, smukkere end nogen- sinde, forfølger og plager mig med en Virk- somhed, som hverken Sted eller Tid befrier mig for, og jeg troer, at Du lod mig blive tilbage hos det i hiin Straahytte, Du forlod i det Du endte Dit sidste Brev. Siden vi have faaet dette landlige Samlingssted, har jeg gaaet tre Gange ud af Byen; hver Gang have mine Fødder ført mig hen til den samme Sted, og hver Gang har Synet af et saa attraaet Opholdssted forekommet mig som det skønneste.

Jeg finder Egnen mere smilende, den grønne Mark mere frisk og levende, Luften renere og Him- len klarere; Fuglenes Sang syntes at have mere Blidhed og Belyst; Vandenes Risten indgiver en mere smagende Elskov; den blomstrende Vinranke

udbun-

uddunster langt omkring en mere behagelig Duft; et ubekjendt Tryllerie forskjønner alle Gjenstande eller tryller mine Sandser; man skulde troe, at Jorden smykker sig for at berede Din lykkelige Elster en Brudeseng, værdig den Skjenhed, han tilbeder, og den Jld, der fortærer ham. O Julie! o Du min Sjels kjære og dyrebare Halvdeel! lad os ile med at søje til disse Vaarens Prydelser Nærværelsen af to oprigtige Elskende! Lad os bringe Glædens Kølelse til de Steder, som kun tilbyde et tomt Billede deraf! Lad os besjæle hele Naturen! Den er død uden Kjerlighedens Jld. Hvorledes! at vente tre Dage! tre Dage endnu! Drukken af Elskov, hentaret af Lidenstkaab, venter jeg dette langsomme Djeblisk med smertelig Utaalsmodighed. O, hvor man skulde være lykkelig, dersom Himlen befriede Livet fra alle de feedende Mellemrum, der adskille saadanne Djebliske!

Brev XXXIX.

Fra Julie.

Du har ikke een Kølelse, min bedste Ven, som jo mit Hjerter deler; men tael ikke mere til mig om Glæde, saalænge Mennesker, der ere bedre end vi, lide,

lide, sukke, og jeg maa bebreide mig deres Lidelse. Læs det hofsøjede Brev, og vær roelig, om Du kan. Jeg som kjender den elskværdige og gode Pige, der har skrevet det, har ikke kunnet læse det uden at fælde Taarer af Medlidenhed og Harm. Angeren over min strafværdige Ejodesløshed har glennemtrængt min Sjæl, og jeg seer med en bitter Forvirring, hvormeget Forglemmelsen af den første af mine Pligter kunde bringe mig til at glemme alle de andre. Jeg havde lovet, at bære Omhu for dette stakkels Barn; jeg beskyttede hende hos min Moder; jeg havde hende i en vis Henseende under min Opsigt; men da jeg ikke har kunnet have Opsigt med mig selv, forlades og glemmes hun af mig, og jeg udsætter hende for værre Farer end dem, for hvilke jeg bukede under. Jeg gyser ved at tænke paa, at 10 Dage sildigere havde det maa- ske været ude med hende, som var mig betroet, og at Trang og Forsørelse havde styrket en bedste den og fornuftig Pige, der engang kan vorde en fortreffelig Hustru. O, min Ven! hvorledes gives der Mennesker i Verden, der ere nedrige nok til at afkjøbe Elendigheden en Priis, som Hjertede kan yde, og modtage af en forhungret Mund Kjerlighedens sømme Kys?

Enig, kunde Du blive ubevæget ved min Fanchons barmhjertige Kjerlighed, over hendes ædle Følelser og uskyldige Naivitet? Høres Du ikke over den Elsters fjeldne Omhed, der sælger sig selv, for

for at understøtte sin Elskede? Vil Du ikke være meget lykkelig, ved at befordre en saa heldig Forening? O! dersom vi ikke have Medlidenshed med forenede Hjerter, som man afskiller, af hvem kunde de da nogensinde vente den? Jeg har i det mindste besluttet, at affone denne Brøde mod dem, i hvad det end koster, og mage det saa, at disse to unge Folk kunne ægte hinanden. Jeg haaber, at Himlen vil velsigne dette Foretagende, og at det vil blive et godt Forvarsel for os. Jeg opfordrer og besværges Dig i vort Venstabs Navn, at reise i Dag, om Du kan, eller i det ringeste i Morgen tidlig til Neuschâtel. Gaae hen til Hr. Merweilleux, forskaf denne retskafne Karl sin Afsked; spar hverken Bøn eller Penge; tag min Fanchons Brev med Dig. Der er intet sølende Hjerter, det jo maae røre. Kort, hvor megen Glæde og hvor mange Penge det end vil koste os, saa kom dog ikke tilbage uden med Claudius Anets fulde Afsked, eller vær overbevist om, at Kjerligheden aldrig i mit Liv vil yde mig et Øjeblik reent Glæde.

Jeg føler, hvor mange Indvendinger Dit Hjerter maa gjøre mig; men tvivler Du paa, at mit ikke har gjort dem før? og jeg bliver ved min Paastand; enten maa det Ord Dyd kun være et tomt Navn, eller det fordrer Opoffrelser. Min Ven, min værdige Ven! et forsomt Sammentkomst kan tilbyde sig tusinde Gange igjen; nogle behagelige Tinter forsvinde som en Lynstraale og ere ikke

ikke mere; men naar et ædelt Pærs Lykke er i Din Haand, saa tænk paa den Fremtid, Du bereder Dig. Troe mig, Leiligheden til at gjøre andre lykkelige, er sjeldnere, end man tænker; ikke at finde den mere igjen, er Straffen for at have for-
sømt den, og det Brug, vi gjøre af den nærvæ-
rende vil efterlade os en evig Følelse af Tilfreds-
hed eller Anger. Tilgiv min Iver disse oversflødige
Ord; til en retsaffen Mand siger jeg alt for me-
get, og til min Ven hundrede Gange for meget.
Jeg veed, hvor meget Du hader denne grusomme
Fornæielse, der hærder os mod andres Uheld. Du
har selv tusinde Gange sagt: Vee den, der ikke
kan opoffre en Glædesdag for Mennesketjærlighedens
Pligter!

Brev. XXXV.

Fra Franchon Regard til Julie.

Froken!

Tilgiv en stakkels forvildet Pige, der, i det hun
ikke veed, hvad der skal blive af hende, endnu vo-
ver at tage sin Tilflugt til Deres Godhed; thi De
trættes ikke af at trøste de bedrøvede, og jeg er saa
ulyk-

ulykkelig, at der er ingen uden Dem og den gode Gud, der ikke forternes over mine Klager. Det gjorde mig meget ondt at forlade den Stole, hvori De havde sat mig; men da jeg i Vinter havde det Uheld at miste min Moder, maatte jeg vende tilbage til min stakkels Fader, som af Gigtten endnu stedse tvinges til at holde Sengen.

Jeg har ikke forglemt det Raad, De havde givet min Moder, at hun skulde søge at give mig med en brav Mand, der kunde drage Omsorg for Familien. Claudius Anet, som Deres Hr. Fader bragte med sig fra Tjenesten, er en brav, ordentlig Karl, der forstaaer et godt Haandværk, og har Godhed for mig. Efter saa megen Edelmødighed, som De havde bevist os, lovede jeg ikke længere at være Dem til Byrde, og det er ham, der har underholdt os hele Vinteren igennem. Han vilde øgtet mig i dette Foraar; hans Hjerte attraaede dette Ægteskab. Men man har saaledes plaget mig, at betale tre Aars Leie, som var forfalden til Vaaske, at den stakkels Karl, da han ikke vidste, hvor han skulde faae saa mange rede Penge, uden at sige mig noget, paa ny har taget Tjeneste i Hr. de Merveilleux's Compagnie, og bragt mig sine Haandpenge. Hr. de Merveilleux's opholder sig ikke længere end syv eller otte Dage i Neuschâtel, og Claudius Anet skal reise inden tre eller fire Dage for at følge Rekrutterne: altsaa have vi hverken Tid eller Leilighed til at give os, og han

han forlader mig uden al Hjælp. Dersom De, ved Deres eller ved Hr. Baronens Anseelse, kunde forskaffe os en Opsættelse, i det mindste af fem eller sex Uger, saa skulde vi i denne Tid stræbe at finde en Udvej til at giøre os, eller at giøre den stakkels Karl sine Penge igjen; men jeg kjender ham nok, han vil aldrig tage de Penge igjen, han har givet mig.

Der kom i Morges en meget rig Herre og tilbød mig meget mere, men Gud gav mig Kraft til at afflaae det. Han sagde, at han vilde komme igjen i Morgen tidlig, for at høre min sidste Beslutning. Jeg sagde, at han ikke skulde gjøre sig nogen Uleilighed, og at han allerede vidste den. Gud være med ham! han skal vorde imodtagen i Morgen som i Dag. Jeg kunde vel ogsaa tage min Tilflugt til den offentlige Understøttelse; men man bliver derved saa foragtet, at det er bedre at lide. Og desuden er Claudius Anet alt for stolt til at vilke have en Pige, der har nydt offentlig Understøttelse.

Undskyld den Frihed, jeg tager mig, min gode Frøken: I Dem har jeg fundet den eneste, jeg tørde tilstaae mine Lidelser for, og mit Hjerte er saa beflemt, at jeg maa slutte dette Brev.

Deres underdanige Tjenerinde.

Franchon Regard.

Brev

Brev XLI.

Svar.

Min Hukommelse og Din Tilsid, mit kjære Barn
vare lige svage, vi have begge forseet os saare
meget, men min Forseelse er utilgivelig. Babi,
som overleverer Dig dette Brev, er beordret at bringe
ge saa hastigt som muligt, Sagerne i Rigtighed.
Hun skal vende tilbage i Morgen tidlig, for at
hjælpe Dig at affærdige denne Herre, om han kommer
igjen, og om Eftermiddagen ville vi, min
Cousine og jeg, besøge Dig; thi jeg veed, Du
kan ikke forlade Din stakkels Fader, og jeg gad
selv vide hvorledes det staaer til med Din lille
Huusholdning.

I Henseende til Claudius Anet maa Du ikke
være bekymret: min Fader er fraværende; men,
indtil han kommer tilbage, skal man gjøre alt,
hvad man kan, og Du kan forlade Dig paa, at
jeg hverken skal glemme Dig eller denne brave
Karl. Lev vel, mit Barn! den gode Gud trøste
Dig. Du har gjort vel i, ikke at tage Din Til-
flugt til den offentlige Understøttelse; dette bør
man aldrig gjøre, saalange man kan finde Under-
støttelse hos gode Menneſker.

Brev

Brev. XLII.

Til Julie.

Jeg modtager Deres Brev, og jeg reiser i Dje-
bliffet: dette skal være mit hele Svar. O Gru-
somme! Hvor langt er mit Hjerter fra denne for-
hadte Dyd, De mistanker mig for, og som jeg
afstyer! Men De befaler; jeg maa adlyde. Skul-
de det end hundrede Gange koste mit Liv, maa jeg
dog vorde agtet af Julie.

Brev XLIII.

Svar.

Jeg kom i Gaar Morges til Newshatel; jeg
fik at vide, at Hr. de Merveilleux var paa Landet;
jeg ilede derhen for at finde ham; han var paa
Jagt, og jeg biede paa ham indtil Aftenen. Da
jeg havde forklaret ham Aarsagen til min Reise, og
bedet ham at bestemme en Priis for Claudius Anets
Afsked, gjorde han mig mange Vanskeligheder.
Jeg troede at hæve dem, i det jeg frivillig tilbød
ham en meget betydelig Sum, og forøge de den
efterhaanden, som han vegrede sig; men da
jeg

ikke kunde udrette noget, var jeg nødt til at gaac bort, efterat jeg havde forvissat mig om at finde ham igjen i Morges, fast besluttet, ikke at forlade ham, førend jeg, ved Hjelp af Penge, Overhæng, eller paa nogen anden Maade, havde faaet ham til at opfylde min Begjering. Jeg stod desaaarsag meget tidlig op, var færdig til at stige til Hest, da jeg ved et Bud fik denne Billet fra Hr. de Merveilleux tilligemed det unge Menneskes formelige Afsted.

Her, min Herre, er den Afsted, De er kommen for at søge. Jeg afflog den formedelst Deres Tilbud; jeg giver den i Betragtning af Deres menneskekjærlige Hensigter, og jeg beder Dem troe, at jeg ikke lader mig betale for en god Handling.

Dem selv af den Glæde, dette lykkelige Udsald vil forarsage Dem, om den, jeg sætte ved Efterretningen derom! Hvorfor maa denne Glæde ei være saa fuldkommen, som den burde være? Jeg kan ikke holde mig fra at takke Hr. de Merveilleux, og betale ham sit Udlæg; og forsinkes end, som jeg befrygter, min Afreise een Dag. formedelst dette Besøg: har jeg da ikke Tæie til at sige, at han har vinst sig adelmødig paa min Bekostning? Lige meget; det jeg har gjort behager Dem; jeg kan taale alt for denne Ven. Hvor er man dog lykkelig, naar man kan gjøre vel, i

det man tjener den, man elsker; naar man saaledes kan forene Kjærlighedens og Dydens Behagelighed i een Bestræbelse! O jeg tilstaaer det Julie, jeg reisste med et utaalsmodigt og bekymret Hjerter. Jeg bebreidede Dem, at De var saa sølsom for andres Lidelser, og regnede mine for intet, lig som om jeg var den eneste i Verden, der ikke havde fortjent noget af Dem. Jeg ansaae det for Grusomhed, at De, efter at have opholdt mig med saa sødt et Haab, uden Nødvendighed berøvede mig et Gode, hvormed De self havde smigret mig. All denne Knurren er forsvunden; jeg føler nu en ukjendt Tilfredshed i dens Sted at opstaae i min Sjel, jeg fornemmer allerede den Erstatning, De lovede mig, De, som Banen at gjøre vel har gjort saa bekjendt med den Salighed, man finder deri. Hvor forunderlig er ikke Deres Magt! De kan gjøre Savnet ligesaa behageligt som Glæden, og give det, man gjør for Dem, den samme Behagelighed, som man skulde finde i at tilfredsstille sig selv! O, jeg har sagt det hundrede Gange, Du er en Engel fra Himmelen, min Julie: uden Tvivl er Din Sjel, med den uendelige Magt, den har over min, mere guddommelig end menneskelig. Hvorledes kunde jeg undgaae evigen at tilhøre Dig, da Dit Herredomme er himmelsk? Og hvad skulde det nytte at ophøre at elske Dig, naar man desugtet stedse maa tilbede Dig?

E. S. Saavidt jeg kan skjonne have vi endnu i det mindste fem eller sex Dage til Deres Moders Tilbagekomst. Skulde det ikke være mueligt i dette Mellemrum at gjøre en Valfart til Hytten?

B r e v XLIV.

Fra Julie.

Nur ikke saameget, min Ven, over den hastige Tilbagekomst. Den er os mere fordeelagtig, end den synes; og om vi end havde gjort af Klogskab, det vi have gjort af Velgjørenhed, saa kunde det dog aldrig bedre have lykkedes os. Overvei, hvad det vilde skeet, dersom vi kun havde fulgt vore daarlige Indfald. Jeg vilde bestemt have taget paa Landet Dagen før min Moder kom tilbage til Staden; man vilde have sendt Bud, førend jeg kunde foranskaltet vor Sammenkomst. Jeg maatte have taget bort strax, maaskee uden at være istand til at lade Dig det vide; jeg maatte have forladt Dig i dødelig Uro, og vor Skilsmisse vilde have gaaet for sig i et Dieblit, som gjorde den meest smertelig. Endmere, man vilde have vidst, at vi vare begge paa Landet; uagtet vor Forsigtighed vilde man maaskee kommet efter, at vi vare
der

der sammen, i det mindste vilde man have os mis-
tænkte derfor; dette var allerede nok. Den uover-
lagte Begjerlighed efter det nærværende Dieblif
vilde rovet os enhver Tilflugt for Fremtiden, og
Samvittighedsnag over en tilfidesat god Hand-
ling vilde have piint os vort hele Liv igjennem.

Sammenlign nu vor Tilstand med vor virke-
lige Stilling. For det første har Din Fravæ-
relse havt en ypperlig Virkning. Min skarpsy-
nede Bevogteriske vil sikkert ikke have undladt at
fortælle min Moder, at man kun sjelden har seet
Dig hos min Cousine; hun veed af Din Reise og
Aarsagen dertil; det er en Grund mere til at agte
Dig; og hvor kunde man indbilde sig, at Folk,
som leve i god Forstaaelse, skulde gribe det
 eneste frie Dieblif, de have, til at see hinan-
den, og frivillig stilles ad? Hvilken List have
vi betjent os af, for at tilintetgjøre en alt for
grundet Mistanke? I mine Tanker den eneste, som
retskafne Folk bør tillade sig: at drive Rettskaffen-
hed til en Grad, som andre finde utrolig, og an-
tage en højere Stræben efter Dyd for et Beviis paa
Eigegyldighed. O min Ven, hvor sød maa ikke en
Kjerlighed, som er skjult ved disse Midler, være de
Hjerter, som nyde den! Læg nu den Glæde til, at
forene to trostesløse Elskende igjen og at gjøre to
unge Folk lykkelige, som saameget fortjene at være
det. Du har seet min Fanchon; sig mig, er
hun ikke rigelig det værd, Du har gjort for hende?
Er

Er hun ikke alt for smuk og alt for uhykkelig til at hun skulde blevet uforsøret? Vilde Claudius Anet, hvis naturlige gode Hjerte ved et Vidunder har holdt sig usfordærvet i tre Aars Tjeneste, paa sin Side endnu kunne have udholdet endnu engang saa mange Aar, uden at blive et Skarn som alle de øvrige? Istædet for det, elste de nu hinanden og blive forenede; de ere fattige, men ville blive understøttede; de ere ærlige Folk og kunne blive ved at være det; thi min Fader har lovet at bære Omsorg for deres Bosætning. Hvor mangt et Gode har Du ikke tilvejebragt dem og os ved Din Føielighed, uden at tale om den Erkjendelighed, jeg skylder Dig derfor! O, min Ven, dette er den sikke Virkning af Offere, som man bringer Dydan; koste de os end ofte noget, saa er det dog stedse sødt at have gjort dem; og aldrig har man seet Noget angre en god Handling.

Jeg har stærkt Mistanke om, at Du ogsaa vil kalde mig den præfende Bedesøster efter den Uadskilliges Exempel, og det er sandt, at jeg ligesaa meget gjør det, jeg siger, som de Folk, der drive dette Haandværk. Ere mine Prækenere end ikke saa gode som deres, saa seer jeg dog i det mindste med Fornøielse, at de ikke blive holdte for døve Øren som deres. Jeg forsværer mig ikke, min elskværdige Ven, jeg vilde saa gjerne lægge ligesaa mange Dyder til Dine, som en taabelig Kjærlighed har berøvet mig; og da jeg ikke mere kan bære

Al

Agtselse for mig selv saa søger jeg nu at være Agtselse for mig i Din Person. Paa Din Side kommer det kun an paa at elske fuldkommen, og da vil alt det øvrige komme af sig selv. Med hvilken Glæde maa Du ikke see den Gjæld uophørlig forges, som Kjerligheden forbinder sig til at betale!

Min Cousine har faaet de Samtaler at vide, som Du har havt med min Fader om Hr. d'Orbe; hun er saa erkjendelig derfor, som om vi ikke endnu bestandig stod tilbage for hendei Venstabsbeviisninger. O Gud! hvor lykkelig er jeg ikke, min Ven, hvor elsket er jeg ikke, og hvor henrivende finder jeg det ikke at være det! Fader, Moder, Veninde, Elsker, hvor inderlig en Kjerlighed jeg end bærer til alt det, som omgiver mig, saa finder jeg dog stedse, at man enten forekommer eller overgaaer mig. Det synes, som om de blideste Velelsjer uophørlig trykke hen til min Sjæl, og det smelter mig kun at have een til at nyde min hele Lykke.

Jeg har glemt at anmeldte Dig et Besøg i Morgen tidlig. Det er Mylord Bomston, der nyligen er kommen fra Geneve, hvor han har tilbragt syv eller otte Maaneder. Han siger, han har seet Dig i Sion paa sin Tilbagereise fra Italien. Han har fundet Dig tungsindig, og taler i øvrigt om Dig, ligesom jeg tænker. Han holdt en Lovtale over Dig i Saar for min Fader og paa saa beleidlig

lig en Tid, at han aldeles har stemmet mig til at holde en over ham. I Sandhed, jeg har fundet Forskand, Sindrigheid, Fyrighed i hans Conversation. Naar han fortæller store Handlinger, saa stiger hans Røst og saa besjeles hans Dje med en Tid, som kun pleier at være dem egen, der selv kunne udøve dem. Han taler ogsaa med Deeltagelse om Smagens Gjenstande, iblandt andet om den italienske Musik, som han ophøier meget; jeg troede endnu at høre min stakkels Broder. Forresten spores der mere Kraft end Ynde i hans Samtaler, ja jeg finder endog, at hans Aand er lidt udsleben *). Lev vel, min Ven.

*) Et je lui trouve même l'esprit un peu réche.

Det er en Talemaade her i Landet, siger Forsfatteren, som er brugt metaphorisk paa dette Sted. Det betyder egentlig en Overflade, som er haard at føle paa, og som forarsager en ubehagelig Purren, i det man bestryger det med Haanden, ligesom af en stiv Borste eller af Plyds fra Utrecht.

Brev.

Brev XLV.

Til Julie.

Endnu var det først anden Gang, jeg læste Dit Brev, da Mylord Edvard Bomston kom ind. Da jeg stedse har saa mange andre Ting at sige Dig, hvorledes kunde jeg da have tænkt paa, min Julie, at tale med Dig om ham? Naar to ere hinanden nok, bekymrer man sig da at tænke paa en Tredie? Jeg vil fortælle Dig, hvad jeg veed om ham, siden det lader som Du ønsker det.

Da han havde tilbagelagt Simplon, kom han til Sion for at møde en Chaise, som man skulde bringe ham fra Geneve til Brigue; og da Frihed for Forretninger gjør Menneskene temmelig selskabelige, saa søgte han mig. Vi gjorde saa noie et Bekendtskab som en Engelskmand, der af Naturen kun er lidet forekommende, kan indgaae med et Menneske, der, sysselsat i en høi Grad med ganske andre Forestillinger, ifkun søger Eensomhed. Imidlertid følte vi, at vi harmonerede med hinanden; der gives Sjæle af saa lige Stemning, at de kjende hinanden ved første Dieblik, og vi bleve efter otte Dages Forløb, fortrolige Venner for vort hele Liv, som omtrent to Franskmænd vilde blevet det efter otte Timer i al den Tid, de ikke forlade hinanden. Han moerede mig med sine
Reiser,

Reiser, og jeg troede, at han som Engellænder vilde tale med mig om Bygninger og Malerier. Snart saa jeg med Fornøielse, at Malerierne og Monumenterne ikke havde bragt ham til at forsamme Sædernes og Menneskenes Studium. Imidlertid talde han dog med mig om de skønne Konster med megen Skarpsindighed, men beskedent og uden Indbildselighed. Jeg mærkede med Beundring, at han dømte derom med større Følelse end Lærdom, og mere efter Virkningerne end efter Reglerne; og dette bekræftede mig i den Tanke, at han havde en Sjæl, som kunde føle. I Henseende til den italienske Musik forekom han mig at være Enthusiast ligesom Du; han lod mig endog høre noget deraf, thi han har en Virtuøs med sig: hans Kammergjener spiller meget godt paa Violin, og han spiller selv taalelig paa Violoncel. Han valgte adskillige Stykker, der vare meget rørende, som han paaskod; men, hvad enten nu Toner, som vare mig saa ny, krævede et mere øvet Øre, eller Musikens Behagelighed, som er saa blid i Melancholie, taber sig i dyb Sorg, saa skænkede disse Stykker mig kun liden Fornøielse; jeg fandt Melodien virkelig behagelig, men bizar og uden Udtryk.

Der blev ogsaa talt om mig, og Bomsen spurgte med Deeltagelse om min Forsætning. Jeg sagde ham Alt det derom, som han burde vide. Han foreslog mig en Reise til England og gjorde mig adskillige Forslag til min Lykke, men som

som alle vare umulige i et Land, hvor Julie ikke var. Han sagde mig, at han vilde tilbringe Vinteren i Geneve, den følgende Sommer i Lausanne, og komme til Bevat, førend han vendte tilbage til Italien; han har holdt Ord, og vi have seet hinanden med fornyet Glæde.

Hvad hans Character angaaer, da troer jeg, den er levende og heftig, men dydig og fast. Han synes at gjøre sig noget til af Philosophien og hine Grundfætninger, hvorom vi tilforn have talt. Men i Grunden troer jeg, han er det af Temperament, som han troer at være efter antagne Grundfætninger; og den stoiske Farve, som han giver sine Handlinger, bestaaer kun i at pryde det Partie med smukke Fornuftslutninger, som hans Hjerter lærer ham at tage. Jeg har imidlertid med nogen Betyrning faaet at vide, at han har haft nogle fortrædelige Affairer i Italien, og at han har duelleret der nogle Gange.

Jeg veed ikke, hvad det er for en Aflebenshed, Du finder i hans Manerer; de ere virkelig ikke forekommende, men jeg finder dog intet frastødende deri. Endskjøndt hans Varsen ved første Næst ikke er saa aabent som hans Hjerter, og endskjøndt han foragter de smaae Belæstændighedsregler, lader han dog, som det synes mig, at være behagelig i Omgang. Besidder han end ikke hin afmaalte og forsigtige Høflighed, der retter sig allene efter det Udvortes, og som vore unge
Offi-

Officiere medbringe fra Frankrige, saa besidder han dog den mennesketjærlige Høflighed, der ikke ved første Øjeblik higer efter at udmærke og gjøre Forskjel paa Rang og Stand, men som agter alle Mennesker i Almindelighed. Skal jeg aabenhjertigen tilstaae Dig det? Mangel paa Indtagenhed er en Feil, som Fruentimmerne aldrig, ja ei engang hos Fortjenesten, bære over med; og jeg frygter for, at ogsaa Julie engang i sit Liv har været Fruentimmer.

Da jeg nu er bleven aabenhjertig, saa vil jeg endnu min artige Prædicatinde! her sige Dig, at Du forgjæves vil gjøre Forsøg paa at bringe mig til at afstaae fra mine Rettigheder, og at en brændende Kjerlighed ikke lader sig afsviise med Præfener; thi vel er al den Moral Du læser for mig, saare god, men hvad Du endog kunde sige, saa vilde dog Hytten altid være bedre.

Brev XLVI.

Bra Julie.

Ei, ei, min Ven! Endnu bestandig Hytten! Historien om denne Hytte ligger Dig forstrækkelig paa Hjertet, og jeg seer vel, at man, enten det
gjæls

gjælder Liv eller Død, saaer at opløse Dig angaaende denne Hytte. Kan da et Sted, hvor Du aldrig har været, forekomme Dig saa dyrebart, at Du ikke andensheds kan finde Erstatning derfor, og skulde Kjerlighed, som skabte Armides Pallads dybt inde i en Skov, ikke formaae at skabe en Hytte i Staden? Her! min Fanchon bliver nu givet. Min Fader, som ikke hader Høitidelighed og Prunk, vil bekoste hendes Bryllup, som vi alle skulde indbydes til; der vil uden Tvivl blive stor Støi. Mere end een gang lykkedes det Høimeligheden at udbrede sit Stør midt under den stormende Jubel og Høitidelighedernes Urolighed. Du forstaaer mig, min Elskede. Vilde det ikke være sødt, at gjenfinde i Virkningen af vore Bestræbelser de Glæder, den har kostet os?

Du bliver, som det forekommer mig, uden synderlig Nytte, ivrig over Mylord Eduards Apologie, hvem jeg langt fra ikke har sætte Tanker om. Hvorledes kunde jeg desuden domme om en Mand, som jeg kun saa een Eftermiddag, og hvorledes er Du selv istand dertil, endog efter et Bekjendskab af nogle Dage? Hvad jeg taler om han grunder sig kun paa Gissninger, og det samme maa næsten ogsaa være Tilfældet med Dig; thi de Forslag, han gjorde Dig, ere kun ubestemte Tilbud, som Fremmede undertiden edsele med, fordi det giver dem en Ansæelse af Magt, og som de lettelig igjen kunne slippe fra. Men jeg bliver
ogsaa

ogsaa her Din sædvanlige Hæstighed vaer, og Dit store Hang ved første Ojeblik at fælde en afgjørende Dom for eller imod et Menneske. Imidlertid ville vi ved Leilighed undersøge de Forslag, han gjorde Dig. Understøtter Kjerligheden den Plan, jeg er sysselsat med, saa ville vi maaskee endnu finde bedre. O, min Bedste, Taalmodigheden er bitter, men dens Frugt er sød.

For igjen at komme tilbage til Din Enges Lænder; jeg har sagt Dig, han forekommer mig at være en Mand af stor og stærk Sjæl, og at besidde mere Kundskab end skøn Aandsdannelse. Du siger omtrent det samme, og bebrejder mig med en Mine af hiin mandlige Overlegenhed, som aldrig forlader vore ydmyge Tilbedere, at jeg har været eensgang i mit Liv Fruentimmer, ret som om et Fruentimmer nogensinde bør ophøre at være Fruentimmer. Husker Du endnu vor Strid, da vi læste i Platos Republik, om begge Kjønns moralske Forskjellighed? Jeg bliver endnu ved det, jeg den Gang paastod, og kan ikke tænke mig et fælles Fuldkommenhedsmønster for to saa forskellige Væsener. Angreb og Forsvar, Mandfolkernes Dristighed og Fruentimmernes Undseelse, berøe ikke, som Dine Philosopher holde for, paa nogen vilkaarlig Overeenkomst, men det er Indretninger af Naturen, som man lettelig kan give Grunde for, og hvorfra alle andre moralske Forskjelligheder ogsaa saa letteligen kunne udledes. Da nu Naturen
ikke

har givet begge Kjøen eens Bestemmelse, saa maae ogsaa Tilbøielighederne og Maaderne, hvorpaa man seer og føler, paa enhver Side være indrettede efter dens Viemod: der udtrædes ikke eens Tilbøieligheder og eens Legemsbestaffenhed til at dyrke Jorden og til at opamme Børn. En høiere Bægt, et stærkere Mæle og skarpere Ansigtstræk, dette synes ikke at staae i nogen nødvendig Forbindelse med Kjænnet, men Afvigelsen i den udvortes Dannelsse forkynder derimod Skaberen's Hensigt med Afvigelsen i Henseende til Planden. Et fuldkomment Fruentimmer og et fuldkomment Mandfolk maae ligesaa lidet ligne hinanden i Henseende til Sjelen som i Henseende til Ansigtet; den frugtesløse Bestræbelse at ligne det andet Kjøen, er kun den høieste Grad Uformuist; de bevæge den Vise til Latter og jage Kjærligheds-gudeu paa Flugt. Kort, jeg finder, at den, der ikke i det mindste er fem og en halv Fod høj, ikke har en Bassstemme og ikke har Stjæg paa Hagen, aldeles ikke burde besætte sig med at være Mand.

Hvor lidet ere dog Elsterne oplagte til at skjænde! Du bebrejder mig en Feil, som jeg ikke har begaaet, eller som Du har begaaet! ligesaa vel som jeg; og tilskriver mig en Mangel, som jeg gjør mig en Vre af. Vil Du, at jeg, for at betale Dig en Oprigtighed med en anden, aabenhjertigen skal sige Dig, hvad jeg tænker om Din? Jeg anseer den ifftun for en Emigrers Spidsfindighed; vil Du under
 Skin

Stin af Aabenhjertighed retfærdiggjøre Dig hos Dig selv for de overdrevne Lovtaler, Du ved alle Feiligheder overfører mig med? Mine indvildre Fuldkommenheder forblande Dig i saadan en Grad, at Din Forstand ikke tillader Dig at finde en eneste grundet Indvending der kunde retfærdiggjøre de Bebreidelser, Du gjør Dig i Lendom over Din forudsattede Mening.

Lyd mit Raad og besat Dig ikke med at irettesætte mig; thi det vil ikke lykkes Dig. Kan vel Kjerlighedens Dine, hvor gjennemtrængende de end ere, opdage Mangler? Det er det usminskede Venkab, som bør sørge for det, og i den Henseende er Din Skolarinde Klara hundrede Gange visere end Du. Ja, min Ven! roes mig, beundre mig, ansee mig for smuk, yndig, fuldkommen; Dine Lovtaler behage mig, men forsøre mig ikke, efterdi jeg seer, at de ere Bilsfarelsens, ikke Falskhedens Sprog, og at Du bedrager Dig selv, men ikke har i Sinde at bedrage mig. O, hvor Kjerlighedens Forblandelser ere elskværdige! Dens Smiger er i en vis Forstand Sandhed: Forstanden tier, men Hjertet taler. Den Elsker, der roser os for Fuldkommenheder, som vi ikke besidde, seer dem virkelig selv, saaledes som han fremstiller dem; han lyver ikke, om han end siger Usandheder; han smigrer, uden at fornede sig, og man kan i det mindste agte ham, om man end ikke troer ham.

Ikke uden at føle mit Hjerte banke, har jeg hørt, at vi i Morgenaften skulle have to Philosopher til Bords hos os. Den ene er Mylord Eduard, og den anden en Philosoph, hvis Alvorlighed undertiden er kommen i Forlegenhed ved en ung Skolarindes Fædder. Mon De ikke, min Herre! skulde kende ham? Forman ham, jeg beder Dem, at han i Morgen, noget mere end ellers, bestræber sig for at iagttage den philosophiske Belanstkendighed. Jeg skal drage Omsorg for at den lille Pige slaaer smukt Dine ned, og forekommer hans Dine saa lidet artig, som det er hende mineligt.

Brev XLVII.

Til Julie.

D, Du Glemme! er det den Forsigtighed, Du lovede mig? Er det saaledes, Du skaaner mit Hjerre og skjuler Dine Indighebder? Hvor mange Overtrædelser af Dine Forpligtelser! For det første, Din Pynt! Denne havde Du ganske tilsidefat, uagtet Du selv veed, at Du da er allerfarligst. For det andet, Din saa indtagende, saa takkelige Stilling; denne Anstand, der saa særdeles lader alle Dine Indighebder

M

der

der falde i Dinene; Dine mere end ellers sparsomme, men vel overlagte og skarpsindige Ord, der gjorde os alle opmærksomme og bevægede Dret og Hjertet til at opsluge ethvert af dem med Begjerlighed; den Arie, som Du, for at give Din Tone desmere Ynde, ifkun sang med halv Stemme, og som, skjønt den var Fransk, endog behagede Mylord Eduard selv; Dit frygtssomme Diekast og Dine nedslaaede Dine, der ved deres uventede Lynstraaler satte mig i en uundgaaelig Forvirring; og endelig hiin ubeskrivelige, hiin navnløse Fortryllelse, som Du, for at gjøre os alle forvirrede, syntes at have udbredt over Dit hele Væsen, uden selv at tænke derpaa! Jeg for min Part begriber ikke, hvorledes Du bærer Dig ad; men dersom dette er den Maade, Du er mindst indtagende paa, saa viid, at Du paa denne Maade er det alt for meget til at kunne have vise Mænd i Selskab med Dig.

Jeg frygter meget for, at den arme engelske Philosoph vel og har sporet lidet til dette Indtryk hos sig. Efter at han havde ført Din Cousine hjem, og vi alle endnu vare særdeles muntre, forreslog han os at gaae hjem med ham, for at gjøre Musik og drikke Punsch. Men imedens man samlede hans Folk, talende han til os uophørligen om Dig med en Fyrighed, der misbagede mig; ja jeg hørte ikke Din Lovtale af hans Mund med saa megen Fornøielse, som Du havde hørt min. Jeg maae overhovedet tilstaae, at jeg ikke gjerne hører nogen

nogen anden end Din Cousine tale om Dig; det forekommer mig som ethvert Ord berøver mig en Deel af min Hemmelighed eller min Fornøielse, og hvad man endog taler, saa siges det dog med saa mistænkelig en Interesse, eller er saa langt borte fra det, jeg føler, at jeg ikke gider høre nogen anden i den Henseende end mig selv.

Dette vil ikke sige, at jeg, som Du, er tilbøjelig til at være skinsyg. Jeg kjender Din Tænkemaade bedre end saa, og jeg har Beviser, der end ikke tillade mig at tænke mig nogen Ubestændighed muelig hos Dig. Efter Dine Forsikringer er jeg stum i Henseende til Dine andre Tilbedere. Men denne, Julie! denne... saadanne anstændige Bilkar... Din Faders Fordomme... Du veed, det gjelder mit Liv; skjønt mig altsaa et Ord desangaaende. Kun et Ord fra Julie, og jeg er rolig for bestandig.

Jeg har tilbragt Natten deels med at høre Italiensk Musik, og deels med selv at tage Deel deri; thi da der forekom Duetter, saa maatte ogsaa jeg vove at spille en Stemme med. Jeg tør ikke tale til Dig om den Virkning, Musikken frembragte hos mig; jeg frygter, jeg frygter at Indtrykkene fra i Aftes ved Bordet, ogsaa skulde have forplantet sig til det, jeg hørte, og jeg har forbyttet Virkningen af Dine Tillokkelser med Musikkens Fortryllelse. Hvorfor kunde jeg ikke af samme

Har.

Årsag, som jeg i Sion fandt den feedfommelig, her i en modsat Forsatning finde den behagelig? Er Du ikke den første Kilde til alle min Sjels Begjæringer, er jeg noget Sted sikker for Din Tryllestrafts Snarer? Derfor det virkeligen havde været Musikken, der havde frembragt denne Fortryllelse, saa maatte den jo have virket paa alle dem, der hørte den. Men imedens disse Sange satte mig i Henrykkelse, sov Hr. d'Orbe roligere i en Landestol, og midt under min høieste Beundring lod han sig, islebet for al Lovtale, nøje med at spørge, om Din Cousine forstod Italiensk.

Alt dette skal blive bedre oplyst i Morgen; thi vi have en ny musicalsk Forsamling i Aften. Bomston vil gjøre den fuldstændig; han har fra Lausanne forskrevet endnu en Violinist, der, efter Sigende skal være temmelig ferm. Jeg bringer da franske Scener og Cantater med, og vi faae da at see hvorledes det vil løbe af!

Ved min Hjemkomst sølte jeg en Tungthed i mine Lemmer, efterdi jeg kun er saa lidet vant til at vaage; men ved at skrive til Dig forsvinder den igjen. Dog maa jeg see til, om jeg kunde nyde et Par Timers Søvn. Kom med mig, min søde Veninde! og forlad mig ikke, saalange jeg sover: hvad enten Dit Billede forstyrrer eller befordrer min Søvn, hvad enten det forestiller mig eller ikke forestiller mig Fanchons Bryllup, saa be-
reder

reder det mig dog paa et behageligt Dieblif, der ikke kan undvige mig, og dette er Følelsen af min Lykfelighed, naar jeg vogner.

Brev XLVIII.

Til Julie.

Ah! min Julie! hvad har jeg hørt? hvilke rørende Toner! hvilken Musik! hvilken behagelig Forening af Følelser og Glæder! Spild intet Dieblif, sant omhyggeligen alle Dine Operaer, alle Dine Cantater, al Din Franske Musik sammen; gør en stor og meget stærk Ild, kast den hele Krambo derpaa, og pust dygtigen til, paa det denne Jismasse kan fortæres og i det mindste een Gang forunde Dig nogen Varme. Ud Smagens Gud dette Forsonings = Offer til Straf for den Brøde, vi begge have gjort os skyldige i, ved at have vanhelliget Din Stemme med saadanne plumpe Psalmetoner, og saa længe holdt en blot døvende Larm for Hjertets Sprog. O, hvor megen Ret havde ikke Din værdige Broder! I hvilken besynderlig Wildfarelse i Henseende til denne indtagende Konstes Frembringelser har jeg ikke hidindtil levet! Jeg søgte, hvor lidet et Indtryk de gjorde, og

tilskrev

tilstrev det Konstens Svaghed. Jeg sagde: Musikken er ikkun tom Lyd, der vel kan smigre Øret, men ikke virker uden Dæmpe og flygtigen paa Hjertet. Det Indtryk, Tonernes Forening forårsager, er blot mechanisk og fysisk; hvad har det at gøre med Følelsen, og hvorfor skulde jeg haabe at røres hestigere af en smuk Harmonie end af en smuk Forening af Farverne? Jeg opdagede ikke i de musicalske Accenters Forening, anvendte paa Sprogets Accenter, det magtige og hemmelige Baand imellem Lidenstaberne og Lyden; jeg indsaae ikke, at Efterlignelsen af de forskellige Toner, hvorved Følelserne besjelede den talende Stemme, egentlig paa sin Side meddelede den syngende Stemme Kraft til at røre Hjerterne, og at det netop er det kraftfulde Materie af Sangerens Sindbevægelser, som fortryller Tilhørerne.

Dette kom jeg efter hos Bomston's Sanger, en Mand, der, som Musicus betragtet, temmelig vel forstaaer at tale om sin Kunst. Harmonien, sagde han til mig, er i den efterlignende Musik ikkun en fiern Bisag, da der i den egentlig saakaldte Musik ikke gives noget Efterlignelsesprincip. Vel er det sandt, at den gjør Intonationen sikrere, fastfæster dens Rigtighed, og ved at forstærke Modulationerne giver Udtrykket Kraft og Sangen Ynde. Men det er ene Melodien, der frembringer hiin nimodstaaelige Magt
hos

hos de lidenskabelige Accenter; det er ene fra den Musikens Herredømme over Sjelen har sin Oprindelse. Om man end frembringer endog de konstigste Accorder, uden melodisk Forbindelse, saa vil man blive kjed deraf efter et Kvarteers Forløb. Smukke Sange kunne, om de end mangle al Harmonie, høres længe uden Reedsommelighed. Lad Følelsens Accent besjæle endog de simpleste Sange; og de blive indtagende. Men derimod en Melodie, der ikke taler, synger altid ubehagelig, og den blotte Harmonie er bestandig stum for Hjertet."

"Heri er det netop, sagde han fremdeles, at Franskmændenes Vildfarelse i Henseende til Musikens Magt bestaaer. En Melodie have de ikke, kan de ikke have i et Sprog, der ikke har nogen Accent, og til en Digtekunst som altid har været fremmed for Naturen; de have derfor ikke heller nogen Forestilling om andre Virkninger af Musikken end alle dem, Harmonien og en klingende Røst, der forøger Tonernes Larm, men ikke deres melodiske Lyd, er istand til at frembringe; de ere endog saa ulykkelige i deres Fordringer, at de gaae Glip selv af den Harmonie de søge; og at de formedelst den Møie, de gjøre sig for at udfylde den for meget, forsømme at gjøre et rigtigt Valg, i vide ikke mere hvad der gjør Virkning, besatte sig allene med at udfylde Lyden, fordærve deres Øre, have kun Følelse for larmende Toner, og ansee endelig den stærkeste Stemme for den smukkeste. Ligesaa have de

de og af Mangel paa en egen Art Musik, ideligen
 itkun langsomt og i en stor Hastand formaaet at
 følge vore Mønstre, og siden deres, eller rettere
 sagt vor berømte Lulli, som blot efterlignede Ope-
 raerne, der allerede i hans Tid gaves i Mængde i
 Italien, har man bestandigen seet dem efter tredive
 eller fyrgetyve Aars Forløb at udskrive og for-
 fælske vore gamle Forfattere, og optage Musikken
 efter os, næsten ligesom andre Nationer optage
 Moderne efter dem. Naar De gjøre sig til af de-
 res Sange, saa affige de deres egen Fordømmel-
 sesdom; thi kunde de udtrykke Følelser i deres
 Sang, saa vilde de ikke synge Vittigheder: men
 da deres Musik er uden Udtryk, saa er den beqvem-
 mere til saadanne Sange end til Operaen, og da
 vor derimod er ganske lidenskabelig, saa er den og
 mere skikket til Operaen end til Sang."

Efterat han siden uden Sang havde recite-
 ret nogle Italienske Scener, viste han mig hvor-
 ledes Musikken svarer til Ordene i Recitativet og
 til Følelserne i Arierne, og overhovedet den
 Styrke, som den rigtige Takt og Valget af Accorder-
 ne lægge i Udtrykket. Kort, da jeg nu havde forenet
 den Kundskab jeg har om Sproget, med det bed-
 ste Begreb, jeg formaaede at gjøre mig om den
 oratoriske og pathetiske Accent, det vil sige, om
 Konsten at tale til Øret og Hjertet, uden at arti-
 culere Ord, beredte jeg mig paa at høre denne
 fortryllende Musik: jeg sølte snart formedelst de

Bevæ-

Bevægelser, den opvakte hos mig, at denne Kunst havde en langt større Magt, end jeg hidtil havde forestilt mig. Jeg veed ikke selv, hvad det var for en vellystfuld Følelse, jeg uformærkt blev betagen af. Det var ikke mere en tom Række Toner, som i vore Recitativer. Ved enhver Phrase sporede jeg et nyt Billede i min Forstand, en ny Følelse i mit Hjerte. Det var ikke blot mit Øre, der fandt Glæde deri, min Sjæl blev ligeledes igien- nemtrængt deraf. Ogsaa udførte man det uden Anstrængelse og med en behagelig Færdighed. Alle de Spillende syntes besjelede af een Aand; Sangeren havde sin Stemme fuldkommen i sin Magt, og udtrykte utvungen dermed alt, hvad Sangen og Ordene krævede af ham; og overhovedet sporede jeg, til min store Tilfredshed, aldeles intet til hine falske Cadencer, hiin piinagtige Anstrængelse af Stemmen, eller hiin Tvang, som den Musicerende hos os er undertkastet formedelsst den uophørlige Strid, der finder Sted imellem Stemmen og Tacten, og som, da de aldrig kunne forenes, tjeder Tilhøreren og Sangeren ligemeget.

Nen da man nu, efter en Deel behagelige Arier, endelig ogsaa kom til de store udtryksfulde Stykker, som kunne opvække og skildre de heftige Lidenskabers Raserie: saa tabte jeg hvert Dieblit Tanken om Musik, Sang og Efterligning, troede, jeg hørte Smertens, Forbittrellens og Forvirel-
sens Stemme, indbildte mig, jeg saae den græ-
dende

dennde Moder, den bedragne Elsker, den rasende Tyran, og ved de Sindsbewægelser, jeg følte mig betagen af, havde jeg Nøie med at holde mig paa min Plads. Nu indsaae jeg, hvorfor den samme Musik, der tilforn var faldet mig kiedsommelig, nu satte mig i en virkelig Henrykkelse; jeg havde begyndt at fatte den: og saasnart den kunde virke, virkede den med al sin Kraft. Nei, Julie! saadanne Indtrykke føler man aldrig halv; de yttre sig enten i yderste Grad eller aldeles ikke: svagt eller middelmaadigen spores de aldrig. Enten maa man forblive ganske føleløs, eller sættes i den heftigste Bewægelse derved; det er enten en tom Lyd af et Sprog, som man ikke forstaaer, eller en voldsom Følelse, som man henrives af og som det er umuligt for Sjelen at imodstaae.

Kun een Ting gjorde mig ondt; men jeg kunde ikke undgaae det: at det ikke var Dig, men en anden, der frembragte de Toner, som rørte mig saa meget, og at jeg skulde see Kjerlighedens sømmeste Udtrykke udgaae af en elendig Castrats Mund. O Julie! tilkommer det ikke os at betragte Alt hvad der vedkommer Følelsen som vor Ejendom? Hvo vil være i Stand til bedre end vi at føle og sige, hvad en rørt Sjel maa føle og sige? Hvo vil med en mere rørende Tone end vi formaae at udtrykke hiin cor mio, hiin idolo amato? Alt! hvor megen Styrke vilde ikke vore Hjerter forlene Konsten, dersom vi nogen Tid skulde synge disse

disse yndige Duetter med hinanden, der loffede
 saa behagelige Taarer af mit Øie. Jeg besvår
 ger Dig, hør dog for al Ting en Prøve paa
 denne Musik, det være sig hos Dig selv eller hos
 den Uadskillelige! Bomston vil medbringe alle sine
 Folk, naar Du finder for godt, og jeg for min
 Part er sikker paa, at Du ved saa sølsomt et Or-
 gan, som Du er begavet med, og ved den større
 Kundskab om den Italienske Deklamation, Du be-
 sidder frem for mig, ikke vil behøve mere end een
 Gang at være nærværende, for at bringe det til
 samme Punct, som jeg er kommen til, og at dele
 min Enthusiasme med mig. Tillige foreslæaer og
 beder jeg Dig at benytte Dig af Virtuosen's Op-
 hold her, og lade ham undervise Dig, ligesom
 han i Morges allerede har begyndt at undervise
 mig. / Hans Underviisningsmaade er naturlig og
 tydelig, og bestaaer mere i Øvelse end i Forkla-
 ring; han siger ikke, hvad man bør gjøre, men
 han gjør det; og heri, ligesom i mange andre
 Ting, ere Exempler bedre end Regler. Jeg seer
 allerede, at det ifkun kommer an paa, at man hol-
 der Tacten og føler den til Gavn, at man udtaler
 og afdeeler den omhyggeligen, at man giver Tonerne
 med een Styrke og ikke overspænder dem, kort at
 man betager Stemmen det Skrigende og alle
 Franke Konstlerier, for at gjøre den rig-
 tig, udtryksfuld og høielig. Din af Naturen
 saa utvungne og behagelige Stemme vil letteligen
 vønne

vænne sig til denne nye Methode; Du vil snart lig-
gen ved Hjælp af Din fine Følelse komme efter den
kraftige og livsfulde Tone, der bestjeler den Ita-
lienſke Muſik.

E'l cantar che n'ell anima ſi ſenti *).

Forlad alſaa for evig denne kjedsommelige
og ſkraalende Franſke Sang, der ſnarere ligner
Skriget af en, der har Navpine, end Lidenſka-
bernes heftige Utringer. Vær at frembringe hine
guddommelige Toner, ſom Følelſen ſelv indgyder,
ſom ene ere værdige for Din Stemme, ene ere
værdige for Dit Hjerte, og ſom endelig medføre
den Vrede og den Ild, der er ſelsomme Characterer
egen.

Brev XLIX.

Fra Julie.

Du veed vel, min Ven! at jeg ikke kan tilſkrive
Dig, uden at ſtjæle mig dertil, og at jeg ſtedſe ſtaa-
er Fare for at blive overrumplet. Det er alts-
ſaa en Umuelighed for mig at ſkrive lange Breve,
og jeg maa derfor indſtrænke mig allene til at be-
ſvare det Væſentligſte i Dine, eller tilføie det,
ſom jeg ikke har kunnet ſige Dig, i vore mundtlige
Under-

*) Det er Sjelen, der følger Sangen.

Underholdninger, der ere ligesaa hemmelige som vore skrivtslige. Dette er nu det, jeg fornemmeligen vil gjøre i Dag, da tvende Ord i Henseende til Mylord Edvard have bragt mig til at forglemme alt det øvrige af Dit Brev.

Du frygter, min Ven! for at tabe mig, og taler dog om Sange! dette vilde være en skøn Materie til Uenighed imellem et Par Forelskede, der havde mindre Tillid til hinanden, end vi to have. Sandelig, Du er ikke skinsyg, det seer man vel; men for denne Gang vil ei heller jeg være det; thi jeg har udforsket Dit Hjerte, og spører intet uden Tryghed der, hvor en anden mueligen vilde indbilde sig at mærke Koldsindighed. O, hvor sød er ikke den Tryghed, der grunder sig paa en fuldkommen Forening! Jeg veed, at det er den, der bevæger Dig til af Dit eget Hjerte at udlede det gode Vidnesbyrd, Du giver mit; men det er og den, der bevæger mit til at retfærdiggjøre Dig: jeg vilde ansee Dig meget mindre forelsket, dersom jeg fandt Dig mere urolig.

Jeg veed ikke og vil ei heller vide, om Mylord Edvard beviser mig nogen anden Opmærksomhed, end Mandfolkene overhovedet bevise Fruentimmerne i min Alder; det er ei heller hans, men det er min Faders og min Tilværelighed her tales om; og deri stemme vi, i Henseende til ham, ligesaa meget overeens, som i Henseende til de foregivne Beislere, som Du siger, Du ikke taler om.

Der

Dersom nu hans og deres Udelukkelse er nok til Din Rolighed, saa kan Du være aldeles tryg. Hvor stor en Uere det end vilde være os, om en Mand af hans Stand traadte i Forbindelse med os, saa bliver der dog aldrig nogen Lady Bontston af Julie d'Etange, hverken med mit eller min Faders Samtykke. Dette kan Du forlade Dig paa.

Dro imidlertid ikke, at der har været noget saadant paa Bane hos os i Henseende til Mylord Edvard; jeg er sikker paa, at Du er den eneste blandt os alle fire, der formaaer endog kun at formode, at han har nogen Tilbeielighed til mig. Men det være nu som det vil, saa veed jeg, for saavidt, min Faders Villie, uden at han har talet til mig eller til nogen anden derom; ja jeg vilde ikke være sikrere derpaa, om han end udtrykkeligen havde erklæret mig den. Dette være nok i Henseende til, hvad Du behøver at vide, for at betage Dig Din Frygt. Tragtede Du ester at vide mere, saa vilde det blot være Nysgjerrighed, og den veed Du, jeg har besluttet, ikke at tilfredsstille. Bebreid mig kun, saa meget Du vil, denne Tilbageholdenhed, og ansee den endog skadelig for vor fælles Fordeel, om Du vil: havde jeg stedse iagttaget den, saa vilde den nu været mindre nødvendig for mig. Dersom jeg ikke havde begaaet den Uforsigtighed at fortælle Dig min Faders Samtale, saa havde Du ikke seet Dig nødsaget til at hensukke Din Tid i Meillerie, ikke tilskrevet mig

mig det Brev, der har gjort mig ulykkelig: jeg havde endnu levet i min Ukyldighed, og endnu kunnet gjøre Fordring paa Lykkelighed. Dem nu af dette, hvad en eneste Uforsigtighed har kostet mig, og hvor meget jeg maa frygte for at gjøre mig skyldig i flere Ubesindigheder. Du er alt for besejret til at kunne være forsigtig; ja Du kunde snarere overvinde Dine Lidenskaber end bølge dem. Den mindste Fare vil sætte Dig i lys Lue; ved den mindste gunstige Udslagt vilde Du strax forlænge al Tvivl: man vilde læse alle vore Hemmeligheder i Din Sjæl, og ved Din Iver vilde Du tilintetgjøre Frugterne af alle mine Bestræbelser. Overlad altsaa Kjerlighedens Sorger til mig, og behold dens Fornøielse for Dig! Er denne Deling vel saa besværlig? Og føler Du ikke selv, at Du ikke kan bidrage til vor Lykke, uden for saavidt som Du ikke sætter Hindringer i Veien derfor?

Men ak! hvortil vil denne for sildige Forsigtighed nu vel tjene mig? Er det Tid at betrygge sine Skridt, naar man allerede er nedstunken i Afgunden? Er det Tid at forebygge det Onde, naar man allerede føler sig overøst dermed. Ah, ulykkelige Pige! Du har vel Føle til at tale om Lykke! Kan denne nogentid finde Sted der, hvor der ikkun hersker Skam og Fortrydelse? Gud! hvilken en gruelig Tilstand er det ikke, hverken at kunne bære sin Brøde eller angre den! naar man
er

er omringet af tusinde Rødder! og ei engang
nyder Fortvivlelssens frygtelige Rolighed! Jeg er
nu allene i Skjebnens Vold. Det kommer nu
hverken an paa Dyd eller Styrke, men paa Lykke
og Klogskab; det kommer nu ikke mere an paa,
at undertrykke en Kjerlighed, der maa vedvare,
saalange jeg lever, men paa at gjøre den uskyldig
igjen eller at bøde i sin Brøde. Overvej denne Til-
stand, min Ven! og see til, om Du kan forlade
Dig paa min Iver.

B r e v L.

Fra Julie.

Da jeg forlod Dem i Gaar vilde jeg ikke sige Dem Marsagerne til den Bedrøvelse, De bebrejdede mig, fordi De ej var i Stand til at forstaae mig. I hvor stor Siende jeg end er af at gjøre Erklæringer, skylder jeg Dem dog denne, fordi jeg har lovet den, og jeg vil holde Ord.

Jeg ved ej om De endnu har De sælsomme Ting i friskt Minde, som De sagde til mig i Gaar Aftes, og Maaden hvorpaa De sagde Dem; hvad mig angaaer, saa vil jeg aldrig kunne glemme Dem snart nok for Deres Vres og min Roligheds Skyld: og desværre blev jeg alt for fortrydelig derover, til at jeg skulde kunne glemme dem saaledet. Elige Udtryk har jeg undertiden hørt naar jeg gik ved Havnen; men jeg troede aldrig at faae dem at høre af en velopdragen Mand; i det ringeste er jeg ganske overbevist om, at de ingensinde

R

ville

vilde findes i Elskendes Ordbog, og havde aldrig
saldet paa at de kunde blive brugte mellem Dem
og mig. O Gud! hvad skal jeg troe om Deres
Kjerlighed, naar den saaledes fryddrer sine For-
nøjelser? Det er vel sandt, De kom fra et stort
Gjæstebud, og jeg veed nok, at man her til Lands
maa see igjennem Ringre med den Umaadelighed,
der finder Sted ved slige Festsigheder; men netop
af denne Marsag vil jeg tale til Dem derom. Thi
De kan være vis paa, at den Samtale, hvori De
under fire Øjne med kold Kornuft have opført Dem
saaledes imod mig, skulde have bleven den sidste
mellem os.

Men det, som gjør mig urolig for dem, er
at den Udsæd, et Menneske viser, naar Viinens
Dunster gjøre ham noget oprømt, ofte kun er
Virkningen af hvad der til andre Tider foregaaer
i hans Hjertes Underste. Skulde jeg troe, at
De, i en Forsætning, hvori man intet følger, vil-
keligen skulde have viist Dem som De er? Hvad
vilde der blive af mig, om De ædru tænkte, som
De i Aftes talde? For jeg skulde taale en saadan
Foragt, vilde jeg hellere slukke en saa uværdig Lue,
og miste en Elsker, som, fordi han saa slet for-
stod at ære sin Pige, heller ikke fortjende nogen
sonderlig Agtelse. De, som ellers er en Ven af
sædelige Gøletter, sig de mig dog, om De skulde
være falden til den skræffelige falske Meening, at
lykkelig Elskov kan sætte al Undseelse til Side, og
at man ikke har nødigt at viise den nogen Agtelse,
hvis

hos hvem man ikke frygter for Strengbed? O! dersom de altid havde tænkt saaledes, saa havde De været mindre frygtelig, og jeg mindre ulukkelig! Bedrag Dem ikke selv, min Ven! men, for sande Elskende er intet saa farligt, som Verdens Fordomme: saa mange Mennesker tale om Elskov, og saa saa vide hvad det er at elske; meget mere tage de Fleeste deres foragtelige Grundsætninger om uordentlig Omgang, for Elskovs rene og blide Love; og naar de ved deres Uordener snart indtil Bæmmelse ere mættede, tage de deres Tilflugt til Indbildningskraftens Misfostere, og nedbryde Sædeligheden ganske, for at vedligeholde deres Lidenskab.

Jeg veed ikke om jeg tager Fejl; men det forekommer mig, at sand Kjerlighed er det klyndeste af alle Baand. Det er den, det er dens himmelske Lue, som kan luttre vore Naturdrifter, ved at indskrænke dem paa een eneste Genstand. Det er den, som udleder os af Fristelser, og som gjør, at paa denne ene Genstand nær, det ene Kjon ellers ikke er noget for det andet. For et Hverdags Fruentimmer er enhver Mandsperson en Mandsperson; men for det Fruentimmer, som føler Elskov i sit Hjerte, lever der ingen anden Mandsperson end hendes Elsker. Hvad siger jeg? Elskeren var kun Mandsperson? O, nej! han er et meget højere Væsen! For den, der elsker er der ingen Mandsperson til: hendes Elsker er meere; alle andre mindre; hun og han ere de

eeneste i deres Slags. De begjere ikke, de elske. Hjertet følger ikke Sandserne, den vejleder dem; det tilhyster deres Bidsfarelser med et elskværdigt Glor. Nej! der er intet ukjendt til, uden Belysten og dens grove Sprog. Sand Kjerlighed, altid beskeden, tiltrødser sig ej sin Hylding med Dristighed; den vinder den ved Blusfærdighed. Hemmelighed, Taushed, frøgt som Undseelse for høje og skjule dens blide Henrykkelser; dens Lue hædrer og lutttrer dens Kjerategn. Belansstændighed og Beskedenhed ledsage den lige til Vellystens Skjød; og den aleene veed at tilstaae Begjerlighederne alt uden i mindste Maade at tilsidefætte Skamfuldhed. De, som kjendte sande Glæder, sig mig, om vel cynisk Uforstammenhed kunde eenes med dem? Vilde den ikke forstyrre deres heele Kynde og forjage deres heele Ynde? Vilde den ikke besudle det Fuldkommenheds Ideal, hvor under man finder Behag i at forestille sig sin Elsker? Troe mig, min Ven! Udsvævelse og Kjerlighed kunde aldrig boe under Tag sammen, og heller ikke erstatte hinanden noget. Hjertet udgjør den sande Lykke naar man elsker hinanden; det kan ingen Erstatning faae, naar Kjerlighed ophører.

Men skulle De endog være saa ulykkelig at finde Behag i dette uanstændige Sprog, hvorledes har De kundet overtale Dem til at bruge det saa ubelejligen, og paatage Dem en Tone og Manerer, som en Mand af Værd ikke engang burde kjende? Har det længe været Tegn paa Omhed at

frænke

frænke den, man elsker; og hvorfra kommer den
 ne grumme Fornøjelse, at moere sig ved andres
 Lidelser? Jeg har ikke glemt, at jeg har mistet Ret-
 tighed til at fordre Agtelse; men om jeg nogensinde
 glemte det, var det da vel Dem, som skulde min-
 de mig derom? Skal den, som er Aarsag til min
 Brøde, forhøje Straffen derfor? Det var snarere
 hans Pligt at trøste mig. Enhvert Menneſke har
 Ret til at foragte mig, men De ikke! Hos Dem
 har jeg det tilgode, som det Banrygte har kostet
 mig, hvori De har bragt mig, og de mange Taa-
 rer, jeg har udgydet over min Svaghed, fortjen-
 de vel, at jeg paa en mindre grusom Maade, blev
 erindret derom. Jeg er hverken spodst eller kost-
 bar. O! hvor langt er jeg ikke deraf, — jeg
 som ikke forstod at være dydig! De veed det alt
 for vel, Utafneemelige! om dette smukke Hjer-
 te kan nægte Kjerlighed noget. Men hvad det end
 tilstaaer den, vil det i det mindste kun tilstaae den,
 og De har alt for vel lært mig dens Sprog, til
 at kunne ombytte det med et saa forskjelligt.
 Skjeldsord og Mishandling vilde grænne mig
 mindre, end slige Kjerletegn. Enten giv Slip paa
 Julie, eller lær at vinde hendes Agtelse. Jeg
 har allerede sagt Dem det, jeg kjender ikke Kjer-
 lighed uden Blufærdighed; og i hvor stort Tab
 jeg end leed om jeg mistede Deres, saa leed jeg
 dog større om jeg skulde beholde den for den Priis.
 Jeg havde endnu meget at sige om den Ma-
 terie; men jeg maa slutte dette Brev, og opsætte
 det

det til en anden Gang. Læg imidlertid ogsaa Mærke til Folgerne af Deres falske Grundsatninger om umaadelig Kyndelse af Viin *). Deres Hjerte er skyldfrit, det er jeg vis paa. Alligevel har De saaret mit, og uden at vide hvad De gjorde, har De, som af Moerskab, frænket dette Hjerte, som saa let sættes i Bevægelse, og som ikke anseer noget, der kommer fra Dem, for ligegyldigt.

B r e v L I.

Evar.

Der er ikke een Linie i Deres Brev, hvorved Blodet jo har iisnet i mig, og ihvorvel jeg tyve Gange har gennemlæst det, har jeg dog ondt ved at troe, at det er stilet til mig. Hvad? jeg, jeg skulde have fornærmet Julie? jeg skulde have vanhelliget hendes Undigheder! hun, som mit Hjerte slaaer for i ethvert af mit Livs Øjeblik, hun skulde have været udsat for min Haan! Nei; tusinde Gange heller skulde jeg have gennemboet mit Hjerte, for et saa grusomt Forsæt skulde have nærmet sig det! Af! hvor Du sidt kjender til dette Hjerte

*) See det 23de Brev S. 101.

Hjerte, hvis Afgud Du er! dette Hjerte, som ved ethvert af Dine Skridt iisende kaster sig ned for Dig! dette Hjerte, som vilde opfinde nye, alle Dodelige ukjendte, Hylbinger for Dig! Hvor Du kjender det slet, Julie, om Du beskylder mig for at tilsidefatte mod Dig den vedtagne Agtelse, som endog en sædvanlig Elsker yder sin Elskede! Jeg troer at jeg er hverken ubeskedet eller grov; jeg er Kiende af al usømmelig Tale; og jeg har aldrig i mit Liv søgt Steder hvor man lærde den. Men, at jeg skal sige det efter Dig, at jeg skal overdrive de Uttringer billig Misnoje kan have indgivet Dig! — om jeg ogsaa var det elendigste Menneſte, om jeg end havde tilbragt mine yngre Aar i Sviir og Sværm, om endog Smag for skjendige Fornøjelser kunde finde Sted i et Hjerte, hvor Du hersker; — O! siig mig dog, Julie! himmelske Engel! hvordan skulde jeg hos Dig kunde viise en Frækhed, som man ikke kan komme frem med, uden hos dem, som finde Behag deri? Nej, det er ikke muligt! Eet eneste af dine Njekast vilde have gjort mig stum, og mit Hjerte reent. Kjerlighed skulde have skjult mine hidſige Tilbojeligheder med Din Beskedenheds Ynde; den skulde have overvundet Din Beskedenhed uden at fornærme den; og ved vore Sjæles blide Forening vilde kun deres Kuus have kundet vildlede vore Sandser. Jeg opfordrer Dig selv at være Vidne derom. Siig om jeg, i en grændseløs Lidenſkabs Raseri, nogensinde op-
hørde at vise dens fortryllende Genſtaad Agtelse?
Naar

Naar jeg erholdt Lønnen for min brændende El-
 skov, misbrugde jeg da nogensinde min Lykke til
 Fornærmelse for Din indtagende Blufærdighed;
 naar den varme og zittrende Kjerlighed med frygt-
 som Haand undertiden forgreb sig paa dine Yndig-
 heder, vovede da vel uforstømmet Dristighed no-
 gensinde at vanhellige dem. Naar opbrusende Ube-
 tænksomhed i et Djeblif borttager det Glor, som
 bedækker dem, er da den elskværdige Undseelse ej
 strax ved Haanden med sit? Og forlader vel dette
 hellige Skjul Dig nogensinde, om Du intet andet
 havde? Det er uforanderligt, som Din sødelige
 Sjel; vilde vel al min Elskovs Varme kunne skade
 det? Er denne saa rørende og saa omme Forening
 ikke nok til vor Lyksalighed? udgjør den aleene ikke
 vort Livs heele Lykke? Kjende vi vel her i Verden
 andre Glæder end de, Kjerlighed forskaffer? og
 ønskede vi vel at kjende andre? Kan Du begribe
 hvorledes denne fortryllende Forsatning kunde for-
 styrres? Hvorledes jeg, endog kun for et Djeblif,
 skulde have forglemt Belangstændighed, vor Kjer-
 lighed, min Ære, og den uforkrænkelige Afgift;
 jeg skulde have haat for Dig, om jeg end ej havde
 tilbudet Dig? Nej, troe det ikke; det var ikke mig,
 som fornærmede Dig. Jeg erindrer slet intet saa
 dant; og hvis jeg et Djeblif havde været skyldig
 vilde nagende Bebrejdelse aldrig have forladt mig.
 Nej, Julie! en Aand misundelig over min, for
 en Dødelig, alt for lykkelige Skjebne, har paa-
 taget sig min Skikkelse for at røkke min Lykke, og
 ladet

ladet mig beholde mit Hjerte, for at gøre mig des beklageligere.

Jeg forsværger og afstyer en Misgjerning, jeg har begaaet, eftersom Du anklager mig derfor, men hvori min Villie ingen Deel har. Hvor jeg herester skal afstye denne uløfsalige Umaaadelighed, som forekom mig saa beqvem til at udtømme sit fulde Hjerte, og som saa grusomt har kundet flusse mit! Jeg gjør den ugjensidelige Ced ved Dig, fra i Dag af forsager jeg for min heele Levetid Wiin, som den meest dræbende Gift: aldrig skal denne dødbringende Drif forvirre mine Sænder: aldrig skal den gøre mine Læber ureene, og dens bedøvende Ruus skal aldrig gøre mig straffskyldig mod mit Vidende. Bryder jeg engang dette højtidelige Løfte, da fuldbyrde, du Eftkov! paa mig den Straf, jeg har fortjent; Julies Billede forsvinde i Niebliffet for evigt af mit Hjerte; og overlade dette til Ligegyldighed og Fortvivlelse. Men tænk dog ingenlunde at jeg vil forsones min Brøde med en saa let Straf. Det er blot en Forsigtighed og ingen Straf. Af Dig venter jeg den, jeg har forskyldt. Jeg anraaber derom for at lindre min Anger. Lad den frænkede Kjærlighed hægne sig og worde tilfredsstillt; straf mig uden at hade mig, jeg skal taale det uden Knurren. Vær retfærdig og streng, det er Pligt; jeg er tilfreds dermed; men dersom Du vil spare mit Liv, berøv mig alt, kun ej Dit Hjerte.

Brev

B r e v LII.

Fra Julie.

Hvordan, min Ven! for sin Piges Skyld forlove at drikke Wiin! Det kan man kalde et Offer. O! jeg vil meget tvivle paa, at man i alle trenten *) Cantons kan finde een ivrigere Elsker end Du. Ikke at der jo blandt vore unge forfranskede Smaaherrer ere de, som drikke Vand af Pænhed; men Du skal dog blive den første, som drikker det af Kjerlighed: et Exempel der bør anføres i det galante Helvetiens Arnbøger. Jeg har ogsaa ladet mig underrette om din Adfærd, og med usigelig Opbyggelse erfaret, at Du i Gaar Aftes, da Du spiste hos Hr. Benullerans, lod efter Bordet sex Flasker Wiin gaae Dig forbi uden at røre dem, og at Du sparede ligesaa lidt paa Vandet, som de andre Gjester paa Wiinen. Imidlertid varer denne God allerede tre Dage efter at mit Brev er skrevet, og tre Dage udgjøre i det mindste sex Maaltider. Nu — det var sex Maaltider, hvorved Løstet blev holdt af Troskab; man kan lægge sex til, hvorved det efterkommes af Frygt, og sex af Skam, og andre sex af Bane, og atter andre sex af

*) I de ældre Udgaver staaer quatre; men i den, hvorefter nærværende Oversættelse er forfattet (Paris. 1794. 12mo.) staaer treize.

af Særfind. Hvor der dog er mange Bevæggrunde til at forlænge saadanne pinlige Opoffelser, som Kjerlighed allene faaer Vre for. Mon den vel vil gjøre sig til af det, der ej kan tilkomme den?

See! nu har jeg gjort mig meere tilgode paa Din Bekostning, end Du voldte mig Ubehagelighed; det er altsaa Tid, at jeg holder op. Du er af Naturen alvorlig; jeg har mærket, at Du bliver ligesaa heed ved for megen Spøg, som en søer Mand ved en lang Spadseretour; men jeg tager omtrent samme Hævn over Dig, som Henrik den fjerde over Hertugen af Mayenne; og Din Souveræn vil i Mildhed stræbe at ligne den bedste Konge *). Jeg maatte desuden være bange for,

*) Den Anekdotte, hvortil Julie her sigter, tildrog sig i Monceaux, hvor Henrik den fjerde mødtes med Hertugen af Mayenne, der vilde aflægge sin Taksigelse til Kongen i Anledning af et nyligen imellem dem sluttede Forbund. Hertugen traf Kongen i Haven, og knælende takkede ham fordi han havde befriet ham baade fra spanske Stoltthed og italienske Snedighed. Henrik omarmede ham, forde ham om i Haven og fortalte ham de Forskjønelser, han havde for. Kongen gik saa stærkt, at Hertugen, der var søer og havde Hostepine, og tillige leed meget af Varmen, kun med al Møje kunde følge med, og vovede dog ikke at sige noget. Kongen, som mærkede det, sagde til Sully: "der-
som

for, at Du ved den megen Angren og de mange Undskyldninger, tilsidst sat en Fortjeneste i, at have saa vel forbedret en Fejl; jeg vil altsaa skynde mig med at glemme den, af Frygt for at det skal worde Utafnemmelighed istedet for Edelmød, dersom jeg bier for længe.

Korresten gjør Din Beslutning om, altid at holde Dig fra at drikke Vin, ikke nær saa megen Opsigt i mine Øjne, som Du vel troer. Levende Videnstaber tænke ikke meget paa saadanne smaa Offere, og Kjerlighed finder ingen Næring i Galanteri. Det er ellers vel undertiden meere Gist end Mod, at hofte Fordeel af den uvisse Fremtid for det nærværende Djeblik, og i Forvejen lade sig betale for en evig Afholdenhed, som man bryder naar man lyfter. Hør, min Ven! er da i alt det, som kildrer Sandserne, Misbrugen altid uadskillelig fra Brugen? Er Bernsfelse uodvendig forbunden med Rydelse af Vin? og skulde den sunde Fornuft være enten saa svag eller saa grusom, at den

som jeg længe gaaer omkring med den feede Mand, saa bliver jeg uden Umage hævnnet for af den Fortred, han har gjort os"; derpaa sagde han til Hertugen: "Siig kun ligesvem! jeg gaaer for stærkt for Dem"? Hertugen svarede, at dersom det skulde have varet længe, vilde det have kostet ham hans Liv. "Der har De min Haand", sagde Kongen smilende, "med Guds Hjælp bliver det af den Hævn, jeg tager over Dem."

Overs.

den ikke tilbød os andet Middel til en passelig Nydelse af hvad der behager os, end ved ganske at nægte sig det?

Dersom Du holder Dit Løfte, berøver Du Dig selv en uskoldig Fornøjelse, og sætter Din Sundhed i Bøve, ved at forandre Levemaade: og bryder Du det, saa fornærmer Du Kjerlighed to Gange, ja selv Din Ære lider derved. Jeg vil derfor ved denne Lejlighed betjene mig af mine Retligheder, og jeg ikke aleene ophæver det, uden min Tilladelse, gjorte Løfte, men jeg forbyder Dig endog at holde det længere end jeg nu vil bestemme. Paa Tirsdag skal vi have Mylod Edvard og hans Musik hos os. Til Colationen skal jeg sende Dig et Beger halv fuldt af en klar og velsgjørende Nectar, som jeg vil skal drikkes i min Nærværelse og paa min Sundhed, efter i Forvejen med nogle Draaber at have gjort Gratierne et Forsonings Offer. Derpaa skal min bodfærdige Synner til sine Maaltider igjen begynde paa, med Maade at drikke Viin, fortyndet med Kildens Crystall; og Bacchi Jld skal, som Din gode Plutark siger, dæmpes ved Foreening med Nympherne.

Men i Anledning af Concerten paa Tirsdag, har ikke denne fremsusende Regianio faaet i Hovedet, at jeg allerede der skulde synge en italiensk Arie, ja endog en Duet med ham? Han vilde først have, at jeg skulde synge den med Dig, for at han kunde faae begge sine Lærlinge sammen; men der forekomme i denne Duet adskillige ben mio, som
ere

ere for betænkelige at foredrage i en Moders Nær-
 værelse, naar Hjertet har Partie; det er bedre at
 opsætte dette Forsøg til den første Concert, vi faae
 hos den Ufraskillelige. Marsagen, hvorfor jeg saa
 snart har saaet Smag for denne Musik, tilskriver
 jeg den Smag, min Broder havde givet mig for
 italiensk Poesie, og som jeg saa godt har vedliget
 holdt med Dig, at jeg let kan fatte Bersenøs Fald,
 og efter Regianinos Sigende, temmelig vel tref-
 fer Accenten. Jeg begynder hver Paction med at
 recitere nogle ottave rime af Tasso eller en Scene
 af Metastasio; derpaa lader han mig synge og ac-
 compagnere Recitativet, og det forekommer mig
 at jeg bliver ved at tale eller læse: noget, som vist
 ikke vilde hændes mig ved det franske Recitativ.
 Derpaa maa jeg tactmæssig udholde Tonerne liige
 og nøjagtigen, en temmelig vanskelig Øvelse fordi
 jeg var vant til at skriges dem ud. Endeligen kom-
 me vi til Arierne, og erfare at Stemmens Rigt-
 tighed og Bøjelighed, det pathetiske Udtryk, de
 forstærkede Toner, og alle Passager ere naturlige
 Virkninger af Sangens Vnde og det strenge Tact-
 hold; saa at det, der synes mig vanskeligt at
 lære, ikke engang behøves at læres. Melodiens
 Character staaer i saa nøje Forhold til Sprogets
 Tone og har en saa reen Modulation, at man kun
 har nødig at høre Bassen og kunde tale, for let
 at kunne udvikle Sangen. Alle Lidenskaber ud-
 trykke sig gjenneutrængende og stærkt i den; og
 istedet for at den franske Accent er slæbende og
 træt

trættende, er Accenten i den altid blid og let, men tillige levende og rørende, og siger meget med ringe Bestræbelse. Kort, jeg føler at denne Musik virker paa Sjelen og skaaner Bryttet; og det er netop den, jeg behøver for mit Hjerte og for min Lunge. Paa Tirsdag altsaa, min elskede Ven, min Lærer, mit Skriftebarn, min Sjælesørger; O! hvad er Du mig ikke! Hvorfor skal der dog fattes et Navn til saa mange Kettigheder?

E. Skr. Ved Du vel at en skøn Lystrejse til Søes er i Gjære, mage til den, vi gjorde for to Aar siden med den gode Chaillot? Hvor min snilde Lærer dengang var bange! Hvor han skjæbde ved at byde mig sin Haand, for at hjælpe mig af Baaden! O, den Hykler!... han har meget forandret sig.

B r e v LIII.

Fra Julie.

Saa skal da alting forstyrre vore Anslag, Russe vor Forventning, og forraade den brændende Elskov, Himlen burde have kronet! Som usle Bolde for en blind Skjebne, og sorgelige Offere for et bedaarende Haab skulle vi ideligen være nær ved
den

den flygtende Glæde, uden nogenstunde at indhente den. — Dette forgjæves ventede Bryllup skulde have staaet i Elarens; det flette Vejr kommer i Vejen, saa skal det staae i Byen. Vi skulde det ret have haft en Sammenkomst: — og saa overhænges vi begge af disse keedsommelige Mennesker; kunne ikke paa een Tid slippe fra dem, og i det Øjeblik, hvori een af os lister sig bort, er det umuligt for den anden at komme med. Da der endeligen viiser sig en beqvem Lejlighed, kommer den slemme Moder og forstyrrer os, og der fatter des kun lidt i, at dette Øjeblik, som burde have gjort to Uheldige lykkelige, jo nærvæd ganske havde styrtet dem. Men alle disse Hindringer nedslaae langt fra ikke mit Mod, tværtimod ophidse de det. Jeg veed ikke hvad det er for en ny Kraft, der besjæler mig, men jeg føler en Dristighed, som jeg aldrig havde før, og dersom Du har samme Mod, saa kan netop denne Aften opfylde mine Løfter, og paa een Gang betale Kjerlighedss hele Gjæld.

Betænk Dig vel, bedste Ven! og undersøg hvor kjert Livet er Dig, thi det Middel, jeg foreslaaer, kan stille os begge derved. Frygter, Du for Døden, saa læs ikke Brevet ind; men dersom Epidfen af en Kaarde i Dag ikke strækker Dig mere end fordom Afgrundene ved Meisslerie *)

saa

*) Et Landskab i det forhenværende Gouvernement Poitou.

saa har jeg samme Mod og betænker mig ikke!
Hør da!

Babi, som i Almindelighed sover paa mit
Kammer, har været tre Dage syg, og naagtet jeg
absolut vilde have plejet hende, saa har man dog
mod min Villie bragt hende bort; men siden hun
begynder at komme sig, saa faaer jeg hende maa-
ske tilbage igjen i Morgen. Vor Spisestue er
langt fra den Trappe, som gaaer til min Moders
og mit Værelse: ved Spisetiden er hele Huset
tomt, paa Kjøkkenet og Spisesalen nær. Paa
denne Aarstid er det desuden allerede temmelig
mørkt paa den Tid om Aftenen; Skumringen kan
let skjule de Forbigaaende, og Du kjender ganske
noget Huset's Beskaffenhed.

Dette er nok for at gjøre mig forstaaelig.
Kom i Eftermiddag til min Fanchon, saa skal jeg
sige Dig det Dørlige, og give Dig den fornødne
Underretning. Dersom jeg ikke kan komme, skal
Du finde en skriftelig Efterretning paa det Sted,
hvor vi før nedlaae vore Breve, og hvor, som jeg
har ladet Dig vide, Du ogsaa vil finde dette; thi
det er af alt for vigtigt Indhold til, at man skulde
betroe det til nogen.

O! hvor jeg nu seer Dit Hjerte banker!
Hvor jeg læser Din Fryd og desir den! Nej, min
søde Ven! vi vilde ikke forlade dette korte Liv,
uden eet Øjeblik at have nydt Glæden. Men,
betænk dog! at dette Øjeblik er omgivet med
Dødens Rædsler: at Forberedelsen dertil er ud-
sat

fat for tusinde Hændelser: det selv voveligt: og Skilsmissen af yderste Fare; at det er ude med os, hvis vi opdages, og at alt maa lykkes, for ikke at blive det. Lader os ikke skuffe os selv. Jeg kjender min Fader for godt til, at jeg skulde tvivle paa, at han jo i Øjeblikket gjennemborede Dig; om han just ej begyndte med mig; thi jeg blev vist ikke behandlet med mindre Skaansel; og kan Du vel troe, at jeg vilde udsætte Dig for denne Fare, naar jeg ej var vis paa at deele den?

Læg desuden Mærke til, at det her ikke kommer an paa Dit Mod; derpaa maa Du ikke tænke; og jeg forbyder Dig endog udtryffeligen at bringe noget Slags Vaaben med til Dit Forsvar, ikke engang Din Kaarde; den vilde heller ikke være Dig til nogen Rytte; thi dersom vi blive overrumplede, er det mit Forsæt, at styrte i Dine Arme, indslutte Dig fast i mine, og for ej mere at skilles fra Dig, saaledes at modtage det dødelige Stød; lykkeligere i min Død end i mit Liv.

Men jeg haaber en blidere Skjebne for os begge; jeg føler i det ringeste at vi fortjene den, og Lykken vil vel vorde feed af at være uretfærdig mod os. Kom da! Du mit Hjertes Sjel, mit Livs Liv; kom og foren Dig med Dig selv. Kom og modtag, under om Elskovs Baretægt, Lønnen for Din Lydighed og for Dine Opofrelser; kom og tilstaae i Glædens Skjød, at Hjerternes Forening udgjør dens hele Fylde.

B r e v LIV.

Til Julie.

Jeg kommer med en Bevægelse, som stiger ved hvert Skridt, jeg gjør ind i dette Fristed. Julie! jeg er nu i Dit Kammer; jeg er i dens Helligdom, som mit Hjerter tilbeder! Elskovsgudens Kæffel vejleder mine Trin; jeg slap ind uden at blive bemærket! Fortryllende, salige Sted! som saae saa mange omme Blik blive undertrykte, saa mange brændende Sukke blive kvalte; Du, som saae min første Kjerlighed oprinde og tiltage, Du skal nu anden Gang see den krones; vær Vidne til min Lykke og tilhyl for bestandig den oprigtigste og lykkeligste Mand's Glæder.

Hvor dette lønlige Opholdssted er indtagende! Alt oppuster og nærer den Jld, som fortærer mig. O Julie! det er fuldt af Dig, og mine Længsler's Lue udbreder sig over ethvert Spor af Dig. Ja, der vorde alle mine Sandser paa eensgang berusede. Jeg veed ikke hvilken næsten umærkelig Bellugt, sødere end Rosen og lettere end Lilien, som her duster overalt. Jeg synes der at høre Din Stemmes fortryllende Tone. De enkelte Stykker af Din Paaklædning antager min varme Indbildningskraft for Dig selv. Dette lette Hovedtøj, som smykkes ved de blonde Haar, det synes at skjule; dette lykkelige Halsstørklæde, som

som jeg dog i det mindste eengang ikke skal have noget at knurre over; denne nætte og simple Morgendragt, som saa vel viser dens Smag, der bærer den: disse nydelige Sko, som netop passe til den smidige Fod; denne saa fine Corset, som rører og favner, hvilken fortryllende Vert! fortil to lette Buer velsigtede Syn! Fiskebenet har givet efter for Bærgelsens Kraft søde Aftryk, o at jeg tusinde Gange maa kysse Eder Himmel! hvad vil der blive af, naar O! allerede troer jeg at føle dette omme Hjerteranke under en lykkelig Haand. Julie! min bedste Julie! jeg seer, jeg føler Dig overalt; jeg indaander Dig med den Luft, hvori Du har draget Aanden; Du gjennumtrænger mit hele Væsen; hvor Din Bolig er heed og smertende for mig; den er skrækkelig for min Utaalmodighed. O! kom, fly, eller det er ude med mig!

Hvad er det for en Lykke at jeg har fundet Blæk og Papiir. Jeg yttre det, jeg føler, for at stille Udbrudet; og formindsker min Henrykkelse ved at beskrive den.

Jeg synes at høre Alarm. Skulde det være Din grusomme Fader? Jeg troer just ikke at jeg er seig; men i dette Øjeblik vilde Doden være græffelig for mig! Min Fortvivlelse vilde ligne den Ild der fortærer mig! Himmel! jeg forlanger blot een Time endnu at leve i. Min øvrige Levetid overlader jeg ganske til din Strængbed. O

Læng

Længsel! O Frygt! O pinefulde Hjerteklappen!
... Døren gaaer op! Der kommer nogen
ind! det er hende; jeg hører hende lukke
Døren. Mit Hjerte, mit svage Hjerte! Du maa
bukke under for saa mange Bevægelser. Søg
Kraft til at bære den Lyksalighed, som nedtrykker
Dig.

B r e v LV.

Til Julie.

O! lad os døe, min søde Pige! lad os døe, mit
Hjertes Elskede! Hvad skulde vi længere gjøre i
en smagløs Ungdom, hvis hele Fryd vi have ud-
tømt? Forklar mig, om Du kan, det jeg har
følt i denne ubegribelige Nat, giv mig en Idee
om et saaledes tilbragt Liv; eller lad mig forlade
det, der ej har noget mere af hvad jeg har erfaret
med Dig. Jeg havde nydt Fornøjelse, og troet
det var Lykke. O! det var kun en tom Drom
og en barnagtig indbildt Lykke. Mine Sandser
skuffede min alt for jordiske Sjæl; kun i dem søgte
jeg det højeste Gode, og jeg har fundet, at der
hvor deres Glæder ophørte, der først begyndte
mine. Naturens eneste Mesterstykke, guddomme-
lige Julie! kostelige Ejendom: mere værd end den
var.

sarmeste Elskovs helse Henrykkelse. Det er ikke
dennes Henrykkelser, hvorefter jeg længes: O!
nej; fratag mig, om det skal saa være, denne be-
rusende Rydelse, for hvilken jeg gav tusinde Liv;
men gjengiv mig alt det som ikke var den, og som
tusinde Gange tilintetgjorde den! gjengiv mig
denne nøje Sjæleforening, som Du forudsagde
mig, og som Du saa vel har ladet mig føle; gjengiv
mig denne saa blide Mathed ved vore Hjerters
Udtømmelse; gjengiv mig denne fortryllende
Slummer, jeg nød ved Din Barm; gjengiv mig
denne endnu sødere Opvaagnen, og disse afbrudte
Suf, og disse blide Taarer, og disse Kys, som en
vellystig Afsmagt langsomt lod os smage, og denne
fjelne Stønnen, da Du trykkede til Dit Hjerte
dette Hjerte, der er bestemt at foreenes dermed.

Slig Du mig, Julie, hvis folsomme Sjæl
saa godt kan bedømme andres, troer Du at det
jeg tilforn føle virkelig var Kjerlighed? Mine
Følelser have siden i Gaar ganske forandret deres
Natur; de have noget jeg veed ikke hvad, mindre
voldsomt, men mere blidt, sømt og elskværdigt.
Erindrer Du Dig den Time, som vi heelt igjen-
nem roligere tilbragde med at tale om vor Kjerlig-
hed, og om denne mørke, rædselsfulde Fremtid,
der gjorde os det Mærkbare endnu kostbarere;
den alt for korte Time, hvori et let Anstrog af
Sørgmodighed gjorde vore Samtaler saa rørende?
Jeg var rolig, og dog var jeg hos Dig: jeg til-
bad Dig og ønskede intet. Jeg forestillede mig
ikke

ikke engang nogen anden Lykksalighed end saaledes at føle Dit Ansigt ved mit, Din Aande paa min Kind, og Dine Arme om min Hals. Hvilken Ro herskede i alle mine Sandser! Hvilken reen, uafbrudt, almeen Belyst! Nydelsens Sødhed var i Sjelen, den veeg ej derfra, den varede stedse. Hvilken Forskjel er der mellem Elskovs Raseri og saa rolig en Forsatning. Det er den første Gang i mit Liv, at jeg har erfaret den ved Dig; og — at Du kan vide den sælsomme Forandring jeg føler — den er mig den kjæreste af alle de Timer hvori jeg har levet, den eeneste, som jeg skulde have villet forlænge evindeligt *). Julie, sig mig derfor, om jeg ikke elskede Dig tilforn, eller om jeg ikke elsker Dig nu.

Om jeg ikke elsker Dig! Hvilken Tvivl! Har jeg da ophørt at være til, og lever jeg ikke meer i Dit Hjerte end i mit? Jeg mærker vel at Du nu er mig tusind Gange kjærligere end nogen sinde, og i min Afsvagt finder jeg ny Kraft til endnu at elske Dig ommere. Mine Følelser for Dig ere blevne roligere, men tillige forskjelligere; uden at tabe i Styrke ere de blevne flere. Ven-
skabs

*) Alt for eftergivende Mandinde! vil Du vide om Du er elsket, saa giv Agt paa Din Elsker, naar han kommer fra Dine Arme. O Elskov! dersom jeg længes efter den Alder, hvori man føler dig, saa er det ikke for Nydelsens Nidblik, men for Nidblikket, som følger derpaa.

Stabs Behagelighed dæmper Elfskabs Beruselse; og jeg kan neppe forestille mig nogen Slags Tilbøjelighed, som ikke forenede mig med Dig. O, hulde Pige, Vio, Søster, elskværdige Veninde! hvor jeg havde sagt lidt af det, jeg føler, om jeg endog havde anvendt alle de Navne, der ere kjærest for det menneskelige Hjerter.

Jeg maa tilstaae Dig en Mistanke, jeg, til min egen Skam og Ydmygelse, har faaet: det er, at Du forstaaer bedre at elske end jeg. Ja! min Julie, visselig er det Dig, som udgjør mit Liv og min Tilværelse; jeg tilbøder Dig vel med alle mine Sjelekræfter; men Din Sjel er mere elskende; Kjærligheden har dybere gennemtrængt den; det seer og føler man; den er det, som opliver Dine Vindigheder, som hersker i Dine Udtryk, som giver Dine Øjne denne gennemtrængende Blidhed, Din Stemme denne rørende Tone; den er det, som ved Din blotte Nærværelse, uformæst meddeler andres Hjerter Dit eget Hjertes omme Kælelser. O, hvor er jeg langt fra denne lykkelige Tilstand, som er sig selv nok. Jeg vil nyde, Du elske; jeg har Henrykkelser, Du Lidenskab. Al min Iver kan ikke komme i Betragtning ved Din søde Rolighed, og den Kælelse, som næres i Dit Hjerter udgjør alene den højeste Lykkeligbed. Det er kun fra i Gaar af, at jeg har smagt denne saa rene Belyst. Du har efterladt mig noget af dette ubegribelige Trykleri, som Du er begavet med, og jeg troer at Du har indblæst mig en ny Sjel

Sjel med Din blide Aande. Jeg besværges Dig, skynd Dig med at fuldføre Dit Bærk; borttag alt hvad der er tilbage af min Sjel, og giv mig Din aldeles i Stedet. Nej, engleskønne Pige, himmelske Sjel! kun Gøletter som Dine, kunne høre Dine Yndigheder. Eene Du er værdig at indgyde fuldkommen Kjerlighed: eene Du istand til at føle den. O, giv mig Dit Hjerter, min Julie! at jeg kan elske Dig, som Du fortjener det.

B r e v LVI.

Fra Clara til Julie.

Jeg maa, bedste Cousine! meddele Dig en Efterretning, som er af Bigtighed for Dig. I Gaar Aftes kom Din Ven og Mylord Edvard i en Trætte, som kan blive alvorlig. Hr. d'Orbe, som var til stede, og var urolig over de Følger, denne Sag kunde have, kom i Morges til mig, og fortalte mig hele Sammenhængen. Her har Du hvad han sagde mig.

De havde begge spist til Aften hos Mylord, og efter at have musiceret et Par Timers Tid, satte de sig til at snakke og drikke Puns. Din Ven drak kun eet Glas og det med Vand i; de
to

to andre vare ikke saa ædruelige; og naagtet Hr. d'Orbe ikke vil tilstaae at han havde en Kuus, saa forbeholder jeg mig dog at læse ham hans Text desangaaende en anden Gang. Samtalen faldt naturligviis paa Dig, thi Du veed jo, at Mylord ikke er for at tale om andet. Din Ven, som ikke kan lide at man indlader sig deri, optog Mylord's Yttringer med saa lidt Høflighed, at Edvard, opbidset af Punsen, og stødt over hans tørre Vaser, lovede at beklage sig over Din Kulde, og tilføje at man ikke maatte troe Du viiste den mod alle, men at een og anden, som ikke luskede sin Mund op derom, blev ikke saa slet modtaget som han. Med eet tog Din Ven, hvis Fryghed Du kjender, med saa megen fornærmende Hidsigthed Deel i Samtalen, at Edvard beskylgte ham for en Løgn, og de grebe til deres Kaarder. Bomston, halvsfuld, forvred Foden i det han sprang op, og blev derved nødt til at sætte sig. Hans Been hovenede strax, og det standsede Trætten meer end alle d'Orbes Forestillinger. Men da han gav noje Agt paa alt hvad der foregik, hørde han Din Ven, da han gik bort, halv sagte sige til Mylord Edvard: "Naar De er i Stand til at gaae ud, saa lad mig vide det, eller jeg skal selv skaffe mig Underretning derom." — "Umag Dem ikke," sagde Edvard med et spodsk Smil, "De skal tidt nok faae det at vide." — "Det vil vi see," svarede Din Ven meget koldt, og gik. Hr. d'Orbe, som bringer Dig Brevet, vil fortælle Dig hele Sagen

Sagen omstændeligere. Du maa anvende al Din Forstand for at finde Midler til at neddykke denne ubehagelige Sag, og at give mig Forholdsregler om hvad jeg paa min Side skal gjøre for at bidrage dertil. Midlertid er Overbringeren til Din Tjeneste; han vil gjøre alt hvad Du befaler ham, og Du kan forlade Dig paa hans Tavshed.

Du gjør Dig selv uløkkelig, min Bedste! Venstebud byder mig at sige Dig det. Den Forstaaelse, hvori Du lever, kan ikke længe skjules i en saa lille By, som denne; og det er et lykkeligt Mirakel at Du endnu ikke er bleven Gjenstand for Gysnak, uagtet dette Baand har været i to Aar. Du vil blive det, hvis Du ikke tager Dig i Agt; Du skulde allerede have været det, dersom man havde holdt mindre af Dig. Der hersker en saa almeen Uvillie til at tale ilde om Dig, at det er et slet Middel til at gjøre sig liidt, og et sikkert Middel til at gjøre sig forhadet. Imidlertid har enhver Tid; jeg er meget bange for at Hemmeligheden med Din Kjerlighed, lakker ad Ende, og det er meget rimeligt at Mylod Edwards Mistanke rejser sig af noget Snak, han kan have hørt et eller andet Sted. Tænk nøje derpaa, min Glut! Bægteren sagde for noget siden, at han havde seet Din Ven komme ud fra Dig Kloften fem om Morgenen. Til al Lykke fik d'Orbe det at høre først, han løb hen til Manden og vidste en Maade hvoed han fik ham til at tie; men
hvad

hvad er en saadan Tavsshed andet end at give underhaanden løbende Rygter mere Troværdighed. Din Moders Mistro tiltager Dag fra Dag; Du veed selv hvor ofte hun har givet Dig det at forstaae. Ogsaa til mig har hun talt derom i temmelig haarde Udtryk; og dersom hun ikke var bange for Din Faders Hidseghed, saa kan Du være vis paa, at hun allerede havde talt til ham derom; men hun tør saa meget mindre sige det, som han vist vilde give hende den største Skyld for et Bekjendtskab, Du har hende at takke for.

Jeg kan ikke tidt nok gjentage det: vær vær som, saalænge det endnu er Tid. Hold Din Ben borte, førend det kommer i Folks Munde; forekom enhver mulig Formodning; hans Graværelse vil vist hæmme den; thi hvad kan man vel troe, at han gjør her? Maa ske det om sex Uger eller en Maaned allerede er for sildigt. Dersom Dine Fader fik det mindste Nys derom, skjels da for hvad der vilde følge baade af en gammel Soldats Brede, en Mand der har Hovedet fuldt af Griller om sin Families Ære, og af en opbragt Ynglings Trodsighed. Men først og fremmest maa Du see til, paa en eller anden Maade at bringe Sagen i Rigtighed med Mylord Edvard; thi Du vilde kun øphidsse Din Ben, og faae et billigt Afslag, om Du før den Sag er bilagt, talde til ham om Bortrejse.

B r e v LVII.

Fra Julie.

Godt Ven! jeg har omhyggeligen skaffet mig Efterretning om det, der er foregaaet mellem Dem og Mylord Edvard. Efter denne nøjagtige Kundskab til Sagen vil Deres Veninde med Dem undersøge hvorledes De i dette Tilfælde bør forholde Dem, i Overeensstemmelse med den Tænkemaade, De altid har anpræst, og som jeg formoder De ikke af Forsængelighed blot har ført i Munden.

Jeg undersøger slet ikke om De er en god Kæmper, og om De er i Stand til at møde en Mand, som i hele Europa har Ord for at føre en Kæmpe fortreffeligen, og som, i fem sex Læse-Åre, altid har dræbt, saaret eller desarmet sin Modstander. Jeg indseer vel, at man i Deres Forsætning ikke spørger om hans Færdighed, men om hans Mod, og at den bedste Hævn, der kan tages over en modig Mand, som fornærmer Dem, er, at lade sig slaae ihjel af ham. En saa fornuftig Regel ville vi reent forbigaae. De vil sige at Deres og min Vre er Dem fjerere end Livet: — det er altsaa den Grundsætning, vi skulle undersøge.

Lad os begynde med Hensyn til Dem.

Kan De nogensinde sige mig, hvori De personligen er fornærmet ved en Samtale, som gik ud

ud paa mig aleene? Om De i dette Tilfælde burde paatage Dem min Sag skulle vi strax undersøge; imidlertid kan De aldrig nægte, at Trættens Slet ikke angik Deres egen Ære, med mindre De antog det for en Skam, at mistænkes for at være elsket af mig. Jeg tilstaaer, at De er bleven fornærmet; men — efterat De selv havde begyndt med en grov Fornærmelse; og jeg, i hvis Familie der er saa mange Officerer, og som har hørt disse skrækkelige Spørgsmaal saa ofte afhandle, jeg veed meget vel at een Grovhed hvormed man besvarer en anden ikke tilintetgjør den første, og at den første, som man fører sig ilde op imod, er aleene fornærmet: det er samme Tilfælde, som med en usformodentlig Strid, hvori Angriberen er eene straffskyldig, og hvor den, som dræber eller saarer for at forsvare sig, ikke ansees for Morder.

Hvad nu mig angaaer: lad saa være at jeg var bleven beskæmmet ved Mylord Edwards Tale — uagtet han blot lod mig vederfares Ret — veed De da vel hvad De gjør ved at forsvare mig med saa megen Barne og Ubetænksomhed? De gjør Ondt værre: De beviser at han har Ret: De opoffer min Ære for et falskt Begreb om Æren: De bringer Deres Pige i et ondt Rygte, for i det højeste at blive berømt som en god Slagsbroder. Vilis mig, om De behager, i hvad Forhold, Deres Naade at retfærdiggjøre mig paa, staaer til min virkelige Retfærdiggjørelse. Mener De, at De ved

ved at antage Dem min Sag med saa megen Hestighed, afslægger noget synderligt Beviis paa, at der ingen Forbindelse er mellem os; og at De kun behøver at lade see De har Mod, for at viise De ej er min Elsker? Vær vis paa, at alle Mylord Edwards Udsald gjøre mig mindre Skam end Deres Adfærd; det er kun Dem, som ved disse Ophævelser, gjør dem offentlige og stadfæster dem. Han for sin Deel kan vel undgaae Deres Raarde; men hverken min Agtelse eller maaskee endog mit Liv kunne nogensinde undgaae det dødelige Stød, De bringer dem.

Paa alle disse vigtige Grunde har De intet af Betydendhed at svare; men De vil bestride Fornuft med Skik og Brug, det forudsæer jeg, De vil sige, der er Ulykker, som henrive os mod vor Villie; og i hvordan Tilfældet end er, maa man aldrig lade sig beskylde for at have sagt Usandhed; og naar en Sag først har taget en vis Vending, saa maa man enten slaaes eller vanæres. Det vilde vi nu overveje.

Erindrer De vel den Forstjæl, som De engang *) i et vigtigt Anliggende, gjorde imellem den sande og falske Vere. Til hvilken Classe skulde vi regne den, hvorom her handles? Jeg seer ikke engang hvorledes der kan blive spurgt derom. Hvad har vel den Vere at afgive et Menneske tilfældes

*) I det 24de Brev, om Betaling for Underviisning.
Overs.

fælleds med Vidnesbyrdet om Retsskaffenhed? Og
 hvad Magt have vel andres daarlige Meninger
 om den sande Ere, der har sit Sæde i Hjertets
 Jnderste? Hvad! Skulde de Dyder, man virke-
 ligen har, kunne tabes ved en Dagvasters Løgne?
 Ere en drukken Mand's Fornærmelser Beviis paa
 at man fortjener dem? Skulde den virkelige
 Wiises Ere være i enhver modende Tølper's Bold?
 Vi De svare, at en Tvekamp vidner om, at man
 har Hjertet paa det rette Sted, og at det er nok
 til at udslutte al den Haan og Bebrejdelse, man
 fortjener for andre Laster? Jeg vil spørge Dem,
 hvilken Ere kan afgive en saadan Kjendelse, og
 hvilken Fornuft kan retfærdiggjøre den? Paa
 denne Maade behøver en Ridning kun at slaes
 for at vorde en ærlig Mand; en Løgners Udsagn
 blive Sandheder, saasnart de ledsages med Epid-
 sen af en Kaarde; og derfom De blev beskylt for
 at have dræbt et Menneske, saa behøvede De kun
 at dræbe eet til, for at bevise det var usandt?
 Saaledes kan da Dyd, Last, Ere, Skjendsel,
 Sandhed, Løgn, hente sin Tilværelse fra Udfaldet
 af en Strid: en Fægtesal er Retfærdighedens
 Sæde; Magten alene er Ret, og kun Mord
 Fornuft; al den Kyldestgjørelse man skylder dem,
 man har opfort sig slet imod, er at tage Livet af
 dem; og enhver Fornærmelse afvættes ligegodt
 i Fornærmerens eller den Fornærmedes Blod!
 Siig mig engang, hvis Ulvene kunde gjøre For-
 nuftslutninger, skulde de da ikke have saadanne
 Grund-

Grundsætninger? Og dem selv, i det Tilfælde, De befinder Dem, om jeg vel overdriver disse Grundsætningers Laabelighed? Hvori bestaaer vel hele Deres Sag? at De blev gjort til Løgner i et Tilfælde, hvori De virkelig sagde Usandhed! Menner De da, at De kan dræbe Sandheden tilligemed den, som har sagt den? Troer De, at naar De underkaster Dem Tvekampens uviste, De da kræver Himlen til Vidne paa en Usandhed, og at De turde sige til alle Tvistigheders Boldgiftsmand: staae en uretfærdig Sag bi, og lad Løgneren sejre? Har denne Bespottelse intet rædsomt for Dem? denne Ufornuft intet paafaldende? Gud! hvad er det for en uffel Vre, som ikke afstyrrer Lasten, men Bebrejdelsen, og som ikke tillader Dem, at en anden foreholder Dem den Usandhed, Deres eget Hjerte i Forvejen maa have gjort Dem opmærksom paa!

De taler altid om at man bør drage Fordeel af sin Læsning; benyt nu Deres; og eftersøg om der gives een eneste Udfordring i Verden, da den var fuld af Helte. Tænkde Oldtidens djevleste Mænd nogensinde paa, at hævne deres personlige Fornærmelser ved Tvekamp? Sendte vel Caesar en Udfordring til Cato, eller Pompejus til Caesar for saamangen gjensidig Krænkelse? og blev Grækenlands største Anfører vanæret, fordi han havde ladet sig true med en Stof? Andre Lider, andre Skikke, det veed jeg; gives der da ingen andre end gode Skikke, og tør man ikke spørge

om en Lids Sæder ere saadanne, som den virkelige Værd fordrer? Nej, denne Værd er uforanderlig; den er uafhængig baade af Tid, Sted og Rørdomme; den kan hverken ophøre eller gjenfødes; den har sin evige Kilde i den Retskafnes Hjerter, og i hans Pligters ufravigelige Rettefærdigheder. Dersom Jordens meest oplyste, meest tappre, meest dydige Folkeslægter ikke have kjendt Tvætkampen, saa paastaar jeg, den ikke er en Indretning af Værd; men er en affhyelig, barbarisk Skik, værdig de Liden, den skylder sin Oprindelse. Det kommer nu kun an paa, om den retskafne Mand, naar det gjælder hans eget eller en Andens Liv, retter sig efter Skik og Brug, og om det ikke røber mere sandt Mod at trodse dem end at følge dem. Hvad skulde, efter Deres Mening, den, der vil underkaste sig dem, gjøre paa Steder, hvor der hersker modsatte Skikke? I Messina eller Neapel vilde han paa et Hjørne lure paa sin Fiende, og bag fra gjenneembore ham med en Dolk. Det kaldes paa det Sted at være fjert, og der bestaar Værd ikke i at lade sig dræbe af sin Fiende, men selv at dræbe ham.

Vogt Dem altsaa for at forvekle Værdens hellige Navn med en raa Rørdomme, som sætter al Dyd i Epydfigen, og som kun er skiftet til at danne skjælle Riddinger. Lad denne Skik, om man saa vil, udsylde det Manglende i Retskaffenhed; vil dens Udførelse ikke være unyttig overalt, hvor Retskaffenhed selv hersker? Og hvad skal man

man tænke om den, der udsætter sig for Døden; for at fritages for at være en ærlig Mand? Seer De ikke, at de Misgjerninger, sand Skam og Ære ikke have kunnet forhindre, ere tildækkede og tiltagne i Antal ved falsk Skam og Frygt for Dadel? Det er den som gjør Mennesket til Hykler og Løgner; det er den, som kommer ham til at udgyde en Vens Blod for et ubetænksomt Ord, han burde glemme, for en forskyldt Bebrejdelse, han ikke kunde taale; det er den som omskaber en bedragen og frygtsom Pige til en Furie; almægtige Gud! det er den, som kan væbne Moderens Haand mod det spæde Foster Min Sjel nedtrykkes ved denne rædselsfulde Forestilling, og jeg takker ham, som prøver Hjerterne, at han har bortfjernet, i det mindste fra mit, den skrækelige Æres-Følelse, som ifkun abler Misgjerninger og kommer Naturen til at bæve!

Gaae da i Dem selv, og betænk om De har Ret til, med overlagt Hu, at angribe et Menneskes Liv, og sætte Deres eget i Bøve, blot for at tilfredsstille en barbarisk og farlig Grille, som ikke har nogen fornuftig Grund? om det sørgelige Minde af det Blod, der udgydes ved en saadan Lejlighed, kan lade af at raabe om Hævn i dens Hjerter, som udgjød det? Kjenner De nogen Forbrydelse, der kan sættes ved Siden af forsætligt Manddrab? Og dersom Grundvolden til alle Dyder er Menneskekjerlighed, hvad skulle vi da tænke om det blodtørstige og vanflægtede Menneske,

der vover at angribe den i sit Medmenneskes Liv! Husk paa hvad De engang skrev imod at gaae i fremmed Tjeneste *). Har De glemt at Borgeren skylder Fædernelandet sit Liv, og har ikke Ret at raade derover, uden Lovens Tilladelse, altsaa meget mindre naar de udtrykkelig forbyde det? O min Ven! dersom De alvorligen elsker Dyden, saa opfyld dens Bud, som den vil, de skulde opfyldes, ikke paa menneskeviis. Lad der endog skyde noget ubehageligt deraf: er Ordet Dyd Dem da et tomt Navn, og vilde De ikkun være dydig saalange, det intet kostede Dem at være det?

Men hvad er det da virkeligen for Ubehageligheder? Lediggængeres og slette Menneskers Onartede, som søge at more sig ved Andres Ulykker, og ønskede altid at have noget Nyt at løbe med. Det er rigtig nok en betydelig Bevæggrund for at stille hinanden ved Livet. Dersom Philosophen og den Viise, i Livets vigtigste Anliggender rette sig efter Mængdens affindige Domme; hvortil nyttter da deres megen Lærdom, naar de i Grunden ere kun Hverdags-Mennesker? De vover altsaa ikke at opoffre Deres Forsængelighed for Pligt, Retfærdighed, Venkab, af Frygt for at man skulde bestylde Dem for at være bange for Døden? Overvej Tingen, gode Ven! og De vil nok finde mere Føjhed i Frygten for denne Vebredelse, end

*) I Efterskrivten til det 34de Brev.

end i Frygten for Døden. Praleren og Uslungen vil med al Magt ansees for kjef;

Men ægte Mod, skjøndt overseet,
i eget Værd har Hæder nok *).

Den som gjør Ord af, at turde møde Døden uden Frygt, siger en aabenbar Usandhed. Et hvert Menneske frygter for at døe; det er den store Lov for alle fornemmende Væsener, uden hvilken alt hvad der er dødeligt snart skulde blive udøddet. Denne Frygt er en ganske naturlig Følelse, ikke blot uskadelig, men tillige i og for sig god og passende til det Heles Orden. Alt hvad der bestæmmer den og gjør den lastværdig, er, at at den stundom kan hindre os fra at gjøre vel og opfylde vore Pligter. Var Feighed ingenfinde en Hindring for Dyd, ophorde den at være en Last. Den, som har større Kjerlighed til sit Liv end til sine Pligter, vorder aldrig virkelig dydig, det veed jeg. Men De, som gjør saamegen Forbring paa at være fornuftig, forklar mig, hvad Fortjeneste kan man finde i at trodse Døden for at begaae en Forbrydelse?

Naar det var sandt, at man gjør sig foragtet ved at undslaae sig for at slaes, hvad for en Foragt har man da meest at frygte for: Andres, naar vi handle retteligen; eller vor egen, ved at gjøre uret?

*) Ma verace valor, benche negletto,

e di se stesso, a se freggio assai chiaro.

(Af Tassos befriede Jerusalem.)

uret? Erøe mig, den som virkelig agter sig selv, bekymrer sig kun lidt om Andres ubesøjede Ringeagt, og frygter kun for at fortjene den; thi den Gode og Retfærdige staaer ikke under Menneskenes Dom, men under Tingenes Natur, og om saa hele Verden billigede den Handling, De er i Begreb med, saa var den dog ikke mindre skjændig. — Men det er usandt, at man gjør sig foragtelig ved at afholde sig derfra ved moralske Grunde. Den retsindige Mand, hvis hele Liv var brødefrit, og som aldrig vilste Tegn paa Fejghed, vil vægre sig ved, at besmitte sin Haand med Manddrab: og just derved vorde end mere hædret. Altid redebon til, at tjene Fædernelandet, at værne om den Svagere, at opfylde de farligste Pligter, ved hver retfærdig og anstændig Lejlighed med sit Blod at forsvare hvad ham kjert er, — viiser i sin hele Adfærd denne uroffelige Fasthed, som man ikke har uden sandt Mod. I Tillid til sin rolige Samvittighed gaaer han med aabent Ansigt, han hverken flyr eller søger sin Fiende. Man seer lettelig, at han er mindre bange for at døe, end for at handle slet, og at han frygter Forbrydelsen, ikke Faren. Kejsere end usle Fordomme for et Øjeblik sig imod ham, saa er hver Dag i hans ærefulde Liv et Bidne, der gjendriver dem, og ved en saa vel sammenhængende Opførsel bedømmer man een Handling efter alle de andre.

Men veed De vel hvad der gjør det saa byrdesfuldt for Menneskene, som de almindeligen findes, at

at holde denne Middelvej? Den Banfelighed der er i, paa en værdig Maade at vedblive den; og Nødvendigheden af, ikke siden at begaae nogen lastværdig Handling; thi dersom Frygt for at gjøre Uret ikke holder ham tilbage i dette Tilfælde, hvorfor skulde den have holdt ham tilbage i hiint, hvor man kan forudsætte en meer naturlig Bevæggrund? Man seer da blot at denne Vægring ikke er en Folge af Dyd, men af Fejghed, og man spotter med Rette over en Betænkelse, som først viiser sig hvor der er Fare paa Gærde. Har De ej lagt Mærke til, at Mennesker, der saa let kunne fornærmes, og ere saa færdige til at udfordre andre, for det meste ere meget slette Folk, som af Frygt for, at man offentlig skulde vise hvormeget man foragter dem, søge med en Vressag at skjule deres hele Livs Skjendsel? Sommer det sig for Dem at efterligne saadanne Folk? Lad os desuden undtage dem, som ere Stridsmænd af Profession, som sælge deres Blod for rede Penge; som, for at kunde beholde deres Embede, efter Fordelen beregne hvad de skyldte deres Ere, og vide paa en Rigsdaler nær, hvor meget deres Liv er værd. Lad saadanne Folk slaaes, min Ven. Intet er mindre ærefuldt end den Ere, hvorover de gjøre saa megen Opbøvelse; det er kun en fornuststridig Stik, en forulykket Efterligning af Dyd, som anseer de største Laster for en Prydelse. En Mand, som De, hans Ere er ikke underkastet Nogens Vilkaar-
ligheds

lighed; hans Hæder finder han hos sig selv, og ikke i Folkemeningen; hans Børge er hverken Kaarde eller Skjold; men et reent og uadlesligt Levnet; og, hvor Spørgsmaalet er om Mod, opvejer denne Kamp vist den anden.

Med disse Grundsætninger vil De finde de Fortæller overeensstemmende, som jeg til alle Tider har holdt over sand Tapperhed, og den Foragt jeg bestandigen har vist Mundheltene. Jeg holder af Mænd, der have Mod, og kan ikke lide de Gejge; jeg gav den Elsker Kurven, som af Krydsfornhed flyede Farer; og jeg tænker, ligesom alle Fruentimmer, at frygt Mod gjør en frygt Elsker. Men jeg vil at Tapperheden skal vises i lovlige Tilfælde, og at man ikke har travelt med at vise den frem i Altid, som om man var bange for ikke at finde den, naar man havde den behov. Mængden en anvender al sin Kraft, og lader sig see een gang, for at have Rettighed til at skjule sig sin hele øvrige Tid. Det sande Mod er mere bestandigt, og mindre sygt efter at vise sig; det er altid hvad det bør være; man behøver hverken at opvise det eller holde det tilbage; den ædle Mand fører det stedse med sig; i Strid, mod sin Fiende: i Selskab, til Graværendes og Sandheds Tærv: paa sit Leje, mod Smerters eller Død. Den Sjælsstyrke, hvoraf det rejser sig, er anvendelig til alle Tider, den sætter altid Dyden ud over Tilfældet, og bestaaer ej i at slaaes, men i intet at frygte. Dette Mod, min Ven, er det, jeg ofte har

har anpriist, og som jeg saa gjerne vilde finde hos Dem. Alt det Øvrige er kun Raadhed, Overgivenhed og Bidskab; det er Feighed at underkaste sig det: og jeg foragter ikke mindre den, som søger at komme i en unyttig Fare, end den, som flyr den Fare, han burde trodse.

Jeg har udentvivl lagt Dem for Dagen at Deres Ære slet ikke er indviklet i den Tvistighed, De havde med Mylord Edward; men at De giver min Ære til Priis, dersom De gjør Ende paa Sagen med Kaarden: at denne Udvej hverken er retfærdig, fornuftig eller tilladt: at den ikke kan rimet sammen med den Tænkemaade, De erklærer for Deres; at den kun takkes enten flette Mennesker, som lade saadan Heltedaad beklæde de Dyders Plads, de ikke have: eller de Militaire, som ikke slaaes for Ærens men for Fordelens Skyld, at det rober mere sandt Mod at foragte denne Udvej, end at søge den: at de Ubehageligheder, hvorfor man udsætter sig, naar man afslaaer den, ere uadskillelige fra Udvælsen af sande Pligter, og mere tilspyneladende end virkelige: at endeligen de, som ere meest redebonne til at tage deres Tilflugt dertil, altid tillige ere de, hvis Dyd er meest mistænkelig. Heraf uddrager jeg den Slutning, at De i dette Tilfælde hverken kan udfordre eller modtage Udfordring, uden tillige at frasige Dem baade Fornuft, Dyd Ære, og mig. Vend mine Slutninger om, isald De finder for godt, dyng een Spidsfindighed paa den anden; —

Enden

Enden vil dog altid blive, at en behjertet Mand aldrig er feig, og at en ædel Mand ikke kan være en Mand uden Ære. Det synes mig da, at jeg har beviist Dem, at den modige Mand foragter Evetamp, og at den retskafne Mand affkyer den.

Jeg en saa alvorlig Materie har jeg troet, elskede Ven, at burde lade Hornuften aleene tale, og forestille Dem Tingene netop som de ere. Havde jeg villet udmale dem, saaledes som jeg seer dem, og ladet Høielse og Menneſkekjerlighed føre Ordet, saa havde jeg maattet tale i et langt andet Sprog. De veed at min Fader i sin Ungdom var saa uhyffelig, at dræbe et Menneſke i Duel; dette Menneſke var hans Ven; de sloges ugjerne; den affindige Fordom om Ære *) tvang dem dertil. Det dødelige Stød, som berøvede den eene Livet, berøvede den anden hans Sindssro for bestandig. Sørgeligt Samvittighedsnag har siden den Tid ikke forladt ham; man hører ham ofte, naar han er aleene, græde og sukke; han troer endnu at føle det Staal, hvormed hans grusomme Haand gjennemboede hans Vens Hjerte; i Nattens Mulm seer han endnu hans blege og blodige Legeme; skjelsvende ſkuer han det dødelige Saar; gjerne vilde han stille det strømmende Blod, Rødsel betager ham ganſke, han ſkriger højt, og den forfærdende Dødning vedbliver at forfølge ham. I de fem Aar, siden hvilkke han mistede det kjære Barn, der ſkulde have for-

*) Point d'honneur.

forplantet hans Navn, og var Familiens Haab, bebrejder han sig selv dette Dødsfald, som en retfærdig Straffedom af Himmelen, der paa hans eeneste Søn hævner den ulykkelige Gader, som han bortrev fra sin.

Jeg maa tilstaa, at alt dette, foreenet med min naturlige Afsky for hvad der er grusomt, indgyder mig en saadan Skræk for Evetampe, at jeg betragter dem, som den højeste Grad af Raahed, hvortil Menneskene kunne forfalde. Den, som med glad Hjerter duellerer, er i mine Øjne kun et vildt Dyr, der søger at sønderrive et andet; og dersom der er den mindste menneskelige Koldelse tilbage i deres Hjerter, saa holder jeg for, at den som falder er mindre at beklage end den, som beholder Pladsen. See engang til disse Mennesker, der ere vant til Blod; de trodse Samvittighedens Røst kun ved at quæle Naturens Stemme; og de blive lidt efter lidt stedse grusommere og usølsommere; de sætte Andres Liv paa Spil, og til Straf for at have forseet sig mod Menneskelighed, miste de den ganske. Hvad ere de vel i denne Tilstand? Svar, vil Du vorde deres Lige? Nej, Du er ikke skabt til denne forhadte Dyriskhed; skjels for det første Skridt, som kan lede Dig dertil; Din Sjæl er endnu skyldfri og sund, begynd ikke at fordærve den med Dit Livs Fare, ved en Handling uden Dyd, en Forbrydelse uden Fornøjelse, en Vressag uden Fornuft.

Jeg

Jeg har ikke sagt Dig noget om Din Julie, hun vil uidentvibst vinde ved at lade Dit Hjerte tale. Et Ord, kun eet eneste Ord, og jeg overgiver Dig til ham. — Du har stundom hårdret mig med det omme Navn, Kone; maaskee jeg i dette Øjeblik fortjente Navn af Moder. — Vil Du gjøre mig til Enke førend et helligt Bånd forener os?

E. Skr. Jeg har i dette Brev betjent mig af en Myndighed, som endnu ingen fornuftig Mand har modsat sig. Dersom De vægrer Dem ved at underkaste Dem den, saa har jeg intet mere at sige Dem; men overvej det vel i Torsøien. Betænk Dem en otte Dages Tid paa dette vigtige Æmne. Det er ikke i Fornuftens, men i mit eget Navn, jeg fordrer denne Udsættelse. Husk paa, at jeg ved denne Lejlighed bruger den Ret- tighed, De selv har givet mig, og som i det mindste strækker sig saavidt.

B r e v LVIII.

Fra Julie til Mylord Edvard.

Det er ikke for at beklage mig over Dem, Mylord, at jeg skriver Dem til. Eftersom De taler ilde om mig, saa maa jeg ogsaa, skøndt imod mit

mit Vildende have fornærmet Dem. Thi hvorledes lod det sig ellers tænke, at en velværende Mand uden Marsag vilde vanære en agtværdig Familie. Ryd derfor Deres Hævn, om De anseer den for loblig. Dette Brev anviser Dem et let Middel til at styrte en uslyffelig Pige, som altid vil blive utrøstelig over, at have fornærmet Dem, og som giver Dem fri Raadighed over den. Være De vil berøve hende. Ja, Mylord, Deres Bestyrdninger være sande; jeg har en Elsker, som er Herre over mit Hjerte og min Person: kun min Død kan opløse dette kjære Bånd. Denne Elsker er den samme som De hævdede med Deres Venskab: han fortjener det, fordi han elsker Dem og er dydig. Imidlertid skal han falde ved Deres Haand; jeg veed, at den krænkede Være fordrer Blod; jeg veed ogsaa at hans eget Mod vil fælde ham; jeg veed, at i en Strid, der har saa lidt frygteligt for Dem, skal hans uforsagte Hjerte uden Sky søge det dødelige Stad. Jeg har villet holde denne uoverlagte Iver tilbage; jeg har ladet min Fornuft tale. Ah! ved at skrive Brevet, såde jeg hvor unyttigt det var; og i hvor meget jeg end agter hans Dyder, saa venter jeg dog ikke at finde nogen saa høj Dyd for ham, at han vil sætte sig ud over en taabelig Vresfordom. Ryd i Forvejen den Glæde, De vil finde i, at gjennebore Deres Vens Bryst; men viid, grusomme Mand, at De i det mindste aldrig skal kunne fryde Dem ved Synet af mine Taarer og min

min Fortvivlelse. Nej: jeg sværger ved den Elskov, som sukker i det inderste af mit Hjerte; — vær De selv Vidne til en Ed, der ikke skal gøres forgievet, — ikke een Dag skal jeg overleve ham, der udgjør mit Alt, og De skal have den Værd med eet Stød at lægge to ullykkelige Eftende i Graven, hvilke aldrig med Vidende og Villie forsaa sig imod Dem, og som sandt Fornøjelse i, at vise Dem Højagtelse.

Man siger, Mylord, at De har en skøn Gjel og et sølsomt Hjerte. Om disse i Rolighed lade Dem nyde en Hævn, hvorom jeg intet Begreb kan gjøre mig, og lade Dem finde Behag i at gjøre Folk ullykkelige: o, at de da, naar jeg ikke er mere, maatte indgibe Dem nogen Omhu for en trostesløs Fader og Moder, der, ved at miste det eeneste Barn, de have tilbage, styrtes i en grændseløs Jammer.

B r e v LIX.

Fra Hr. d'Orbe til Julie.

Efter Deres Befaling, Frøken, iiler jeg med at gjøre Dem Rede for Udfaldet af den Commisssion, De havde betroet mig. Jeg kommer fra Mylord Edvard, som endnu har Ondt i sin forvredne

bredne Fod, og ikke kan gaae uden Stof. Jeg leverede ham Deres Brev; han aabnede det med Hestighed og forekom mig bevæget ved Læsningen; han betankte sig lidt, læste det endnu engang med tydeligere Bevægelse. Da han var færdig, sagde han: "De veed, min Herre, at Vresfager have deres visse Regler, som man ikke kan afvige fra; De har seet hvad der er foregaaet i denne Sag; den maa ordentligen afgjøres. Tag et Par gode Venner med Dem, og vær saa god at komme i Morgen tidlig hen til mig, saa skal De faae min Beslutning at vide." Jeg foreslode ham, at da det som var skeet var skeet mellem os, saa var det bedre at det ligedan tilendebragdes. "Jeg veed nok hvad der bedst passer sig," svarede han i en temmelig haard Tone, "og jeg skal gjøre min Pligt. Bring Deres to Venner herhid, mere har jeg ikke at sige Dem." Derpaa forlod jeg ham, og gjorde mig meget anstændigt Hovedbrud over hvad han vel kan have for et underligt Forsæt; det være hvad det vil, saa skal jeg i Aften tage mig den Frihed, at besøge Dem, og i Morgen udføre, hvad De befaler mig. Dersom De finder for godt, at jeg skal indfinde mig ved Stævnet med mit Følge, saa skal jeg vælge Mænd dertil, som jeg i ethvert Tilfælde kan forlade mig paa.

B r e v LX.

Til Julie.

Giv Dig tilfreds, omme og bedste Julie, bedom, og deeltag i mine Følelser, naar Du horer hvad der er foregaaet.

Jeg var saa harmesuld, da jeg fik Dit Brev, at jeg neppe kunde læse det til Ende med den Agtsomhed, det fortjende. Det var forgjeves at jeg ikke kunde gjendrive det: den blinde Brede havde Overmagt. Du kan maaskee have Ret, sagde jeg ved mig selv, men tal aldrig til mig om at jeg skulde lade Dig vanæres. Skulde jeg end miste Dig og doe skyldig, saa vil jeg dog aldrig taale at man tilsidesætter den Agt, man skylder Dig, og saalænge jeg har en Smist Liv tilbage, skal alt hvad der nærmer sig Dig, yde Dig samme Hader, som Du ydes i mit Hjerte. Dog var jeg slet ikke tvivlsraadig om de otte Dage, Du fordrede; Mylord Edwards Tilfælde, og mit Lydigheds-Lovte bidroge begge til at gjøre denne Udsættelse nødvendig. Da jeg, i Følge Din Befaling, havde fast besluttet, at anvende denne Mellemtid til at tænke over Dit Brevs Indhold, saa gjorde jeg ej andet, end uophørligen at læse det og gjøre Betragtninger derover, ikke for at forandre mit Sindelag, men for at retfærdiggjøre det.

Jeg

Jeg tog i Morges atter fat paa dette, efter mit Lykke, alt for viise og dybsindige Brev, og læste det med Urolighed, da man just bankede paa min Dør. Strax derpaa kom Mylord ind, uden Kaarde, støttende sig paa en Stof, og ledsaget af tre Personer, hvoriblandt var Hr. d'Orbe. Forundret over dette uformodede Besøg, ventede jeg ganske tabs hvad der skulde blive af; Mylord Edbard bad mig da, at høre ham et Øjeblik, og at lade ham tale og handle uden Afbrud. "Jeg anmoder Dem om at De vil give mig Deres Ord derpaa," sagde han; "disse Herrers Overvarelse, der ere Deres Venner, er Dem Borgen for, at der intet betænkeligt er ved at tilstaae mig det." Jeg gav ham det ogsaa uden nogen Betænkning. Rekke var jeg færdig, før jeg med den største Forbavselse, Du kan forestille Dig, saa Mylord Edbard paa Knæ for mig. Forvirret over en saa sølsom Stilling, vilde jeg ufortøbet rejse ham op i Løjen; men han erindrede mig om mit Løfte, og sagde følgende: "Min Herre, jeg tilbagekalder højtideligen de fornærmelige Udsættelser, som jeg i Beruselse lod falde i Deres Nærværelse. Det Uretfærdige i dem gjør dem mere frænkende for mig end for Dem, og jeg har paa løbgyldig Maade gjenkalde dem. Jeg underkaster mig al den Straf, De vil paalægge mig, og jeg anseer ikke min Ære erstattet, før jeg har bødet for min Forseelse. Det koster hvad det vil, saa nægt mig ikke den Tilgivelse, jeg beder Dem om, og

D

"stjenk

"Gjent mig Deres Venstebid igen." — Mylord, svarede jeg, jeg gjenkjender nu Deres store og ædelmodige Sjæl; jeg kan meget vel skjælné mellem det, Deres Hjerte lader Dem sige, og det der kan slippe Dem af Munden naar De ej aldeles er Herre over Dem selv: det være evigen forglemt. — Nu stod han op, jeg holdt ham og vi omarmede hinanden. Mylord vendte sig der paa til de andre: "Mine Herrer," sagde han, "jeg takker Dem for Deres Tjeneste: brave Mand som De," lagde han til i en stolt og stærkere Tone, "ville indsee, at den, som saaledes raader "Gud paa sine Fornærmelser, ikke er i Stand til "at taale nogen af andre. De kan fortælle en "hver hvad De har seet." Han indbød os derpaa alle fire til Aften, og de øvrige gif.

Neppe vare vi alene sørend han atter, men med mere Omhed og Venstebid faldt mig om Halsen, tog derpaa min Haand og sad sig hos mig: "lykkelige Mand," raabde han, "nyd en Lykke De fortjener; Julies Hjerte tilhører Dem, gid De begge kunde . . ." — "Hvad siger De, Mylord," afbrød jeg ham, "har De mistet Deres Forstand?" — "Nej," svarede han smilende, "men der fattedes kun lidt i at jeg jo havde mistet den; og det havde maaskee været ude med mig, om den der berøvede mig den, ikke havde gjenfået mig den igjen." Han viiste mig derpaa et Brev som jeg studsede over at være skrevet med en Haand, som aldrig har skrevet til nogen Mandsperson

person *) uden til mig. Hvilken Betsælgelse folde, jeg ikke ved at læse det! Jeg saae en Elskerinde, den eeneste i sit Slags, i Begreb med at gjøre sig selv uslykkelig, for at redde mig; og — jeg gjenkjendte Julie. Men da jeg kom til det Sted, hvor hun sværger ikke at ville overleve den lykkeligste af alle Mandfolk, skjælvede jeg for den Fare jeg havde været i; jeg knurrede over at jeg blev elsket for meget, og min Angest lod mig føle, at ogsaa Du er dødelig. O! giv mig det Mod igjen, Du berøver mig: jeg havde nok til at trodse Døden, som truede mig aleene; men jeg har intet til at døe ganske.

Nedens min Sjæl overlod sig til disse bittere Betragtninger, underholdt Edvard mig med Samtale, som jeg i Førstningen lagde kun lidet Mærke til; dog vakde han omsider min Opmærksomhed ved at tale til mig om Dig; thi hvad han sagde mig, fandt mit Hjerte Behag i, og gjorde mig ikke skingsyg. Han forekom mig ganske beknuret over at have forstyrret vor Elskov, og Din Rolighed; for Dig bærer han den største Agtelse, han har for noget i Verden; og da han ikke vover at fremkomme til Dig med de Undskyldninger, han har gjort mig, saa har han bedet mig at modtage dem i Dit Kavn, og saae Dig til at optage dem vel. — "Jeg har betragtet Dem," sagde han til mig.

A 2

*) Jeg mener dog, man maa undtage hendes Fader, — siger Rousseau i en Anmærkning.

mig, "som hendes Repræsentant, og jeg har ikke kunnet ydmyge mig nok for den, hun elsker; da jeg ikke, uden at forvolde hende Ubehageligheder, kunde henvende mig til hende selv, ja ej engang nævne hende." Han tilstaaer at have havt Følelser for Dig, som man ikke kan sige sig fri for, naar man lidt vel nøje betragter Dig; men det var snarere om Beundring end Kjerlighed. Hans Følelser have aldrig indgivet ham enten Hensigter eller Haab. Han har opoffret dem alle for vore, fra det Djæblisk af, han lærde at kjende dem; og de Uqvemsord han lod falde, vare Virkning af Puns og ikke af Skinsyge. Han behandler Kjerlighed som en Philosoph, der anseer sin Sjæl op højet over Lidenstaber; enten tager jeg meget fejl, eller og han allerede har følt en Kjerlighed, som ikke tillader andre at slaae dybe Rødder. Han tager Hjertets Udgydelse for en Evne hos Fornuften; men jeg veed at det ikke kan være Dyd hos noget Menneske at elske Julie og affige sig hende.

Han yttrede Lust til omstændeligen at kjende vor Kjerlighedshistorie, og Hindringerne for Din Bens Lykke. Efter Dit Brev ansaae jeg Halvfortrolighed for farlig og utidig; jeg aabenbarede ham derfor alt, og han hørde mig med en Agtpaagivenhed, som vidnede om hans Oprigtighed. Jeg saa mere end een Gang Taarer i hans Øjne, og at hans Sjæl var rørt; jeg lagde især Mærke til det mægtige Indtryk enhver Dydens Sejer gjorde

gjorde paa hans Sjæl, og jeg troer at have bundet en ny Beskytter for Claudius Anet, en Beskytter, der ikke vil tage sig mindre af ham end Din Fader. — "I det, De har fortalt mig," sagde han, "er der hverken indviklede Tildragelser eller tilfældige Omstændigheder, og dog vilde Knudens Løsning i en Roman interessere mig meget mindre, saa vel erstatte Golelsen Mangel af Optrin, og ægte Dannedhed Handlinger, som gjøre Opsigt. Ederes Sjæle ere saa overordentlige, at man ikke kan bedømme dem efter almindelige Regler; for Eder er Lykken hverken paa den samme Vej eller af den samme Art som for andre Mennesker; disse søge at vorde mægtige og tildrage sig Opmærksomhed; I behøve kun Omhed og Ro. Med Ederes Elskov har Dyden indladt sig i en Beddestrid, der ophoje Eder, og I havde begge mindre Værd, om I ikke elskede. Kjerligheden vil forsvinde, vedede han at tilføje (lader os tilgive ham dette besværgelige Ord, som han sagde i sit Hjertes Enfoldighed), Kjerligheden vil forsvinde, sagde han, men Dyden skal blive tilbage." — O min Julie! gid denne vilde vedvare saalænge som hiin! Himlen vilde vist ikke fordre mere.

Kort, jeg seer at den philosophiske og nationale Haardhed ikke skader den naturlige Menneskelighed hos denne ædle Engælænder, og at han virkelig tager Deel i vore Lidelser. Dersom Anseelse og Rigdom kunde gavne os, saa troer jeg, vi kunde have Marsag til at gjøre Regning paa

paa ham. Men, ah! hvorledes kunne Magt og Penge gjøre Hjerter lykkelige?

Denne Samtale, hvorunder vi ikke gav Ngt paa Kloffen, varede lige til Middag; jeg lod hente en Hane, og efter Bordet blev vi ved at snakke fort. Han talde til mig om hans Fremfærd i Morges, og jeg kunde ikke andet end bevidne ham min Forundring over en saa lovmæssig og lidt overlagt Fremgangsmaade. — Foruden den Grund, han allerede havde givet mig, tilføjede han, at Halv-Tydelstgjørelse var en Mand af Hjerter uværdig; den burde være fuldstændig eller ingen, da man ellers stod Fare for at gjøre sig foragtelig, uden at raade Bod paa noget, eftersom man anseer Frygt for Grunden til den Handling, der skeer ugjerne og løber slet af. "I øvrigt, lagde han til, er mit gode Rygte tilfulde bekjendt, jeg kan være retsfærdig uden at mistænkes for Kejsighed; men De som er ung, og først fremtræder paa Verdens Skueplads, De bør saa ordentligen komme fra den første Vressag, at det ikke frister nogen til at indvikle Dem i en anden. Man finder alle Steder fulde af disse altid færdige Middinger, der saa at sige søle sig for, om de kunde opdage een eller anden, der endnu var fejgere end de, og paa hvis Beforsning de kunne slaae sig til Ridder. Jeg vil befri en Hædersmand som Dem, fra den Nødvendighed at revse en af disse Folk, hvorved der virkeligen ingen Vre er at hente; og dersom de trænge til at faae

en

en Lectie, saa vil jeg hellere, at de saa den af mig end af Dem; thi een Sag til eller fra siger intet for den, som har haat flere i Forvejen, men een aleene er altid en Slags Plet, og det bør Julies Elsker være fri for."

Det er omtrent Indholdet af min lange Samtale med Mylord Edvard. Jeg holdt det for nødvendigt at gjøre Dig Rede derfor, at Du kan foreskrive mig, hvorledes jeg bør forholde mig med ham.

Nu, da Du kan være beroliget, besværges jeg Dig, at forjage de sørgelige Forestillinger, hvormed Du har været sysselsat i nogle Dage. Tænk paa, hvormeget Uvissheden om Din nærværende Forsatning fordrer, at Du skaaner Dig. O! om Du snart kunde fortredobble mit Bæsen! om snart et tilbedet Pant. O, allerede for ofte bedragne Haab, vil du endnu stusse mig? O Længsel! O Frygt! O Uvisshed! Mit Hjertes dyrebare Veninde! Iader os leve for at elske hinanden! Alsfader bestyre det Øvrige!

E. Skr. Jeg glemde at sige Dig, at Mylord overslod mig Dit Brev, og at jeg ingen Vanskeligheder gjorde med at modtage det; da jeg troede at et saadant Document ikke bør blive i en Tredies Bærge. Jeg skal levere Dig det naar vi næste Gang sees; thi jeg for min Deel, behøver det ikke mere. Det er alt for vel indprentet i mit Hjerte, til at jeg nogensinde skulde have nodig at læse det igjen.

Brev

B r e v LXL

Fra Julie.

Jøer Mylord Edvard herhid i Morgen, at jeg kan faste mig for hans Gødder, ligesom han gjorde for Dig. Hvilken Storhed! hvilket Edelmød! O hvor vi ere smaa mod ham! Bevar den kostbare Ben, som Din Djeesteen. Naastee var han mindre værd, dersom han var mere afholdende; — besad et Menneske uden Fjelt nogensinde store Dyder?

Tusinde forskjellige Engstelser havde aldeles nedslaaet mig; Dit Brev gav mit kvalte Mod nyt Liv. Ved at adsprede min Skræk, gjorde det mine Lidelser taaleligere. Jeg føler nu Kraft nok til at udholde dem. Du lever, Du elsker mig; hverken Dit eller Din Vens Blod er blevet udgydet, og Din Ære er i Sikkerhed: jeg er jo altsaa ikke ganske elendig.

Glem ikke at komme i Morgen; jeg har aldrig haft saa meget nodig at see Dig, aldrig saa lidt Haab om at see Dig endnu længe. Lev vel bedste og eeneste Ven! Du sagde ikke rigtig: lader os leve for at elske: Al! Du burde sige: lader os elske hinanden for at leve!

Brev

B r e v LXII.

Fra Clara til Julie.

Skal det da altid falde i min Lod, bedste Cousine! at efterkomme Venskabs' meest sørgelige Pligter mod Dig? Skal jeg altid, i mit Hjertes Bitterhed, bedrovs Dit med skrækkelige Esterretninger? O, alle vore Kælelser have vi tilfældes, det veed Du jo: og jeg skulde ikke forkynde Dig nye Lidelser, naar jeg ikke allerede selv havde følt dem. O, at jeg dog kunde skjule Din Ulykke for Dig, uden at forøge den! eller gød det samme Venskab havde ligesaa megen fortrøllende Kraft, som Kjerlighed! hvor skulde jeg da snart udslutte al den Smerte, jeg maa forbolde Dig!

Da Din Moder i Gaar gik bort fra Concerthen og tog Din Elsker under Armen, og Du Hr. d'Orbe, bleve vore Fædre tilbage med Mylord for at tale om Politik; en Materie, jeg er saa mæt af, at Keedsomhed jog mig paa mit Kammer. En halv Times Tid efter hørde jeg Din Vens Navn adskillige Gange og med temmelig Hefstighed nævne: jeg mærkede at man havde en anden Materie paa Bane, og lyttede efter. Af det Følgende kan jeg slutte at Edvard havde bovet at foreslaae en Forbindelse mellem Dig og Din Ven, som han højt kaldte sin, og som han tilbød sig, at skaffe ansændigt Udkomme. Dette
For.

Forslag havde Din Fader forkastet med Foragt; og det var derover at Samtalen begyndte at blive hidsig. — "De maa vide, sagde Mylord til ham, at uagtet alle Deres Fjordomme, saa er der ingen Mandsperson hende mere værdig end han, og maaskee er der ingen saa meget i Stand til at gjøre hende lykkelig. Alle de Talenter, som ere uafhængige af Menneſket, har Naturen tildeelt ham; og han har forøget dem med alle de Talenter, der beroede paa ham. Han er ung, høj, velſtaabt, stærk og smidig; har god Opdragelse, Forstand og Mod, og er bekjendt for sin gode Opførsel; hans Aand er dannet, hans Sjæl reen: hvad mangler han da, for at faae Deres Samtykke? Midler? dem skal han faae! Trediedelen af min Formue kan gjøre ham til den rigeste Privatmand i Waadſlandet; han skal faae den, ja om det var den halve! Adelskab! Uffelt Fortrin i et Land, hvor det mere ſkader end gavner. Men ogsaa det har han, derom kan De være forſikkret, vel ikke ſkrevet med Blet paa gammelt Pergament, — men præget dybt i hans Hjerte med uudslettelige Træk. Med eet Ord, foretrækker De Fornuft for Fjordom, og er Deres Datter Dem kjerere end Deres Stammetræ, saa er han Manden, De bør give hende."

Derover blev Din Fader ret bragt i Harniſſ. Han behandlede Forslaget ſom affindigt og latterligt. — Hvorledes, Mylord, sagde han, kan en Mand af Være, ſom De, blot falde paa, at den
sidste

sidste Pøde af en anseelig Familie skulde gaae hen og udslette eller vanære sit Navn ved en saadan Quidam, der ikke har noget blivende Sted, og er nød til at leve af Almisse? . . . "Hold inde, afbrød Edvard, De taler om min Ven, tænkt paa, at enhver anstødelig Benaðnelse, man giver ham i min Nærvaarelse, anseer jeg som henvendt til mig; og at de Skjælsbørd hvormed man angriber en Hædersmand, falde med fordoblet Kraft tilbage paa den, som udstøder dem. Saa danne Quidamer ere mere agtværdige end alle Europas Landjunker, og jeg tvivler paa, man vil finde en anstændigere Maade at komme til Midler paa, end ved den Agtelse man nyder, og ved Venstabs Gæmildhed. Om den Svigersøn, jeg foreslaaer Dem, ikke, som De, kan tælle en lang Række Forfædre, hvilket dog altid er forbunden med mange Uvissheder, saa skal han worde sin egen Families Grundsteen og Hæder, ligesom Deres første Stamfader var det for Deres. De vilde altsaa have anseet Dem vanæret ved en Forbindelse med Hovedet for Deres Familie? skulde denne Foragt ikke have faldet tilbage paa Dem selv? Hvor mange store Navne vilde ikke synke i Forghemmelse, naar man kun vilde regne dem, som have en virkelig fortjent Mand til Stamfader! Lader os af det som fleer slutte os til det som er fleet. Mod to eller tre Borgere, som svinge sig i Vejret ved lovlige Midler er der dagligen tusinde Skurke, som bringe deres Familie i

Adel.

Adelsstanden; og hvad beviser dette Adelskab, hvoraf deres Descendentere gjøre sig saameget til, andet end deres Stamfædres Ejemstykke og Rænker *)? Jeg tilstaaer, at man finder mange flette Mennesker imellem de uadelige Stænder, men jeg sætter altid tyve mod een, at en Adelsmand nedstammer fra en Kjeltring. Lad os, om De saa vil, sætte Herkomsten til Side, og veje Enhvers Værd og Fortjenester: De har ført Baaben for en fremmed Kyrle: hans Fader førte dem uden Løn for sit Fæderneland. Har De gjort Tjeneste som De burde, saa har De faaet Betaling derfor, og hvad Værd, De kan have vundet i Feldten, har hundrede Borgerlige erhvervet endnu mere end De."

"Hvorpaa grunder sig altsaa, vedblev Mr. lord Edvard, dette Adelskab, som De er saa stolt af? Hvad bidrager det til Fædernelandets Hæder eller Menneskeslægts Held? Som en dødelig Fiende af Love og Frihed, hvad har det vel i de fleste Lande hvor det glimrede, virket andet end at

*) Adelsbreve, meddeelte for Velbaad, ere fældne i vort Aarhundrede; dog ere de i det mindste een gang blevene saaledes hædrede. Hvad den Adels angaaer, som man faaer for rede Penge, eller tilkjøber sig med Embeder, finder jeg intet ærefuldt deri, uden det Privilegium, ikke at vordes hængt.

at grundfæste Tyranni, og undertrykke Folket? Og De tør, i en Republik, rose Dem af en Stand, der nedbryder Dyd og Menneskelighed? af en Stand, hvori man praler af sin Trældom og rødmes ved at være Menneske? Gjennemlæs Deres Fodelands *) Aarbøger: hvori har vel Deres Orden gjort sig fortjent af det? Hvilke Adelsmænd tæller De blandt dets Befriere? Være dets Fyrster, Tell'er, Stouffacher'e Adelsbaarne? — Hvad er det da for en taabelig Værelse, hvoraf De gjør saa meget Væsen? — at staae i en Herres Tjeneste og være Staten til Byrde."

Korestil Dig, søde Beninde! hvad jeg leed ved at see denne Hædersmand, ved en ilde anbragt Paastaaenhed skade den Ven hvis Sag han vilde tale. Din Fader, der virkelig blev overbragt over disse, skændt i Almindelighed fremførte, dog bittert Udfald, gav sig til at besvare dem med Personligheder. Han sagde ligesom til Mylord Edvard, at en Mand af hans Stand havde aldrig besjant sig af saadanne Udtryk, som han nylig havde ladet slippe sig af Munden. "Spild ikke Deres Umage med at forsvare en andens

*) Heri er adskilligt urigtigt. Waadtlandet (pays de Vaud) har aldrig været en Deel af Helvetien; det er en Erobring af Bernerne, og dets Indbyggere ere hverken Borgere eller Fri, men Undersaatter.

andens Sag, tilføjede han i en haard Tone, i hvor stor Herre De end er vil jeg dog meget tvivle paa, at De kunde forsvare Deres egen, dette Spørgsmaal betræffende. De begjærer min Datter for Deres foregivne Ven, uden at vide om De selv var hende værd, og jeg kjender den engelske Adel nok til at have maadelige Tanker om Deres."

"Bed alt hvad helligt er, sagde Mylord, i hvad De end tænker om mig, skulde det dog gjøre mig meget ondt, ikke at have andre Fortjenester at beraabe mig paa, end hvad en for fem Secler siden den Mand kan have gjort. Kjender De den engelske Adels, saa veed De, at den er den meest oplyste, indsigtsfulde, viise og brave i Europa: selgelig har jeg ikke nødig at undersøge om den er den ældste, thi naar man taler om hvad den er, saa er der ikke Spørgsmaal om hvad den har været. Det er sandt, vi ere ikke vor Fyrstes Slaver, men hans Venner; ikke Følgets Tyranner, men dets Hovdinge. Som Frihedens Forsvarere, Fædernelandets Beskyttere og Tronens Støtter, danne vi en uovervindelig Ligevægt mellem Folk og Konge. Vor første Pligt er mod Nationen; vor anden mod den, der styrer den; vi spørge ikke om hans Villie, men om hans Rettighed; som Lovens fornemste Haandhævere i Overhuset, ja endog ofte som Lovgivere, tildele vi Folk og Konge lige Ret, og

taale

saale ikke nogen siger: Gud og min Kaarde, men aleene Gud og min Ret."

"Saadan, min Herre, er denne hæderlige Adel, der er ligesaa gammel som enhver anden, men stoltere af sine Fortjenester end af sine Forfædre, og som De taler om uden at kjende den. Jeg er ikke den sidste i Rang af denne berømte Orden, og jeg troer, alle Deres Fordringer uagtet, at kunde holde Dem Stangen i enhver Henseende. Jeg har en gistesærdig Søster; hun er ædel, ung, elskværdig, riig, og staaer ikke tilbage for Julie, uden i de Egenstaber, som De regner for intet. Kunde nogen, som var indtagen af Deres Datters Indigheder, vende sine Bine og sit Hjerter andensteds hen, hvor vilde jeg da ikke ansee det for en Ære, at saae den Mand uden al Formue til Svoger, som jeg foreslaaer Dem til Svigersøn med Halvdelen af mine Midler!"

Af Din Faders Svar kunde jeg nok mærke, at denne Samtale kun meer og meer opirrede ham; og i hvor gjennemtrængt jeg end var af Beundring over Mylord Edwards Edelmødighed, saa fornam jeg dog, at et Menneske, der var saa lidt eftergivende som han, ikke kunde andet end aldeles forstyrre den Underhandling, han havde paataget sig. Jeg skyndte mig altsaa, at komme ind igjen førend Tingen gik videre. Ved mit Komme afbrød man Samtalen, og skiltes strax meget koldt. Min Fader forholdt sig, efter mit

Lykke,

Lykke, meget rigtigten ved denne Tilfældighed. I Forsamlingen understøttede han Forslaget med Deeltagelse, men da han saae, at Din Fader ikke vilde høre noget derom, og at Trætten begyndte at blive levende, slog han sig med Rette paa sin Svogers Parti, og ved af og til med sagtnodig Tiltale belejligen at falde dem i Talen, holdt han dem begge inden de Grændser de sandsynligvis vilde have overskridet, hvis de havde været under fire Dine. Da de vare gaaet bort, betroede han mig hvad der var skeet, og da jeg forudsaae hvor han vilde hen, sagde jeg strax, at som Tingene nu stode, passede det sig ikke, at den bevidste Person saae Dig saa ofte her, og at det slet ikke vilde have skikket sig, at han kom her mere, naar man ikke dermed paa en Slags Maade fornærmede Hr. d'Orbe, hvis Ven han var; men jeg vilde bede, at saavel Din Ven som Mylord Edvard kom her sjeldnere. Det er alt hvad jeg, min bedste Veninde, har kunnet gjøre, for ikke ganske at lukke Døren for dem.

Det er ikke alt; den betænkelige Forsatning hvori jeg seer Du er, nøder mig til at gjentage mine forrige Advarsler. Tildragelsen med Mylord Edvard og Din Ven har gjort al den Opsigt i Byen som man kunde vente. Uagtet Hr. d'Orbe har holdt den egentlige Anledning til Trætten skjult, saa er der dog alt for mange Kjendetegn der forraade den, til at den skulde kunne blive dulgt. Man formoder, gjør Gissninger, man nævner

nævner Dig; Bægterens Snak, er ikke neddyffet
 saa vel, at man jo mindes den igjen, og Du veed
 vel, at i Mængdens Dine har formodet Sandhed
 afgjort Visshed. Alt det, jeg kan sige Dig til
 Din Trost, er, at man i Almindelighed bifalder
 Dit Valg, og at man med Fornøjelse vilde see et
 saa elskværdigt Pares Forbindelse; og det bekræfter
 min Mening, at Din Ven har opført sig vel her
 til Lands, og er ligesaa elsket her som Du. Men
 hvad virker den offentlige Stemme paa Din ubøje-
 lige Fader? Han har enten allerede hørt disse
 Rygter eller dog vil faae dem at høre, og jeg
 skjelver for de Følger, de kunne have, om Du
 ikke skynder Dig med at forebygge hans Brede.
 Du maa vente Dig at det fra hans Side vil
 komme til en Opløsning, der vil være skrækkelig
 for Dig, ja maaskee endnu mere for Din Ven.
 Ikke at jeg troer, at han i sin Alder vil maale
 sig med en Yngling, som han ikke anseer at være
 sin Kaarde værd, men den Anseelse, som han har
 i Byen, tilbyder ham, om han saa vil, tusinde
 Lejligheder til at gjøre ham Fortred, og det er
 meget at frygte for, at hans Raseri indgiver ham
 Villie.

Jeg besværges Dig paa mine Knæ, tænk,
 min søde Pige! paa de Farer, som omgive Dig,
 og som hvert Øjeblik forøges. En uhort Lykke
 har bevaret Dig midt i Faren til dette Øjeblik.
 Medens det endnu er Tid, sæt Klogskabs Segl
 for Hemmeligheden af Din Elfskep; og frist ikke

Din uheldige Skjebne saa meget, at den indvikler ham i Dine Trængsler, der har foraarsaget dem. Troe mig, min Engel! Fremtiden er ubis. Du finde tilfældige Omstændigheder kunne med Tiden aabne uventede Hjelpemidler; men hvad det nær værende Øjeblik angaaer, saa gjentager jeg kraftigere det, jeg tilforn har sagt: bortsejrn Din Ven, eller Du er uden Redning.

B r e v LXIII.

Fra Julie til Clara.

Alt hvad Du havde forudsagt, min Bedste, er indtruffet. En Time efterat vi vare komne hjem i Gaar Aftes, traadte min Fader ind i min Moders Kammer, med sunklende Dine, ildrodt Ansigt, med et Ord, i en Forsatning, hvori jeg aldrig havde seet ham. Jeg mærkede strax, at han enten maatte have været i Trætte, eller og at han søgte Lejlighed at komme deri, og min urolige Samvittighed satte mig forud i Skrak.

Han begyndte strax med at gjøre heftige Udsald, dog i Almindelighed, mod de Modre, som ere usorgfattede nok til at tage i Huset unge Menner uden Stand og Navn, der kun beskæmmes og vanære dem, som indlade sig med dem. Da han

han endelig saae, at alt dette ikke var i Stand til at vriste noget Svar af en frygtfuld Kone, saa anførte han uden Skaansel, som et Exempel, alt hvad der var foregaaet i vort Huus, siden man havde ført en foregiven Skjansaand derind, en tom Gladderhank, der var mere skiftet til at forføre en dydig Pige, end til at undervise hende i noget godt. Min Moder, som saae at hun ikke vandt noget ved at tie, afbrød ham ved Ordets Forførelse, og spurgde ham, om der var noget i det skikkelige unge Menneskes Opsørsel eller Rygte, som kunde berettigge ham til slig Mistanke. "Jeg troede ikke," søjede hun til, "at Forstand og Duelighed kunde være Grund til at udelukke nogen af sit Selskab. For hvem skulde da vel Deres Huus staa aabent, naar Talenter og gode Sæder formentes Udgang?" — "For Folk, som kunne passe sig for os, Madam!" svarede han opbragt, "Folk, som kunne erstatte en Pige hendes Ære, om de havde frænklet den." — "Aldeles ikke," svarede hun, "men for retskafne Folk, som ikke frænke den." — "Vid da," sagde han, "at man frænker et Huses Ære, naar man vover at komme i en Forbindelse, uden at have de Egenskaber, som udfordres dertil." — "Det er saa langt fra," sagde min Moder, "at jeg finder nogen Krænkelser deri, at jeg tværtimod anseer det for et Beviis paa Ugtelse. Forresten veed jeg ikke, at den, som De ivrer saameget imod, har gjort noget Lignende med Hensyn til Dem?" — "Jo han har, Madam,

og han vil ikke lade det blive derved, dersom jeg ikke forekommer det; men De kan være vis paa, at jeg nok skal sørge for det, som De efterlader."

Derpaa opstod en forfærdelig Strid; jeg fornam vel deraf, at mine Forældre slet ikke kjendte de Brygter, hvorom Du taler, men saa længe den stod paa vilde Din uværdige Cousine have ønsket at være mange Alen under Jorden. Forestil Dig, at den bedste Moder, som er ført bag Lyset, holder Løstale over sin strafværdige Datter, og, ak! i de meest ærefulde, eller rettere sagt, ydmygende Udtryk, roser hende for alle de Dyder, hun har mistet. Forestil Dig en opbragt Fader, som er ødsel med fornærmelige Øtringer, og som dog i al sin Hidsigthed ikke lader et Ord falde, som viser den mindste Tvivl om dens Dyder i hans Nærværelse sønderlides af Nag og Skam. O! hvor en ond Samvittighed er en utrolig Piinsel: at bebrejde sig Forseelser, som ikke engang Brede og Harmen kunde fatte Mistanke om! Hvor en usfortjent Roes og Agtelse, som Hjertet i Stilhed maa føle sig uværdig til, er en trykkende og utaalelig Byrde! Jeg faldt mig saa nedtrykt, at jeg for at blive fri for en saa grusom Qual, var færdig at tilstaae alt, dersom min Fader havde givet mig Tid dertil. Men hans Brede's Heflighed lod ham igjentage det samme hundrede Gange, og hvert Øjeblik springe fra Hovedsagen. Han anmærkede mit nedslaaede Bæsen, min fortabte og ydmyge Mine, som

Kjende

Kjendetegn paa Samvittighedsnag. Om han deraf just ikke sluttede sig til min Fejl, saa sluttede han sig dog til min Kjerlighed; og for i denne Henseende at bestemme mig end mere, til lagde han ham, det gif ud paa, saa vederstyggelige og foragtelige Benærmelser, at jeg, al min Noje uagtet, ikke kunde andet end afbryde ham.

Jeg veed ikke, min Bedste! hvor jeg fik al den Driftighed fra, og hvilket Wildfarelses, Djeblik der saaledes lod mig forglemme Pligt og Beskedenhed; men vovede jeg et Djeblik at bryde den Tavshed, Urefrygt fordrede, saa blev jeg ogsaa, som Du vil erfare, haardeligen straffet derfor. For Himlens Skyld, sagde jeg, stil Dem dog tilfreds; en Mand, der fortjener saa megen Haan, vil aldrig være farlig for mig. — Min Fader, som troede at finde en Bebrejdelse i disse Ord, og som i sin Hidsigheid ventede kun efter et Paastud, gif i samme Djeblik løs paa Din stakkels Veninde, første Gang i mit Liv fik jeg et Drefsig, og derved lod han det ikke blive. Han gav sin Brede frit Løb, og med ligesaa megen Voldsomhed, som hans Hidsigheid havde kostet ham, mishandlede han mig uden Skaansel, uagtet min Moder kastede sig imellem os, skjulde mig, og derfor ogsaa fik nogle af de Slag, der vare mig til tænkte. Ved at træde tilbage for at undgaade dem, gjorde jeg et Fejltrin, faldt og slog Ansigtet blodigt paa Goden af et Bord.

Her:

Hermed havde da Bredden ophørt at seise, og Naturen begyndte. Mit Fald, mit Blod, mine og min Moders Taarer bevægede ham. Han rejste mig med Uro omhyggeligen op, og da han havde sat mig paa en Stoel, undersøgte de begge med megen Omsorg, om jeg ikke var kommet til Skade. Jeg havde kun stødt mig lidt i Panden, og det var kun Næsen, der blødte. Midlertid mærkede jeg af Forandringen i min Faders baade Stemme og Mine, at han var misfornøjet med hvad han havde gjort. Han henvendte sig ikke til mig med Kjertegn: den faderlige Værdighed tillod ikke saa pludselig Forandring; men for min Moder gjorde han summe Undskyldninger, og paa hans hemmelige Øjekast til mig saae jeg nok, at det Halve af alt det var meent mig. O, min Bedste, der er tilforladelig ingen Forvirring mere rørende end den samme Faders, der troer at have gjort Uret. Faderhjertet føler, at det er skabt til at tilgive, og ikke til at behøve Tilgivelse.

Det var paa Tid at spise til Aften; man udsatte det, for at give mig Tid til at komme mig igjen; og da min Fader ikke vilde have, at Betjenterne skulde være Vidner til min Forvirring, hentede han selv et Glas Vand til mig, imedens min Moder badede mit Ansigt. Ah, den stakkels Moder! hun er allerede affældig og sygelig, og havde nok fortjent at være forskaaet for et saadant Optrin, og behøvede næsten ligesaa megen Hjælp som jeg.

Bed

Ved Bordet taledede han ikke til mig; men han var tavst af Skamfuldhed og ikke af Foragt. Han lod som han sandt enhver Ret fortreffelig, for at kunne sige min Moder, at hun skulde lægge for mig deraf. Og hvad der rørde mig meest var, at han lod mig see, hvorledes han søgte Læghed til at kalde mig sin Datter og ikke Julie, som ellers.

Efterat vi havde spist, var Luften saa kold, at min Moder lod lægge Ild paa sit Bærelse. Hun satte sig ned ved den eene Side af Kaminen og min Fader ved den anden. Jeg vilde hente en Stool, for at sætte mig imellem dem, da min Fader holdt mig i Kjolen, og uden at sige noget trak mig til sig og satte mig paa sit Skjød. Alt dette skeede saa hurtigen, og med en saa uvilkaarlig Bevægelse, at det et Øjeblik derpaa ligesom fortrød ham. Midlertid sad jeg nu engang paa hans Knæ, han kunde ikke skille sig ved mig, og hvad der allermest bragte ham ud af sin Forsætning, var, at han maatte omslynge mig med sine Arme i denne ubehagelige Stilling. Alt dette gik ganske stille af, men jeg faldt af og til, at han trykkede sine Arme om mit Liv med et Suk, som han ikke nok kunde skjule. Jeg veed ikke, hvad det var for en utidig Skamfuldhed, som hindrede hans faderlige Arme fra denne omme Omarmelse; en vis Alvorlighed, som man ikke turde aflægge, en vis Forvirring, som man ikke kunde undertrykke, bragde mellem Fader og Datter den elsk-
vær-

værdige Forlegenhed, som Undseelse og Kjerlighed give Elskende; medens at en om Moder af lutter Glæde i Stilhed gottede sig over et saa behageligt Syn. Jeg saae og fælde alt dette, min Engel, og kunde ikke længere modstaae den Bevægelse, som bemægtigede sig mig. Jeg lod som jeg gled, og kastede, for at holde mig fast, min Arm om Faders Hals: jeg hældede mit Ansigt til hans ærbørdige Ansyn, og i et Øjeblik var han bedækket med mine Kys og oversvømmet med mine Taarer. Jeg mærkede paa de Taarer, han udgjød, at han selv blev lettet fra en tung Byrde; min Moder deledede vor Henrykkelse. Blide og rolige Ufskyld! du eene fattedes i mit Hjerter, for at gjøre dette Naturoptrin til det saligste Øjeblik i mit Liv.

Da jeg af Mæthed og af nogen Mindelse af mit Fald, blev liggende temmelig længe i Morges, kom min Fader ind i mit Kammer førend jeg var opstaaet, satte sig ved Sengen, og spurgde meget kjerligen til min Helsen. Han lagde min Haand mellem sine, og nedlod sig endog til at kysse den forskjellige Gange, kaldte mig sin kjære Datter, og forsikrede mig, at han fortrød sin Overrølse. Jeg svarede ham (og jeg meende det), at jeg var alt for lykkelig, om jeg hver Dag blev slaaet for det Kjøb, og at der ikke kan gives nogen saa haard Behandling, at jo eet eneste af hans Kjerletegn er istand til at udlette Mindet deraf ganske af mit Hjerter.

I en alvorligere Tone bragde han mig derpaa paa det, der handlede om i Gaar, og tilfjendegav mig sin Billie, i sammelige men bestemte Udtryk. "Du veed, sagde han, til hvem jeg har bestemt Dig, jeg har underrettet Dig derom ved min Ankomst, og forandrer aldrig min Beslutning i den Henseende. Hvad det Menneſke angaaer, som Mylord Edvard har talt til mig om, saa, ihvorvel jeg ikke vil fradømme ham de Fortjenester, alle finde hos ham, veed jeg dog ikke, om han har faaet det latterlige Haab at forbinde sig med min Familie, fra sig selv, eller om nogen har indgivet ham det, men om jeg end ikke havde nogen anden i Sigte, og han saa ejede alle Englands Guineer, saa maa Du være vis paa, at jeg aldrig antog ham til Svigersøn. Jeg forbyder Dig at see ham eller nogensinde meer at tale med ham, og det ligesaa meget for hans Livs som Din Vres Sikkerhed. Jeg har vel aldrig ret kundet lide ham, men nu hader jeg ham for den Overilelse, hvortil han forledte mig, og jeg skal aldrig tilgive ham min uhoftlige Opførsel."

Med disse Ord forlod han mig uden at oppebie mit Svar, næsten med den samme strenge Mine, som han nylig lastede sig selv for. O, Cousine! hvad det dog er for Helvedes Uhyrer, disse Fordomme, som fordærve de bedste Hjerter, og hvert Øjeblik gøre Naturen stum!

Saa:

Saaledes, min Clara, er den Oplosning gaaet af, som Du havde forudseet, og som jeg ikke kunde fatte Anledningen til, førend Dit Brev oplyste mig derom. Jeg kan ikke sige Dig, hvad for en Forandring der er foregaaet hos mig, men fra det Øjeblik af finder jeg mig ganske anderledes. Jeg synes, at jeg med en angrende Længsel stuer tilbage paa den lykkelige Tid, da jeg levede rolig og fornøjet i min Families Skød, og at Følelsen af mit Fjelstrin tiltager med Følelsen af det Gode, jeg har tabt derved. Grusomme! sig mig, om Du tør, skulde Elskovs Tid være forbi, og intet Haab være om at sees igjen? Føler Du vel alt det Mørke og Skrækkelige, der er i denne gruelige Tanke? Imidlertid er min Faders Befaling bestemt, og min Elskovs Fare vis! Ved Du hvad Virkningen hos mig er af saa mange modsatte Bevægelser, som tilintetgjøre hverandre? En Slags Dorsthed, som næsten gjør min Sjæl ufølsom, og nægter mig Brugen baade af Liden- skab og Fornuft. Øjeblikket er afgjørende, det har Du sagt, og jeg føler det; dog var jeg aldrig mindre i Stand til at lede mig selv. Jeg har tyve Gange villet prøve paa, at skrive til min Elsker, jeg har været færdig at besvime ved hver Linie, og har ikke kunnet skrevet to efter hinanden. Jeg har kun Dig tilbage, bedste Veninde! Du maa tænke, tale, handle for mig, jeg betroer min Skjebne i Dine Hænder; hvad Beslutning Du
end

end tager, stadfæster jeg Forvejen alt hvad Du vil gjøre; til Dit Venſkab overdrager jeg denne ſkrækkelige Magt over ham, en Magt, ſom Elſkov har ſolgt mig ſaa dyrt. Skil mig for ſtedſe fra mig ſelv; berøv mig Livet, om jeg bor døe, men tving mig ikke til at gjenneibore mit Hjerter med min egen Haand.

O min Engel! min Beſkytterinde! hvilken ſkrækkelig Forretning giver jeg Dig! har Du Mod til at udføre den? Kan Du vel formilde det Haarde deri? Ah! det er ikke mit Hjerter aleene ſom ſkal ſonderrives, Clara! Du, Du veed, hvorledes jeg er elſket; jeg har ikke engang den Trøſt, at jeg er meeſt at beklage. Lad mit Hjerter tale igjennem Din Mund; opfyld Dit Hjerter med Elſkogs omme Medlidenhed; trøſt en Ulykkelig! Siig ham hundrede Gange O! ſiig ham Troer Du ej, bedſte Veninde! at alle Fordomme, Hindringer og Gjenbordigheder nagtet, Himmelen dog har ſkabt os for hinanden? Na jo! jeg er viſ paa, den beſtemmer os til at være forenede. Det er mig umuligt at opgive denne Tanke: umuligt, at give Slip paa det Haab, ſom følger dermed. Siig ham, at han maa vogte ſig for Modløſhed og Fortviſe. Befat Dig ikke med i mit Navn at fordrø Kjærlighed og Troſkab; meget mindre med at love ham det fra mig. Forſikringen derpaa ligger den ikke i vore Hjerter? Kæle vi ikke, at de ere udelelige, og at vi begge kun have eet. Siig ham

ham da blot, at han maa have Haab, og at, om
 Skjebnen forfølger os, han i det mindste sætter
 Liid til Elskov; thi, Cousine! jeg kan føle, at
 den enten paa den ene eller anden Maade vil
 godtgjøre os det Onde, den er Skyld i; og i
 hvad end Himlen bestikker over os, saa skulle vi
 ikke længe leve adskilte.

E. S. Efterat mit Brev var færdigt, gik
 jeg igjennem min Moders Kammer, og be-
 fandt mig saa slet, at jeg maatte ind og
 lægge mig. Jeg mærkede endog jeg
 frygter O, min Bedste! jeg frygter
 meget for, at mit Fald i Gaar kan have
 mere skadelige Følger end jeg havde tænkt.
 Saa er alt ude for mig; saa forlade alle
 mine Forhaabninger mig med eet.

B r e v LXIV.

Fra Clara til Hr. d'Orbe.

Min Fader har i Morges fortalt mig den Sam-
 tale, han i Gaar havde med Dem. Jeg seer med
 Fornøjelse, at alt søjer sig til det, De behager at
 falde Deres Lykke. De veed jeg haaber ogsaa at
 finde min deri; min Agtelse og mit Venskab har
 De erholdt, og alle de endnu sømmere Følelser,
 mit

mit Hjerter endnu kan nære, ere ligeledes Deres. Men bedrag Dem ikke; jeg er et Slags Vidunder af et Fruentimmer, og jeg veed ikke, ved hvilken Natursfærhed at Venfkap hos mig altid overgaaer Kjerlighed. Naar jeg siger Dem, at min Julie er mig kjerere end De, faa leer De deraf, og imidlertid er intet viffere. Julie føler det saa godt, at hun er mere skinsyg paa Deres Begne end De selv, og at, medens De synes tilfreds, finder hun stedse, at jeg ikke elsker Dem nok. Hvad der endnu er mere, jeg hænger saa meget ved alt, hvad der er hende kjer, at hendes Elsker og De næsten staae paa samme Fod i mit Hjerter, skjøndt paa en ganske forskjellig Maade. For ham føler jeg kun Venfkap, men det er mere levende; for Dem troer jeg at føle en Smule Kjerlighed, men den er mere adstadig. End, skjøndt alt det kunde synes at være Grund nok til at forstyrre en skinsyg Elskers Rolighed, faa mener jeg dog ikke, at det meget vil anfægte Dem.

Hvor langt ere ikke de stakkels Børn fra den blide Rolighed, som vi kunne nyde! og hvor meget er ikke vor Fornøjelse i Utide, saalænge vore Venner ere i Fortvølelse! Det er ude med dem, de maae forlade hinanden; det Øjeblik, hvori de maafee evigen skulle stilles ad, er forhaanden; og den Sorgmodighed, som vi bebrejdede dem Concertdagen, var maafee en Anelse om at de saaes for sidste Gang. Midlertid veed Deres Ven ikke sit Uheld: i sit Hjertes Tryghed
nyder

nyder han endnu den Lykke, han ikke længer er i Besiddelse af. I Fortvivlelsens Øjeblik lader Indbildningen ham glæde sig ved Skyggen af Ulyksalighed; og ligesom den, der borttrives ved en pludselig Død, troer den Ulyksalige at leve, og bliver ikke Døden vaer, der er i Begreb med at bemægtige sig ham. Ah! fra min Haand skal han modtage dette græffelige Stød! O guddommelige Venskab! mit Hjertes eeneste Afgud! styrk det i denne hellige Grusomhed. Giv mig Mod til at være haardhjertet, og værdigen at tjene Dig ved en saa sorgelig Pligt.

Med denne Lejlighed gjør jeg Regning paa Dem; og jeg skulde gjøre Regning paa Dem, om De endog elskede mig mindre, thi jeg kjender Deres Sjel, jeg veed, at den ikke behøver at hente Bevæggrunde fra Elskov, naar Mennesselighed kalder. Det kommer først an paa, at De faaer vor Ven til at komme til mig i Morgen tidlig. Bøgt Dem forresten at underrette ham om noget. I Dag har jeg Frihed, og vil tilbringe Eftermiddagen hos Julie; see til, De kan saa fat paa Mylord Edvard, saa kan De komme ene med ham til mig, og vente til Klokken otte, at vi kunne komme overeens om hvad man maa gjøre for at faae denne Ulykkelige til at rejse, og forekomme hans Fortvivlelse.

Jeg lover mig meget af hans Mod og vore Bestræbelser. Jeg lover mig endnu mere af hans Kjerlighed. Julies Willie, Faren, hvori hendes

Liv og Være staaer, ere Bevæggrunde, han ikke kan imodstaae. I al Fald erklærer jeg Dem hermed, at der ikke maa tænkes paa vort Bryllup, førend Julie er rolig, og at min Venindes Taarer aldrig maae væde det Baaud, der skal knytte os sammen. Er det altsaa sandt, at De har mig kjær, saa maa Deres Egennytte foreene sig ved denne Lejlighed med Deres Edelmød, saa at det nu ikke mere er en Andens Sag, end Deres egen.

B r e v LXV.

Fra Clara til Julie.

Alt er i Stand; og uagtet alle hendes ubetænksomme Skridt, er min Julie i Sikkerhed. Dit Hjertes Hemmeligheder ere tildækkede med Tavs- heds Skygge; i Din Families og Dit Fæderne- lands Skjød er Du elsket og æret, har et ube- smittet Rygte og nyder almeen Agtelse. Betænk med Skjelven de Fæder, som Undseelse og Elskov udsatte Dig for, fordi Du gjorde enten for lidt eller for meget. Vær herester ikke mere at vilse foreene usamdrægtige Følelser; og priis Himlen, Du alt for blinde Elskerinde og alt for frygtso- me Datter! for en Lykke, der var kun Dig for- beholden.

Jeg

Jeg vilde forstaae Dit forrigfulde Hjerte for en udførlig Beretning om denne ligesaa grusomme som nødvendige Bortreise. Men Du har forlangt det, jeg har lovet det og skal holde Ord, med den Oprigtighed, vi have tilfælles, der aldrig har været tvivlsraadig imellem Fordeel og Ordholdenhed. Læs da, kjære og beklagelige Veninde, læs, siden Du saa vil; men sat Mod, og hold Dig ferm.

Alle de Forholdsregler jeg havde taget, og som jeg gjorde Dig Rede for i Gaar, bleve fulgte ganske punctligen. Da jeg kom hjem fandt jeg Herr d'Orbe og Mylord Edvard. Jeg sagde strax til den sidste at vi vidste hans sjeldne Højmodighed, og forsikrede ham hvor meget den havde rørt os begge. Endelig udviklede jeg dem de vigtige Grunde, vi have til strax at faae Dit Ven bort, og den Vanskelighed jeg forudsaae det vil have, at faae ham overtalt dertil. Mylord indsaae det tilfulde, og var meget bedrøvet over Følgen af hans uoverlagte Iver. De bleve enige om, at det var af Vigtighed at haste med Din Bens Afreise, og at lade den gaae for sig det første det bedste Øjeblik, naar han samtykkede, for at forekomme idelig Raadvildhed, og for at udribe ham fra den Fare, hans Ophold udsatte ham for. Jeg vilde da overdrage d'Orbe at gjøre de fornødne Tilberedelser uden at han skulde faae det at vide; men Mylord, der ansaae Sagen som sin, vilde selv sørge derfor. Han lovede mig,

mig, at hans Vogn skulde være færdig til Tjeneste
 i Formiddag kl. elleve, og tilføiede, at han skulde
 ledsage ham saa langt som det gjordes nødigt; han
 foreslog ogsaa at føre ham bort under et andet
 Paaaskud, for at have Tid til at faae ham overtalt
 lidt efter lidt. Denne Udvej forekom mig ikke at
 være anstændig for os og vor Ven; og jeg vilde
 heller ikke udsætte ham langt fra os for den første
 Virkning af en Fortvivlelse, som lettere kunde
 undgaae Mylords end min Opmærksomhed. Jeg
 antog paa samme Grund, heller ikke hans Forslag
 om at tale med ham først og erholde hans Sam-
 tykke. Jeg forudsaae at det vilde blive en delicat
 Sag, og jeg vilde ikke betroe den til nogen anden
 end mig selv, thi jeg kjender nøjere hans Hjertes
 selsomme Sider; og jeg veed, at der mellem
 Mandfolk bestandigen hersker en vis Tørhed, som
 Fruentimmer bedst kan formilde. Imidlertid ind-
 saae jeg, at Mylords Bestræbelser kunde tjene til
 at bane os Vejen. Jeg saae al den Virkning som
 det kunde have paa et dydigt Hjerter, hvad en
 Mand af Høielse, som troer kun at være Philo-
 soph, fremfører; og hvilket Eftertryk en Vens
 Stemme kunde give Fornuftens Fordringer.

Jeg gav derfor Mylord Edvard den For-
 retning at tilbringe Aftenen med ham, og, uden
 at sige noget, som havde umiddelbar Indflydelse
 paa hans Forsætning, dog uformærkt at stemme
 hans Sjæl til stoist Fasthed. "De som kan Deres
 Epictet saa godt, sagde jeg til ham, seer her det

Tilfælde, i hvilket eller ingensinde, den er anvendt. Gjør nøjagtig Forskjel imellem det sande og tilsyneladende Gode; imellem det som er i os og det som er uden for os. Beviis ham, at i det Dieblif man udbortes sættes paa Prøve, vedvares man aldrig noget Ondt uden af sig selv; og at den Viise, som overalt er selv hjemme, og saa allevegne finder sin Lykke." Jeg fornåm af hans Svar, at denne lette Ironi, der ikke kunde støde ham, var nok til at opvække hans Jær, og at han gjorde vis Regning paa, Dagen derpaa at sende mig Din Ven vel forberedt. Det var alt hvad jeg havde fordret: thi uagtet jeg, lige som Du, i Grunden ikke gjør meget af den hele lovende Philosophie; er jeg overbevist om at en retskaffen Mand stedse vil skamme sig ved, om Aftenen at fornægte den Grundsætning han havde om Morgenens, og i sit Hjerter den anden Dag forkaste det, hans Fornuft lod ham erkjende Dagen for.

Hr. d'Orbe vilde ogsaa være tilstede og tilbringe Aftenen med dem, men jeg bad ham at lade det blive; han vilde enten kun have leedet sig, eller gjort Samtalen tvungen. Min Interesse for ham hindrer mig slet ikke i at see, at han ikke har det Sving som de to andre. Him mandige Tænkraft hos stærke Sjæle, som giver dem et saa udtrykfuldt Sprog, er et Tungemaal som han ikke kan de første Grunde af. Da de gik bort, huskede jeg paa Punsen, og af Frygt for at

For

Fortroligheden skulde gaae for vidt, lod jeg spør-
gende et Ord falde derom til Mylord. "Vær De
kun rolig, sagde han, jeg overlader mig til mine
Baner, naar jeg ikke seer nogen Fare derved;
men jeg har aldrig gjort mig til Slave deraf.
Her gjelder det Julies Vre, om en Mand's, en
Vens Sjebne, ja maaskee hans Liv. Jeg skal
som jeg pleier drikke Puns, for at Samtalen ikke
skal have Udseende af at være overlagt; men denne
Puns skal være Limonade, og da han er saa af-
holdende i Drik, vil han ikke blive det vaer." —
Finder Du ikke, min Søde, noget fornedrende i,
at have faaet Baner, som udfordre slige Forsig-
tighedsbregler?

Jeg havde en meget urolig Nat, og det ikke
blot for Din Skyld. De skyldsfrie Fornøjelser i
vor tidligste Ungdom, det Behagelige i en gammel
Fortrolighed, det, paa et Aars Tid endnu mere
indskrænkede Selskab imellem ham og mig, for-
medelst den Vanskelighed han havde ved at kunne
besøge Dig, alt dette udgiød i min Siel Skilts-
missens hele Malurtbæger. Jeg sølede at jeg
skulde miste foruden det Halve af Dig, noget af
min egen Tilværelse. Jeg talte Timerne med
Uro, og da jeg saae Dagen bryde frem, kunde
jeg ikke uden Gysen tænke paa det Dieblif, der
skulde afgjøre Din Sjebne. Morgenstunden til-
bragde jeg med at overtænke hvad jeg vilde sige,
og beregne det Indtryk det kunde gjøre. Endelig
slog Kloffen, og Din Ven traadte ind. Han
saac

saae urolig ud, og spurgde mig ufortøvet om Nytt fra Dig, thi Dagen efter det Optrin Du havde med Din Fader, fik han at vide at Du var syg, og Mylord Edvard havde i Gaar forskrevet ham at Du endnu maatte holde Sengen. For ikke at komme for dybt heri, sagde jeg strax, at Du befandt Dig bedre i Gaar Aftes, da jeg gik fra Dig, og jeg lagde til, at han om et Øjeblik skulde erfare mere naar Hans kom tilbage, som jeg havde sendt til Dig. Min Forsigtighed hjalp intet, han gjorde hundrede Spørgsmaal om Din Tilstand, og da disse bragde os længere fra mit Forehavende, svarede jeg ham kun kort, og gav mig til paa min Side at spørge ham.

Jeg begyndte med at udforste hans Sindst Tilstand. Jeg fandt ham alvorlig, opslagt til at tænke ordentligen, og i Stand til at veje Følelser paa Fornuftens Vægtstaaal. Himlen være lovet, sagde jeg ved mig selv, min Philosoph er godt forberedt. Det kommer nu kun an paa at sætte ham paa Prøve. Uagtet den almindelige Vej var, efterhaanden at give ham de sørgelige Eftersretninger, saa bestemte dog den Kundskab, jeg har om hans flygtige Indbildningskraft, der over et Ørd driver alting til det Yderste, mig til at følge en modsat Vej. For siden at kunne lindre hans Bedrøvelse ved Trøstegrunde vilde jeg hellere strax sige ham Sagen ligesfrem, end til ingen Nytte formere hans Smerte og gjøre hans Sorg større end den var. Jeg saa ham stivt ind i Øjnene og sagde

sagde i en alvorlig Tone: "Min Ven, veed De hvad Mod og Dyd kan udrette hos Manden af fast Charakter? og troer De, at det overgik menneskelige Kræfter at frastige sig den man elsker?" — Med eet sprang han op som en Rasende, slog Hænderne sammen og holdt dem for Panden: "Jeg forstaaer Dem," raabde han, "Julie er død." "Julie er død!" gjentog han i en Tone, der kom mig til at skjæbe; "jeg mærker det nok paa Deres overlagte Bedrageri, paa Deres unyttige Skaanfæl, som gjør min Død kun mere langsom og pinefuld."

Uagtet jeg blev forstrækket over en saa pludselig Bevægelse, gjettede jeg snart Aarsagen, og indsaae strax, hvorledes Efterretningen om Din Sygdom, Mylord Edwards Moraliseren, dette Stævnemøde i Formiddag, hans undvigede Spørgsmaal, og de Spørgsmaal, jeg havde gjort ham, kunde indjage ham denne falske Skræk. Jeg saae ogsaa, hvad Fordeel jeg kunde høste af hans Bildfarelse, ved at lade ham blive deri nogle Djeblif, men jeg kunde ikke overtale mig til denne Umenneskelighed. Tanken om at den er død man elsker, er saa gyselig, at enhver anden, man kan sætte i Stedet derfor, er blid, og jeg skyndte mig at benytte Lejligheden. "Maaskee saarer De hende ikke mere at see, sagde jeg, men hun lever og elsker Dem! O! hvis Julie var død, kunde da Clara have noget at sige Dem? Tak De Himlen, der ikke gjorde Deres Ulykke saa stor, som den kunde

Kunne have bleven." Han var saa forstræffet, ude af sig selv og adspredt, at da jeg havde faaet ham til at sætte sig ned, havde jeg Tid nok til, om stændeligen at fortælle ham alt hvad han maatte vide: Jeg søgte at sætte Mylord Edwards Fremgangsmaade i det bedste Lys, for ved Erkjendelighedens Gølelser at afvende Sorgen fra hans ædle Hjerter.

"Saaledes," vedblev jeg, "staae Tingene for nærværende Tid. Julie staaer paa Bredden af en Afgrund, i Fare for at nedstyrttes dert under Vægten af offentlig Banære, sin Families Brede, en opbragt Faders Voldsomhed og egen Fortvivlelse. Faren bliver hvert Øjeblik større; i hendes Faders eller i hendes egen Haand truer Dødsen ideligen at nærme sig hendes Hjerter. Der er kun eet Middel til at forebygge alle disse Ulykker, og det er i Deres Hænder. Viis at De har Mod til at redde hende ved at reise hertil, eftersom det desuden ikke er hende mere tilladt at see Dem; eller vil De hellere være Aarsag og Vidne til hendes Fald og Skjendsel? Efterat have gjort alt for Dem, skal hun see hvad Deres Hjerter kan gjøre for hende. Er det vel at undres over, at hendes Sundhed lider ved hendes Kummer? Er De bekymret for hendes Liv, saa viid, at De nu er Herre derover."

Han hørte mig uafbrudt; men saasnart han erfarede, hvorpaa det kom an, saae jeg, at hans heftige Gørdter, vilde Djævel, forstrækkede men
dog

dog levende og hidfige Mine forsvandt. Sorg og
Bedrøffelse fastede et mørkt Slør over hans An-
sigt; hans bedrøvede Øje og forvirrede Mine
røbede hans Hjertes Afmagt; han var neppe i
Stand til at aabne Munden for at svare mig.
"Jeg maa rejse!" sagde han i en Tone, som en-
hver Anden vilde have anseet for rolig: "nu vel,
jeg skal ogsaa rejse, har jeg ikke levet længe nok?"
— Aldeles ikke, svarede jeg strax, De bør leve
for den, som elsker Dem: Har De glemt at hen-
des Levedage beroe paa Deres? — "Saa skulde
man ikke stille dem ad," fojede han strax til, "hun
kunde, og hun kan det endnu." — Jeg lod som
jeg ikke hørte disse sidste Ord, og søgte at op-
muntre ham ved nogle Forhaabninger, som hans
Hjerte dog ikke vilde aabne sig for, da Hans kom
i det samme og bragte gode Tidender. Af den
Øjeblikkelige Glæde, som han følte, raabte han:
"Ah! hun leve, hun vorde lykkelig! . . . om det
er muligt. Jeg vil kun sige hende det sidste Far-
vel . . . og saa bort herfra." — Har De glemt,
sagde jeg, at hun ikke har Tilladelse til mere at
see Dem? O! Deres Farvel er allerede sagt, og
de ere alt adskilte! Deres Skjebne skal blive min-
dre haard, jo længere De er fra hende, De skal
da i det mindste have den Glæde, at have skaffet
hende i Sikkerhed. Fly i Dag, i dette Øjeblik;
betænk at et saa pinesuldt Skridt kan skee for
sildig, og see til, at De ikke endnu er Marsag til
hendes Ulykke, efterat De har opofret Dem for
hende.

hende. — "Hvad!" sagde han som i et Slags
 Raseri, "jeg skal rejse uden at see hende igjen!
 Hvad! jeg skal ikke see hende mere! Nej, nej!
 lad os begge omkomme om det skal saa være; jeg
 veed viist, at det ikke skal falde hende haardt at
 døe med mig; men see hende skal jeg, der møde
 hvad der vil; jeg vil lade mit Hjerte og mit Liv
 for hendes Godder, førend jeg stiller mig fra mit
 Jeg." — Det faldt mig ikke vanskeligt, at vise
 ham det rasende og grusomme i et saadant For-
 sæt. Men dette hvad? jeg skal ikke see hende
 mere! som blev gjentaget bestandig med en mere
 forgrimodig Tone, syntes i det mindste at søge Trøst
 for Fremtiden. "Hvorfor vil De," sagde jeg,
 "forestille Dem Sagen værre end den er? hvor-
 for vil De opgive et Haab, som Julie selv ikke
 har mistet? Mener De, at hun saaledes kunde
 skilles fra Dem, dersom hun ansaae Skilsmis-
 sen for bestandig? Nej, min Ven! De bør kjende
 hendes Hjerte; De bør vide, hvor langt hun fore-
 trækker sin Elskov for sit Liv. Jeg frygter, jeg
 frygter meget (jeg maa tilstaae Dig, at jeg sagde
 dette), at hun snart foretrækker den for alt. De
 maa troe, at hun har Haab, siden hun samtykker
 i at leve: troe, at de Forholdsregler, Klogskab
 tilsiger hende, angaaer Dem nærmere, end det
 vel synes, og at hun søger at vaage over sin Ære,
 ikke mindre for Deres Skyld end for sin egen."
 Derpaa tog jeg Dit sidste Brev frem, og viiste
 ham den forblindede Piges Forhaabninger, der
 troer

troer ikke at elske mere, og ved denne blide Barmhed oplivede jeg hans Haab. Det var som om disse Linier dryppede en lægende Balsom i hans aabne Saar. Hans Afsyn opklaredes, og i hans Øje saae jeg Taarer; inderlig om Bevægelse fulgte lidt efter lidt paa Fortvivlelsen; men ved de sidste saa rørende Ord, som kun Dit Hjerte er i Stand til at sige, vi skulle ikke længe leve adskilte, faldt han i Graad. — Nej, Julie! nej min Julie, sagde han med forstærket Stemme, i det han kyskede Brevet, vi skulle ikke længe leve adskilte, Himlen vil foreene enten her i Verden vore Skjebner eller hifset vore Hjerter.

Det var den Tilstand, hvori jeg anstode ham. Hans mørke og tavse Smerte foruroligede mig: i den Sindssforfatning havde jeg ikke ladet ham rejse; men saasnart jeg saae ham falde Taarer, og hørte Dit elskede Navn med Æmhed fra hans Læber, frygtede jeg ikke mere for hans Liv, thi der er intet, der har mindre Æmhed ved sig end Fortvivlelse.

I det samme Øjeblik indgav hans Hjertes Bevægelse ham en Indvending, jeg ikke havde forudseet. Han gjorde mig opmærksom paa den Tilstand, som Du formodede at være i, og svor paa, at han vilde hellere døe tusinde Gange, end overlade Dig til alle de Farer, som truede Dig. Jeg tog mig vel i Agt for at tale til ham om Dit Tilfælde, og forsikrede ham ligefrem, at Din
For-

Forventning var atter skuffet, og at der ej var meer at haabe. — "Altsaa," sagde han sukkende, "skal der ikke blive eet Minde tilbage paa Jorden af min Lykke; den forsvandt som en Drøm, der aldrig blev opfyldt."

Jeg havde endnu den sidste Deel af Din Commission at udføre, og efter den God, som det havde staaet paa imellem Eder, troede jeg, at dertil behøvedes hverken Forberedelse eller Omsvøb. Jeg havde endog gjerne seet lidt Tvist desangaaende, for at undgaae flere Modsigelser, der maaskee kunde komme i Anledning af Samtalens Hovedgjensstand. Jeg bebrejdede ham hans Eftersladenhed i at sørge for sine egne Sager, og sagde ham, at Du frygtede for, at han i lang Tid ikke meer havde været omhyggelig derfor, og at, indtil han blev det, befalede Du ham at sørge for sig selv for Din Skyld, og drage mere Omsorg for sine Fornødenheder, og til den Ende modtage det ringe Tilskud, som jeg paa Dine Begne skulde levere ham. Det lod hverken til, at dette Tilbud ydmygede ham eller at han gjorde noget betydeligt deraf *); han svarede ligefrem, at Du vidste nok, at han intet kunde faae fra Dig, som han

(*) Il n'a ni paru humilié de cette proposition, ni prétendu en faire une affaire — er udeladt af Pariserudgaven fra 1794.

han jo modtog med en Slags Sværmeri; men at Din Omhyggelighed var overflødig, thi et lille Huus ved Grandson *), hvilket var en Rest af hans Fædrenerb, og som han nyligen havde solgt, havde indbragt ham flere Penge end han nogen- sinde havde ejet paa eengang. Forresten har jeg nogle Talenter, vedblev han, hvormed jeg over- alt kan hjælpe mig frem. Jeg vil finde mig meget lykkelig ved at kunne hente nogen Udspredelse af at anvende dem; og siden jeg nærvæd har seet, hvad Brug Julie gjør af det hun har tilovers, anseer jeg det som en for Enken og den Faderløse hellig Skat, som Menneſkelighed byder mig at lade blive urørt. Jeg erindrede ham om sin Rejse til Valiserlandet, om Dit Brev og bestemte Befalinger. De samme Aarsager finde endnu Sted . . . — "De samme?" — afbrød han med Fortrydelighed, — "Straffen for min Vægring var ikke mere at see hende: hun lade mig nu blive, og jeg modtager Tilbudet. Dersom jeg

*) Jeg ønskede nok at vide, hvorledes denne anonyme Elsker, som vi siden erfare ikke var fire og tyve Aar, og altsaa endnu ikke myndig, kunde sige et Huus. Disse Breve ere saa fulde af lignende Urimeligheder, at jeg herafter ikke vil tale mere derom; det er nok, at jeg eengang har anmærket det.

jeg adlyder, hvorfor straffer hun mig da? Der som jeg vægrer mig, hvad kan hun vel gøre mig værre? . . . De samme! — gjentog han med Utaalmødighed — Da begyndte vor Forbindelse: nu er den nærved at endes; maaskee maa jeg for evig skilles fra hende; der er nu ikke længere noget fælleds imellem hende og mig; vi blive fremmede for hinanden.” — Disse sidste Ord udtalte han med saamegen Beklemthed, at jeg skjælvede for at see ham falde tilbage i den Forsatning, hvoraf jeg med saa megen Møje havde bragt ham. — De er et Barn, sagde jeg at sige med et Smil, De behøver endnu en Formynder, og den skal jeg være. Dette vil jeg forvare, og, for at bestyre det rigtigen ved den Brevbexling, vi komme til at staae i med hinanden, vil jeg altid have Efterretning om alt, hvad der møder Dem. Saaledes sagde jeg at udrette hans mørke Ideer ved Forestillingen om en fortrolig Brevbexling imellem os; og hans saa naturlige Sjel, som, saa at sige, blot søger at binde sig til alt, hvad som omgiver Dig, lod sig berolige derved. Vi aftalede derpaa, hvorledes Brevene skulde besørges og adresseres; og da disse Forholdsregler ikke kunde andet end være ham behagelige, blev jeg ved at tale derom til Hr. d’Orbe kom og gav mig at forstaae, at alting var færdig.

Din Ven begreb let hvad det vilde sige; han forlangde strax at skrive Dig til, men jeg tog mig vel

vel i Aigt for ikke at tillade det. Jeg forudsaae, at en overdreven Bevægelse vilde alt for meget blodgjøre ham, og at han neppe havde faaet et halvt Brev færdigt, førend det ikke mere var muligt at faae ham til at rejse. Al Opsættelse er farlig, sagde jeg, skynd Dem med at komme til næste Poststation, der kan De skrive efter Deres eget Behag. Jeg vinkede ad Hr. d'Orbe, vendte mig med et inderligt beklemt Hjerte til Din ulykkelige Ven, trykkede mit Ansigt til hans; jeg saa ikke, hvor han blev af, Taarerne betog mig Synet, jeg begyndte at svingle, og det var høj Tid at min Rolle var til Ende.

Et Øjeblik efter hørte jeg dem meget hurtigen gaae ned ad Trappen. Jeg gik ud paa Gangen for at følge dem med Øjnene. Dette manglede endnu i min Skræk. Jeg saa den Afssindige midt paa Trappen kaste sig paa Knæ og kysse Trinene; og Hr. d'Orbe kunde neppe rive ham løs fra denne kolde Steen, som han sukkende omfavnede og trykkede sig til. Jeg sukkede mod min Villie selv, og ilede hurtig ind i mit Kammer, for ikke at bringe hele Huset i Oprør.

Kort efter kom Hr. d'Orbe tilbage, med Tørklædet for Øjnene. Det er forbi, sagde han, de ere affled. Da Din Ven kom hjem, fandt han Bognen for Døren. Mylord Edvard ventede ham der ogsaa. Han kom ham imøde, og trykkede ham til sit Bryst: "Kom, ulykkelige Mand,"

Mand," sagde han med en gennemtrængt Stemme, "kom og udgyd Deres Kummer i dette Hjerte, som elsker Dig. Maaſkee vil Du finde at man ikke har mistet alt, naar man har en Ven tilbage som mig." — Derpaa kastede han sin Arm om ham, satte ham paa Bognen, og ſaaledes rejste de i hinandens Favntag.

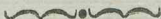
(Ende paa den første Deel.)

Den ny Heloise,

eller

Breve fra to Elskende,

i en lille By ved Foden af Alperne.

Anden Deel.

B r e v I.

Til Julie *).

Hundrede Gange har jeg taget Pennen, og hundrede Gange kastet den; jeg vakler ved det første Ord, jeg er uvis om hvad Tone jeg skal tage og hvor jeg skal begynde, og det er dog til Julie jeg skal skrive! Bee mig Ulykkelige! Hvad er der bleven af mig? Den Tid er da ikke mere, da tusinde behagelige Følelser strømmede fra min Pen, som en ustandselig Strøm. Tillsids og Aabenhjertigheds søde Øjeblikke ere forsvundne. Vi tilhøre ikke længere hinanden, vi ere ikke længere de samme, og jeg veed ej til hvem jeg skriver! Vil De vel værdige mig at modtage mine Breve? Vil Deres Dine finde det værd, at gennemløbe dem?

*) Jeg behøver vel neppe at erindre, at de to adskilte Elskende saavel i denne som i næste Deel bestandigen deraifonnere og snakke uden om. Deres Skaffets Gem ere i Norden.

J. J. R.

dem? Mon De vil finde dem tilbageholdne og forsigtige nok? Tor jeg tale om en udslettet eller ringeagtet Kjerlighed? og er jeg ikke længere tilbage end den første Gang jeg skrev Dem til? Himmel! hvilken Forskiel imellem hine saa kjære, saa fortryllende Dage og denne rædselsfulde Elendighed? Ach! jeg begyndte at faae Tilværelse, og faldt tilbage til Intet; Da fyldte Haab om Liv mit Hjerte; nu svæver intet andet for mig end Dødens Billede; og de tre derimellem henrundne Aar have sluttet mine lykkelige Dages Kredsløb! Hvorfor affortede jeg dem ikke førend jeg skulde overleve mig selv? Hvi fulgte jeg ej mine Anelser efter hine Glædens flygtige Øjeblikke, da jeg ikke saae noget hvorfor det var værd at fortsætte Livet *)? O, ja! jeg burde have indskrænket det til disse tre Aar: eller og ganske have undværet dem; bedre havde det altid været aldrig at smage Lyksalighed, end at smage den, og saa miste den. Havde jeg oversprunget denne ulykkelige Mellemtid, havde jeg undgaaet hiint første Øjeblik, som gav mig en anden Sjæl, saa skulde jeg nu have haft min Fornuft, jeg skulde nu kunne have opfyldt mine Pligter som Menneske, og maaskee skulde nogle Dyder have fremspiret paa mit Livs sure Bane. Et Wildfarelses Øjeblik har forandret alt. Mit Øie dristede sig til at betragte det, som det ikke burde see. Dette Syn har endeligen haft sin udeblivelige Virkning. Efter
at

*) See det 55de Brev.

at have begaaet eet Fejlsrin paa det andet, er jeg som en Baubittig, der har mistet Forstanden, som en fejs Slave, der, uden Mod og Kraft, i Skjendsel slæber sine Lænker og sin Fortvivlelse.

Korsængelige Drømme af en forvildet Forstand! falske og fluffende Længsler, som Hjertet forkaster i det Øjeblik det frembringer dem! til hvad Nytte, at ville i Hjernesvind søge Midler mod virkelige Onder, Midler, som man forkæstede naar de bleve tilbudne? O! den som veed hvad Kjerlighed er, og saae Dig, skulde han vel troe, at der er nogen Lyksalighed mulig, som jeg vilde kjøbe for min første Elskov? Nej, nej! Himlen beholde sine Velgjerninger; kun lade den mig i min Elendighed beholde Mindet om min foundne Lykke. De Glæder, som Erindringen forskaffer, den Anger og Attraa, som sønderriver min Sjæl, er mig kjerere end altid at være lykkelig — uden Julie. Kom, tilbedede Billed, opfyld et Hjerter, som lever kun for Dig. Følg mig i min Landslygtighed: trøst mig i min Kummer: styrk og nær mit udslettede Haab. Dette ulykkelige Hjerter skal altid være Din uforkrænkkelige Helighed, hvoraf hverken Skiebne eller menneskelig Magt nogensinde skal kunne udribe Dig. Er jeg end død for Lykken, saa lever jeg dog for Kjerlighed, som gjør mig værdig dertil. Denne Kjerlighed er uovervindelig, ligesom den Døde, der opvakte den. Den er grundet paa Fortienesters og Dyders uroffelige Grund; den kan ikke for-

gaae hos en udbødelig Siel; den behøver ikke Understøttelse af Haab, og det Forbigangne giver den Kraft for en evig Fremtid.

Men Du, Julie, Du, som kunde elske een gang! Hvorledes har Dit omme Hierte forglemmt at leve? Hvorledes er denne hellige Tid udslukket i Din rene Siel? Hvorledes har Du fundet tabe Smag for disse himmelske Glæder, som ene Du var istand til at føle og udbrede? Du viser mig bort uden Medynk; Du forjager mig med Haan; Du overgiver mig til Fortvivlelse, og i den Vildfarelse, hvori Du er indviklet, seer Du ikke, at ved at gøre mig ulykkelig, gjør Du Dit eget Liv glædesløs. O! Julie! troe mig, forgieves skal Du søge et andet Hierte, der giengielder Dit Bønnskab. Tusinde ville uden tvivl tilbede Dig, — mit, ene mit kunde elske Dig.

Svar mig, bedragne eller bedragende Pige! hvad er der blevet af alle disse Planer, der bleve lagte med saa megen Hemmelighed? Hvor ere alle de tomme Forhaabninger, hvormed Du gjorde min lettroede Eenfoldighed trofskyldig? Hvor er nu denne hellige forønskede Forening, det kiære Maal for saa mange brændende Suk, og hvor med baade Din Pen og Mund smigrede mine Ønsker? O! stolende paa Dine Løfter vovede jeg at attraae det hellige Ravn, Egtesælle, og ansaae mig allerede for den lykkeligste Mand. Siig mig, Grusomme! skuffede Du mig blot for siden at gjøre mine Smerter mere levende, og min Dø-

myr

myggelse bybere? Har jeg selv været Skyld i min
 Ulykke? Har jeg ikke viist Lydighed, Lærvillighed,
 Beskedenhed nok? Vare enten mine Længsler saa
 svage, at jeg fortiente at afvises, eller saa hidstige,
 at jeg foretrak dem for Din Villie? Jeg har
 gjort alt for at behage Dig, og Du forlader mig!
 Du paatog Dig at sørge for mit Vel, og Du har
 gjort mig ulykkelig! Utaknemmelige! gjør Regn-
 skab for det, jeg betroede Dig; gjør mig Regn-
 skab for mig selv, efterat Du har forvildet mit
 Hjerte med den høieste Salighed, Du lod mig
 skue, og — berøvede mig. Selv Engles Lyk-
 salighed lod jeg haant om; jeg skulde have været
 den lykkeligste af alle skabte Væsener
 Alt! jeg er det ikke længere; et Djeblisk røvede
 mig Alt. Med eet styrtede jeg fra Spidsen af
 alle Glæder, ned til evig Dval. Jeg berører
 endnu den Lykke, som flyer for mig jeg
 berører den endnu, og mister den evig!
 O! dersom jeg kunde troe det! dersom en Rest
 af et fluffet Haab ikke nærede
 O! I Klipper ved Meillerie, hvilke mit for-
 vildede Dje saa ofte maalte, hvorfor raadte I
 ikke Bod paa min Fortvivlelse! Livet skulde ikke
 have været mig saa kostbart, havde jeg ej sendt
 dets Værd.

B r e v II.

Fra Edvard til Clara.

Vi ere netop komne i Besangon / og det første jeg sørger for er, at give Dem Efterretning om vor Rejse. Den er løbet af, om ikke uden Uro, dog uden Uheld, og Deres Ven er saa frisk, som man kan være det med en saa syg Sjel. Han vilde endog gjerne give sig udbortes Udseende af at være rolig. Han skammer sig ved den Forsætning han er i, og tvinger sig meget i min Mærkværelse; men desuagtet røber alting hans indvortes Kamp; og dersom jeg lader som om jeg ikke forstod det, saa er det for at give ham noget at bestille med sig selv, og saaledes sysselsætte den ene Deel af hans Kraft med at undertrykke Virkningen af den anden.

Den første Dag var han meget fortabt. Jeg afknappede Rejsen, da jeg saae, at dens Tilfærdighed kun forøgede hans Kummer. Han talede intet til mig, og jeg taag ogsaa: utidig Trost gjør den hestige Sorg kun værre. Ligeegyldighed og Kulde finde let Ord; men Bedrøvelse og Taushed ere i dette Tilfælde Venstabs rette Sprog. I Gaar begyndte jeg at lægge Mærke til de første Gnister af den Hidsigthed, som ufejlbarligen vil følge ovenpaa denne Odsighed: ved Middagsmaaltidet, neppe et Kvarteer efterat vi vare

vare ankomne, vendte han sig til mig med en utaalmodig Mine: "Hvorfor nøle vi med at rejse?" sagde han med et bittert Smil, "hvorfor skal vi et Øjeblik opholde os i Nærheden af hende?" Om Aftenen gjorde han sig Umage for at tale meget, uden at sige et Ord om Julie. Han gjentog de samme Spørgsmaal, som jeg ti Gange havde besvaret. Han vilde vide, om vi allerede vare paa fransk Grund, og strax derpaa spurgde han, om vi snart kom til Bevat. Det første, som han gjør ved hver Station, er at begynde paa et Brev, som han et Øjeblik efter enten river itu eller krøller sammen. Jeg har reddet to tre af disse Udkast fra Ilden, og af dem kan De slutte Dem til hans Sjæls Tilstand. Dog troer jeg, at han endeligen er kommen saavidt, at han kan skrive et heelt Brev.

Det er let at forudsæe det Raseri, som disse Øttringer bebude; men hvad det vil virke og hvorvidt det vil gaae, kan jeg ikke forudsige; det berøer paa flere Ting's Forbindelse: paa hans Charakter, hans Lidenstabs Art, paa tilstødende Omstændigheder, paa tusinde Ting, som ingen menneskelig Forstand kan bestemme. Hvad mig angaaer, saa tør jeg vel indestaae for de første Udbrud af hans Raseri, men ikke for Følgerne af hans Forvirrelse, og i hvad man end gjør, saa er Mennekket dog altid Herre over sit Liv.

Midlertid smigrer jeg mig med, at hans Personlighed vil være ham hellig, og at min Omsorg vil

vil røre ham; dog gjør jeg i den Henseende mindre Regning paa mit Venstabs Iver, som ikke skal blive sparet, end paa hans Videnskabs Beskaffenhed og hans Elskerindes Charakter. Sjelen kan ikke længe og meget være sysselsat med en Gjenstand uden at blive stemt i Overeensstemmelse dermed. Julies overordentlige Blidhed maa temperere den stærke Varme, hun indgiver; og jeg tvivler paa den anden Side slet ikke paa, at jo en ligesaa fyrig Mand's Kjerlighed maa give hende mere Virksomhed end hun naturligtvis skulde have haft uden ham.

Jeg vover ogsaa at gjøre Regning paa hans Hjerte: det er skabt til at kæmpe og sejre. En Kjerlighed, som hans, er ikke saameget en Svaghed, som en urigtigen anvendt Kraft. En brændende, ulykkelig Tilbøjelighed er vel i Stand til for en Tid, ja maaskee for bestandig, at fortære en Deel af hans Sjeleevner; men det er tillige et Beviis paa deres Ypperlighed, og paa hvormeget han var i Stand til at nytte denne Kjerlighed til Viisdom; thi ophøiet Tænkraft støtter sig paa den samme Sjelsfasthed, som frembringer stærke Videnskaber, og man dyrker ikke Philosophi med Held, dersom det ikke skeer med den samme Varme, hvormed man elsker sin Pige.

Vær vis paa, elskværdige Clara! jeg tager ikke mindre Deel end De i dette ulykkelige Pares Skjebne, ikke af Medlidenhed, som kunde blot være Svaghed, men af Agtelse for Ret og Orden,
som

som vil at enhver skal være i den Stilling, der er gavnligst for ham selv og for Samfundet. Disse to skønne Sjæle kom, bestemte for hinanden, fra Naturens Hænder; i et sødt Samliv, i Lykkens Skjød, vilde de ved fri Anvendelse af deres Kræfter, og ved at udøve deres Dyder, have oplyst Verden ved deres Exempel. Hvorfor skal dog en fornuftsfridig Fordom forandre den evige Plan og kuldaste Enigheden imellem tænkende Væsen? Hvorfor skjuler dog en barbarisk Faders Forsængelighed saaledes Lyset under en Skjeppe, og lader dem hængsmelte i Taarer, hvis sømme og velgjørende Hjerter vare skabte til at astørre andres? Er det ægteskabelige Bånd ikke den frieste ligesaavel som den helligste af alle Forbindelser? Jo! enhver Lov, som lægger Tvang paa den, er uretfærdig; enhver Fader, der vover med Magt at knytte det eller at sønderrive det, er en Tyran. Dette Naturens lydske Bånd staaer hverken under Gyrskesvalde eller Fadermagt: blot under vor fælles Faders Haand: under ham, som behersker Hjerterne, og som, ved at danne dem ligesindede, kan tvinge dem til at elske hinanden *).

Hvad

*) Der ere Lande, hvor denne Overeensstemmelse i Stand og Formue saa ganske foretraktes Naturens og Hjerter Overeensstemmelse, at Manglen af den første er nok til at lægge Hindring for, eller bryde de lykkeligste Egteskaber, uden Hensyn til

Skal man kalde denne Opofrelse af Natur-Lighed for Fordomme? Forskjelligheden i Stand og Formue taber sig og falder bort i Egteskabet; den gjør intet til Lykke; men Forskjelligheden i Sindelag og Charakter bliver ved, og det er ved den man vorder enten lykkelig eller ulykkelig; det Barn, som ingen anden Regel har end Kjærlighed, vælger ofte slet; den Fader, som blot følger Mening, endnu slettere. Mangler en Pige Forstand og Erfaring til at domme om Buisdom og Sædelighed, saa bør en god Fader upaatvivseligen gaae hende til Haande. Han har Ret til, ja han er endog forpligtet til at sige: Min Datter, det er en stikkelig Mand, eller: det er en slet Karl; det er en Mand af Kundskaber, eller: det er en Døsmer. Det er al den Overeensstemmelse, som han bør kjende til og besatte sig

til de Ulykkeliges tabte Ære, som dagligen ere Offere for disse forhadte Fordomme. Jeg har ved Parlementet i Paris hørt en vigtig Sag føres, hvor Standsæren frækt og offentligen anfaldt Retfærdighed, Aligt og Egtetroskab; og hvor den uværdige Fader vandt Sagen, og vovede at gjøre sin Søn arveløs, fordi han ikke vilde være trosk. Man skulde ikke kunde tro, hvormeget Lovene i et saa galant Land have tyranniseret det andet Køn. Er det vel at undres over, at de hævne sig saa grusomt ved deres Opførelse?

(J. J. R.)

sig med, al anden er det ene Datterens Sag at bedømme. Medens disse Tyranner strige, at man saaledes forstyrre Børgersamfundets Orden, forstyrre de den selv. Lad Rang bestemmes efter Fortjeneste, og Hjerternes Forening efter deres Valg: det er den virkelige Samfunds-Orden; de som bestemme den af Fødsel eller af Rigdomme, ere dens egentlige Forstyrre; over dem maa man vel raabe Vee eller søge Straf.

Den almeenghldige Retfærdighed vil altsaa, at slige Misbrug skulle hemmes; det er menneskeligt at modsætte sig Vold og befordre Orden; og dersom det stod i min Magt at foreene disse to Elskende til Trods for denne gamle Daare, saa kan De være vis paa, at jeg, ubekymret om Menneſtegunst, skulde fuldføre denne himmelske Forretning.

De er lykkeligere, elskværdige Elara! De har en Fader, som ikke paastaaer at vide bedre end De, hvori Deres Lykke bestaaer. Det er maaskee hverken af nogen stor Visdom, eller af en overdreven Omhed, at han lader Dem være Herre over Deres egen Skjebne, men ligemeget hvad saa Aarsagen er, naar kun Virkningen er den samme, om saa ogsaa i den Frihed, han lader Dem have, Egeghldighed indtager Fornuftens Sted. Og langt fra at misbruge denne Frihed, maa det Valg, De i Deres tyrende Aar har gjort, have den fornøftigste Faders Bifald. Deres Hjerter, opfyldt af et mageløst Venſkab, har kun

Kun lidt Rum tilovers for Kjerlighed. De er statter dette med alt hvad der finder Sted i Egteskab: mindre Elskerinde end Veninde, vil De borde, om ikke den smukkeste, dog den dydigste Kone, og denne Sjels-Enighed, som Skyldes Overlæg og Wiisdom, maa tiltage med Alderen, og vare saalange De lever. Hjertets Tilskyndelse er blindere, men ogsaa uovervindeligere, at udsætte sig for at maatte gjøre den Modstand, er et Middel til at gjøre sig selv ulykkelig. Vel dem, som Kjerlighed sammenfojer saaledes som Fornuften vilde have gjort; som ingen Hindringer have at overvinde eller Fordomme at bestride! Saadanne skulde vore to Elskende have været, naar den egensindige Fader havde været borte. Saadanne kunne de, ham uagtet, endnu borde, dersom een af dem fik gode Raad.

Julies og Deres Exempel vise lige meget, at det er kun Egteskabslovens Sag, at domme om de passe sig for hinanden. Hvor Kjerlighed ikke har Overmagt, vil Fornuften ene vælge, det er Tilfældet med Dem: hvor Kjerlighed hersker, har Naturen allerede valgt, det er Tilfældet med Julie. Det er Naturens hellige Lov, som Mennesket ikke tør overtræde, som det aldrig ustraffet overtræder, og som Stands og Rangs Forhold ikke kunne afskaffe, om deraf ikke skal følge Ulykke og Laster.

Uagtet Vinteren nærmer sig, og jeg skal til Rom, saa forlader jeg dog ikke den Ven, jeg har under min Opfugt, forend jeg seer, at jeg kan
gjøre

gjøre Regning paa hans Sjels Fasthed. Det er
betroet Gods, som er mig kjert, baade ved dets
eget Værd, og fordi De har betroet mig det.
Kan jeg end ikke gjøre ham lykkelig, saa skal jeg i
det mindste stræbe at gjøre ham saa viis, at han
som Mand kan bære Menneſſehedens Lidelser.
Jeg har sat mig for, at tilbringe en fjorten
Dags Tid med ham her, og imidlertid haaber
jeg at faae Efterretninger fra Julie og Dem; de
maa da begge hjælpe mig med at læge det syge
Hjertes Saar, som endnu ikke kan høre Fornuf-
tens Stemme, uden igjennem Høiſens Organ.
Hermed følger et Brev fra mig til Deres Ven-
inde, betroet det ikke til noget Bud, men vær saa
god selv at levere hende det.

Fragmenter,

som medfulgte forestaaende Brev.

I.

Hvorfor maatte jeg dog ikke faae Dem at see
for min Afreise? Frygtede De, at jeg skulde døe
ved Skilsmiffen? Medlidende Hjerte! Hat Dem.
Jeg befinder mig vel Jeg lider intet
. Jeg lever endnu Jeg
tænker paa Dem Jeg tænker paa den
Tid, da jeg var Dem kjær Mit Hjerte
er meget beklemmt Kjørselen har for-
tumlet

tsimlet mig Jeg kan ikke skrive længere
til Dem i Dag I Morgen faaer jeg
maaſkee flere Kræfter eller har maaſkee
ingen længere nodig

2.

Hvor rive Hestene mig med sig i ſaa ſtærk
Fart? Hvor hen fører mig med ſaa megen Iver
dette Menneſke, der kalder mig ſin Ven? Er det
langt fra Dig, Julie? Er det efter Din Befal-
ling? Er det til Egne, hvor Du ikke er? . . .
O! daarlige Pige. Med Dinene maaler jeg den
Vej, hvorad jeg med ſaa megen Til farer afſted.
Hvor kommer jeg fra? Hvor ſkal jeg hen? og
hvorfor med ſaa megen Hurtighed? Frygte I
for, Grusomme! at jeg ikke tidſnok aanaer min
Fordærvelfe? O Venſkab! O Elſkov! Ere I
enige derom? Er det Eders Velgjerninger? . . .

3.

Har Du vel taget Dit Hjerte med i Raad,
da Du ſaa voldsomt jog mig bort? Har Du,
Julie! har Du for beſtändig fundet afſige Dig?
. . . Nej, nej, dette omme Hjerte elſker mig,
det veed jeg vel. Trods Sjeben ſkal det endog
imod dets egen Villie elſke mig til Graven. . .
Jeg ſeer det, Du har ladet Dig overtale *). . .
Hvilken

*) Der ſeigende viſer, at diſſe Formodninger ſigtede til
Mylford Edvard; og at Clara tilregnede ſig dem.

Hvilken evig Anger forbereder Du Dig!
Ak, det vil blive for sildig. Hvad! Du
kunde glemme? Hvad, jeg skulde have
miskjendt Dig. O, tænk paa Dig selv,
tænk paa mig, tænk paa. Hør, det er
endnu Tid. Du har forvist mig med
Umenneſkelighed. Jeg flyer hurtigere
end Vinden. Siig et Ord, et eneste
Ord, og jeg ſkal komme tilbage hurtigere end
Lynild. Siig et Ord, og for beſtandig ere vi
forenede. Vi burde være det. Vi ſkulle
være det. Ak, Luften boriſerer mine Klæ-
ger! og imidlertid flygter jeg; langt
fra hende ſkal jeg leve og døe Leve
langt fra hende!

B r e v III.

Fra Edvard til Julie.

Deres Fætterske vil give Dem Efterretninger om
Deres Ven. Jeg troer forreſten, at han ogsaa
ſkriver ved denne Leilighed. Begynd forſt der-
med at ſtille Deres Betyrning for ham, at De
med deſmere Sindſro derpaa kan læſe dette Brev;
thi jeg forudſiger Dem, at dets Indhold udfordrer
Deres hele Opmærkſomhed.

Jeg

Jeg kjender Menneskene: jeg har levet meget i saa Aar. Jeg har paa min egen Bekostning erhvervet mig megen Erfarenhed, og paa Lidenskaberne's Vej har jeg naaet Philosophien. Men af alt det, som jeg hidindtil har bemærket, har jeg ikke truffet noget saa overordentligt, som Dem og Deres Elsker. Jeg vil ikke dermed sige, at enten De eller han har en saa udmærket bestemt Charakter, saa at man ved første Blik kunde angive alle Forskjelligheder; thi det kunde gjerne hændes, at den Vanskelighed i at give et Aftryk af dem begge, vilde forlede Hverdags-Tagtagere til at ansee dem for Sjæle som de dagligen findes. Men det er netop deres Særkjende at det er umuligt at adskille dem fra andre, og at de Træk af et fælleds Mønster, af hvilke enhver altid mangler noget, glimre alle ligevel hos dem begge. Det er ligesom med Kobberskik, ethvert Aftryk har sine særegne Træk, som karakterisere det, saa at om der findes eet som er fuldkomment, maa man dog, ihvorvel man ved første Blik finder det sjønt, betragte det længe før man gjenkjender det. Den første Gang jeg saae Deres Elsker, blev jeg ganske gjennemtvængt af en ny Kærlighed, som kun tiltog Dag fra Dag, eftersom Fornuften meer og meer retfærdiggjorde den. Hvad Dem angaaer, saa var det endnu en ganske anden Sag, og denne Kærlighed blev saa levende, at jeg blev tvivlsraadig om dens Natur. Det var ikke saa meget Fornuften af Kjønn, der frembragde dette Indtryk, som

som et endnu mere kjendeligt Guldkommenheds
Ideal, hvilket Hjertet, endog uafhængigt af
Kjerlighed, maa føle. Jeg seer vel, hvad De
vilde blive til uden Deres Ven; men jeg seer ikke
saa lige hvad han vilde være uden Dem; der kan
være mange Mandfolk, som ligne ham, men der
er ikkun een Julie i Verden. — Efter en For-
seelse, som jeg aldrig skal kunne tilgive mig, op-
lyste et Brev fra Dem mig om mine virkelige Fø-
lelser. Jeg indsaar at jeg ikke var skinsyg, og
følgelig heller ikke forelsket; jeg indsaar, at De
var alt for elskværdig for mig; De fortjener en
Sjæls første Varme; min var Dem ej værd.

Fra dette Øjeblik af tog jeg den varme Deel
i Deres gjensidige Lykke, som aldrig vil ophøre.
Da jeg troede at kunne have alle Vanskeligheder,
gjorde jeg hos Deres Fader et overilet Forsøg,
hvis uhyggelige Udsald er kun een Grund mere
til at fordoble min Iver. Værdige mig Deres
Agtpaagivenhed, jeg kan endnu gøre alt det gode
igen, som jeg har gjort galt.

Prøv Deres Hjerter nøje, Julie! og under-
søg om det er Dem muligt at udslukke den Lid,
som fortærer det. Der var maaskee en Tid, da
De kunde have standset dens Fremgang; men
dersom den rene og kyske Julie desuagtet maatte
bukke under, hvorledes vil hun da vel kunne rejse
sig efter sit Fald? Hvorledes vil hun da sætte sig
imod den sejerrige, med det farlige Billede af alle
forgangne Glæder udrustede, Elsker? Unge Elskere
inde,

inde, bedrag Dem ikke selv, og lad en Selvtillidsfare, som har forført Dem; det er ude med Dem om De endnu maa kæmpe; De skal vorde ydmægtet og overvunden, og Høllsen af Deres Stam skal efterhaanden gaae alle Deres Dyder. Kjerlighed har i Korbejen alt for meget indflettet sig i Deres Sjels Substant, til at De nogenstunde kunde jage den derfra; den forstærker og gjennemtrænger alle dens Træk, som indvædende Skedevand; De vil aldrig kunde udslutte det dybe Indtryk, som den har gjort deri; uden tillige at udslutte alle de sjeldne udvalgte Høllser, som de sit af Naturen; og naar De ikke mere har Kjerlighed tilbage, saa vil ogsaa alt agtværdigt være borte. Hvad bør De da selgeligen nu gjøre, da De ikke kan forandre Deres Hjertes Tilstand? Kun een Ting, Julie, det er at gjøre denne Tilstand lovlig. Jeg vil dertil foreslaae Dem det eneste Middel, der er tilbage; benyt Dem deraf, saalænge det endnu er Tid; Følg denne dybe Forstand, som Himlen betroede Dem, til Deres Uskyld og Dyd, eller ogsaa De maa frygte for, altid at undvære dens kostbareste Gave.

I Hertugdømmet York ejer jeg et temmeligen betydeligt Landgods, som længe har været mine Forsædres Sæde. Slottet er gammelt, men har mange gode Bequemmeligheder; Egnene deromkring ere eensomme, men tillige rige paa behagelige Forandringer. Floden Duse, som løber ved Enden af Dyrehaven, tilbyder en fortryl-

tryllende Udsigt, og er tillige meget tjenlig til
Kodevares Af sætning og Tilførsel; Jordens Af-
grøde er nok til Ejerens anstændige Udkomme, og
kan fordobles under hans Tilsyn. Ingen skade-
lig Fordom har endnu naaet denne lykkelige Egn.
De fredelige Beboere ere der endnu i Besiddelse
af Oldtidens jevne Sæder, og man gjenfinder der
Billedet af Walliserlandet, som Deres Ven beskrev
med saa rørende Træk. — Dette Landgods, Julie,
er Deres, om De vil værdige det, at boe der med
ham; der kunne de begge opfylde de omme Ønsker,
som endte det Brev, jeg nylig nævnede.

Kom, eneste Mønster paa sande Elskende,
kom, elskværdige og tro Par, tag et Sted i Be-
siddelse, der er skabt til at være Elskovs og Ukylds
Fristed. Fastknytter for Himlens og Jordens
Afsyn, det kjerlige Baand der forener Eder.
Fædres, ved Eders Dyders Exempel, et Land,
der skal tilbede dem, og Mennesker fulde af land-
lig Simpelt, der skulle bevæges til at efter-
ligne dem. Maatte I paa dette rolige Sted, i
de Følelser, som forene Eder, altid smage rene
Sjeles Held! maatte Himlen der velsigne Eders
kyndste Elskov med en Afkom, som ligner Eder!
maatte I der i en ærefuld Alderdom længe nyde
Livet, og i Fred tilsidst ende det i Eders Børns
Arme! maatte der Eders Børnebørn, naar de
med Henrykkelse standse ved Mindet om ægtefælle-
lig Lykkelig, med inderligen rørte Hjerter en-

gang udraabe: Her var Uskylds Fristed, her var to Elskendes Bolig!

Deres Stjebne er i Deres egne Hænder, Julie! tag det Forslag, jeg har gjort Dem, i nøie Overbeieelse, og undersøg kun Hovedsagen; thi i Henseende til Blomstændighederne paatager jeg mig i Forveien og uigienkaldeligen at forsikre Deres Ven det, jeg har lovet; jeg paatager mig ogsaa at skaffe Dem sikker Rejse, og tillige med ham at ledsage Dem til Stedet. Der kan De uden nogen Hindring offentlig gifte Dem; thi hos os behøver en giftesærdig Pige ingen Tredies Samtykke for at afgjøre hvem hun vil have. Bore viise Love ophæve ikke Naturens, og der som denne lykkelige Overeensstemmelse forårsager nogle ubehagelige Følger, saa ere de dog meget mindre end de, som forebygges derved. Jeg har ladet min Kammertjener blive i Bevai, det er et Menneſke, som jeg kan forlade mig paa, raſt, forſigtig og ærlig. De kan let enten mundtlig eller ſkriftligen aftale alt næiere med ham igjennem Regianino, uden at denne falder paa hvad det ſigter til. Naar det er belejligt, ſaa rejſe vi bort for at møde Dem, og De ſkal da ikke forlade Deres Faders Hus uden under Deres Mages Ledſagning.

Jeg indſtiller det nu til Deres Betænkning; men, det gjentager jeg, vogt Dem for at vildledes af Gjordomme og Lidenſkaber, ſom ofte paa Vrens Vej føre til Laſten. Jeg forudſeer Følgen, naar De

De aflaaer mit Tilbud. En ubøielig Faders Ly-
ranni vil styrte Dem i en Afgrund som De først
vil lære at kende efter Faldet. Deres overdrevne
Bliidhed udarter undertiden til Engsteligbed: De
vil worde et Offer for det Hiernespiind, man kalder
Rang og Stand *). De vil worde nødt til at ind-
gaae en Forbindelse, som Deres Hjerte misbilliger.
Deres Samvittigheds Skrig vil fornægte Mæng-
dens Bisald: De vil worde æret og fortjene For-
agt. Bedre at glemmes, men være dydig!

E. Skr. Uvis om Deres Beslutning, har
jeg tilskrevet Dem uden Deres Vens Vi-
dende; af Frygt for, at et Afslag fra Dem
skulde i et Øjeblik spille alle mine Be-
stræbelser.

B r e v IV.

Fra Julie til Clara.

O, min Bedste! i hvilken Forvirring forlod Du
mig i Gaar Aftes, og hvor har dette uhykkelige
Brev ikke plaget mig i Drømme i Nat! Nej, al-
drig

*) Rang og Stand et Hiernespiind. — Saa-
ledes taler en engelsk Pair? Og det skulde ikke
være Opdigtelse? Læser! hvad mener Du?

(J. J. K.)

drig bestormedes mit Hjerter af en farligere Kri-
 stelse, aldrig udfod jeg saadanne Bevægelse og
 aldrig var jeg mindre i Stand til at stille dem.
 Tilforn ledede et vist Wiisdoms og Fornuftens Lys
 min Villie; i alle indviklede Tilfælde saae jeg strax
 den anstændigste Udvej, og valgde den i Ojeblikket.
 Nu, bestandigen ydmyget og overvunden, vakler
 jeg ideligen mellem modsatte Lidenstaber, mit
 svage Hjerter har kun Valget mellem sine Fejl,
 og min sørgelige Forblindelse er saa stor, at om
 jeg ved et Lykkestræk vælger det bedre, saa har
 Dyden ikke været Bevæggrunden, og jeg har ikke
 mindre Nag. Du veed hvem min Fader har
 bestemt til min Mand; Du kjender de Ænker.
 Elskov har paalagt mig, vil jeg være dydig: saa
 paalægger barnlig Lydighed mig de modsatte Plig-
 ter som Ordholdenhed fordrer; vil jeg følge mit
 Hjertes Tilbøjelighed, hvem skal jeg da foretrække
 Fader eller Elsker? Ak! enten jeg følger Kjerlig-
 heds eller Naturens Stemme, saa kan jeg ikke
 undgaae, at styrte een af dem i Fortvivelse; op-
 fylder jeg end min Pligt maa jeg dog begaae en
 Forbrydelse, og i hvad Beslutning jeg end tager,
 maa jeg dog døe baade uhyggelig og strafværdig.

O kjære og omme Veninde! Du, som altid
 var min eneste Støtte, som saa ofte har reddet
 mig fra Død og Fortvivelse, betragt min Sjæls
 uhyggelige Tilstand, og see om Din hjælpsomme
 Omsorg nogensinde var mig vigtigere! Du veed
 om jeg hører Dine Advarsler, om jeg følger Dine
 Raad!

Raad! Du har selv nyligen erfaret, om jeg end
og paa mit Livs Lyksaligheds Bekosning, lyder
Venskabs Formaninger. Vær da medlidende
over den nedtrykte Forsatning, hvori Du har
bragt mig; gjør Ende derpaa, siden den er be-
gynnet ved Dig; styrk mit faldne Mod, tænk for
den, der ikke meer kan tænke uden ved Dig. Des-
uden læser Du i dette Hjerter, som elsker Dig,
Du kjender det bedre end jeg selv. Underret mig
derfor om det, som jeg vil, og vælg i mit Sted,
siden jeg ikke mere har enten Kraft til at ville,
eller Fornuft til at vælge.

Læs denne ædelmodige Egelænders Brev
endnu eengang, læs det tusinde Gange, min søde
Pige! O! lad Dig bevæge ved den fortryllende
Skildring af Lykke, som Elskov, Ro og Dyd end-
nu kunne love mig. Søde og henrykkende For-
ening mellem vore Sjæle! nudsigelige Glæde end-
og midt i Angeren! Gud, hvad skal Du ikke være
for mit Hjerter i Egtetrosskabs Skjød? Hvad!
skalde Lykke og Uskyld endnu være i min Magt?
Det skalde endnu være mig muligt at døe mellem
Elskov og huuslig Fryd, mellem en fjer Mand,
og de kostbare Vidner paa hans Omhed!
og jeg betænker mig eet eneste Øjeblik! og jeg iler
ikke for at gjøre min Forseelse god igjen i dens
Arme, der kom mig til at begaae den! og jeg er
ikke allerede en Mand's dydige Kone, en Families
kysske Moder! O, at mine Forældre kunde see
mig forlade min fornedrede Tilstand! O, at de
kunde

kunde være Vidner til den Maade, hvorpaa jeg
paa min Side skulde opfylde alle de hellige Pligter,
som de have opfoldt i Henseende til mig! . . .
— Og dine Pligter — utafnemmelige og van-
artede Datter! hvo skal opfylde dem mod dem,
naar du forglemmer dem? Søger du at vorde
Moder i det du sidder Dolkens i en Moders Barm?
Vil den, som vanærer sin Familie, lære sine Børn
at ære dem? Jo, du fortjener vel en Faders
blinde Omhed og en Moders forgudende Kjæ-
rlighed! — forlad dem, overgiv dem til Gæm-
melse over, at du nogensinde blev til; vold dem
Smerte og Skjendsel paa deres gamle Dage . . .
og nyd saa, om du kan, en Lykke du erhvervede
dig for det Kjab.

Min Gud, hvor er jeg omgivet af Rødsler!
himmelingen at forlade sit Fødeland, vanære sin
Familie, rejse bort baade fra Fader, Moder,
Venner, Slægtninge og Dig! fra Dig, min
søde, mit Hjertes udkaarne Veninde! Dig, som
jeg fra min Barndom af neppe kunde være borte
fra een Dag; Dig skulde jeg sive, forlade, miste
ikke oftere see? O, nej! aldrig. . . . Hvor
mange Painsler sønderlide Din ulukkelige Ven-
inde! Hun føler paa eengang alle de Ulykker, hun
skal vælge iblandt, uden at trofies af noget Gode,
som hun faaer tilovers. Al, jeg er ganske for-
bildet. Saamegen Kamp overgaar mine Kræf-
ter, og forvirrer min Forstand, jeg mister paa
een

reengang baade Mod og Samling; jeg har intet
at haabe paa uden paa Dig. Enten vælg, eller
lad mig døe!

B r e v V.

Evar.

Din Korlegenhed er kun alt for vel grundet,
min gode Julie! jeg har kunnet forudsee, men
ikke forebygge den; jeg føler den, og kan ikke
standse den; og det Værste jeg finder ved Din
Korfatning er, at ingen kan udrive Dig deraf
uden Du selv. Naar det kommer an paa Klog-
skab i at handle; saa sætter Venskabet Sjelen i
Bewægelse og er snart til Røde med Hjelp; naar
man enten skal vælge mellem Godt og Ondt, saa
kan Liden skaben, som mistjender begge, vel tie,
og følge et uegennyttigt Raad. Men i hvad Du
end beslutter i dette Tilfælde, saa vil Naturen
baade stadfæste og forkaste det, Fornuften baade
dable og billige det, og Pligt vil baade tie og
kæmpe mod sig selv; Følgerne ere frygtelige i
begge Tilfælde; Du kan hverken opfatte at fatte
Beslutning, eller gjøre noget godt Valg; Du har
kun Ubehageligheder at vælge imellem, og Dit
Hjerte

Hjerte alene er Dommer deri. Vigtigheden af den Beraadslagning gjør mig ganske forkræftet, og dens Virkning nedslaaer mig. Hvad Skjebne Du end foretrækker, vil Du dog altid fortjene en bedre; og da jeg ikke kan give Dig noget passende Raad, eller vejlede Dig til nogen sand Lykke, saa har jeg ikke Mod til at afgjøre Din tilkommende Bestemmelse. — Det er den første Bægring, Du har faaet af Din Veninde; og af det, den koster mig, kan jeg nok mærke, at den vil worde den sidste; men det var at handle troløst, om jeg vilde vise Dig til Rette i et Tilfælde, hvori Forskuffen gjør endog Dig raadbild, og hvor den eneste Rettessnoer er, at Du følger Dine egne Tilbøjeligheder.

Vær ikke uretfærdig, min søde Veninde! og sæld ingen overilet Dom over mig! Jeg veed der gives forsigtige Venner, som af Frygt for at indvilde sig selv i en Sag, undslaae sig for at give Raad i betænkelige Tilfælde, og blive mere og mere tilbageholdende eftersom deres Venners Fare stiger. O! Du vil erfare om dette Hjerte, som elsker Dig, kender disse Forsigtigheder! Tillad at jeg i Stedet for at tale om Dine Sager, taler et øjeblik til Dig om mine.

Har Du aldrig mærket, min Engel, i hvor høj Grad alt hvad der kommer Dig nær, hæfter sig til Dig? At Forældre elske deres eneste Datter, det er, i mine Tanker, ikke forunderligt. At en rask Ungling bliver hestig forelsket i en elskværdig Pige,

Pige, det er heller ikke noget Sjeldent. Men at en Mand saa kold som Hr. von Wolmar og paa hans Alder, bliver bevæget første Gang han seer Dig; at en heel Familie eenstemmigen forguder Dig; at selv min Fader, der er saa lidt sølsom, fatter Godhed for Dig, ja større Godhed end for sine egne Børn; at Bekjendtere, Naboer, og en heel By tilbede Dig, som om det var aftalt, og tage den varmeste Deel i Din Skjebne; det, min Bedste, er en Overeensstemmelse, som man ikke saa let skulde falde paa, og som ikke sandt Sted, dersom det ikke var nogen særdeles Aarsag dertil i Din Person. Veed Du vel hvad det er for en Aarsag? Det er hverken Din Forstand, Skjønhed, Ynde, eller noget af alt det, som man forstaar ved Gave at behage: men det er denne omme Sjel, denne blide Hengivenhed, som man ikke finder Mage til; det er den Gave Du har til at elske andre, der gjør at andre elske Dig. Man kan kold modstaae alt, kun ikke Velvillighed, og der er intet sikkrere Middel til at vinde andres Hengivenhed, end at skjenke dem sin. Der er tusinde Fruentimmer, som overgaae eller ligne Dig, i Skjønhed, og Ynde; men Du aleene har, foruden Din Ynde, tillige noget forførende, som ikke blot behager, men rører, og som indbyder alle Hjerter til at søve Dig inøde. Man føler at dette omme Hjerter ikke kan stræber at hengive sig sig for andre; og den blide Følelse, som det søger efter, maa til Gjengjæld ogsaa søge det.

Du

Du seer, for Exempel, med Forundring
 Mylord Edwards utrolige Hengivenhed til Din
 Ven, Du seer hans Iver for Din Lykke; Du
 seer med Beundring hans ædelmodige Tilbud, og
 tilskriver blot Døden dem; og min Julie røres
 derved; mærkelig Fejltagelse, bedste Confine!
 Gud forbyde, at jeg skulde ville forringe Mylord
 Edwards Belgjerninger, og see med Ringeagt
 ned paa hans høje Sjel! Men troe mig, i hvor
 reen end denne Iver er, saa skulde den være
 meget mindre heftig, hvis den angik andre Per-
 soner. Det er den uovervindelige Myndighed
 over andre, som Du og Din Ven har af Na-
 turen, der, Edvard selv uafvildende, bestemmer
 ham med saa megen Kraft, og lader ham gjøre
 det af Hengivenhed, som han troer at gjøre blot
 af Retsskaffenhed.

Netop det er Tilfældet med alle Sjæle af
 en vis Beskaffenhed; de omdanne, saa at sige,
 andre til dem selv; de have en vis Virksomheds
 Sphære, hvor intet kan modstaae dem; man kan
 ikke kjende dem uden at ville efterligne dem, og
 fra deres udmærkede Ophøjelse, trække de alt det
 til sig, som omgiver dem. Det er derfor, min
 Kjære! at hverken Du eller Din Elsker, vil maa-
 ske nogensinde lære at kjende Menneskene; thi I
 skulle see dem under den Skikkelse, I tillægge
 dem, ikke under den de virkeligen have. I skulle
 angive Tonen for alle dem, som omgive Eder;
 de maae enten holde sig fra Eder, eller worde
 Eder

Eder liige, og til alt hvad I have seet, vil der
maaskee ikke være noget svarende i Verden.

For da at gøre Anvendelse paa mig, Cousine,
paa mig, som samme Blod, samme Alder, og over-
alt en fuldkommen Liighed i Smag og Lune ved
ganske modsat Temperament, har foreenet med
Dig fra Barndommen af,

Congiunti eran gl' alberghi
ma più congiunti i cuori:
conforme era l'etate
ma'l pensier più conforme *).

Hvad mener Du vel, at denne fortryllende Ind-
flydelse, som yttres sig hos alt det, der nærmer
sig Dig, maa have virket paa den, der har van-
dret med Dig ad Livets Bane? Troer Du at der
kun har en sædvanlig Foreening Sted mellem os?
Finder Du ikke den samme blide Glæde ved mine
Djefast, som jeg dagligen, naar vi samles, finder
ved Dine? Læser Du ikke i mit rorte Hjerte min
Villighed til at dele Din Kummer og græde med
Dig? Skulde jeg kunde glemme, at i Din Elskovs
første Henrykkelse var mit Venstreb Dig ikke be-
sværligt, og at selv Din Elskers Knurren ikke
kunde formaae Dig til at holde Dig borte fra mig
og skjule for mig Synet af Dine Svagheder?
Det var et fritist Øjeblik, min Julie! Jeg veed
vel,

*) "Bore Boliger vare foreenede, men end mere bore
Hjerter; lige vare vi i Alder, dog mere i Smag."

La sso.

vel, hvad denne eensidige Undseelse har været for et Offer for Dit smitsolende Hjerter. Jeg var aldrig bleven Din Fortrolige, dersom jeg kun halvt havde været Din Veninde, og vore Sjæle havde haft alt for behagelige Kælelser ved denne Forretning, til at de nogensinde kunde skilles ad.

Hvad er det, som i Almindelighed gjør Venskaber saa lunke og saa kortvarige mellem Fruentimmer, selv imellem dem, som skulde vide hvad det er at elske? det er ikke andet end Egenlystigheden ved deres Kjerlighed; deres Skjønheds Herkelsyst, og Skinsyge ved Erobringer. Kunde noget af alt det have skilt os ad, saa maatte denne Skilsmisse allerede været gaaet for sig; men om endog mit Hjerter var mindre usikkert til at elske, om jeg endog var ubidende om, at Eders Kjerlighed var af den Natur, at den ikke kan ophøre uden ved Eders Liv, saa er dog Din Elsker min Ven, det er at sige min Broder; og hvo saaa nogensinde sandt Venskab ende med Kjerlighed? Og d'Orbe skal længe rose sig af, hvor godt han staaer sig med Dig, førend jeg nogensinde falder paa at besvære mig derover; jeg staaer desuden ikke mere Fare for at holde paa ham med Magt, end Du for at berøbe mig ham. Gud give, min Slut! at jeg kunde paa hans Kjerligheds Befestning helbrede Din! Jeg beholder ham med Fornøjelse, jeg affod ham med Glæde.

I Henseende til Fordringer paa Skjønhed, kan jeg have saamange jeg lyfter; Du er ikke den

Pige

Vige der kan gjøre mig dem stridig, og jeg er vis paa, det er i Dine Levedage aldrig faldet Dig ind, at vide hvem af os der var smukkest. Jeg har ikke været slet saa ligegyldig; jeg ved desangaaende hvad jeg behøver at vide, uden at det frænker mig det mindste. Det kommer mig endog ogsaa for, at jeg er mere stolt end skinsyg derover; thi da, kort og godt, Dit Ansigts Udighedder ikke passe sig for mit, og ikke betage mig nogen af dem jeg har; saa finder jeg mig endog smuk ved Din Skønhed, elskværdig ved Din Gude, og pryd ved Dine Talenter; jeg smykker mig med alle Dine Guldkommenheder; og min Egenfjertighed, som godt forstaaer sig paa sin Fordeel, støtter sig paa Dig. Jeg skjøttede vel ikke om at indjage Nogen Skræk for min Deel; men jeg er smuk nok, for saavidt jeg har behov at være det. Alt det øvrige er mig til ingen Nytte, og jeg har ikke nodig at være ydmyg, for at give Dig Fortrinet.

Du er utaalmelig for at saae at vide hvad der skal komme ud af al denne Snak. Du skal saae det at vide. Jeg kan ikke give Dig det Raad, Du forlanger, Marsagen har jeg sagt Dig. Men den Beslutning, Du tager for Dig selv, tager Du tillige for Din Veninde; og Din Skiebne vorde hviilen den vil, saa har jeg fast besluttet at dele den med Dig. Rejser Du, følger jeg Dig; bliver Du her, bliver jeg ogsaa. Min Beslutning er uforanderligen tagen; det er min Pligt; intet kan bringe mig derfra. Min

ulykkelige Overbærenhed har forarsaget Din For-
dærvelse; Din Skjebne bør være min, og siden
vi være uadskillelige fra Barndommen af, min
Julie, saa bør vi ogsaa forblive det til vor Grav.

Jeg forudseer, at Du vil finde mit Forsæt
noget ubetænksomt; men i Grunden er det mere
fornuftigt end det synes, og jeg har ikke de
Grunde, som Du har, til at være tvivlsraadig.
Thi for det første, hvad min Familie angaaer,
dersom jeg forlader en søjelig Fader, saa forlader
jeg ogsaa en temmelig ligegyldig Fader, der
mere af Skjodesløshed end af Omhed, lader sine
Børn gjøre alt hvad dem lyster: thi Du veed,
at Europas Anliggender sysselsætter ham meget
mere end hans egne, og at hans Datter er ham
meget mindre kjær end Verdens Begivenhederne.
Forresten et jeg ikke eneste Barn, som Du, og
min Fader beholder saamange Børn tilbage, at
han neppe skal mærke at han mangler eet.

Jeg forlader et Egtteskab, som er paa Niv-
et af at fuldbyrdes! Maneo male! min Bedste;
derover maa nu Hr. d'Orbe træffe sig, i Fald han
elsker mig; for min Part, uagtet jeg har Agtelse
for hans Charakter, og hans Person ikke er mig
ligegyldig, og jeg i ham tabde en meget brav
Mand, saa er han mig dog intet mod min Julie.
Kan Du vel sige mig, mit Barn, om Sjelen er
af noget Kjøn? Sandeligen, jeg mærker det ikke
paa min. Jeg kan vel have nogle daarlige Ind-
fald, men af Kjerlighed veed jeg intet.

En
Mand

Mand kunde være ret nyttig for mig, men han vil dog aldrig blive andet for mig end en Mand, og den kan jeg, da jeg endnu er fri og seer ganske taalelig ud, finde allevegne.

Dog maa Du vel vogte Dig for, kjære Cousine, at troe, at fordi jeg ingen Betænkelse heder gjør mig, Du heller ingen skulde have, eller at jeg vilde overtale Dig til at tage den Beslutning, som jeg tog, hvis Du reisste. Der er stor Forskiel paa vor Forsatning, og Dine Pligter ere langt strengere end mine. Du veed desuden, at næsten kun een Tilbojelighed opfylder mit Hjerter, og bemestrer sig saa ganske alle andre Høiesser, at de ere som tilintetgjorte. En uovervindelig og kjær Bane binder os fra vi vare smaae af: der er ingen jeg fuldkommen elsker uden Dig; og om jeg ogsaa havde noget Baand at sønderrive ved at følge Dig, skal dog Dit Exempel indgyde mig Mod. Jeg skal sige til mig selv: "Jeg efterligner Julie," — og jeg skal ansee mig ret færdiggjort.

B i l l e t.

Fra Julie til Clara.

Jeg forstaaer Dig, mageløse Veninde! og jeg takker Dig. Jeg skal i det ringeste een Gang have gjort min Pligt, og ikke aldeles være Dig uværdig.

B r e v VI.

Fra Julie til Wylford Edward.

Deres Brev, Wylford! har rørt mig og gennemtrængt mig af Beundring. Den Ven, De er saa god at sørge for, skal ikke være mindre taknemmelig, naar han erfarer alt det, som De har villet gjøre for os. Ak! det er kun Ulykker lige, som sole velgjørende Sjæles Værd! Vi have allerede alt for mange Beviser paa Deres Værd, og Deres højmodige Døder vil bestandigen røre os, skjønt aldrig mere sætte os i Forundring.

Hvor vilde det ej være mig kjær, at være lykkelig under en saa ædelmodig Vens Beskyttelse; og af hans Velgjerninger at erholde den

lykke

Lykke, Skiebnen har nægtet mig! Men, Mylord! med Kummer, der grændser til Fortvivelse, seer jeg, at Skiebnen skuffer Deres gode Hensigter, at min grusomme Bestemmelse sejrer over Deres Iver; og at det kjere Billede af Lyksaligheder, De tilbyder mig, blot gjør det des søleligere for mig at berøves dem. De vil anvise to forfulgte Elskende et behageligt og sikkert Tilflugtssted, der vil De gjøre deres Elskov lovlig, deres Forening højtidelig, og jeg veed, at jeg under Deres Beskyttelse let skulde undgaae en opbragt Families Forsølgelser. Det er meget for Kierlighed, men er det ogsaa nok til Lyksalighed? Nej, dersom De vil, at jeg skal være rolig og fornøiet, saa skal mig et endnu sikkrere Tilflugtssted, hvor man kan undgaae Skam og Anger. De forekommer vore Fornødenheder; og af en mageløs Vedelmodighed berøver De Dem til vor Underholdning en Deel af de Midler, der var bestemt til Deres. Mere riig og æret ved Deres Begjæringer, end ved min egen Arvedeel, kan jeg hos Dem erholde alt igien; De vil selv være mig i Faders Sted. O, Mylord! fortiende jeg vel, at finde en Fader igien, naar jeg havde forladt den, Naturen gav mig?

Der seer De Kilden til en forfærdet Samvittigheds Bebreidelse, og til de skjulte Klager, som sønderslide mit Hierte. Spørgsmaalet er ikke, om jeg har Ret til at raade over mig selv imod mine Forældres Villie, men om jeg kan

giøre det uden tillige at bedrøbe dem til Døde; om jeg kan forlade dem uden at bringe dem i For-
 tvivlelse. Ak! man kunde jo ligesaa godt spørge
 om jeg har Ret til at stille dem ved Livet. Hvor
 længe har vel Dyden saaledes undersøgt Blodets
 og Naturens Rettigheder? Hvor længe har vel
 et sølsomt Hjerter med saa megen Rødtægtighed be-
 tegnet Taknemmeligheds Grændser? Er man ikke
 allerede skyldig, naar man vil gaae til det Punkt,
 hvorfra man begynder at vordre det? Og siger
 man vel saa omhyggelig efter Grændsen for sine
 Pligter, naar man ikke er fristet til at overstige
 den? O! jeg, jeg skulde ubarmhertigen forlade
 dem, som have givet mig Livet, som sørge derfor
 og søge at giøre det behageligt for mig; forlade
 dem, hvis eneste Haab og Glæde jeg er? En
 tredsindstyveaarig Fader, og en stedske strantende
 Moder! Jeg, deres eneste Barn, jeg skulde over-
 lade dem uden Hielp til Censomhed og Alderdom-
 mens Fortrædeligheder, naar det netop var Tid
 at giengielde dem den Omhed, de saa rindeligen
 have beviist mig! Jeg skulde udsætte dem for Be-
 skæmmelse, Kummer og Taarer paa deres sidste
 Dage! Da skulde min foruroligede Samvittigheds
 Rædsel og Skrig uophørligen afmale mig min
 Fader og Moder i deres sidste Stund uden Trost,
 forbandende den utaknemmelige Datter, som for-
 lod og vanærede dem! — Nej, Mylord! vel
 har Dyden, som jeg eengang afveeg fra, igjen
 forladt mig, og taler intet mere til mit Hjerter;
 men

men denne græffelige Tanke taler til mig i dens
Sted; den vilde til min Qual uafsladeligen for-
følge mig, og giøre mig ulyffelig midt i Lyffens
Skied. Velan! er det end min Bestemmelse, at
Resten af mit Liv skal opofres til Bebreidelser og
Rag, saa var dog hiin Tilstand alt for rødselsfuld
at holde ud; heller vil jeg udsætte mig for enhver
anden.

Waa Deres Grunde kan jeg ikke svare Dem
noget, det maa jeg tilstaae; jeg er kun alt for til-
føielig til at finde dem vægtige. Men, Mylord,
De er ikke gift: finder De ikke, at man bør være
Fader for at give Andres Børn Raad? For min
Deel, saa er min Beslutning tagen; mine For-
ældre ville giøre mig ulyffelig, det veed jeg nok;
men det skal være mindre grusomt for mig at
sukke i min egen Elendighed, end at have været
Aarsag til deres, og — aldrig skal jeg rømt fra
mine Forældres Hjem. Bort derfor, du en fol-
som Siels behagelige Hiernefoster, fortryllende og
forønskede Lyfsalighed; forsvind i Drømmes Rat,
for mig skal du ingen Virkelighed have! — Og
De, alt for ædle Ben, glem Deres elskværdige
Forslag; og gid ingen Spor blive tilbage deraf
uden i et Hiente, der er for taknemmeligt til at
tæbe det af Minde. Dersom Yderligheden i vore
Ulykker ikke ganske nedslaaer Deres store Siel;
dersom Deres adelmødige Godhed endnu ikke er
udtømmet, saa er der endnu Lejlighed for Dem
til

til med Ere at vise den, og ham, som De gjør den Ere at kalde Deres Ven, kan ved Deres Omfarg fortjene at vorde det. Bedøm ham, ikke efter den Forsatning, hvori De nu seer ham: hans Forvildelse kommer ikke af Fejghed, men af en syrig, stolt Aand, som hærder sig imod Skiebnen. En tilsyneladende Kædshed grunder sig ofte mere i Dorskhed end i Mod. Det almindelige Menneske kiender ikke heftig Smerte, og stærke Lidenskaber fremspringe ikke hos svage Sieler. Ak! hans høie Siel har faaet den energiske Følelse, som udmærker ædle Sieler, og det er det, som nu er Aarsag til min Bestæmmelse og Fortvivlelse. Troe mig, Mylord! havde han kun været et Hverdagsmenneske, saa havde Julie ikke været ulykkelig.

Nej, nej! den hemmelige Tilbøjelighed, som De havde for ham, førend De, ved nøjere at kiende ham, skienkede ham Deres Agtelse, har ikke skuffet Dem. Han fortjener alt det, De har gjort for ham, endog for de næie kiendte ham. Efterat De har lært at kiende ham, vil De, om muligt, endnu gjøre mere for ham. Ja, vær hans Raadgiver, hans Beskytter, hans Ven, hans Fader; saavel for Deres som for hans Skyld besværges jeg Dem! han vil retfærdiggjøre Deres Tillid, gjøre Deres Belgierninger, og benytte sig af Deres Raad, efterligne Deres Dyder, lære af Dem at være blis. O, Mylord

ford! vorber han mellem Deres Hænder det, han
kunde være, — hvor har De da ej Grund til at
være stolt af Deres Bæst!

B r e v VII.

Fra Julie.

Ogaa Du, min søde Ven! ogsaa Du, mit
Hiertes eneste Haab, vil giennemføre dette Hierte
da det næsten er kvalt af Sorg! Jeg var beløbet
paa Skiebne's Stod, lange Aar har jeg be-
budet mig dem: med Taalmod skulde jeg have
taalt dem; men alene de som komme fra Dig,
for hvis Skyld jeg lider dem, ere mig utaalelige;
og det er stræffeligt for mig, at see mine Lidelser
forøgede ved den, der burde lette mig dem. Al
den blide Trøst, jeg ventede mig, forsvinder nu
med Dit Mod! Hvor ofte smigrede jeg mig med,
at Din Kraft skulde styrke min Svaghed, at Dit
Bærd skulde udslutte min Brode, og Dine Dyder
reise min nedslagne Siel op igien. Hvor ofte af-
tørrede jeg ej mine bittere Taarer, sigende til mig
selv: jeg lider for ham, men han fortjener det;
jeg er straffskyldig, men han er dydig: tusinde Be-
synringer omgive mig, men hans Standhaftighed
holder

holder mig i Besret, og i mit Hiertes Jaderne
finder jeg Erstatning for alt mit Tab. Daarlige
Haab! som allerede det første Forsøg har tilintet-
gjort! Hvor er nu denne høie Kierlighed, som
forædler alle Fælelser, og sætter Dyden i lys?
Hvor ere hine stolte Grundsaetninger? Hvad er
der bleven af Esterligheden af store Mand?
Hvor er Philosophen, hvem ingen Uhykker kunde
rokke, og som ligger under for det første Tilfælde,
der adskiller ham fra sin Pige? Hvad Paaskud
skal herester i mine egne Dine undskyldte min Be-
skæmmelse, naar jeg i min Forsøjer seer blot et
Menneske uden Mod, svækket ved Fornoielser, et
fraklædt Hierte, som nedslaaes ved de første Bæn-
held; en Afhængig, som frastiger sig Fornuft, naar
han behøver den? O, Gud! skal jeg i al min
Fornedrelse endnu komme til at rødme ligesaa
meget over mit Valg, som over min Svaghed?
Betænk hvormeget Du forglemmer Dig selv:
Din forvildede og svage Siel fornedrer sig indtil
Grusomhed. Du vover at gjøre mig Bekrejt-
ser! Du er i Stand til at beklage Dig over mig!
..... over Din Julie! Grusomme!
Og Din Samvittighed holdt ikke Din Haand til-
bage? Hvor kunde de summe Beviser, jeg har
givet Dig paa den inderligste Kierlighed, tilstade
Dig at haane mig? O! kunde Du bære Tvivl
om mit Hierte, hvor maatte da Dit være for-
ogteligt! Men nej! derom har Du ingen
Tvivl, derom kunde Du ingen Tvivl have, endog
Din

Din Affindingshed tør jeg opfordre til Benviis dervan; og i dette samme Øieblik, jeg hader Din Uretfærdighed; seer Du kun alt for vel Kilden til det første Udbrud af Vrede, jeg har følt i mit Liv.

Kan Du vel regne mig det til Vrede, om jeg af blind Tillid har gjort mig selv ulykkelig, og om mine Hensigter ej ere lykkedes? Hvor Du vilde rødmes over Din Haardhed, hvis Du vidste, hvilket Haab, der har forført mig, hvilke Forsætter jeg har været at have for Din og min Lykke; og hvorledes de ere forsvundne med alle mine Forhaabninger! Jeg smigrer mig med, at Du kan gengaa saae mere deraf at vide, og da skal Din Forskyldelse skaffe mig Hevn for Dine Vebrejdelser.

Du veed min Faders Forbud; Du veed ogsaa de Rygter, der gik; jeg serudsaae Folgerne, og lod dem foreskille Dig, Du indsaae dem ligesaavel som vi andre, og for at sikke os begge, maatte vi underkaste os den Skiebne, som adskillede os.

Jeg har altsaa jaget Dig bort, som Du drifter Dig til at sige? Men for hvem har jeg da gjort det, ublide Søster? — Uafnemmelige! for et Hjerte, der i Grunden er meget ædlere end det selv troer, og som hellere vilde doe tusinde Gange end see mig förtæres af Græmmelse. — Siig mig, hvad vilde der blive af Dig, naar jeg blev overlevet til Skændsel? Haaber Du, at kunne saale Synet af min Vanære? Kom da, Grusomme! dersom Du troer det, kom modtag Opoffrelsen af mit gode Navn med ligesaa meget Mod, som

som jeg kan tilbyde Dig det; frygt ikke for, at den, som Du har kjer, skal fornægte Dig. Jeg er redebon til, for Guds og Menneskenes Nason at bekiende alt hvad vi have følt for hinanden; høitideligen at nævne min Elsker; og døe i Dine Arme af Kierlighed og Skamfuldhed. Jeg vil hells at hele Verden skal kiende min Omhed, end at Du et Øieblik skal tvivle derpaa, og Dine Brejdsler ere mig bitterere end Skændsel.

Lader os for evig gjøre en Ende paa disse giensidige Klager, det besværges jeg Dig om; de ere mig utaalelige. O Gud! hvorledes kan man trættes naar man har Kierlighed til hinanden; og spille de Øiebliske, hvori man saa meget trængde til Trøst, ved at plage hinanden? Nej! min Ven; hvad kan det nytte at gjøre Mine af at være misfornøjet over noget, naar man dog ikke er det? Lader os klage over Skiebneen, men ej over Kierlighed. Den frembragde ingenfinde en fuldkomnere Forening, knyttede aldrig et varigere Baaud. Vore Sieler ere alt for nøje indviklede i hinanden, til at de nogenfinde skulde kunne stilles ad; og vi kunne ikke leve adskilte, uden som Dele af et Heelt. Hvorledes kan Du altsaa føle blot Dine Smerter, og ikke tillige Din Piges? Forneemmer Du ikke i Din Barm hendes samme Suk, og at de ere smerteligere end Dine opfarende Skrig? Derfor Du delede mine Besvæmninger, hvor vilde de da ikke være Dig smerteligere end Dine egne?

Du

Du finder Din Skiebne beklagelig! betragt
 Jutes, og beklag kun hende! Tænk paa hvad
 vort forskjellige Skon virker i vore fælleds Ulykker,
 og dem saa, hvem af os der er meest at beklage!
 Med stærke Lidenstaber at lade som man var usol-
 som; under tusinde Sorger at synes glad og for-
 nøiet; have en rolig Mine og urolig Siel; stedse
 sige andet end man tænker; dølge alt hvad man
 føler; være falsk af Pligt og lyve af Beskedenhed;
 det er den sædvanlige Tilstand hvori en Pige paa
 min Alder befinder sig. Saaledes tilbringer man
 sine bedste Dage under selvgiort Belansthændigheds
 Branni, som Forældrene endeligen forvarre ved
 en upassende Forbindelse. Men forgieves lægges
 der Baand paa vore Tilbøjeligheder. Hiertet an-
 tager kun sine egne Love; det undviger fra Træl-
 dommen og overgiver sig kun med velberaad. Nu,
 Under et Jernaag, som Himmelen ikke paalægger,
 lønkeslutter man kun et sjeeleløst Legeme: Pigen
 og hendes Hierte ere langt fra hinanden; man
 tvinger et ulykkeligt Slagtoffer til Lasten, ved
 at tvinge det til, paa een eller anden Maade at
 efterlade Trostabs hellige Pligt. Der er
 de, som ere mere dydige af, jeg veed
 det, de have ikke elsket. Hvor de ere lykkelige
 De stod imod jeg har villet
 staae imod De ere dydigere
 Elske de Dyden virkeligen mere end jeg? Uden
 Dig, blot uden Dig, skulde jeg bestandigen have
 elsket den. — Det er altsaa vist, at jeg ikke
 elsker

elsker den mere? Du har gjort mig ulykkelig, og
 det er mig, som trøster Dig! Men
 jeg, hvad vil der blive af mig? Hør
 Venstres Trost er svag, naar den ikke under
 støttes af Kierlighed! Hov skal da trøste mig i
 mine Lidelser? Hvad for en skræffelig Skiebne
 seer jeg mig i, jeg, som nesten have levet i
 Lasten, kun seer en ny Korbrydelse, i en afstødt
 og maaskee uundgaelig Forbindelse? Hvor
 skal jeg sene Taarer nok, for at begræde mit Fjeld
 trin og min Elsker, dersom jeg giver efter? Hvor
 fra skal jeg erholde Styrke nok, til at modstaae
 den Sløvhed, hvori jeg besinder mig? Jeg troer
 allerede at see en opbragt Kaders Rasert; allerede
 troer jeg at høie Naturens Stemme ryste mit
 Jnderste, og den sukkende Kierlighed sande rive
 mit Hierte. Berøvet Dig, er jeg uden Tilflugt
 uden Støtte, uden Haab; det Forbigangne
 myger mig, det Nærværende bedrøvet mig, det
 Tilkommende forstrækker mig. Jeg har troet at
 giøre alt for vor Lykke, og har ikke virket andet,
 end at giøre os mere elendige, ved at paadrage
 os en grusommere Adskillelse. De forsængelige
 Fornøjelser ere forbi; men Angeren er endnu
 og Skandfel, som banærer mig, uden at erstatte
 mig noget. Mig, mig alene tilkommer det at være svag
 og ulykkelig. Lad mig græde og lide; mine Taar
 rer kunne ligesaa lidt udtørres, som mine Fjeld
 sones, og selve Tiden, som raader Bod paa alt,
 giver

giver mig kun ny Anledning til at græde: men Du, som ikke har nogen Bøld at frygte for, som ikke ydmyges af Skamsuldhed, som ikke er tvungen til, paa en uadel Maade at dølgge Dine Følelser; Du som kun føler et Anstød af Ulykke, og i det mindste har Brugen af Dine forrige Eener, hvorledes tør Du nedlade Dig til qvindagtig Suk og Klage, og fare afsted som en Afstindig? Har jeg ikke maattet lide Foragt nok for Din Skyld, uden at Du skulde behøve at foragte den med at gjøre Dig selv foragtelig, og uden at overvælde mig paa eengang baade med Din og min Skandfal? Kald derfor Din Standsfastighed tilbage, viid at bære Din Ulykke, og vær en Mand. Vær endnu, om jeg tør sige det, den Elsker, Julie valgte. Og dersom jeg ikke længere er værdig til, at oplive Dit Mod, saa erindre Dig i det mindste det, jeg engang var; viis at Du fortjener, at jeg for Din Skyld har ophørt at være det; vær mig ikke to Gange!

Nej, min agtværdige Ven! det er ikke Dig, jeg gienkiender i dette qvindagtige Brev, som jeg for evig vil glemme, og som jeg mener Du allerede selv har fordømt. Jeg haaber det i hvor forvirret og bestæmmet jeg end er; jeg vover at haabe, at mit Minde ikke indgyder nogen saa lav Følelse, at mit Billede hersker med mere Hader endnu i et Hjerte, jeg engang kunde sætte i Lue, og at jeg ikke foruden min egen Svaghed, skulde have at berøje mig hans Fejghed, som var Marsag dertil.

Epste.

Ulykkelig er Du i Din Ulykke, Du finder den kostbareste Erstatning, som en følsom Siel kiender. Himlen giver Dig i Dit Uheld en saadan Bøn, at Du maa være uvis, om det, den giver Dig ikke er bedre, end det, den berøver Dig. Nåt og elst denne alt for ædelmodige Mand, som, paa sin egen Roligheds Bekostning, er saa god at bære Omhu for Dit Liv og Din Fornuft! hvor vilde Du blive rørt, hvis Du vidste alt, hvad han har villet giøre for Dig! Men hvad nytter det, at opflamme Din Taknemmelighed, naar man derved formerede Din Smerte! Du behøver ikke at vide hvorvidt hans Kierlighed til Dig gaaer, for at kiende hans hele Værd, og Du kan ikke agte ham, som han fortjener det, uden at elste ham saa meget som Du bor.

B r e v VIII.

Fra Clara.

De er stærkere i Elskov end i Delicatesse, og De kan bedre bringe Offere, end giøre dem gjældende. Tænker De paa hvad det er, at skrive i en saa bebrejdende Tone til Julie i den Tilstand hun befinder sig? Fordi De lider, skal De derfor nød-

ven!

vendigen søge Trøtte med den, som lider endnu mere? Jeg har sagt Dem det over tusinde Gange, at jeg aldrig har kiendt en saa knurhorn Elsker, som De, der altid er til Rede med at dadle og sige imod; De betragter Kierlighed som en Krigstilstand; og dersom De engang imellem giver efter, er det kun for siden at kunne klage over at De har gjort det. O! hvor maa man ikke være bange for slige Elskere, og hvor jeg anseer mig for lykkelig, at jeg aldrig har haft Lyst til andre end dem, man kunde give Afsked naar man vilde, uden at det skulde koste nogen Moders Siel en Taare!

De kan troe mig, at De maa forandre Tone, dersom De vil, at Julie skal leve; det er for meget for hende, paa eengang at have baade sine egne Lidelser, og Deres Misfornøjelse. Lær engang at skaane dette alt for sølsomme Hierte; De skylder hende den meest blide Trøst; vogt Dem for at forøge Ulykken ved at jamre derover; eller beklag Dem i det mindste blot over mig, som er det eneste Ophav til Deres Rejse. Ja, min Ven, De har giettet rigtigheden, det er mig, som har indgivet hende den Beslutning, der var nødvendig for hendes Være, som stod i Fare; eller rettere sagt, jeg har nødt hende til at tage den, ved at overdrive Faren; jeg har ogsaa formaaet Dem dertil, og enhver har opfyldt sin Pligt. Jeg har endnu gjort mere, jeg har saaet hende fra at modtage Mylord Edwards Tilbud; jeg har hin-

dret

dret Dem i at være lykkelig; men Julies Held er mig mere magtpaaliggende end Deres; jeg vidste at hun ikke kunde være lykkelig, naar hun havde udsat sine Forældre for Beskæmmelse og Fortvivlelse, og jeg kan ikke begribe hvorledes den Fornøjelse maa smage Dem, som De nyder paa Julies Betskning.

Det være nu som det vil; De veed nu min Adfærd og min Brøde, og siden De finder Behag i at kveke med dem, som elsker Dem, saa seer De at det er mig alene, som De bør give Dem af med: om De derved just ikke ophører at være utaknemmelig, ophører De dog i det mindste at være uretfærdig. Hvorledes De end opfører Dem imod mig, skal jeg dog være den samme imod Dem; De skal være mig kær, saalænge Julie elsker Dem, og jeg sagde gierne meer, end der lod sig sige meer. Det angrrer mig hverken at jeg har begunstiget eller bestridt Deres Kierlighed. Venstabs rene Iver, der bestandigen har ledet mig, retfærdiggjør mig ligemeget i det jeg har gjort baade for og imod Dem; og dersom jeg nogensinde interesserede mig for Deres Elskov maaskee lidt mere end det sommede sig for mig, saa er mit Hjertes Vidnesbyrd mig nok til min Beroligelse; jeg skal aldrig rødmæ over de Tjenerster, som jeg har kunnet bevise min Veninde, og bebrejder mig kun at de have været frugtesløse.

Jeg har ikke glemt det, De engang sagde mig om den Bises Fasthed i Ulykke, og jeg troer,

troer, jeg kunde ret passende bringe Dem nogle Regler i Grindring; men Julies Exempel lærer mig, at en Pige paa min Alder er for en Philosoph paa Deres, en lige saa fløt Lærer, som farlig Lærling, og det sammende sig ikke at vise Mesteren til rette.

B r e v IX.

Fra Mylord Edvard til Julie.

Vi have vundet, søde Julie; ved en Bildfarelse har Deres Ven faaet Forstanden igien. Skamfuldhed over et Djeblif at have handlet uretsfærdigen, har ganske forjaget hans Ussindighed, og gjort ham saa søjelig, at vi herefter kunne faae ham til at giøre alt, hvad vi ville. Jeg seer med Fornøjelse, at den Fejl han har begaaet, mere smærter end ærgrer ham, og jeg kan see at han elsker mig, deraf, at han er nedslaaet og forvirret i min Nærværelse, men ikke forlegen og tvungen. Han føler sin Uretsfærdighed alt for meget til at jeg skulde lade ham høre den; og den Uretsfærdighed, som man saaledes erkiender, gjør den, som fortryder den, mere Vre, end den, som tilgiver den.

Jeg har benyttet hans Sindsforandring og
Følgerne deraf, for med ham at faae gjort for-
nøden Aftale for vi skilles ad, thi jeg kan ikke op-
sætte min Rejse længere. Da jeg mener at kom-
me tilbage næste Sommer, saa ere vi blevne enige
om, at han rejser til Paris for at møde mig der,
og at vi derpaa rejse sammen til England. Lon-
don er den eneste værdige Skueplads for store Ta-
lenter, og det Sted, hvor de kunne vise sig i deres
hele Omfang *). Hans Talenter er i mange
Henseender meget store, og jeg tvivler slet ikke
paa, inden kort Tid ved nogle Venners Hjælp, at
see ham der paa en Bane, der er hans Fortjene-
ster værdig. Jeg skal omstændeligere forklare
Dem mine Hensigter, naar jeg rejser forbi Dem.
Imidlertid vil De selv indsee, at dersom dette
lykkes, kan man have mange Vanskeligheder, og
at

*) Det kan man kalde at have en synderlig Fordom
for sit Fæderneland: thi jeg har aldrig hørt tale
om noget Land, hvor, i Almindelighed taget, Frem-
mede vorde flattere modtagne og finde flere Hin-
dringer for at gjøre Lykke, end i England. I
Følge Nationalkarakteren yndes de ikke i nogen
Ting, og i Følge Regieringsformen kunne de ikke
komme frem. Men paa den anden Side maa
man ogsaa tilstaae, at Engellsmanden sjelden søger
hos andre den Giestfrihed, han nægter dem i sit
Hjem. Ved hvilket Hof, det londonste undtagen,
seer

at der er visse Trepøster, som kunne oppejse Guds-
felen, endogsaa efter Deres Faders Tænkemaade.
Dette er, efter mit Lykke, den eneste Udvej, man
maa forsøge paa, for Deres og hans Lykke, efter-
som Skiebne og Fordomme have berøvet Dem alle
de øvrige.

Jeg har tilskrevet Regianino at han skulde
komme til mig, for at jeg kunde nyde hans Under-
visning, i de otte eller ti Dage, som jeg endnu
tilbringer med Deres Ven. Hans Sorg er alt
for dyb til at man skulde kunne indlade sig i megen
Samtale med ham. Musikken vil udfylde Tavse-
hedens Tomhed, vil neddykke ham i Drømme og
lidt efter lidt forandre hans Smerte til Tungstind.
Jeg venter blot paa denne Tilstand for at kunne
overlade ham til sig selv: for tør jeg ikke fæste Lid
til ham. Regianino vil jeg paa min Giennem-
rejse lade blive hos Dem, og ikke afhente ham
forend paa Tilbagereisen fra Italien, og saa
D 2 mener

seer man denne stolte Heboer at smiggre og krybe?
I hvilket Land, uden i deres eget, søge de at gjøre
Lykke? *) De ere stolte, det er sandt; denne
Stolthed mishager mig ikke, naar den ledsages af
Retfærdighed. Jeg finder det rigtigt, at de kun
ere Engelskmænd, siden de ikke behøve at være
Mennesker.

(J. J. R.)

*) — i Danmark!

Oversætteren.

mener jeg, at de begge, efter den Fremgang de allerede have gjort, ikke vilde behøve ham længere. For nærværende Tid er han vist ganske overflødig for Dem, og jeg berøver Dem intet, ved at falde ham fra Dem paa nogle Dage.

B r e v X.

Til Clara.

Hvorfor skal jeg da endeligen aabne Dørene igjen? Hvorfor har jeg da ikke hellere for evig lukket dem, end at see den foragtelige Tilstand, hvori jeg er sunken, hellere end at see mig forvandlet fra det lykkeligste til det elendigste af alle fornuftige Væsenes! Elskværdige og ædelmodige Veninde, som jeg saa ofte tog min Tilflugt til! endnu vover jeg at udgyde min Skamsuldhed og mine Lidelser i Deres medlidende Barm: endnu anraaber jeg Dem om Trøst mod Hølelsen af min egen Uværd; til Dem tier jeg hen, nu jeg er forladt af mig selv. O Gud! hvor kunde dog et saa foragteligt Menneske nogensinde elskes af hende! og hvorfor har en saa guddommelig Lue ikke fundet luttre min Sjæl? Hvor maa hun nu rødme over sit Balg! hun, som jeg ej er værdig at nævne! Hvor
maa

maa hun sukke over, at see sit Billede vanæret i et saa frybende og lavt Hjerte! Hvor maa hun foragte og hade den, som har kunnet elske hende og dog være sejg! Lær at kiende alle mine Forseelser, fortræffelige Cousine *)! Lær at kiende min Brøde og min Anger; vær min Dommer: kiend mig enten fra Livet, eller gaar i Forbøn for mig: og gid saa den Gienstand, der bestyrer min Skiebne, vil være min endelige Dommer.

Jeg vil ikke tale noget til Dem om den Virkning, denne uforudseete Skilsmisse havde paa mig, ikke om min bedøvende Smerte, og affindige Fortvivlelse; De vil alt for vel kunne domme derom af den ubegribelige Forvirring, hvortil de begge have forledet mig. Jo mere jeg sølde det Grusomme i min Tilstand, des mindre indbildte jeg mig, at det var muligt frivilligen at frasige mig Julie; og det bittere i denne Kælelse tilligemed Mylord Edwards paafaldende Vedelmødighed, opvakte en Mistanke hos mig, som jeg aldrig skal erindre mig uden Rædsel, og aldrig forglemme uden at vorde utaknemmelig mod den Ven, der tilgav mig den.

Da jeg i min Vildelse kaldte mig alle Omstændighederne ved min Afreise i Minde, troede jeg deri at opdage en overlagt Plan, og jeg var dristig

*) Efter Julies Exempel, kalder han hende Cousine; og efter Julies Exempel kaldte Clara ham min Ven.

bristig nok at tiltænke den dydigste Mand den. Neppe havde denne skræffelige Tvivl rejst sig hos mig, førend alt syntes at stadfæste den. Mylord's Samtale med Baron d'Etange; det ubeskedne Sprog, som jeg beskylde ham for at han der havde lagt Vind paa at føre; Trætten, som fulgte deraf; Forbudet om at see mig; den sattede Beslutning om min Afreise; Trætheden og det Hemmelighedsfulde ved Tilberedelserne; Samtalen han havde med mig Aftenen før, endeligen den Jilsfærdighed, hvormed man snarere bortrev end bortførde mig; alt dette forekom mig at bevise, at Mylord Edvard havde lagt en Plan, hvorefter han vilde bortføre mig fra Julie. At han endelig paa sin Tilbagerejse, som jeg vidste skulde igiennem Bevai, opdagede efter min Mening, Hensigten med al hans Omhu. Jeg besluttede dog, at skaffe mig noget mere Visshed før jeg brød løs; og i denne Henseende indskrænkede jeg mig til at undersøge Tingene med mere Opmærksomhed. Men alting bekræftede min latterlige Mistænke; og i alt det Gode, som Mennekelighed indgav ham til mit Bedste, fandt min blinde Skinsyge et Kiendemerke paa Forræderi. Jeg vidste at han i Besançon havde skrevet til Julie, uden at vise mig Brevet, ja endog uden at sige mig det. Nu troede jeg at have tilstrækkelig Beviis og ventede kun paa han skulde faae Svar, hvormed jeg haabede at finde ham

ham misfornøjet, for da at faae Sagen afgjort med ham, saaledes som jeg havde overlagt.

I Gaar Aftes kom vi temmelig sildig hjem; og jeg fik at vide at der var kommet Breve fra Schweiz, hvorom han dog ikke sagde mig noget, da vi skiltes ad. Jeg gav ham Tid til at aabne dem, og hørde paa mit Bærelse ham under Læsningen mumle nogle Ord. Jeg lyttede opmærksom til: At Julie, sagde han af og til, jeg har villet gjøre Dem lykkelig; jeg agter Deres Dyder men jeg beklager Deres Wildfarelse. Ved disse og lignende Udtryk, som jeg tydeligen hørde, blev jeg ikke længere Herre over mig selv. Jeg tog min Kaarde under Armen, aabnede eller snarere indstødte Døren og kom ind som en Rasende. —
— Nej — jeg vil hverken besmitte dette Brev, eller Deres Bjelke med de fornærmelige Udtryk, som mit Raseri indgav mig, for at faae ham til paa Stedet at slaaes med mig.

O, Cousine! der, der fornemmelig kunde jeg kiende hvad sand Wiisdom formaaer endog over de meest ømtfølsende Mennesker, naar de ville høre dens Stemme. I Forstningen forstod han intet af hvad jeg sagde, og holdt det for et virkelig Anfald af Raseri: men den Eroløshed, som jeg bekyldte ham for, de hemmelige Hensigter, som jeg bebrejdede ham, dette Brev fra Julie, som han endnu holdt i Haanden, og hvorom jeg ideligen talde, aabenbarede ham endeligen Grunden til min Afstindighed. Han smilede, og
sagde

sagde derpaa ganske koldt: "De er gaaet fra Forstanden, og jeg slaas ikke med Afssindige. Luf Djinene op, blinde Menneske, sojede han til med en blidere Stemme, er det mig, De beskylde for Troløshed?" . . . I den Tone, han sagde dette, laae noget jeg veed ikke hvad, som ikke kunde komme fra en Troløs; hans Stemme omvendte Hjertet; og jeg havde neppe seet ham ret i Djinene, forend al min Mistanke forsvandt, og jeg med Gysen begyndte at see min Bildfarelse.

Han mærkede strax denne Forandring, og rækkede mig Haanden. Kom, sagde han, havde De ikke erkjendt Deres Brøde, før jeg retfærdig gjorde mig, saa skulde det have været sidste Gang vi see hinanden. Men siden De nu er fornuftig, saa læs dette Brev, og lær engang at fiende Deres Venner. Jeg vilde undslaaet mig for at læse det; men den Overmagt, som saamange Fordele gav ham over mig, lod ham fordre det med en myndig Tone, som, min forsvundne Mistro uagtet, kun alt for meget blev understøttet af en hemmelig Lyst.

Forestil Dem min Tilstand efter denne Læsning, som underrettede mig om de uhorste Tjenestier den Mand havde beviist mig, som jeg vovede saa ubærdigen at beskylde. Jeg kastede mig for hans Fødder, og fuld af Beundring, Anger og Skamfuldhed, omarmede jeg med al Magt hans Knæ, uden at kunde frembringe et eneste Ord. Han optog min Fortrydelse som mine Fornærmelser, og

og forbrede blot af mig som Tak for den Tilgivelse han skienkede mig, at jeg i Fremtiden aldrig vilde sætte mig imod det Gode, han vilde gjøre mig. Og at han herester vil gjøre hvad ham behager, hans Sjæl er højt ophøjet over alle andre Menneskers; og man kan ligesaa lidt modstaae hans Begieringer, som Guddommens.

Derpaa leverede han mig begge de Breve, der vare skrevne til mig, men som han ikke havde villet give mig, før jeg havde læst hans, og var underrettet om Deres Fætters Beslutning. Ved at læse dem erfarede jeg hvilken Kiereste og hvilken Veninde, Himlen har givet mig; jeg saa hvilken Tænkemaade og Dyd den har samlet trindt om mig for at gjøre min Ånger bitterere, og min Ubetydelighed des besnueligere. Siig mig dog, hvo er denne eneste Dødelige, hvis mindste Herredømme grunder sig paa dens Etionhed, og som ligesom de himmelske Magter, vorder tilbedet baade for det Gode og Onde, den gjør? Ak, hun har berøvet mig alt, den Grusomme! og jeg elsker hende desmere derfor. Jo ulukkeligere hun gjør mig, desfuldkomnere finder jeg hende. Det synes som om hver Lidelse, hun forarsager mig, var en ny Fortjeneste af hende mod mig. Det Offer, som hun har bragt Naturens Gølelser, baade nedslaaer og fortryller mig, og det forøger i mine Dine, det Offers Værd hun bragde Kierlighed, hendes Hjerter kan ikke aflaae mig noget, som

som jo faaer højere Værd ved det, hun bevilger mig.

Ogsaa De, værdige og yndige Cousine, Der det eneste fuldkomne Mønster paa Venskab, som man udelukkende skal anføre blandt alle Fruentimmer, og som ethvert Hjerte, der ikke ligner Deres, skal vove at angive for et blot Hjertes foster, — O! tal De ej mere til mig om Philosopher! Jeg foragter denne skuffende, prunkende Bygning, som blot bestaaer af tomme Ord, dette Billede, der er kun en Skygge, som langt fra tilskynder os at sætte os imod Lidenskaberne, og ved at komme dem nær lader os i Stikken som en fejs Ridning. — Forlad mig ikke i min Bildfarelse; beviis Deres sædvanlige Godhed mod en Stakkel, som ikke længere fortjener den, men som desheftigere fordrer den, og trænger til den mere end nogensinde! Kald mig tilbage til mig selv, og lad Deres blide Stemme høre i dette syge Hjertes istedet for Fornuftens!

Nej, jeg tør haabe det, endnu er jeg ikke sunket i en evig Fornedrelse. Jeg føler at den rene og hellige Ild, hvoraf jeg før luede, ulmer op paa ny; Exemplet af saa mange Dyder vil ikke være spildt for den, som de udøvedes for, som elsker, beundrer og uafsladeligen vil efterligne Dem. O, søde Elskerinde! hvis Valg jeg har retfærdiggjøre og hædre: O, mine Venner! hvis Agtelse jeg vil søge igien at erholde! mit Sjæl vaagner, og faaer Styrke og Liv af Eders. Kyndst

Nydt Elskov og ophøjet Venſkab ſkulde giengive mig det Mod, en feig Fortvivlelſe var nær ved at berøve mig: mit Hjertes rene Koelſker, ſkulde være mig i Fornuftens Sted; ved dem ſkal jeg worde alt, hvad jeg bør være, jeg ſkal tvinge Dem til at glemme mit Kald, dersom det lykkes mig, et Øjeblik at rejſe mig. Jeg veed ikke, og vil ikke vide hvad Skiebne Himlen har beſtemt for mig; den være hvordan den vil, ſaa vil jeg ſøge at fortjene den, jeg har nydt. Dette uadødelige Billede, ſom jeg bærer i mit Hjerte, ſkal være mit Skjold, og ſkal gjøre min Sjel ſaarfri for Lykkens Stød. Har jeg ikke levet længe nok for min Lykke? Nu bør jeg leve hende til Ære! O! at jeg kunde forbaſe Verden med mine Dyder, at man engang ved at beundre dem, kunde ſige: "Kunde han gjøre mindre; Julie elſkede ham."

E. Str. "En afſkyelig og maaſkee uund-
"gaaelig Forbindelſe" — hvad vil diſſe
Ord ſige? de ſtaaer i hendes Brev. Clara!
jeg er belavet paa alt; jeg har overgivet
mig i Skiebneſ Haand, færdig til at lide
hvad den tilſkikker mig. Men diſſe Ord
... Der maa hendes hvad der vil,
ſaa rejſer jeg aldrig herfra, forend jeg har
Forklaring over dem.

B r e v XI.

Fra Julie.

Det er altsaa vist, at min Sjæl er ikke ganske tilsluttet for Fornøjelse, og at en Glædes-Følelse kan endnu trænge derind! O! jeg troede efter Din Bortrejse ikke at kunne føle andet end Smerte: jeg troede naar Du var borte ikke at kunne andet end lide, og jeg meende at det ikke engang var muligt at faae Trøst i Din Graværelse. Dit kiere Brev til min Cousine har bragt mig ud af min Vildfarelse; jeg har læst det, kysset det, og vædet det med Taarer af inderlig Bevægelse; det har, som en sagte blid Dug, styrket mit Hjerte, der var fortorret af Græmmelse og henvisnet af Sorg; og af den Tilfredshed, som det efterlod hos mig, følte jeg, at Du fjern som nær har samme Magt over Din Julies Følelser.

Hvor glæder det mig, min Ven! at see Dig igien faae denne Sindsfasthed tilbage, som saa meget tækkes en Mands Mod! Jeg skal derfor elske Dig desmere, og ringeagte mig selv mindre, fordi jeg dog ikke ganske har nedsat en retskaffen Kierligheds Værd, og paa eengang fordærvet to Hjerter. Jeg vil sige Dig endnu mere, nu da vi kunne tale frit om vore Anliggender; det, som drev min Fortvivlelse til det høieste, var, at jeg saae Din Fortvivlelse berøbe os det eneste Hjælpe-
middel

middel vi havde tilbage, Brugen af Dine Talenter. Du kiender nu den værdige Ven, Himmelen har skienket Dig. Du vil i Dit hele Liv ikke forliene hans Begiærninger; Din Levebane vil aldrig worde lang nok til at giøre den Fornærmelse god igien, som Du har tilføiet ham, og jeg haaber Du behøver ingen anden Lærdom for at holde Din vilde Indbildningskraft i Tømme. Det er under denne hæderværdige Mands Tilsyn, Du skal betræde Verdens Skueplads: understøttet ved hans Anseelse, vejledet ved hans Erfarenhed, skal Du søge paa Skiebne's Strængheid at høvne forsømt Fortieneste. Gjør det for ham, som Du ikke vilde giøre for Dig selv; stræb at hædre hans Godhed i det mindste derved, at den ej vorder frugtesløs. See, hvilke smilende Udsigter der aabne sig for Dig; hvad Fremgang Du kan haabe paa en Bane, hvor alt forener sig for at staae Din Tver bi. Himlen har rigeligen udstyret Dig; Dine lykkelige Anlæg, uddannede ved Din Smag, have begavet Dig med alle Talenter; endnu ikke fire og tyve Aar forener Du med Ungdommens Behagelighed, den Modenhed, som er Erstatning for Alderdommens Skrøbelighed:

*fructo senile in su'l giovenil fiore *).*

Studering har ikke slovet Din Raskhed, eller gjort Dig til Pedant; Lektant har ikke indskrænket

ket

*) "Moden Frugt paa et ungt Bkomstær."

fet Din Aand, eller svækket Din Fornuft. Kyrig Elskov, der udruftede Dig med alle de høie Følelser, hvis Moder den er, har givet Dig denne høie Tænkraft og sunde Forstand *), som ere uadskillelige derfra. Ved dens blide Varme, saae jeg Din Siel udvikle sine glimrende Egenskaber, som en Blomst aabner sig for Solens Straaler; Du har saavel det, der fører til Lykke, som det, der lærer os at foragte den. For at erholde timelig Ære, mangler Du blot Villie til at trage derefter; og jeg haaber at en Gienstand, som Dit Hjerte elsker, vil besjæle Dig med den Iver, som Æren i og for sig ikke er værd.

O, min søde Ven, Du skal langt bort fra mig! . . . min inderlig Elskede, Du skal flye for Din Julie Det bør saa være: vi maae adskilles, om vi engang vilse see hinanden lykkelige igien; og Virkningen af de Bestræbelser, Du skal gjøre Dig, er vort sidste Haab. Maaatte en saa tier Tanke besjæle og trøste Dig i vor lange og bittere Skilsmisse! Maaatte den give Dig rast Mod, der overstiger Hindringer og uindertvinger Lykken! Al! i Verden og ved Forretninger vil Du finde uafsladelig Udspredelse, og paa en gavnlig Maade afledes fra Skilsmisssens Smerter! Men jeg maa blive, overladt til mig selv

*) "Sund Forstand uadskillelig fra Kierlighed!" gode Julie, den viser sig ej i Din Kierlighed.

selv alene, eller udsat for Forsølgelser; og alt skal
nøde mig bestandigen at sukke efter Dig. Jeg
var dog lykkelig, hvis ikke utidige Betyrninger
formerede mine virkelige, og hvis jeg ej, foruden
mine egne Lidelser, tillige soledede alle dem, som
Du vil komme til at udsætte Dig for.

Jeg skielver ved at tænke paa de tusindfold
Farer, som Dit Liv og Din Moralitet vil faae at
kamppe med. Jeg har al den Tillid til Dig, som
det er muligt, at det ene Menneske kan indgive
det andet: men da Skiebne skiller os ad, hvor-
for er Du da ikke meer end et Menneske? Hvor
mange gode Raad vil Du ikke trænge til blandt
disse ukiendte Mennesker, som Du faaer at bestille
med? Det tilkommer ikke mig, en ung, uersaren
Pige, der har færre Kundskaber og er mindre
vant til at tænke end Du, at give Dig Levere-
regler desangaaende; det er en Omfarg, som jeg over-
lader til Mylord Edvard. Jeg indskrænker mig
til at anbefale Dig to Ting, fordi det mere an-
gaae Høielse end Erfarenhed, og fordi, om jeg
end kun lidt kiender Mennesker, troer jeg dog
godt at kiende Dit Hierte: — "forlad aldrig
Dyden, og glem aldrig Din Julie."

Jeg vilde ikke erindre Dig paa alle disse
spidsfindige Grunde, som Du selv har lært mig
at foragte; som opfyldte saamange Bøger, og al-
drig have gjort nogen retskaffen Mand. O! de
elendige Philosophaster! Hvormange blide Glæder
deres Hjerter aldrig have enten selv følt, eller
med:

meddeelt andre! Bekymre Dig intet om disse tørre
Moralister, min Ven! randsag Din Siels In-
derste, der skal Du stedse finde Kilden til den hel-
lige Ild, som saa ofte indgød os Kierlighed til
høie Dyder; der skal Du see hiint evige Billede
af det sande Gode, hvis Beskuelse besjeler os med
en hellig Enthusiasme; som vore Lidenstaber uaf-
ladeligen besmitte, uden at kunne udslutte *).
Kald Dig tilbage i Erindring de behagelige Taa-
rer, som strømmede fra vore Øjne, de Bevægelse-
ser, som qvalde vore oprørte Hjerter, den Hen-
rykkelse, som oplyste os over os selv ved For-
tællingen om det Helteliv, der gjør Lasten uund-
skyldelig, og udgiøre Menneskehedens Hæder. Vil
Du vide hvad der fornemmeligen er ønskværdig,
Lykke eller Dyd? Tænk da paa det, som Hjertet
foretrækker, naar dets Valg er upartisk; betænk
hvad der henriver os, naar vi læse Historien.
Faldt det Dig nogensinde ind at begiere Croesus's
Skatte, Cæsars Ære, Neros Magt eller Helloga-
bels Fornøjelser? Hvorfor ikke? havde de været
lykkelige vilde da ikke Dit Ønske have sat Dig i
deres Sted? Men de vare ikke lykkelige, det ind-
saae Du vel; elendige vare de og foragtelige; og

Rid-

*) Den sande Philosophi for Elskende, er den plato-
nisk; i deres Henrykkelse have de ingen anden.
Den lidenskabelige Læser, kan aldrig forlade
denne Philosophi; den skal de holder ham ikke ud.

J. J. N.

Riddingens Lykke vækker ingen Misundelse. Hvem betragtede Du med meest Fornægtelse? Hvis Exempel beundrede Du? Hvem vilde Du helst have lignet? O! den ubegribelige Ynde, som uforgængelig Skønhed har! — Athenienseren, som drak Skarntyde; Brutus som døde for sit Fæderne-land, Regulus midt i sin Qual, Cato, der sønderrev sine Indbolde, — disse uslykkelige Hæderens mænd var det, som Du misundte; og i Dit Hierte sølte Du den sande Lyksalighed, som deres tilskyndende Ulykker skjulte. Troe ikke, at denne Gørelse var ene Dig egen; den er tilfælles for alle Mennesker, ofte endog mod deres egen Villie. Dette guddommelige Mønster, som enhver af os bærer i sig selv, fortryller os endog mod vor Villie; naar kun Lidenskab tillader os at see det, vilde vi strax ligne det; og — dersom Menneskehedens største Afstump kunde være en anden end sig selv, saa vilde han være en brav Mand.

Tilgiv mig dette Sværmeri, bedste Ven! Du veed at jeg har det fra Dig, og Kierlighed, som jeg modtog det af, maa give Dig det igien. Jeg vil ikke holde Forelæsning for Dig om Dine egne Grundsætninger, men blot et Dieblik gjøre Anvendelse af dem, for at see, hvad Fordeel Du kan høste deraf; thi nu er det Tid at udøve Dine egne Theorier, og at vise, hvorlunde man bør udføre det, Du kan give Forskrifter om. Om man just ej kan vorde en Cato eller Regulus, saa bør dog enhver elske sit Fædreland, være retskaffen og
fiek,

fiel, blive Sandhed og Dyd tro endog paa sit Livs Beføstning. De stille Dyder ere ofte saa meget høiere, som de aldrig giøre Fordring paa Andres Bifald, men blot paa Enhvers eget gode Bidnesbyrd; og den ædle Mands Bevidsthed opvejer ham hele Verdens Lovtaler. Du vil altsaa let indsee, at Mennesket kan være stort i alle Stænder, og at ingen kan være lykkelig, naar han ikke agtes af sig selv; thi dersom Sielens sande Mydelse bestaaer i at betragte det Skionne, hvorledes kan da den Lastefulde elske det hos andre, uden at være nødt til, tillige at hade sig selv?

Jeg er ikke bange for at de grove sandfælsige Korneiølsler skulle fordærve Dig. De ere ikke farlige Snarer for et sølsomt Hierte; det maa have finere Korneiølsler; men jeg er bange for Verdens Grundsætninger og Lærdomme, for den stræffelige Magt, som det almindelige og bestandige Exempel af Lasten maa have; for de stussende Sophister, hvormed den smykker sig; jeg frygter endeligen ogsaa for, at Dit eget Hierte skal forvilde Dig, og giøre Dig mindre betænksom i Midlerne til at erhverve borgerlig Lykke, som Du vilde ringeagte, dersom det ikke kunde være Vejen til vor Forening.

Jeg underretter Dig, gode Ven, om disse Farer. Din Klogskab vil sige Dig det Øvrige; man har allerede gjort et stort Skridt til at vogte sig for dem, naar man har kunnet forudsee dem. Jeg vil endnu kun tilføie een Bemærkning, som
efter

efter min Mening tilintetgjør af falsk Raisonne-
 ment om Lysten, nedbrøder stolte Daarers Wild-
 farelser, og er i Stand til at lede den visse Mands
 Liv til det Gode. Det er nemlig den, at Kliden
 til Lykke hverken ganske ligger i den forønskede
 Gienstand, ikke heller i dens Hierte, som besidder
 den, men i begges indbyrdes Forhold, og at,
 ligesom ikke alle Gienstande for vore Ønsker ere
 beqvemme til at skaffe Lyksalighed, saa er ikke en-
 hver Hiertets Tilstand duelig til at føle den. Der-
 som den reneeste Siel ikke er nok til sin egen Lyk-
 salighed, saa er det endnu vissere, at alle Jordens
 Fornøiesser ikke kunne tilfredsstille et fordærvet
 Hierte, thi der behøves fra begge Sider en vis
 Forberedelse og Overeensstemmelse, hvoraf hiin
 kostelige Kølelse reiser sig, en Kølelse, som ethvert
 fornemmende Væsen tragter efter, og som altid
 misliendes af den Selvkløge, der dvæler ved Die-
 blikkets Glæde, fordi han ingen varig kiender.
 Hvortil vilde det altsaa nytte at erholde een af
 disse Fordele paa den andens Bekostning, at vinde
 udvortes, for at tabe desmere indvortes, og at
 forskaffe sig Midlerne til at være lykkelig, i det
 man glemte den Kunst, der udfordres til at an-
 vende dem? Dersom man ikke kan have mere end
 een af dem, var det da ikke bedre, at opoffre den,
 som Skiebneu kan giengive os, for den, som man
 ej kan faae igien, naar man har mistet den? Hoo-
 bør vel bedre vide det end jeg, som ikkun har for-
 bister alle mit Livs Glæder, imedens jeg tankte

paa at sætte Kronen paa dem? Lad dem derfor snakke, disse Redrige, som fremvise deres udvortes Lykke, og skjule deres Hierter; og vær forsikkert paa, at hvis der her paa Jorden findes et eneste Exempel paa Lykksalighed, maa det findes i den retskafne Mand. Du sik af Himmelen hiint lykkelige Gang til alt, hvad der er ædelt og godt; bøj Dit Øre kun til Dine egne Ønsker, følg kun Dine egne naturlige Tilbøjeligheder, tænk fremfor alt paa vor første Kierlighed. Saalænge disse rene og salige Diebliske leve i Dit Minde, kan Du umuligen ophøre at elske det, der gjorde dem saa behagelige, kan det Sædeliggodes Ynde aldrig udslættes af Din Siel, og Du kan aldrig faae i Sinde at erhverve Dig Julie paa en Maade, der var Dig uværdig. Hvorledes skulde man nyde et Gode, som man har tabt Smag for? Nej, for at kunne besidde det, man elsker, maa man beholde det samme Hierte, hvormed man har elsket.

Jeg kommer nu til den anden Punct; thi jeg har, som Du seer, ikke glemt mit Haandværk at prædike. Man kan, min Ven, uden Kierlighed gierne have en stærk Siels hoie Følelser, men en Kierlighed, som vor, opliver og understøtter den, saalænge den varer ved; saasnart Kierligheden ophører, henfalder Sielen til Dødsighed, og et brugt Hierte duer til intet. Siig mig, hvad skulde der blive af os, dersom vi ikke længere elskede hinanden? O! var det ikke bedre, ej at være

være til, end at leve et føleløst Liv? Og kunde Du overtale Dig til at slæbe Dig igiennem Livet paa saa smagløs en Maade, som Menneskene i Almindelighed, efterat Du har smagt al den hemsigende Fryd, som kan fornøie et Menneske? Du vil komme til at opholde Dig i store Stæder, hvor Din Skabning og Din Alder, endnu mere end Dine Fortjenester, ville lægge tusind Snarer for Din Eroffing. Indsmigrende Koketterie vil efterligne Vinhedens Sprog, og skal behage Dig uden just at flusse Dig. Du vil ikke søge Kierlighed, men sandelige Fornøielser; dem skal Du nyde uden den, og ikke blive Adskillelsen vaer. Ikke veed jeg, om Du nogensinde vil finde Julies Hierte; men det paastaar jeg, at Du aldrig skal finde de Kølelser hos nogen anden, som Du har haft hos hende. Dit udtømte Hierte vil forkynde Dig den Skiebne, jeg har forudsagt Dig; Sorg og Kedsomhed vil hiemsøge Dig midt i Velslysternes Skød. Mod Din Villie skal Erindringen om vor første Kierlighed forfølge Dig. Mit Billede, hundrede Gange smukkere end jeg nogensinde var, skulle med eet overraske Dig. Da skal alle Dine Fornøielser worde Dig ækle, og tusindfold bitter Anger skal opstaae i Dit Hierte. — Inderlig elskede, søde Ven! O, dersom Du nogensinde glemmer mig Jeg skulde kun døe derved; men Du, Du skulde leve elendig og ulukkelig, og jeg skulde døe alt for meget hevet.

Glem

Glem derfor aldrig denne Julie, som Du havde, og hvis Hierte aldrig skal vorde nogen Andens. Jeg kan, i den Afhængighed, hvori Himlen har sat mig, ikke sige Dig mere; men siden jeg har anbefalet Dig at være tro, er det ogsaa billigt, at jeg paa min Troskab giver Dig det eneste Pant, jeg har i min Magt. Jeg har raadspurgte — ikke mine Pligter, dem fiender min forvildede Forstand ikke længer, men — mit Hierte, denne sidste Rettesnor for den, som ingen anden har; og Resultatet deraf er dette: Jeg skal aldrig ægte Dig uden min Faders Samtykke; men jeg skal heller aldrig ægte nogen anden uden Dit Samtykke. Det aiver jeg Dig mit Ord paa som skal være mig heiligt i hvad der end møder; og ingen menneskelig Magt skal faae mig til at bryde det. Vær derfor rolig for hvad, der kan hændes mig i Din Graværelse. Sag, elskværdige Ven! under den æmmeeste Elskovs Varetægt, en Skiebne, der er værd at krone den. Min Skiebne er i Dine Hænder, for saavidt det har staaet til mig at lægge den deri, og den skal aldrig forandres uden Dit Samtykke.

B r e v XII.

Til Julie.

O qual fiamma di gloria, d'onore,

Scorrer sento per tutte le vene.

Alma grande, parlando con te! *)

Julie, lad mig drage min Aande. Du sætter mit Blod i Oprør, og faaer mit Hierte til at hoppe og banke. Dit Brev brænder ligesom Dit Hierte af Dydens hellige Elskov; Du opflammer i mit Jnderste dens himmelske Lue. Men hvor- til saa mange Formaninger, hvor der blot be- høvedes Befalinger? Du kan troe, at dersom jeg glemde mig selv saa meget, at jeg behøvede Grun- de for at handle rigtigen, saa behøvede jeg i det mindste ikke at faae dem fra Dig, — Din blotte Villie er mig nok. Veed Du ikke, at jeg stedse vil være, hvad Du finder for godt; og at jeg endog hellere vilde handle urigtigen end at være Dig ulydig? Ja, jeg skulde endog have stukket Ild paa Capitolium, dersom Du havde besejlet mig det, fordi jeg elsker Dig over alting; men veed Du vel, hvorfor jeg elsker Dig saaledes? Der-

*) O hvilken Ild af Hæder og Ære føler jeg løbe giennem alle mine Aarer, store Siel! naar jeg underholder mig med Dig!

Derfor, uforlignelige Pige! fordi Du ikke kan ville uden det, som er ædelt, og fordi Kierlighed til Dyd, gjør den Kierlighed, jeg foler for Dine Yndigheder, uovervindeligere.

Jeg reiser, opmuntret ved den Forpligtelse Du har paataget Dig, og hvorved Du kunde have sparet Dig al Omvej; thi naar Du lover ikke at være Nogens uden mit Samtykke, lover Du da ikke tilfide, kun at være min? Jeg for min Deel siger det friere, og jeg giver Dig i Dag som ordholdende Mand mit Løfte, der skal være mig helligt. — Jeg veed ikke hvad Skieb-
nen, paa den Løbebane, som jeg, for at gjøre Dig til Behag, begiver mig paa, har bestemt for mig; men ingensinde skal enten Kierligheds eller Ægteskabs Bånd knytte mig til nogen anden end til Julie d'Etange. Jeg aander, jeg lever kun for hende: jeg skal enten døe fri eller som hendes Mand. Lev vel; Tiden iler og jeg skal reise i Diebliffet.

B r e v XIII.

Til Julie.

Jeg ankom i Saar til Paris; og han, som ikke kunde leve i en Afstand af to Gader fra Dig, er nu mere end hundrede Mile fra Dig. O, Julie! beklag mig, beklag Din ulykkelige Ven! Om jeg havde mærket denne uendelige Vej heelt igiennem med mit Blod, saa vilde den have forekommet mig mindre lang, og jeg skulde ikke have følt min Siel vansmægte med mere Asmagt. O! kiendte jeg i det mindste det Dieblif, der skal forene os igien, saa godt som det Rum der adskiller os, saa skulde jeg raade Bod paa Stedernes Graaand med Tidens Gang; jeg skulde med hver Dag, jeg mindre havde at leve i, beregne de Skridt, jeg dermed var kommet Dig nærmere. Men ogsaa denne Smertens Bane er tilhyslet med Fremtidens Slør. Det Dieblif, som skal ende den, skjuler sig for mit svage Syn. O, Evi! o, Qual! mit urolige Hierte søger Dig, og finder intet. Solen staaer op, og giver mig intet Haab om at see Dig; den gaaer ned, og jeg har ej seet Dig; uden Fryd snige Dagene sig glædelose bort for mig i en lang Nat. Forgieves søger jeg at opgive mit udslattede Haab; det tilbyder mig kun en usikker Hielp og tvetydig Trost. Mit Hiertes dyrebare og sømme Veninde, o! hvad maa jeg ikke

ikke vente for Ulykker, dersom de skulde svare til min forrige Lykke.

Dog denne Sørgmodighed forurolige Dig ikke! derom beder jeg Dig indstændigen; den er en flygtig Følge af Eensomhed og Grublen paa min Reise. Frygt ej at min første Svaghed skal komme igjen; mit Hierte er i Din Haand, Julie; og siden Du understøtter det, lader det sig ikke mere nedslaae. Een af de trøstende Tanker, som ere en Virkning af Dit sidste Brev, er, at jeg nu føler mig besleiet af en dobbelt Kraft, saa at om Kierlighed ganske havde tilintetgjort al min Kraft, skulde jeg desuagtet vinde derved; thi det Mod, som jeg faaer fra Dig, understøtter mig meget mere end jeg selv havde været i Stand til. Jeg er overbeviist om at det ej er godt at Mennesket er ene. De menneskelige Sieler ville være parrede, for at gielde i deres hele Vard; og Benneres forenede Magt er uden Sammenligning stærkere end Summen af deres enkelte Kræfter. Det, guddommelige Venskab! det er din Triumph! men hvad er vel det blotte Venskab mod den fuldkomne Forening, som til Venstabs hele Styrke føier hundrebegange helligere Baand? Hvor ere disse grovсандselige Mennesker, som ansee Elskovs Hentykkelse blot for en Febersygdom, for en Driøt af fornødret Natur? O! lad dem komme, lad dem føle hvad der foregaaer i mit Hiertes Inderside; lad dem see en ulykkelig Elsker, langt fra den, han tilbeder, hvis paa om han nogensinde skal see

see hende igien, uden Haab til at faae sin tabte Lyksalighed tilbage; men dog styrket ved den udsædelige Ild, han hentede i Dine Blik; en Ild der blev næret ved Dine høie Kælelser; lad dem see en Elsker, der var bereed til at trodse Lykken, at taale dens Gienverdigheder, at see sig endogsaa berøvet Dig, og med de Dyder, Du har indgivet ham, værdigen at pryde dette tilbedelsesværdige Billede, som aldrig skal udslettes af hans Siel. Julie! O! hvad skulde jeg vel have været uden Dig? Den kolde Fornuft skulde maaskee have oplyst mig; som en lunken Beundrer af hvad der er Godt, skulde jeg i det mindste have elsket det hos andre. Nu skal jeg gjøre mere: jeg skal med Iver udføre det, og giennemtrængt af Dine viise Lærdomme, skal jeg engang kunne sige til dem, som have kiendt os: O! hvilke Mennesker skulde vi alle være, dersom Verden var fuld af Julier, og af Hiarter som forstod at elske hende!

Ved undervejs at tænke paa Dit sidste Brev, besluttede jeg at gjøre en Samling af alle dem, som Du har skrevet mig til, siden jeg nu ikke længere kan benytte Dine mundtlige Raad. Hagtet Du kan være vis paa, at der ej er eet som jeg jo kan udenad, og godt udenad, saa er jeg dog meget for, uanset at læse dem, om det saa ej var for andet end for at beskue hine Træk af den saa fiere Haand, som alene kan gjøre min Lykke. Men ganske usformærkt slides Papiret, og førend de ganske gaae i Stykker, vil jeg indføre dem

dem alle i en Bog, som jeg netop har ladet giøre dertil. Den er temmelig stor, men jeg tænker paa Fremtiden, og haaber ikke at døe saa snart, at det Bind skulde forslaae. Aftenerne har jeg bestemt til dette fortryllende Arbejd, og for at trække det ud, vil jeg give mig god Tid. Den kostbare Samling skal ingensinde komme fra mig; den skal være min Haandbog i den Verden, hvort jeg nu træder ind; den skal for mig være Modgift mod de Maximer, som man der lærer; den skal træste mig i mine Lidelser, forebygge eller forbedre mine Fejl, undervise mig saalænge jeg er ung, opbygge mig til alle Tider, og jeg mener det skal være de første Kierlighedsbreve, hvoraf man har høstet den Nytte.

Hvad det sidste Brev angaaer, saa, i hvor skiant det i det Hele end forekommer mig, er der dog eet Sted, som burde udelukkes. Allerede det er vel en meget synderlig Dom; men den vorder end mere forunderlig, naar jeg siger Dig, at dette Sted er netop det, som angaaer Dig; og jeg bebrejder Dig endogsaa at Du har kunnet falde paa at skrive det. — Hvad taler Du til mig om Trost, om Bestandighed? Fordum kiendte Du bedre min Elskov og Din Magt. O, Julie! er det kun forgængelige Lidenstaber, Du indgyder? Og om jeg slet intet havde lovet Dig, kunde jeg dog nogensinde ophøre at være Din? Nej; det var det første Blik af Dine Vine, det første Ord af Din Mund, det var ved mit Hier-
tes

tes første Henrykkelse, at denne uudslukkelige Lue antændtes deri. Havde jeg seet Dig kun dette første Dieblif, saa havde det allerede været giort; det havde endog været for sildigt til nogenfinde at kunne glemme Dig; og jeg, jeg skulde glemme Dig nu! Nu, da jeg er som drukken af min forbigangne Lykke, er Mindet af den nok til, at lade mig nyde den endnu — Nu, da jeg, nedtrykket af Bægten af Dine Yndigheder, kun lever i den; Nu da min første Siel er tilintetgiort, og jeg kun kan virke og føle ved den Du har givet mig; Nu — O, Julie! hvor jeg ærgrer mig over mig selv, at jeg saa snart udtrykker det, som jeg føler for Dig! O! Alle Verdens Skionheder stræbe at forføre mig; er vel nogen Skion i mine Dine, uden Du? Sammensværge sig alt for at udrive dette Billede af mit Hierte; man giennemføre, sonderribe eller knuse dette tro Speil af Julie, og dog skal det rene Aftryk af hende fremstraale lige til i dets sidste Levning; intet er istand til at udslutte det deraf. Nej, Almagten selv formaade ikke det; den kan tilintetgiøre min Siel, men at den skulde vedblive og ophøre at tilbede Dig, det kan den ikke udrette.

Myrford Edvard har paataget sig, paa sin Reise at giøre Dig Regnskab for hvad der angaaer mig, og for hans Hensigter til mit Bedste; men jeg frygter for, at han ikke saa aldeles opfylder dette Løfte, i Henseende til det som allerede er skeet. Du maa vide, at han stundom vover at
mis.

misbruge den Ret, som hans Velgierninger giver ham over mig, for at udstrække disse saa vidt, at det endog strider mod Sammelighed. Ved en aarlig Indkomst, som han, om jeg havde tilladt det, paa Livstid, uigtenskaldeligen vilde have for sikket mig, seer jeg mig i Stand til at leve paa en God, der er langt over min Godsels, og det bliver jeg maaskee nødt til at giøre i London, for at opfylde hans Hensigter. Her, hvor jeg ingen Forretning har, skal jeg vedblive at leve paa min gamle Wiis, og ikke fristes til at tilfætte Overfluddet af min Underholdning ved unyttige Udgifter. — Du har lært mig det, Julie! de første eller i det mindste de føleligste Nødvendigheder ere et velgiørende Hiertes; og saalænge Noget mangler det Nødtorftige, kan da vel en brav Mand have noget tilovers.

B r e v XIV.

Til Julie.

*) Med en hemmelig Skræk betræder jeg Verdens store Ørken. Dette Chaos viser mig blot en

Uden at forgribe enten Læserens eller Julies Dom angaaende disse Efterretninger, troer jeg at kunne sige, at dersom jeg skulde affatte dem, og de ikke blev bedre, blev de dog ganske anderledes. Jeg har været adskillige Gange paa Bese at udforske dem og sætte andre i Stedet paa min Maade; tilsidst har jeg dog ladet dem blive staaende, og jeg gjør mig til af mit Mod. Jeg siger mig selv, at en Yngling paa fire og tyve Aar, som træder ind i Verden, maa ikke betragte den, saaledes som en Mand paa halvtredssindstyve, hvis Erfaring kun alt for vel har lært ham at kende den. Jeg kan desuden sige mig, at uagtet jeg ikke har spilt nogen betydelig Rolle deri, saa er jeg dog i det Tilfælde, at jeg kan tale derom med Upartiskhed. — Brevene forblive altsaa som de ere. De forslidte Udtryk, som man nu paa saa mange Steder finder, kunne blive, saavelsom Hverdags-Bemærkningerne. Alt det er kun et ringe Onde. — Men Sandhedens Ven maa det være magtpaaliggende, at lige indtil hans sidste Aandedræt, hans Vidensfaber ikke besmitte hans Skrifter.

(J. J. R.)

en rædsom Udørl, hvor der hersker en dyb Tabshed. Min beklæmte Siel sager at udvide sig deri; men finder sig fra alle Sider tilbagestødt. "Jeg er aldrig mindre alene, end naar jeg er alene," sagde en af de Gamle; og jeg, jeg er ikke alene uden midt i Sværmen, hvor jeg hverken kan være Din eller Nogens. Mit Hierte vilde tale; det føler at det ikke høres; det vilde svare, og man siger det intet, som kan røre det. Jeg forstaaer ikke Landets Sprog, og ingen her forstaaer mit.

Det er ikke for at man jo har taget vel imod mig her, og bevist sig venstabelig og forekommende nok; thi tusindfold tienstagtig Velvillighed synes at flyde mig imøde. Men det er netop det, hvorover jeg besværer mig. Hvorledes kan man strax være dens Ven, som man ingensinde tilforn har seet? Den ærlige Deeltagelse, som Menneskeligheden føler, den jævne og rørende Maade, hvorpaa en redelig Siel udgyder sig, er et langt andet Tungemaal end de slebne og falske Høfligheder, og det bedragende Udvortes som Skik og Brug fordrer. Jeg har grundet Frygt for at den, som ved første Møde behandler mig som en tyveaarig Ven, vilde om tyve Aar behandle mig som en Fremmed, hvis jeg havde nogen betydelig Tjeneste at begiere af ham; og naar jeg seer Folk, der leve i saa megen Udspredelse, at tage en saa varm Deel i mange Menneskers Skiebne, saa formoder jeg gjerne, at de ikke deeltage i Nogens.

Imidlertid er der dog unægteligen noget vireligt deri, thi Franskmændene er af Naturen god, aabenhjertig, gæstfri, velgjørende; men der gives ogsaa tusinde Talemaader, som man ikke maa tage bogstaveligen; tusinde forstilte Tilbud, som gøres kun for at afflaaes, tusinde Slags Snarer som Kniheden lægger for landlig Trosthyldighed. Jeg har for aldrig saa ofte hørt sige: "Skulde noget indtræffe, kan De gjøre Regning paa mig; mit Credit, min Pang, mit Huus, mit Kjøretøj, alt staaer til Deres Tjeneste." Dersom alt det var meent, og skulde forstaaes ligesom, saa var der intet Folk, hos hvilket Ejendom mindre fandt Sted; Fælledekket var da her næsten indført; Rigmanden, som stedsse gjør Tilbud, og den Trængende, som stedsse modtager det, vilde naturligvis komme i Ligevægt, og i selve Sparta vilde Delingen været mindre lige end i Paris. I det Sted er den maaskee den Stad i Verden, hvor Rigdommene ere meest ulige deelte, og hvor der paa eensgang hersker den pragtfuldeste Overdaad, og den gyseligste Elendighed. Man behøver ikke at vide mere, for at indsee, hvad denne Skindlidenshet betyder, som altid synes at forekomme Andres Trang, og denne omme Hjertelighed, som i et Djæblisk slutter evige Venstaber.

Vil jeg, istedet for alle disse mistænkelige Koeletter og denne smigrende Fortrolighed, søge Kundskab og Underviisning: — saa er her en

elskvardig Kilde dertil, og man vorder i Begyndelsen ligesom fortryllet over al den Viid og den Forstand, som man finder i Samtaler, ikke blot blandt Videnskabsmand, men hos Folk af alle Stander, ja endog hos Fruentimmerne. Tonen i Samtalerne er flydende og naturlig; den er hverken stiv eller fref; den er videnskabelig uden Pedanteri, munter uden Overgivenhed, fin uden at være søgt, artig mod Kjønnen uden Flauehed, spøgende uden Tveetydighed. Man hører hverken Afhandlinger eller Epigrammer; man ræsonnerer, men ikke i Cathedersproget; man skjemter uden at tye til Ordspil; man forbinder konstigen Viid og Fornuft, Grundsætninger og Indfald, bitter Satire, velanbragt Smiger, og alvorlig Moral. Man taler om alt, for at enhver kan have noget at sige; man gaaer ikke dybt i nogen Materie, for ej at feede; man fremsætter sine Meninger som i Forbigaaende, og gaaer dem hurtigen igjennem; Nøjagtighed leder til Ziirlighed; enhver siger sin Mening og understøtter den med saa Ord; den ene angriber ikke den andens med Hidsigthed, eller forsvarer sin med Haardnakkethed; man modsiges hinanden for at oplyses, man afbryder førend det kommer til Strid; enhver erholder nogen Underviisning og tillige Moroe, alle gaae fornøjede bort, og selv den Viise kan af disse Samtaler hente Stof, som er værd at overtænke i Stilhed.

Men hvad mener Du vel at man virkelig lærer af disse saa behagelige Underholdninger? At domme rigtigheden om Tingene i Verden, at benytte sig vel af Selskabet, eller i det mindste at kjende de Folk, som man lever iblandt? Slet intet af alt det, min Julie. Man lærer der med Kunst at tale Løgnens Sag, med philosophisk Skarpsind at røkke Dydens Grunde, at besmykke sine Liden skaber og Fordomme med spidsfindige Sophismer, og at give Bildsarels er et vist Mødens Eving efter Dagens For skrifter. Det er ikke nødvendigt at kjende Folks Tænkemaade, men blot deres Forbindelse og Interesse, for saa noget nær at gjette hvad de ville sige om enhver Ting. Naar et Menneske taler, saa er det, saa at sige, hans Klædning, og ikke han, som har Mening, og den vil han uden Omsvøb stifte ligesaa tidt som Stand. Gib ham een Gang en lang Paryk, en anden Gang en Embedsjole og et Biskopskors, saa skal man Tid efter anden see ham med lige Iver forsøgte Lovene, Despotisme og Inquisition. Der gives eet Slags Fornuft udelukkende for det grønne Bord, et andet for Finantsvæsenet, og atter et andet Slags for Krigsstanden. Enhver af dem beviser tilfulde, at de to andre ere udelige, og deraf kan man gjøre en temmelig rigtig Slutning om dem alle tre *). Saaledes siger

A a 2

ingen

*) Denne Dom kan man tilgive en Sveitser, som seer sit Land blive regieret vel, uden at nogen af de tre Stænder

ingen nogenstade hvad han tænker, men hvad han gjerne vil have at andre skulle tænke, og den tilsyneladende Iver for Sandhed er hos dem aldrig andet end maskeret Egenlyste.

Du troer maaskee, at de Folk, som leve for dem selv i Uafhængighed, i det mindste have en vis ejendommelig Maade at tænke paa? aldeles ikke; de ere ikke heller andet end Maskiner, som ikke tænke, og som man faaer til at tænke ved at trække dem op som Uhre. Man behøver blot at giøre sig bekendt med deres Selskaber, deres Glædesamqvem, deres Venner, de Fruentimre, som de søge, de Forsattere, som de kiende: og deraf kan man i Forvejen bestemme deres tilkommende Mening om en Bog, som skal udkomme, og som de ikke have læst, om et Stykke, som snart skal opføres, og som de endnu ej have seet, om den eller hiin Forsatter, som de ingen Kundskab have

Stænder finder Sted der. Kan vel Staten bestaae uden Forsvarere? Nej, den maa have Forsvar; men alle Borgere bør være Soldater af Pligt, ingen af Haandværk. Hos Romere og Græker vare de selvsamme Mennesker Anførere i Feldten, Overhoveder i Byen, og aldrig bleve disse to Forretninger bedre iagttagne, end da man ej kjendte disse fornuftsfridige Stands-Fordomme, som adskille og vanære dem.

(J. J. R.)

til, om dette eller hiint System, hvorom de intet Begreb have. Og ligesom Uhret almindeligviis maa optrækkes hver fire og tyvende Time, saaledes gaae disse Folk hver Aften hen i deres Selskaber, for at lære hvad de skulle tænke Dagen derpaa.

Der gives ogsaa et lidet Antal Mandfolk og Fruentimmer, som tænke for alle de andre, og for hvilke alle de andre tale og handle; og da enhver tænker paa sin egen Fordeel, ingen paa det Heles, og de Enkeltes Fordelse bestandigen ere i Strid sammen, saa er det et evigt Sammenstød af Sammenhverving og af Cabaler, en Ebbe og Flod af Fordomme og stridige Meninger, hvor de, som tage sig Tingen meest iyrigen, ophidses af de andre, og vide som oftest ikke hvad der handles om. Enhver Klub har sine Regler, sine Domme, sine Grundsætninger, som man ikke antager andensheds. Den, som i eet Huus gaaer for en brav Mand, er en Skurk hos Naboen. Det Gode, det Onde, det Skionne, det Hæslige, Sandhed og Dyd — alt tilsammen har kun en local og indskrænket Tilbærelse. Den, som er for at vilde sig ud og besøge flere Selskaber, maa være snidigere end Alcibiadaes, forandre Grundsætninger efter Selskaberne, indrette sin Tænkemaade, saa at sige, ved hvert Skridt, og afmaale sine Maximer efter en justeret Maalestok. Ved ethvert Besøg maa han, saasnart han kommer inden for Døren, forlade sin Sjæl, dersom han har

har en, og tage en anden efter Husets Farve, ligesom en Betjent paatager et andet Læber; han kan da lægge den fra sig igjen, naar han gaaer bort, og, om han vil, tage sin egen indtil et nyt.

Det gaaer endnu videre. Disse Mennesker ere uophørligen i Modsigelse med dem selv, og ingen falder paa at finde noget galt deri. Man har eet Slags Grundsætninger naar man taler sammen, og et andet naar man handler, og denne Strid forærger ingen, thi man bliver enig om, at de ikke kunde ligne hinanden. Man forlanger ikke engang af en Forfatter, mindst af den moralske, at han skal tale som hans Bøger, eller at han skal handle som han taler. Hans Skriver, Tale og Opsørsel ere tre ganske forskjellige Ting, som han ikke har nodig at bringe i Overensstemmelse. Med eet Ord, alt er bagvendt, intet er anstødeligt, fordi man er vant dertil, og selv denne Inconsequens horer til den gode Tone, hvoraf mange gjøre sig til. Virkeligen, naagtes enhver med Varme forkynnder sin Stands Grundsætninger, saa rose de sig dog af at have en anden Stands Tone. Øvrighedspersonen vil være Cavalier, Finantsministeren Stormand, Biskoppen taler Galanteriets Sprog, og Hofmanden Philosophiens, Statsmanden er Skjenaand; ja lige til den ringeste Haandverksmand, der, da han ingen anden Tone kan tage end sin egen, dog klæder sig fort om Søndagen, for at ligne en fornem Embeds-

bedsmand *) . Krigsstanden alene foragter alle andre Stænder, beholder ubekymret sin Stands Tone, og bliver netop derved ufødragelig. Og dog havde Muralt ikke Uret, da han gav deres Selskab Fortrinnet; men det, som gjeldte til hans Tid, gjelder nu ikke. Litteraturens Fremskridt har forandret den almindelige Tone til dens Fordeel; kun Officererne have ej villet forbedre deres, og derved er denne, som før var den bedste, endeligen bleven den fletteste **).

Saaledes ere de Menneſker, som man taler med, ikke de ſamme, ſom man omgaaes med; deres Meninger komme ikke fra Hjertet, deres Kundſkaber ligge ikke i deres Forſtand, deres Tale

*) Embedsmænd, i Originalen ſtaaer homme de palais. Ved gens de palais forſtod man i Paris de fornemſte Retsbetjente.

Q.

**) Denne Dom, den være ſand eller falſk, kan ikke gjelde uden om Subalterneofficererne, og om dem, ſom ikke leve i Paris, thi alt, hvad der er fornemt i hele Riget, er i Tjenesten, og ſelve Hoffet er ganſke militært. Der er ſtor Forſkiel i Hensende til den vedtagne Levemaade, om man gaaer med i Feldten og om man tilbringer ſit Liv ved Garniſonerne.

Tale betegner ikke deres Tanker, man bliver kun deres Figur vaer, og i stort Selskab er man omtrent som for et levende Skilderi, hvor den rolige Tilskuer er det eneste Væsen, der bevæger sig af sin egen Kraft.

Saadan er den Forestilling, jeg har dannet mig om store Selskaber, efter det, jeg har seet i Paris. Maaskee bidrager min særegne Forfatning noget til, at jeg ikke seer Tingene som de virkeligen ere, og saa vil den ubestribt blive anderledes, naar jeg faaer nærmere Kundskab til dem. I øvrigt kommer jeg kun i de Selskaber, hvor Mylord Edwards Venner have anført mig, og jeg er vis paa, at man maa stige ned i de andre Stænder for at kjende et Lands virkelige Sæder; thi de Riges Levemaade og Opførsel er næsten overalt eens. Jeg skal herefter søge at skaffe mig bedre Underretning. Imidlertid kan Du bedømme, om jeg har ret til at kalde denne Sværm en Orken, og til at gysse over en Eensomhed, hvor jeg kun finder et tomt Skin af Høflighed og Sandhed, som hvert Dieblis forandres og nedbryder sig selv, hvor jeg bemærker kun Spøgelse og Skygebilleder, som for et Øjeblik falde i Dinene, men forsvinde saasnart man vil gribe dem. Hidindtil har jeg seet Myster i Overflødighed; naar skal jeg dog engang see Menneſteansigter?

B r e v XV.

Fra Julie.

Ja, min Ven, vor Adskillelse nagtet, skulde vi være forenede, trods Skiebuen skulde vi være lykkelige. Det er Hjerternes Forening, som udgjør deres sande Lyksalighed; deres tillokkende Kraft kjender ingen Lov for Afstand, og vore Hjerter vilde berøre hinanden om saa hver var ved sin Ende af Verden. Jeg finder, ligesom Du, at Elskende have tusinde Midler til at formilde den smertelige Koldelse af Fraværelse, og i et Øjeblik at nærme sig hinanden. Ja man seer hinanden endogsaa endnu oftere, end naar man sees daglig, thi naar een af dem er alene, saa ere de strax i Diebliffet samlede. Dersom Du nyder denne Fornøjelse hver Aften, saa nyder jeg den hundrede Gange om Dagen; jeg lever eensommere; jeg er omgivet af Dine Fodspor, og det var mig ikke muligt at fæste Dinene paa een af de Gjenstande, som omgive mig, uden at see Dig rundt om mig.

Qui cantò dolcemente, e qui s'asfisse;

Qui si rivolse, e quì ritenne il passo;

Qui co'begli occhi mi trafisse il core:

Qui disfa una Parole e quì forrife *).

Men

*) Her hørde jeg hans søde Sang, hist sad han, der vandrede han, her stod han, her gjennestrængde

Men Du, kan Du lade Dig nøje med denne fredelige Tilstand? kan Du nyde en rolig og om Kjerlighed, som taler til Hjertet uden at sætte Sandferne i Bevægelse, og er der nu mere Forstand i Din Længsel, end der fordom var i Din Altraa? Tonen i Dit første Brev gjør mig ganske forskrækket. Jeg frygter for denne bedragende og opfarende Hidsighed, som er saa meget mere farlig, eftersom Indbildningskraften, der er dens Moder, ingen Grændser kjender, og jeg er bange for at Du var i Stand til at fornærme Din Julie af bare Elskov. O! Du føler ikke, nej, Dit mindre omme Hjerte føler ikke hvormeget Kjerlighed støder sig over en upassende Hylding; Du falder aldrig paa, at Dit Liv tilhører mig, og at man ofte iler Døden imøde, naar man troer at tjene Naturen. Sandselige Menneske, kan Du aldrig lære at elske? Erindre, erindre Dig dog denne saa rolige og blide Kærlighed, som Du engang kjendte, og som Du beskrev med en saa rørende og om Tone. Dersom den er den sødeste som en lykkelig Elsker nogensinde smagde, saa er den ogsaa den eneste, der er adskilt fra Elskende tilladt, og naar man har fundet smage den eet Øjeblik, saa maa man ikke længes efter nogen anden. Jeg erindrer mig

hans skønne Øie mit Hjerte, der talte han et Ord, og her smilede han.

Petrarka.

mig her de Betragtninger, som vi, da vi læste Din Plutark, gjorde over en fordærvet Smag, som haaner Naturen. Om disse sørgelige Fornøielser end ikke havde andet med sig, uden det at de ikke kunne deles, saa var det dog efter vor Mening, nok til at gjøre dem smagløse og foragtelige. Lader os anvende samme Idee paa en alt for virksom Indbildningskrafts Wildfarelser, den vil ligesaavel gjælde for dem. Ulykkelige, hvad nød Du vel, naar Du nød alene? Disse een-somme Belystter ere døde Belystter. O, Kjerlighed! dine ere levende, det er Sjælens Forening, som opliver dem, og den Fornøjelse, man med-deles den, man elsker, forhøier Værdien af det, som man erholder.

Jeg beder Dig, min kjære Ven, at sige mig i hvad Tungemaal, eller snarere i hvad Dialect, er Fortællingen i Dit sidste Brev? Skulde det ikke tilfældigviis være Skjonaanderiets Tone? Der-som Du har i Sinde ofte at bruge den, naar Du skriver til mig, saa maa Du sende mig en Ord-bog med. Hvad er, med Din Tilladelse, "Men-ing i et Menneſkes Klædning" — "en Sjæl man paatager ligesom et Liberi" — "Maximer som maa afmaales efter en justeret Maalestof?" — Hvorledes kan Du falde paa at en eenfoldig Sveit-serinde skal forstaae disse høje Figurer? Istedet for, som de andre, at tage "en Sjæl efter Husets Farve," saa vilde Du vel allerede give Din Mand et

et Anstreg af Landets? Bøgt Dig, gode Ven, jeg er bange for, at det ikke binder paa den Grund. Vilde vel Ridderen Marinis Traslari *), hvorefter Du saa ofte har gjort Dig til gode, nogensinde naae disse Metaphorer? og desom man i et Brev kan lade "en Klædning have en Mening," hvorfor skulde man da ikke i en Sonnet kunde lade "Jlden soede" **).

Man beskylder Franskmands for at de hos andre Folkeslag ofte ere i Stand til, efter en tre Ugers Tid at mynstre alle Selskaber i en stor Stad, karakterisere de Samtaler, som man der fører, noie adskille det Sande fra det Falske, det Virkelige fra det Tilsyneladende, og det man siger fra det, som man tænker; men det bør en Fremmed ikke gjøre hos dem, thi de fortjene vel at man studerer dem lidt sindigere. Jeg lider heller ikke godt at man taler ilde om det Land, hvori man lever og bliver vel behandlet; man maatte hellere lade sig bedrage af Skinnet, end moralisere paa sine Venners Beforsning. Overalt mistænker jeg enhver Jagttager, der jager efter Vittigheder; jeg frygter altid for, at han uden at tænke derpaa, opoffer Sandheden for dristige Indsæd, og lader Retsfærdigheden betale hans Phraser.

*) Forblummede søgte Udtryk.

**) Sodate, o fochi, a preparar metalli — et Vers af en Sonnet af Marini.

Du veed nok, min Bedste, at Vittighed er, som vor Muralt siger, Franskmændenes Kjøbhest; jeg mærker at Du ogsaa har Hang dertil, med den Forsjæl, at den hos dem har et vist Slags Tækkelighed, men at den ikke klæder nogen mindre blandt alle Jordens Folkesslag end os. I adskillige af Dine Breve er der Ordspil og noget Sagt. Jeg mener dermed ikke de raske Vendinger og kraftfulde Udtryk, som Høiellsens Styrke indgiver, men denne tvungne Ziirlighed i Stilen, som, da den er unaturlig, ikke af sig selv kommer til nogen, og viser at den, som betjener sig deraf, gjør mange Fordringer. Gode Gud! gjøre Fordringer naar man skriver til den, man elsker; maa man ikke snarere sætte sin Stolthed i den elskede Gjenstand, og regne sig til Fortjeneste alle de Fortrin hun har for os? Nej, dersom man end ophæver ligegyldige Samtaler med nogle Vittigheder, man lader flyde ind, saa er dog dette Sprog anbragt i Uide imellem Elskende, og Galanteriets udpyntede Sprog er længere fjernet fra Høielse, end den simpleste Tone, man kan tage. Jeg vil appellere til Dig selv. Gif Vittighed nogensinde Lejlighed til at vise sig naar vi vare under fire Vine. Og dersom den Behagelighed, der er ved en lidenskabelig Samtale, holder den borte og hindrer den fra at vise sig, hvorledes kunde da vel Breve, som Graværelsen stedse opfyldte med nogen Bitterhed, og hvori Hjertet taler mere rørt, hvor,

hvorledes kunde de vel tale den? Uagtet enhver betydelig Lidenſkab er alvorlig, og den overdrevne Glæde ſnarere afnæder os Taare end Smil, ſaa vil jeg dog ikke derfor at Kjerlighed ſtedſe ſkal være ſorgmodig, men jeg vil at dens Fryd ſkal være jevn og ſtille, uden Prunk og Konſt ligesom den ſelv; med eet Ord, at den glimrer ved ſin egen Skjønhed, og ej ved Vittighedens Smykke.

Den Ufraskillelige, i hvis Kammer jeg ſkriver dette Brev, paaftaaer, at da jeg begyndte det, var jeg i det Slags gode Lune, ſom Elſkov opvækker eller taaler; men jeg veed ikke, hvor det er bleven af nu. Efterſom jeg kom længere fremt, bemægtigede en vis Miſmodighed ſig min Sjæl, og lod mig neppe beholde ſaamegen Kraft tilbage, ſom der udfordres for at ſkrive Dig alle de Utaf til, ſom den ſlemme Pige under Dig; thi jeg maa lade Dig vide, at hele Kritikken over Din Kritik, mere kommer fra hende end fra mig; hun har dicteret mig den hele forſte Artikel med en Skoggerlatter, ſom om hun var fra ſig ſelv, og uden at tillade mig at forandre eet Ord deri. Hun ſiger, det er for at lærre Dig en anden Gang ikke at glemme den Agtelse, Du ſkylder Marini, ſom hun tager i Forſvar, og Du river ned.

Men veed Du vel hvad det er, hvorved vi begge komme i ſaa godt Lune? Det er formedelſt hendes Bryllup, ſom ſnart ſkal ſtaa. I Gaar Aftes blev Egteſkabscontracten underſkrevet, og
paa

paa Mandag otte Dage skal Bielsen gaae for sig. Har der nogensinde været en overgiven Kjerlighed, saa er det hendes, man saa aldrig en Pige forelsket paa saa halvgal en Maade. Den gode d'Orbe, hvis Hoved er færdig at blive af Lave derover, er ganske uden for sig selv formedelst den rudseerlige Maneer, hvorpaa hun omgaaes med ham. Han er ikke saa vanskelig som Du fordum var, men giver sig med Hornøjelse til Priis for at more hende, og holder det for Kjerligheds Mesterskifte at fornøje sin Pige. Og det er reent foregives at prøve for hende, foreholde hende Belæstændighed og sige hende, at hun, da Tiden er saa nær, maa paatage sig et alvorligere og sindigere Væsen, og gjøre den Stand noget meer Værd som hun er i Begreb med at forlade: alt det behandler hun som Rarreri, og siger d'Orbe lige i Minde, at den Dag Bielsen skal gaae for sig vil hun være saa lystig som mulig, thi man kan ikke gaae munter nok til Brudeskamlen. Men den lille Hyklerinde siger ikke alt; i Morges traf jeg hende med røde Øine, og jeg tør vedde, at hun med Taarer maa om Ratten betale sin Overgivenhed om Dagen. Hun paalægger sig nu nye Kjeder, som for en Deel ville slappe Venskabs elskede Baand; hun skal nu begynde en Levemaade forskjellig fra den, der var hende saa kjer; hun var fornøjet og rolig; hun vil udsætte sig for alt det, som kan møde endogsaa i det lykkeligste Egteskab; og, hun maa

nu sige hvad hun vil, saa seer hendes frygtsumme og tydske Hjerter ikke uden nogen Forvirring sin Skjebnes nær forestaaende Forandring i Møder, ligesom det rene og stille Vand begynder at blive tykt, saasnart der er et Udejr i Lusten.

O min Ven! hvor de ere lykkelige! de elske hinanden; de skulle ægte hinanden; de skulle nyde deres Kjerlighed uden Forhindringer, uden indvortes Behrejdelse! Lev vel, lev vel, jeg kan ikke sige mere.

E. Skr. Vi have kun for et Øjeblik seet Mon lord Edvard, saa stort Hasiværk havde det med hans Rejse. Med Hjertet fuldt af det som vi ere ham skyldige, vilde jeg tolke ham mine og Dine Kælelser; men jeg har næsten skammet mig derover. Det er sandeligen at fornærme en Mand som ham, at ville takke ham for noget.

B r e v XVI.

Til Julie.

Hvor dog voldsomme Lidenstaber kunne gjøre Menneskene til Børn! hvor gjerne en rasende Elskov nærer sig med Hjernefostere, og stuffer sine

fine overdrebne Begjerligheder med forgængelige Gjenstande! Jeg modtog Dit Brev med den samme Henrykkelse, som Din Nærværelse vilde have forårsaget mig, og i min Glædes Ruus maatte et usselt Papir være mig i Dit Sted. En af de største Ulykker som Nærværelse fører med sig, og den eneste, som Fornuften intet formaaer imod, er Uroligheden over den Elskendes nærværende Tilstand. Hendes Sundhed, Liv, Ro, Kjærlighed, alt det synes saa forgængeligt for den, som frygter for at tabe alt; man er ikke vissere om det Nærværende end om det Tilkommande, og alle mulige Tilfælde saae altid Virkelighed hos en frygtsom Elsker. — Endeligen kommer jeg til mig selv igjen; Du befinder Dig vel, Du elsker mig, eller rettere sagt, for ti Dage siden var alting saa: men hvad vil være mig Borgen for i Dag? O Nærværelse, o Pine! urimelige og forgængelige Tilstand, hvor man kun kan nyde det forbigangne Dieblis, og hvor det nærværende endnu ikke er til!

Om Du aldrig havde talt et Ord om den Ufrastillelige, saa havde jeg kjendt hendes Ondskab i Kritiken over min Efterretning, og hendes gamle Uforsønlighed i Apologien for Marini; men dersom det var mig tilladt ogsaa at skrive en for mig, saa skulde jeg ikke blive hende Svar Skyldig.

For det første, lille Cousine (thi det er hende, som jeg maa svare) hvad Stilen angaaer, saa har jeg brugt den Stil, Sagen fordrede; jeg har søgt paa engang at give Dem baade en Idee og et Exempel af Tonen i Modeselskaberne; og, efter en gammel Regel, har jeg skrevet omtrent som man taler i visse af dem. I øvrigt er det ikke saa meget Brugen af Figurer, som Valget, jeg dadler hos Marini. Naar man blot har nogen varm Indbildningskraft, behøver man Metaphorer og figurlige Udtryk for at gjøre sig forstaaelig. Deres egne Breve ere fulde deraf uden at det falder Dem ind, og jeg paastaar, at kun en Mathematiker og en Dødsner kunne tale uden Figurer. Og er ikke virkeligen een og samme Dom istand til at imodtage hundrede forskjellige Grader i Styrke? Og hvorledes skal man bestemme den Grad, som den bør have, uden ved den Vending, som man giver den? Jeg tilstaaer, at jeg maa see over mine egne Talemaader, og at jeg finder dem upassende. Tak skee den Omhu, hvormed De har udrevet dem af deres Forbindelse; men lad dem staae, hvor jeg satte dem, saa vil De finde dem tydelige, ja endog kraftfulde. Dersom de muntre Dine, hvormed De saa vel forstaaer at tale, vare skilte fra hinanden og fra Deres Ansigt, hvad mener De da vel, Cousine, at de vilde udrette med al deres Ild? Min Tro, slet intet ikke eengang hos d'Orbe!

Det

Det første, man har Anledning at lægge Mærke til i et Land, man kommer, er det ikke den almindelige Tone i Selskaberne? Nu vel, det er ogsaa den første Bemærkning, jeg har gjort her, og jeg har skrevet Dem til om det, man siger i Paris, ikke om det, man foretager sig der. Har jeg anmærket nogen Modsigelse imellem det, stikkelige Folk tale, mene og gjøre, saa er det, fordi denne Modsigelse ved første Blikkast falder i Øinene. Naar jeg seer de selsomme Mennesker forandre Grundfærninger efter Samkvæmmet, de ere i, være Moralister i eet, Jansenister i et andet, usle Hofmennesker hos en Minister, uregjertlige Dablere hos en Misfornøiet; naar jeg seer en forgyldt Karl strige mod Overdaad, en Financier mod Skattepaalæg, en Prælat mod de fordærvelige Tider; naar jeg horer en Dame fra Hoffet tale om Betsedenhed, en fornem Herre om Dyd, en Forfatter om Simplicitet, en Abbed om Religion, og alle disse Særheder ikke satte noget Menneske i Forundring, maa jeg da ikke strax slutte, at man her ikke bekymrer sig mere om at høre Sandhed, end om at sige den, at man, langt fra at ville overtale andre, naar man taler med dem, ikke engang søger at faae dem til at mene, at man selv troer det, som man siger?

Dog, dette maa være spøget nok med Coufinen. Jeg vil tilfødesætte en Tone, som er os alle tre fremmed, og jeg haaber, at Du skal see,

at jeg ikke har mere Smag for Satiren end for Skjonaanderiet. Det er nu Dig, min Julie, jeg skal svare; thi jeg kan nok skjæln imellem spøgende Kritik og alvorlige Bebrejdelser.

Jeg begriber ikke, hvorledes I begge have saaledes kunnet misforstaae mig. Det er ikke Franskmænd, som jeg har foresat mig at iagttage; thi dersom Nationernes Charakter kun lader sig bestemme ved deres Forskjelligheder, hvorledes skulde da jeg, som ikke kjender nogen anden, paatage mig at afskrive denne? Og jeg skulde heller ikke være saa ufornuftig at vælge Hovedstaden til Stedet for mine Betragtninger. Jeg veed ret vel, at Hovedstæderne ere mindre forskjellige end Folkene, og at Nationalcharaktererne for størstedelen afflides og forvejles der, saavel formiddels Hofferens Indflydelse, hvilket alle ligne hinanden, som ved den almindelige Virkning af et talrigt og sammentrængt Selskab, en Virkning, som næsten er eens hos alle Mennesker, og tilsidst undertrykker den oprindelige Charakter.

Dersom jeg vilde studere et Folk, saa vilde jeg gjøre mine Bemærkninger i de allerlangsbortliggende Provindser, hvor Indbyggerne endnu have deres naturlige Tilboieligheder. Jeg vilde langsom og omhyggeligen gennemreise adskillige Provindser, som laae langt fra hverandre; de Forskjelligheder, jeg iagttog imellem dem, vilde give mig det Særegne hos enhver; alt det, som de

de havde tilfælles, og som andre Folk ikke havde, udgjorde Nationalcharacteren; og det, som jeg fandt allevegne, maatte tilhøre Mennesket i Almindelighed. Men jeg har ikke et saa vidtomfattende Forsæt, ikke heller den nødvendige Erfaring til at udføre det. Mit Formaal er at kjende Mennesket, og min Methode, at studere det i dets forskjellige Forhold. Hidindtil saae jeg det kun i smaae Selskaber, adspredt og næsten eensomt paa Jorden. Nu skal jeg betragte det sammentrængt i store Hobe paa eet og samme Sted, og derved skal jeg begynde at dømme om de sande Virkninger af Selskab; thi dersom det er vist, at det gjør Menneskene bedre, saa maae de ogsaa have des større Værd, jo talrigere og mere samlet det er: og Eaderne maae s. Ex. være meget renere i Paris end i Valliserland; skulde man finde det Modsatte, saa maa man deraf ogsaa udslede en modsat Folge.

Jeg tilstaaer, at denne Methode desuden kunde lede til Kundskab om Folkeslagene, men paa en saa lang Omvej kunde jeg maaskee i mit Liv aldrig vorde i Stand til at dømme om nogen af dem. Jeg maa derfor begynde med at give Agt paa Alt hos det første Folk, jeg befinder mig; siden kan jeg, eftersom jeg reiser igjennem andre Lande, mærke Forskjellighederne; sammenligne Frankrige med ethvert af dem, ligesom man for at beskrive Dietræet tager Pilen, og for at be-
skrive

skrive Palmerræet tager Kyrrer til Hjælp; og op-
sætte min Dom over det Folk, jeg først lærde at
kjende, til jeg har skaffet mig Kundskab om alle
de andre.

Min skønne Prædikantinde vilde derfor be-
høge at gjøre Forskjel mellem philosophisk Jagttar-
gelse og Satire over Nationen. Det er ikke Pa-
risere, jeg studerer, men en stor Stads Ind-
vaanere, og jeg veed ikke, om det, jeg seer, ikke
ligesaavel kan siges om Rom og London, som om
Paris. Moralens Bud berøber ikke paa Folke-
skikke; og følgerigen mærker jeg meget vel, de her-
skende Fordomme uagtet, hvad der er ondt i og
for sig: men jeg veed ikke om man bør tillægge
Franskmanden eller Mennesket dette Onde, og om
det er Banens eller Naturens Werk. Lastens
Billede støder paa alle Steder det upartiske Bier,
om man fortjener ikke mere at dadles, fordi man
paaanfer den i et Land, hvor den hersker, uagtet
man tillige selv opholder sig der, end fordi man
paataler Menneskehedens Fejl, uagtet man lever
iblandt Mennesker. Er jeg for nærværende Tid
ikke selv en Indvaaner af Paris? Maaskee har
jeg, uden selv at vide det, allerede for min Deel
bidraget til den Uorden, jeg har iagttaget der;
maaskee kunde et længere Ophold her endog for-
dærve min gode Villie; maaskee skulde jeg om et
Aars Tid ikke være andet end hvad Indvaanere
af store Steder i Almindelighed ere, naar jeg ikke,
for

for at fortjene Dig, beholdt en fri Mand's Gjer
og en Borgers Sæder. Lad mig derfor uden
Indskrænkning tegne de Gjenstande, som jeg skam-
mer mig ved at ligne; og lad mig besjeles til reen
Iver for Sandhed ved at udkaste et Skilderi af
Smiger og Lagn.

Dersom jeg var Herre over mine Syssler og
over min Skjebne, saa kan Du være vis paa, at
jeg vilde vælge andre Emner for mine Breve;
Du var heller ikke misfornøiet med dem, jeg skrev
Dig til fra Meillerie og Valliserlandet; men,
bedste Veninde, for at have Styrke til at udholde
den Tummel, som jeg er nødt til at leve i, maa
jeg i det mindste have den Trost at beskrive Dig
den, og saa maa Tanken om at samle Efterret-
ninger til Dig, opmuntre mig til at søge Stof
dertil. I andet Fald vil Modløshed indhente
mig ved hvert Skridt, og jeg maatte opgive alt,
dersom Du intet vilde besee med mig. Tænk paa,
at jeg for at leve paa en Maade, der er saa lidt
overeensstemmende med min Smag, maa gøre
en Vold paa mig selv, som ikke er Aarsagen uvær-
dig; og for at bedømme hvilke Bestræbelser, der
kunne bringe mig til at erholde Dig, maa Du
tillade at jeg undertiden taler om de Grundset-
ninger, man maa kjende, og de Hindringer man
maa overstige.

Uagtet min Seendrægtighed og de mange
uundgaaelige Adspredelser, var jeg dog allerede

for gammel til at gøre det. 29

færdig med Samlingen *), da Dit Brev lykkelig-
viis kom og forstørrede den, og ved at see dette
førte Brev maa jeg beundre hvor mange Ting
Dit Hjerte har fundet sige mig paa et saa lille
Rum. Nej, det bliver jeg ved, at der ikke er
nogen saa behagelig Læsning, endog for den, der
ikke kjendte Dig, naar han blot havde en Sjæl,
som lignede vor; men hvortledes skulde man ikke
kjende Dig, naar man læste Dine Breve? Hvor-
ledes skulde man til en saa rørende Tone og saa
smukke Gølelser, kunde tænke sig en anden Stab-
ning end Din? Seer man ikke ved ethvert Ud-
tryk Dit Dyes blide Blik? Hører man ikke ved
hvert Ord Din fortryllende Stemme? Hvo anden
end Julie har nogensinde elsket, tænkt, talt, hand-
let, skrevet som hun? Forundre Dig derfor ikke
over, om Dine Breve, der saa træffende afmaale
Dig, undertiden gjøre den samme Virkning paa
Din afgudiske Gist, som Din Nærværelse? Ved
at læse, og læse dem atter, er jeg færdig at miste
Forstanden; jeg er bestandigen vild i Hovedet, en
gjennemtrængende Ild fortærer mig, mit Blod
ophidses og beruses, et Slags Afssindighed kom-
mer mig til at skjelve. Jeg troer at see Dig,
røre ved Dig, trykke Dig til min Barm.

El.

*) Næmlig den Samling af Julies Breve, hvorefter
han talde i 13de Brev; see S. 353.

Tilbedte Gjenstand, fortryllende Pige, Kilden til
 Fryd og Velslyst, O! kan man see Dig, uden at
 see Forbilledet paa Paradisets Huldgudinder? *)
 O! kom! . . . jeg føler hende . . . hun
 flyer for mig, og jeg omfavner kun en Skygge.
 . . . Det er sandt, bedste Veninde, Du er
 alt for smuk og alt for om for mit soage Hjerter;
 det kan hverken glemme Din Skønhed eller Dine
 Kjertegn; Dine Yndigheder seire over Graværel-
 sen, de forfølge mig overalt, de gjøre at jeg fryg-
 ter Eensomhed, og det er min sidste Lidelse, at
 jeg ikke vover bestandigen at være sysselsat med
 Dig. —

De skulle da altsaa forenes naagtet alle Hin-
 dringer, eller rettere, de ere allerede forenede i
 det Dieblis, jeg skriver dette. Elskværdige og
 værdige Par! Himlen skjenke dem den Lykke, som
 deres vise og rolige Kjerlighed, deres skyldfrie
 Sæder, deres ædle Sjele fortjene: den skjenke
 dem den kostbare Lyksalighed, hvormed den er saa
 farrig mod Hjerter, der ere skabte for at nyde
 hinanden! Hvor vilde de vorde lykkelige, dersom
 den bevilger dem alt det, som den, desværre!
 nægter os: dog — føler Du ej et Slags Trøst i
 vore Lidelser? Føler Du ikke, at vor overdrevne
 Elen-

*) Den danske Oversætter har laant dette, i hans
 Tanker mere passende Udtryk end Originalens, af
 Trainers tydske Oversættelse.

Elendighed ej er ganske uden Erstatning, og al-
dersom de have Fornøielse, som vi ere berøvede,
saa have vi ogsaa nogle, som de ikke kunne kjende?
Ja, bedste Pige, uagtet vi ere skilte ad, og maae
undvære meget, uagtet vore Bekymringer, ja selv
vor Forrøiselse, har dog tvende Hjerters heftige
Bewægelse for hinanden en skjult Belyst, som
rolige Sjæle intet kjende til. Det er et af Elskovs
Undersøker, at den lader os føle Fornøielse i at
lide; og vi vilde ansee den Tilstand, som den værste
Ulykke, hvori Ligeegyldighed og Glemfomhed ber-
øvede os hele Følelsen af vore Lidelser. Lader
os derfor beklage vor Skjebne, Julie! men ikke
misunde nogen sin. Maa skee der, noie taget, er
ikke nogen fortrinligere Tilstand end vor, og lige-
som Guddommen henter al sin Salighed af sig
selv, saaledes finde ogsaa de Hjerte, som op-
varmes af en himmelsk Ild, i deres egne Følelser
et Slags reen og henrykkende Nydelse, der er
uafhængig af Lykke og det hele øvrige Skabnings-
værk.

Brev

B r e v XVII.

Dit. Julie.

Nu er jeg da ganske inde i Verden. Siden jeg er færdig med min Brevsamling, har jeg begyndt at besøge Skuespillene, og spise ude om Aftenen. Jeg tilbringer hele Dagen blandt Mennesker; låner Bre og Die til alt hvad der møder; og da jeg ikke bemærker noget som ligner Dig, saa holder jeg mig ganske til mig selv midt i Tummelen, og taler hemmeligen med Dig. Ikke vil jeg paastaae, at dette stoiende og stormende Liv slet intet Tiltrækkende har ved sig, og at den overflodige Forskiellighed af Gjeastande ikke skulde tilbyde de nye Gjester visse Fornoielser; men for at føle dem, maa Hjerteret være tomt og Hovedet vildt; og baade Kjerlighed og Fornuft synes at gjøre det smagløst for mig. Da alt er kun et bløt Skin og høvert Dieblis forandres, saa har jeg ikke Tid til, at noget skulde gjøre Virkning paa mig, eller at jeg kunde undersøge noget.

Saaledes begynder jeg da at indsee Vanskelighederne ved at studere Mennesket, og jeg veed ikke engang, hvilken Standpunct man skal tage for at kjende det. Philosophen er for langt derfra, Verdenemanden for nær derved. Den ene seer for meget til at kunne gjøre Jagttagelser; den

den anden for lidt til at kunne bedømme Måleriet i det Hele. Enhver Gjenstand, som Philosophen bemærker, betragter han enkelt, og da han hverken kan adskille den fra dens Forbindelser eller Forhold til andre Gjenstande, som ere uden for hans Synskreds, seer han den aldrig paa dens rette Sted, og fatter hverken dens Grund eller dens sande Virkninger. Verdensmanden seer alt, og har ikke Tid at tænke paa noget. Gjenstandenes Foranderlighed tillader ham kun at blive dem vaer, men ikke lægge Mærke til dem; de fortrænge vekselsviis hverandre med Tilfældighed, og han beholder blot forvirrede, et Chaos lignende, Indtryk tilbage.

Og ligesaa lidt kan man afvekslende see og overveie, efterdi Skuespillet fordrer vedholdende Agtpaaagivenhed, hvorved Estertanken afbrydes. Et Menneske, som bestandigen vilde dele sin Tid mellem Verden og Eensomhed, vilde være urolig i sit eenlige Hjem, og fremmed i Verden, altsaa ingensteds paa sin rette Hylde. Der var altsaa intet andet Middel for ham, end at dele sit Liv i to store Dele: den ene for at beskue, den anden for at estertænke; men det er næsten umuligt, thi Fornusten er ikke et Redskab, som man efter sit Tykke kan lægge bort og tage igjen, og den som har kunnet leve i ti Aar uden at tænke, vil aldrig tænke i sit hele Liv.

Jeg finder ogsaa at det er en Daarlighed at ville studere Verden som blot Tilskuer. Den som ikke foresætter sig andet, end at iagttage, iagttager intet, thi da han er ubrugbar ved Forretninger og besværlig ved Fornøielser, faaer han ingensteds Udgang. Man seer ikke andre handle, uden forsaavidt man handler selv; det gaaer i Verdens Skole som i Kjerlighed, man maa begynde med at udøve det, man vil lære.

Hvad skal jeg da vel gjøre, jeg, der som Fremmed ikke kan have noget Embede her til Lands, og som den blotte Forskjellighed af Religion vilde hindre fra at kunne gjøre sig Umage for at erholde noget? Jeg maa nedværdige mig selv for at faae Oplysning, og, da jeg aldrig kan bevise andre Tjenester, maa jeg søge at more dem. Jeg øver mig ogsaa i, saameget som muligt, at være høflig uden at være falsk, søielig uden Redighed, og at tage saameget af det Gode, jeg finder i Selskabet, at jeg kan taales uden at være henfalden til Laster. Ethvert ledigt Menneske, som vil see Verden, bør i det ringeste til en vis Grad følge dens Skikke; thi med hvad Ret kunde man forlange at modtages af Folk, som man er til ingen Nytte, og som man ikke havde den Gave at behage? Men naar han har forskaffet sig denne Gave, saa fordrer man heller ikke mere, fornemmelig naar han er en Fremmed. Han kan undvære at deeltage i Cabaler, Rænker og Stridigheder,

heder, dersom han opfører sig anstændigen mod alle og enhver; ikke giver visse Fruentimmer udelukkende Fortrin; holder over de Hemmeligheder, han erfarer i de Selskaber, hvor han modtages; ikke bringer eet Huses Latterligheder hen i et andet; undgaaer at blive fortrolig med nogen; holder sig fra Kjerlingerier, og overalt bevarer en vis Værdighed; saa kan han roligere beskue Verden, bevare sine gode Sæder, sin Retsskaffenhed, ja endog sin Oprigtighed, forudsat at den kommer af Kjerlighed til Frihed, og ikke af Partiaand. Det har jeg stræbt at gjøre efter nogle oplyste Folks Raad, hvilke jeg har udvalgt til mine Veiledere blandt de Bekjendtskaber, Mylord Edward forskaffede mig. Man har derfor ogsaa begyndt at tage mig med i mindre talrige og mere udvalgte Selskaber. Hidindtil blev jeg kun indbudet til store Gjestebuder, hvor der ikke kom andre Fruentimmer end Konen i Huset; hvor alle Dagdrivere i Paris ere velkomne, i hvor lidt man end kjender dem; hvor enhver betaler Maaltidet som han kan, enten med Vittighed eller Smiger, og hvor den stoiende og forvirrede Tone ikke er stort forskjellig fra den, der hersker i Gjestgivergaardene.

Jeg er nu indviet i mere hemmelige Mysterier. Jeg bliver indbudet til Aftenmaaltider, hvor Døren er lukket for enhver ubuden Gjest, og hvor man er vis paa blot at finde Folk, som alle passe sig, om just ikke til hverandre indbyrdes, saa

saa dog til den, som tager imod dem. I saa
 danne Samqvem give Fruentimmerne mindre Agt
 paa sig selv, og her kan man altsaa begynde at
 studere dem; her hersker i al Rolighed vittige og
 satiriske Samtaler; iftedet for at snakke om offent-
 lige Ryheder, Skuespil, Befordringer, Døds-
 fald, Giftermaal, hvormed man tilbragde For-
 middagen, monstret man her alle parisiske Anek-
 doter, aflører alle hemmelige Begivenheder af
 Dagens skandaløse Krønike, gjør baade det Gode
 og det Onde lige behageligt og latterligt; og da,
 ved denne Lejlighed, enhver, som tager Deel i
 Samtalen, med Glid og særdeles Interesse ud-
 kaster forskjellige Personers Charakteristik, afridser
 han netop derved, uden at tænke derpaa, sin egen
 endnu bedre; af et Slags Forsigtighed fører man
 her, saalænge Betjenterne ere tilstede, et forblum-
 met Tungemaal, hvormed man, ladende som man
 skjulde Satiren, kun gjør den bitterere; med eet
 Ord, man hvædser her, omhyggeligen Dolken,
 under Paaskud af at gjøre mindre Skade dermed,
 men i Grunden kun for at støde den dybere.

Naar man imidlertid vil betragte disse Un-
 derholdninger efter vore Begreber, gjorde man
 meget ilde i, at falde dem satiriske, thi de ere
 mere spottende end bidende, og træffe mindre La-
 sten end det latterlige. Overalt finder Satiren
 kun lidet Sted i store Stæder, hvor det, som blot
 er ondt, er saa almindeligt, at det ikke er Umagen
 værd

værd at tale derom. Hvad er der altsaa at dable
der, hvor Dyben ikke meer er agtet, og hvad
skulde man vel tænke paa, naar man ikke mere
finder noget slemt? I Paris, desuden, hvor
man betragter Tingene fra deres indtagende Side,
er alt det, som kan opvække Brede og Modvillie,
ilde optaget, med mindre det staaer enten i en
Vise eller i et Epigram. De smukke Fruentimmer
mer ere utilbøielige til at komme i ondt Lune, og
komme heller aldrig deri; de ere tilbøielige til at
lee, og da Last ikke er noget, man kan lee ad,
saa ere Skjelmerne ærlige Folk ligesaavel som alle
andre; men Dee den, som sætter sig ud for Latter,
hvor den rammer sætter den et uudsætteligt Mærke;
den nedbryder ikke blot Dyd og Sædelighed, den
naaer ogsaa Lasten, selv de Onde bagvaskes. —
Men lader os komme til vore Aftenselskaber igjen.
Det, som i disse udsøgte Selskaber, har
været mig meest paafaldende, var, at ikke sex
Personer, som dog vare valgte netop for at more
hverandre indbyrdes, og blandt hvilke ofte her
skede endnu noiere Baand, kunde være een Time
sammen uden at have det halve Paris paa Bane,
ligesom om deres Hjerter ikke havde haft noget
at sige hverandre, og som om der ikke var eet
Menneske blandt dem, der var værd at interessere
sig for.

Erindrer Du Dig, min Julie, hvorledes
vi, naar vi spiste enten hos Din Cousine eller hos
Dig

Dig selv, vidste, trods Tvungen og vor Hæmmelighed, at lede Samtalen paa Gjenstande, som angik os, og hvorledes, ved enhver rørende Bemærkning, ved enhver sin Hentydning, et mere fornuddet end ingttaget Suk bragde den blide Følelse fra eet Hjerte til et andet?

Henseres Samtalen tilfældigviis paa de Tilstedeværende, saa seer dette i Almindelighed i et vist Selskabsprog, som man maa have Regie til for at forstaae. Ved Hjælp af dette skjulte Tunge-maal, siger man hoerandre, efterkom Tidens Smag fører med sig, flaae Vittigheder i tusinder, viis, ved hvilke den største Døsmer er ikke den, som glimrer mindst, imedens at en tredje Mand, der ikke er drevet i Tingen, maa sidde og seede sig og tie stille, eller vel ogsaa lee af det, han ikke forstaaer. Naar jeg undtager Sammenkomster under fire Dine, som ere og altid skulle blive mig ubekjendte, er det foransforte alt det Dime og Videnskabelige, som findes i dette Lands Forbindelser.

Naar, med alt dette, en Mand af Vigtighed, begynder paa en alvorlig Materie, eller opfaster et alvorligt Spørgsmaal, saa hester strax den hele Opmærksomhed sig paa denne ny Gjenstand; Mandfolk og Fruentimmer, Gamle og Unge, alle stræbe for at betragte den fra alle Sider; og man studser over den sunde Sands og Fornuft, som udspringer ligesom kappeviis fra

alle disse Gjeglehededer *). Et Stykke af Moralen skulde ikke blive bedre gennemgaaet i et Selskab af Philosopher, end hos en af Hovedstædernes skønne Damer; Resultaterne skulde endog hos hine ofte blive mindre strenge; thi Philosophen, der vil handle, som han taler, har dobbelt Hensyn dertil; men her, hvor hele Moralen kun er Ordgyderi, kan man være streng uden at det skal have Følger, og for at kunne lide nedbrøde den philosophiske Stolthed, er man endog ikke uforfærdet for at opskrue Dyden saa højt, at selv den Vise ikke kan naa den. Forresten er baade Mandfolk og Fruentimmer, som alle ere oplærte ved Verdenskundskab, og især ved deres egen Samvittighed, enige i, at tænke saa

*) Forudsat nemlig at et lystigt Indfald ikke medfører forstyrrelse af denne Alvorlighed, thi saa stræber enhver at drive Spøgen videre, alting brænder, og det er ikke muligt at faae den alvorlige Tone fat igen. Jeg erindrer mig hvorlunde et Kræmmerhuus Vebernødder saaledes ganske moersomt forstyrrede et Stuespil paa Markedet. Stuespillerne, som kom i Forvirring, vare vel kun Dyr, men hvor mange Ting ere der ikke, som ere lige Vebernødder for en stor Deel Mennesker. Man ved hvem Fontenelle har villet male i sin Historie om Kyvintierne.

(J. J. K.)

ondt om Menneskene, som det er muligt; i det de bestandigen udkraamme en sørgelig Philosphi, altid nedsætte af Forsængelighed den menneskelige Natur, altid søge Grunden til det Gode, der skeer, i een eller anden Last, og stedse efter deres eget Hiertes Maalestok, bagvaske Menneskets Herte.

Denne fornedrende Lære uagtet, er Følelse en Unglingsgjensstand for disse fredelige Samtaler; men man maa ej ved Ordet forstaae en lidenskabelig Udgydelse i Elskovs eller Venskabs Barm, en saadan Maragtighed lider man ikke for sin Død. Det er Følelse bragt til almindelige Principier og raffineret ved Metaphysikens fineste Undersøgelser. Jeg kan gierne sige, at jeg i mit hele Liv ikke har hørt saa meget tale om Følelse, eller forstaaet saa lidt af det, man sagde derom. Det er ubegriplige Forsinelser. O, Julie, vore grovere Hiarter have aldrig kiendt noget til disse skønne Maximer, og jeg frygter meget for at det gaaer med Følelsen hos disse Verdens-Folk, som det gaaer med Homer hos Bedanterne, de tillægge den tusinde indbildte Ekionheder, fordi de ikke bemærke de sande. Saaledes tilfætte de al deres Følelse i Vittighed, og der uddunster saa meget deraf i deres Tale, at der ikke bliver meget tilbage til Handlen. Lykkeligviis erstatter Belansthændighed det, og af Skik og Brug gior man næsten de samme Ting, som man

Skulde giøre af Gælfse, i det mindste saa længe, det ikke koster andet end Formler og nogen flygtig Evang, som man paalægger sig, for at komme godt i Orde; thi dersom saadanne Opoffrelser udfordres alt for længe, eller koste for meget, saa farvel Gælfse: saavidt gaaer Belanstandigheden ikke. Paa dette var skulde man ikke troe hvorende alt er afpasset, afmaalt og afveiet i det som de kalde skikkelig Opførsel *); alt det, som slet ikke hører til Fornemmelse, have de bragt i Regler; og alt er Regel hos dem. Dette efterabende Folk kunde være fuldt af Originaler, uden at det var muligt at faae noget at vide derom, thi ingen tør være sig selv. "Man maa synge med de Fugle, man er iblandt," er Landets første Budomsregel. "Saaledes giør man, saaledes giør man ikke," det er den sidste Kiendelse.

Denne tilsyneladende Regelmæssighed giør de almindeligste Sædvaner endog i de alvorligste Ting det naragtigste Mode-Udseende. Man veed paa en Prøf, naar man skal lade spørge til nogen; naar man skal lade sig skrive, det vil sige, giøre en Visit, som man ikke giør; naar man skal giøre den i egen Person; naar det er tilladt at være hjemme; naar det ikke er tilladt, uagtet man dog er hjemme; hvilke Tilbud man bør giøre, og hvilke man bør afslaae; hvor megen Sorg man

*) Procédé.

bor føle ved hiins eller dennes Død *); hvor længe man derfor skal græde paa Landet; naar man kan komme tilbage igien, og trøste sig i Byen; Timen og Minnten naar Bedrøvelsen tillader at gjøre Gal eller gaae i Skuespil. Alle Mennesker forholde sig under lige Omstændigheder paa samme Maade; alting gaaer efter Tempo, ligesom naar et Regiment manøvrerer; man skulde sige, at det var lutter Marionetter, som vare naglede til eet og samme Bret, eller bleve bedægede ved een Traad.

Siden det nu ikke er muligt at alle disse Folk, som noiagtigen gjøre eet og det samme, ere netop stemte paa een Maade, saa er det klart at man maa bruge usædvanlige Midler for at lære at kiende dem; det er klart at al deres Snak er en blot tom Formular, og er mindre flittet til at lære En at kiende Søderne, end den Tone, som hersker i Paris. Man erfarer saaledes nok hvad de sige, men intet, som kan tiene til at vurdere

*) At være bedrøvet ved Ens Død, røber Menneskelighed, og vidner om et godt Hjerter; men det er ingen Dødspligt, var end den Afdøde vor Fader. Den som i saadant Tilfælde ikke er virkelig bedrøvet, bør heller ikke udvortes ville vise det; thi det er meget mere vigtigt at sige Salskhed end at rette sig efter Skik og Brug.

(J. J. R.)

deres det Sagde. Det samme paastaar jeg om de fleste nye Skriver, endog om Skuepladsen, som siden Moliere snarere er et Sted, hvor man holder smukke Samtaler, end hvor man fremstiller Scener af det borgerlige Liv. Her er tre Skuespilhuse: i de to viser man chimariske Bødder; nemlig paa det ene Harlequiner, Gioglere og italienske Operanarre; paa det andet Guder, Diele og Trolde; paa det tredje opfører man hine udødelige Stykker, hvis Læsning skaffede os saa megen Fornøielse, og adskillige nye, som fra Tid til anden fremkomme paa Skuepladsen. Mange af disse Stykker ere tragiske, men ikke rørende; og om man ogsaa deri finder nogle naturlige Følelser og noget der angaaer det menneskelige Hierte, saa frembyde de dog aldeles ingen Oplysninger om det Folks særegne Sæder, hvilket de skaffe Moroe.

Sorgespillet grunder sig hos det Opfinders paa Religion; og det var nok til at bringe det i Anseelse. I øvrigt var det for Grækerne et lærerigt og underholdende Skuespil ved at vise deres Kienders, Persernes, Ulfker, og de Kongers Laster og Daarskaber, fra hvilke de havde beskrevet sig. Forestillinger af det østerrigiske Huset gamle Tyranni, dem vilde i Bern, Zürich eller Haag Kædernelands og Friheds Kierlighed gjøre interessant for os; men man sig mig engang, høortil Corneilles Tragedier her nytte, og hvad Pompejus eller

eller Sertorius angaae Pariserne? de græske Seagebier gif ud paa Tildragelser, som enten vare virkelige, eller af Tilskuerne ansaaes derfor, og vare grundede paa historiske Sagn. Men hvad virker en heroisk og reen Lue paa Stormandens Siel? Man vilde dog vel ikke sige, at Striden mellem Eiskov og Dyd ofte foraarsager dem søvnløse Nætter, og at Hiertet har meget at giøre med Kongers Egteskaber? Deraf kan Du domme om saa mange Stykkers Sandsynlighed og Rytte, som alle have dette Hiernefoster til Emne!

Hvad Lysspillet angaaer, saa er det vist, at det bør fremstille det Folks Sæder, for hvilket det er skrevet, paa det at det kan forbedre sig fra sine Laster og Skrobeligheder, ligesom man for et Speil afvasser Pletterne af sit Ansigt. Terentius og Plautus tog meget fejl i Valget af deres Emner; men for dem fremstillede Aristophanes og Menander for Athenienserne atheniensiske Sæder, og derpaa var Moliere den eneste som afmalede endnu noiagtigere de Franskes Sæder i det sidste Aarhundrede for deres egne Dine. Nu ere Gienstandene for Affildringen forandrede, men der er ingen Maler kommen igien. Nu copierer man paa Skuepladsen Conversationen af hundrede Huse i Paris; men det undtagen lærer man der ikke at kiende franske Sæder. Der gives i denne store Stad, fem eller sex hundrede tusinde Mennesker, som aldrig komme i Betragtning

ning paa Skuepladsen; Moliere derimod tegnede Borgerfolk og Haandverkere ligesaa vel som Marskvier. Sokrates lod Kudske og Smedkere, Skomagere og Muurfolk komme frem. Men vare samtidige dramatistiske Forfattere, Folk af en ganske anden Art! vilde troe sig vaarede, om de vidste hvad der foregaar paa en Tiobmands Gaardtor eller i en Haandverksmands Verksted; de behøve kun fornemme Personer, og de søge i deres Personers Rang det Høie, som Snillet nægter dem.

Tilskuerne ere paa deres Side blevene saa fære, at de ere ligesaa bange for at forløbe sig naar de ere paa Comedie, som naar de ere i Besøg, og de vilde holde det under deres Ære at see Folk komme frem paa Skuepladsen, der vare under dem i Stand. De ere som om de vare eneste Beboere paa Jorden; alle de øvrige ere intet i deres Øine. At have Heste og Vogn, en Svæitsen, en Hushofmester, det kaldes at leve som alle andre Mennesker; for at leve som alle andre Mennesker, maa man leve som meget faa. De søm gaae til Guds, høre ikke til alle andre Mennesker; det er Borgerfolk, ringe Folk. Folk af den anden Verden, og man kunde sige, at en Vogn er ikke saa nødvendig for at fiøre i, som for at vedblive at vare til. Saaledes er der kun en Haandfuld uforfammede Karre, som kun regne sig selv til Verden, og som det dog ikke var Umagen værd at

at regne med dertil, dersom det ei var for det
 Onde, de gjorde. Det er blot for dem at Skue-
 pladsen er til. Paa Scenen afbilder man dem,
 og i Logerne finder man dem virkelig; Der ere
 de spillende Personer, her sande Skuespillere.
 Paa denne Maade indskrænkes Verdens og For-
 staaelses Sphære mere og mere; og den ny
 Skueplads aflægger ikke sin feedsommelige Bær-
 dedighed. Man kan ikke længere fremstille Menne-
 skene der uden i galopperede Klæder. Man skulde
 troe at Frankrige kun bestod af Grever og Fri-
 herrer, og dog er den største Fokkemængde ligesaa
 uvelendig og fattig, som Udbildningen paa den er
 glimrende og prægtig. Dette forarsager, at
 man, ved at male de Stænders Fatterligheder,
 som tiene andre til Mønster, mere udbreder end
 indskrænker dem, og at Folket, som altid er de
 Riges Ube og Efterligner, gaar paa Skueplad-
 sen mindre for at see af deres Daarligheder, end
 for at studere dem, og ved Efterligningen worde
 endda galere end hine. Selv Moliere var endog
 skyldig deri; han revsede Hoffet og smittede Sta-
 den, og hans naragtige Marquier vare de første
 Mønstre for de borgerlige Smaaherrer, som fulgte
 efter dem.

Overalt finder man megen Dialog og liden
 Handling paa den franske Skueplads; maaskee
 kommer det virkelig deraf, at Fransmanden
 snakker meer end han handler, eller at han i det
 mind-

mindste sætter en meget større Priis paa det man siger, end paa det man gjør. En, som havde seet et Stykke af Tyrannen Dionys, sagde da han gik bort: "Jeg har ikke seet noget; men jeg har hørt mange Ord." Det samme kan man sige, naar man forlader de franske Skuespil Racine og Corneille ere, med al deres Aand og Snille, kun ordrige Snakkere, og deres Efterfølger *) var den første, som efter Engellændernes Exempel, undertiden vovede at fremstille Handling. I Almindelighed gaaer alting for sig i skionne vel afsirklede og høitværende Dialoger, hvor man strax seer, at enhver Persons første Beskræftelse er at glimre. Næsten alting foredrages i almindelige Sententser. I hvor meget de end kunne være i Lidenkab, tænke de dog stedse mere paa Publicum end paa sig selv; et Kraftsprog koster mindre end en Tølelse; naar man undtager Racines og Molières Stykker **), er

Jeg'et

*) Voltære, mener Forsfatteren.

**) Man maa ikke heri sammenligne Moliere med Racine; thi den første er, som alle de andre, fuld af Regler og Sentencer, især i hans versificerede Stykker; men hos Racine er alting Tølelse; han forstod at lade enhver tale i egen Person, og deri er han virkeligen den eneste iblandt hans Nations dramatiske Skribenter.

(J. J. A.)

Jeg'et næsten ligesaa omhyggeligen forjaget fra den franske Skueplads, som fra Portroyals Skrifter; og de menneskelige Videnskaber, bestedne som christelig Ydmyghed, bruge bestandigen Ordet Man. Der er desuden en vis affnoret Værdighed i Manerer og Udtryk, som aldrig tillader enten Videnskab noie at føre sit Svog, eller en Skuespiller *) at forklæde sin Person, og sætte sig ind paa den sande Scene; men holder ham stedse bunden paa Theatret under Tilskuernes Tilsyn. De meest levende Situationer lade ham aldrig glejme flionne Phrafer og deilige Stillinger, og om Fortvivlelse stöder ham Dolken i Hiertet, saa ikke noiet med at synke med Anstændighed, som Polyxenes — falder han slet ikke; Anstændighed holder ham endog overende efter hans Død, og enhver, som nyligen opgav Manden, seer man strax efter karst og sund at gaae sin Wei.

Alt det kommer deraf, at Franskwanden ikke søger Natur og Illusion paa Scenen, men Vittighed og Pragt **); han søger Woerstab, ikke Esterlig.

*) Acteur. I nogle Udgaver staaer auteur, hvilket Cramer har fulgt.

**) Depenses. Oversætteren valgte dette, efter hans Mening, vigtigere Udtryk end des pensées, som staaer i en anden Udgave.

ligning, er ligegyldig ved at føres bag Lyset, naar han kun morer sig. Ingen gaaer i Skuespil for Skuespillets Skyld, men for at see Forsamlingen og blive seet, for at samle Forraad til at sladder om efter Stykket; og man tænker ikke noget ved det man seer, uden forsaavidt, man vil snakke derom. Skuespilleren er i deres Dine altid Skuespiller, aldrig den Person han forestiller. Dette er ikke Augustus der taler som Verdens Behersker, det er Baron: Pompejus's Enke er Adrienne: Alzire er Jomfru Gaussin, og den stolte Vilbe er Grandval. Skuespillerne tilfødesætte paa deres Side aldeles Illusionen, som de see at ingen bekymre sig om. De give Oldtidens Helte Plads blandt sex Rader unge Pariserer; de slette franske Moder paa romersk Klæbedragt; man seer den grædende Cornelia med fingerryste Sminke: Cato stærke puddret: Brutus i en stiv Kjole. Alt det støder ingen sig over, og det gjør ingen Hindring i et Stykkes Lykke; ligesom man seer blot Skuespilleren i Personen, saaledes seer man blot Forfatteren i Stykket; er Costumer forsømt, tilgiver man det let; thi man veed jo at Corneille ikke var Skrædder, og Crebillon ikke Parfumeur.

Man maa altsaa betragte Tingene her hvarledes man vil, saa er det altsammen kun Ordgyderi, Snak og Sladder uden mindste Bærd. Paa Skuepladsen, som i Verden, kan man høve
saa

saalange man vil paa det, der bliver sagt, saa lærer man dog deraf intet af det, som skeer, og, hvorfor skulde man lære det? Saa snart et Menneske kun har talt, spørger saa vel nogen efter hans Opførsel? har han ikke gjort alt, er han ikke allerede bedømt? Her er Haderslevanden ikke den, som handler vel, men den, som taler vel; og eet eneste ubesindigt, uden Overlæg undsluppet Ord, kan volde Sigeren ubodelig Skade, som forgethne Nars ustraffelig Wandel ikke kan tilintetgjøre. Kort at sige, ihvorvel Folks Adfærd kun slet svarer til deres Tale, saa seer man dog at man bedømmer dem blot efter denne, uden Hensyn til deres Handlinger: jeg seer ogsaa, at i store Stæder synes Omgangstonen mere blid og søielig, ja endog mere sikker end blandt mindre oplyste Folk; men ere Menneskene derfor virkeligen ogsaa mere humane, beskedne eller retskafne? — det veed jeg ikke af. Det er alt kun Ekin, og under det saa aabne og indtagne Udsvortes, ere Hierterne maaskee mere stumte og hule end bore. — Fremmed, eensom, i ingen Vej, uden Forbindelser, ingen Mand for Fornøielse, og indskrænket blot til mig selv, hvortledes skulde jeg vel faae Leilighed til at kunne affige nogen Dom over dem?

Imidlertid begynder jeg at føle den Druktenstab, hvori dette urolige og stœiende Liv styrter dem, som føre det, og jeg bliver ligesaa ør i

Hovedet, som et Menneske, hvis Hine mange Gienstande hurtigen fare forbi. Ingen af dem, som træffe mig, røre mit Hjerte, men alle forstyrre og standse dets Begierligheder, saa at jeg forglemmer hvem jeg er og hvis jeg er. Hver gang jeg gaaer ud indelukker jeg mine Følelser paa mit Bærelse, for at anskaffe mig nogle andre, der passe sig paa de usle Gienstande, der vente paa mig. Uden at mærke det dommer og slutter jeg ligesom jeg hører andre gjøre det. Bover jeg en gang at afrydde Fordomme og betragte Tingene, som de virkelig ere, saa gaaes jeg i Diebliffet af en heel Hob unyttige Ord, som meget ligne et Raisonnement. Man beviser mig uomstødeligt, at det er kun Halvphilosophen, der seer paa Tingenes sande Betskaffenhed, at den virkelige Vise veier dem blot efter Skinnets, at han bør holde Fordomme for Grundsætninger, Modevelanssindighed for Lov, og at den største Visdom bestaaer i at leve som Daarer.

Tvungen til saaledes at forandre mine moraliske Følelser's Orden, tvungen til at sætte Bærd i Hiernesostere, og paalægge Fornuft og Natur Taushed, maa jeg see hvorledes det guddommelige Mynster fordærves, som jeg bærer inden i mig, og som baade var Gienstand for mine Ønsker og Regel for mine Handlinger; jeg vakler mellem Griller, og da min Smag stedse maa være underordnet Meningen, saa kan jeg ikke een eneste Dag

Dag være vis paa hvad jeg skal jeg finde Behag i Dagen derpaa.

Forvirret, ydmyget og forfærdet over at føle den menneskelige Natur at nedværdiges i mig, og at see mig falden saa dybt fra denne indborte Størhed, hvortil vore varme Hjerter vexelsidigen opvakte hinanden, kommer jeg om Aftenen hjem gennemtrængt af en hemmelig Bedrøvelse, og nedtrykt af en dræbende Uelshed, med et tomt Hjerter opblæst som en Luftmaskine. O Elskov! o de rene Følelser, som jeg havde ved den! med hvilken Fortrystelse gaaer jeg i mig selv, med hvilken Genrykkelse finder jeg der endnu mine første Tilbøieligheder og min første Værdighed! Hvor fryder jeg mig over der endnu at finde i sin hele Glands Dydens Billede, at skue Dit, min Julie, stødende paa en Hæderstrøme, og med eet Aandedrag at forstyrre hele dette Gøgleri. Jeg føler min nedtrykte Siel at faae Liv igien, jeg troer at have faaet Tilbørelse og Liv tilbage, og med min Kierlighed faaer jeg alle de høie Følelser igien, der gjør den dens Gienstand værdig!

Brev

B r e v XVIII.

Fra Julie.

Jeg har, min gode Ven, nydt eet af de behageligste Øyn, som nogensinde kunne trylle mit Øie. Den dydligste og elskværdigste Pige er bleven den værdigste og bedste Kone. Den brave Mand, hvis Dødsen hun har opfyldt, er fuld af Agtelse og Kierlighed for hende, lever kun for at elske og tilbede hende og gjøre hende lykkelig; og jeg har den ubestriktelige Fornøielse at være Vidne til min Venindes Lykke, at dele den med hende. Jeg er vis paa, at det ikke mindre vil være Dig, som hun altid elskede saa om, som fra Barnsbeen var hende saa kær, og som saa mange Begjæringer endnu maa have gjort hende kærere. Ja! enhver af hendes Kjælelser maa være Hjertet dele med hende. Er det Fornøielse for hende maa det være Trøst for os; og Lønnen for vort indbyrdes Venskab er, at den Lykke een af os tre nyder, er nok til at forsøde de tvende andres Lidelser.

Men lader os ei dølge det for os selv, denne mageløse Veninde vil for en Del være tabt for os. Hun kommer nu i nye Forhold, nye Forbindelser, faaer nye Pligter; og hendes Hjerte som tilhørte blot os, maa nu overlade sig til nye Tilboieligheder, hvilke Venskab maa tilstaae Fortrinet. Og det

det er et nok dermed, min Ven, vi bør ogsaa paa
 vor Side være mere varsomme i Henseende til de
 Tjenester, hun vil bevise os; vi bør ikke blot see
 paa hendes Hengivenhed for os og vor Trang der-
 til, men — tillige betænke hvad der passer sig til
 hendes nye Stand, og hvad der kan behage eller
 mishage hendes Mand. Vi behøve ikke at under-
 søge hvad Dyden fordrer i slige Tilfælde; ene Ven-
 skabs Love ere nok. Den som for sin egen For-
 deels Skyld kunde sætte en Ven i Forlegenhed,
 fortjende han vel at have nogen? Da hun var
 ugift, var hun fri; hun skulde kun sig selv Regn-
 skab for sin Adfærd, og hendes Hensigters Reen-
 hed var tilstrækkelig til at retfærdiggjøre hende i
 hendes egne Dine. Hun betragtede os som tvende
 for hinanden bestemte Egtfæller, og hendes for-
 sonne og rene Hierte forenede den reneste Kydsk-
 hed i Henseende til hende selv, med den ærmeste
 Kærlighed for hendes straffskyldige Veninde; hun
 skulde min Brøde uden at dele den; men nu er
 alt forandret; hun bør gjøre en Anden Regnskab
 for sin Opsørsel, hun har ikke blot sat sin Trost
 i Pant, men ogsaa afhændet sin Frihed. Da hun
 paa engang er i Besiddelse af to Personers Væ-
 saar er det ikke nok at hun opfører sig vel, det maa
 ogsaa paaafkønnnes; hun maa ikke blot være god,
 men ogsaa værde haderet derfor. En dydig Kone
 bør ikke blot fortjene sin Mandes Agtelse, hun bør
 ogsaa nyde den; dadler han hende, saa fortjener
 Du hun

hun Dadel, og, var hun endog uskyldig, saa har hun dog Uret, naar hun blot mistænkes; thi, ikke engang at have Skinnet imod sig, hører til hendes Pligter.

Jeg indseer just ikke tydeligen om alle disse Grunde have deres Rigtighed: Det maa Du bedømme; men en indvortes Kælelse siger mig, at det ikke er godt, at min Cousine vedbliver at være min Fortrolige, ligesaa lidt som at hun skal sige mig det først. Jeg har ofte fundet at jeg har taget Feil i mine Slutninger, men aldrig i Henseende til de hemmelige Kælelser, som indgav mig dem, og derfor har jeg mere Tilltro til de naturlige Drifter end til min Fornuft.

Efter denne Grundsætning har jeg allerede fundet et Paaflud for at faae Dine Breve tilbage som jeg af Frygt for at overraskes havde forpæret hos hende. Hun gav mig dem med en vis Besklemmelse, som mit eget Hjertes dertil svarende Tilstand lod mig føle, og som alt for vel stadsfæstede at jeg havde gjort Klogt i det jeg gjorde. Det kom ikke til nogen Erklæring mellem os, men vore Blikke vare os nok; hun omarmede mig med taareblendte Dine, og uden at sige noget, fælde vi hvorlidet Venstabs samme Sprog trænger til Ord.

Hvad den Adresse angaaer, som vi nu maae have i Stedet for hendes, saa havde jeg i Forsætningen tænkt paa Fanchon Anet, og det var vist nok

nok den sikkerste Vej, som vi kunde vælge; men
 om denne unge Kone end er af noget ringere
 Stand end min Cousine, er det da vel en Grund
 for at have mindre Agt for hende i hvad der an-
 gaaer Retskaffenhed? er det tværtimod ikke at
 frygte for, at mindre faste Grundfætninger kunde
 gjøre mit Exempel farligt for hende? at det som
 hos den ene kun var et Beviis paa høit Benfæstet,
 ikke hos den anden skulde worde Begyndelse til
 Fordærb? og at jeg ved at misbruge hendes Er-
 tiendtlighed, tvang selv Dyden til at worde et
 Redskab for Forsæller? O, er det ikke nok, at
 jeg maa være skyldig; skulde jeg desuden lede
 andre i Ulykken, og forstørre min Brode med
 Byrden af Andres? Lader os ei tænke derpaa,
 min Ven; jeg har udfundet en anden Udvei,
 som, sandt at sige, ikke er saa sikker, men dog
 ikke fortjener Daddel, forsaavidt som den ikke
 indvikler nogen i Sagen, og ikke gjør nogen til
 vor Fortrolige. Du skal nemlig skrive Dine
 Breve til mig under et opdigtet Navn s. Ex. Hr.
 du Bosqvæ, og lægge dem i en Couvert med Ud-
 skrift til Regianino, som jeg skal tale med des-
 angaaende; paa den Maade faaer Regianino selv
 intet at vide; i det høieste vil han fatte Mis-
 tanke, som han ikke vover at skaffe sig Bished
 om; thi Mylord Edvard, paa hvem hans Lykke
 beroer, har sagt god for ham. Imedens vi fort-
 sætte vor Brevveksling paa denne Maade, vil jeg

see til om vi ikke kunne begynde igien enten paa den, som vi betjenede os af da Du reiste til Val-
liserlandet, eller paa en anden Maade der er fast
og sikker.

Om jeg end ikke kiendte Dit Hiertes Til-
stand, saa kunde jeg dog, af det onde Lune, som
herster i Dine Efterretninger, mærke, at det Liv
Du fører ikke er efter Din Smag. Muralt's
Breve, hvorover man beklager sig i Frankrige,
vare mindre strenge end Dine; ligesom et Barn,
der er vred paa sine Lærere, hevner Du Dig,
over Nødvendigheden af at studere Verden, paa
de første, som undervise Dig deri. Det som især
overrasker mig, er at det, som opbringer Dig
meest, netop er det, som indtager alle Fremmede
for Franskmændene, nemlig deres Høflighed og
Selskabstonen i Almindelighed, uagtet Du, efter
Din egen Tilstaaelse, i Henseende til Dig selv
maa rose den. Jeg har ikke glemt Forfælsken
som Du gjør mellem Paris i Særdeleshed, og en
stor Stad i Almindelighed; men jeg seer at Du
uden at vide hvad der passer sig for nogen af dem,
kritiserer friskt vel uden at vide om det er Bag-
talelse eller rigtige Bemærkninger. I hvad det
saa er, elsker jeg den franske Nation, og man
gør mig ingen Tjeneste med at tale ilde om den.
Den meste Underviisning, som vi have samlet
med hinanden, skylder jeg de gode Bøger vi faae
derfra. Dersom vort Fædreland ikke længere er

uculiveret, hvem have vi det da vel at takke for?
 De to største og dydigste Mænd blandt de Ryere,
 Catinat og Fenelon, vare begge Franskmænd.
 Henrik fjerde, den Konge, som jeg elsker, den
 gode Konge, var ligesaa. Har Frankrige ikke
 frie Mennesker, saa har det dog sandhedselkende
 Mennesker; og denne Frihed opveier vist den
 anden i den Vises Dine. Som et giestfrit Folk
 og Fremmedes Beskytter, tilgive Franskmændene
 disse endog fornærmende Sandheder; og man
 vilde blive stenet i London, dersom man under-
 stod sig at sige Engellmanden det halve Onde,
 som Franskmændene taale man siger om dem i
 Paris. Min Fader, som har tilbragt sin hele
 Levetid i Frankrige, taler bestandigen med Hen-
 rykkelse om dette gode og elskværdige Folk. Har
 han udgydet sit Blod i Kyrstens Tjeneste, saa har
 Kyrsten heller ikke glemt ham i sin Eensomhed,
 men ærer ham endnu ved sine Belgierninger; saa-
 ledes anseer jeg mig som deelagtig i det Lands Be-
 rømmelse, hvor min Fader vandt sin. Min Ven,
 dersom ethvert Folk har sine gode og onde Egen-
 skaber, saa bær ligesaavel Agtelse for den Sand-
 hed, der roser, som for den, der laster.
 Jeg vil sige Dig endnu mere; hvorfor spil-
 der Du paa unyttige Besøg den Tid, Du skal end-
 nu tilbringe hvor Du nu opholder Dig? Er Paris
 mindre end London en Skueplads for Talenter,
 og er det der vanskeligere for Fremmede at komme
 frem?

frem? Troe mig, ikke enhver Engellmand er en Mylord Edvard, og ikke hver Fransmand ligner disse Snakkere, som mishage Dig saameget. Gior Dig Umage, prøv, gior nogle Forsøg, var det end kun for at udforske Sædterne, og bedømme disse Folk, som tale saa vel, efter Deres Daad. Min Cousines Fader siger at Du har Kundskaber i Statsvidenskaberne, og forstaaer Dig paa Hoffernes Interesse. Og saa Mylord Edvard finder at Du har med temmelig Held stunderet Politiken og de forskjellige Regieringsystemer. Jeg forestiller mig, at det Land her i Verden, hvor Fortjenester meest paafligges, er netop det Land, som passer sig bedst for Dig, og Du behøver kun at være kiendt for at sættes i Virksomhed. Din Religion, hvorfor skulde den vel skade Dig meer end enhver anden? Er Fornuften ikke Bærn mod Intolerant og Fanatisme? Er man mere andægtig i Frankrige end i Tydskland? Hvad skulde vel hindre Dig i at giøre samme Lykke i Paris som Saint Saphorin gjorde i Wien? Naar Du betragter Formaalet, maa da ikke det raskeste Forsøg fremstynde lykkeligt Udsald? Og naar Du sammenligner Midlerne, er det saa ikke roesværdigere at forfremmes ved sine Talenter, end ved sine Venner? Dersom Du tænke paa o! dette Hav! en længere Overtart Jeg vilde holde meer af England, dersom Paris laae der.

Men

Men i Anledning af denne By, maa det være mig tilladt at paaanke noget Sagt, som jeg har sagt Mærke til i Dine Breve. Du som fortalte mig med saa megen Fornoielse om Balliserinderne, hvorfor siger Du slet intet om Pariserinderne? fortjene disse fine og berømte Damer ikke at beskrives ligesaavel som nogle jevne og uslebne Biergbeboerinder? Er Du maaskee bange for at gjøre mig urolig, ved at affkildre Klodens meest forførende Skionne? Du tager mærkeligen Feil, min Ven; det værste Du kan gjøre for min Rolighed, er aldeles intet at sige mig om dem; og i hvad Du end siger mig, er Din Tavshed i den Henseende mig meget mere mistænkelig end Dine Lobtaler.

Jeg ønskede ogsaa nok at vide et Par Ord om den parisiske Opera, hvorom man her fortæller store Ting *); Musikken kan vel være slet, og Skuespillet derfor have sine Skionheder; har det ingen, saa kan Du faae noget at dadle, og derved vil Du i det mindste ikke fornærme Nogen.

Jeg

*) Jeg vilde fatte meget flette Tanker om dem, som kiendte Julies Character og Forsatning, og ikke strax giettede at denne Nysgierrighed ei kom fra hende. Man vil ogsaa snart see, at hendes Elsker ikke lod sig flusse. Havde han gjort det, saa maatte han ikke have elsket hende længere.

(J. J. R.)

Jeg veed ikke om det er Umagen værd at sige Dig, at, i Anledning af Brylluppet, har jeg i disse Dage faaet et heelt Par Friere, som om det var afaalt. Den ene er fra Noerdun, flakker omkring fra et Landgods til et andet, og tager paa Jagt; den anden er kommen fra Tydskland med en Berner Reisevogn. Den første er en Slags Spradebasse, og taler med Dristighed nok til at enhver, som kun harer paa Tønen, skulde finde hans Svar ganske vittige; den anden er en lang, undseelig Tølper, dog ikke undseelig fordi han er bange for at mishage, — en meget elst, værdig Frygt — men af Forlegenhed, som en Døsmer, der ikke veed hvad han skal sige, og som en Vessylsling, der mærker at han er ikke paa sit rette Sted ved en dybtig Wige. Da jeg ganske bestemt veed min Faders Mening i Henseende til disse to Herrer, saa betjener jeg mig med Fornøielse af den Frihed, han har givet mig, at behandle dem efter mit Indfald; og jeg troer ikke at dette Indfald længe vil lade dem beholde det Indfald, som forde dem herhid. Jeg hader dem fordi de bave at angribe et Hjerte, hvort Du hersker, uden Vaaben til at giare Dig det stridigt; og havde de disse Vaaben, vilde jeg hade dem endnu mere; dog hvorfra skulde vel de eller nogen anden eller hele Verden faae dem? Nej, nej! vær kun rolig, min bedste Ven. Om jeg endogsaa fandt En, som havde Dine Fortjenester, om der

viste

visse sig en anden Du selv, saa skulde den førstkomne ene vorde antagen. Vær derfor ubekymret om disse to Gestalter, som jeg neppe vil gjøre den Ære at tale om. Hvor det skulde more mig om jeg kunde indgive dem begge lige megen Ulyst, saa at de fik i Sænde at rejse sammen ligesom de ere komne; ja, gid jeg kunde paa eengang underrette om begges Afreise.

Crouzas har nyligen levert mod Papes Breve en Gjendrivelse, som jeg læste med Reedsomhed. Jeg veed i Sandhed ikke, hvem af begge Forfattere der har Ret, men det veed jeg, at Crouzas's Bog aldrig skal kunne tilskynde til nogen god Handling, hvorimod der neppe er noget godt, som man ikke fristedes til at gjøre naar man har læst Pope. Jeg for min Deel har ingen anden Maade, at bestemme det, jeg læser, paa, end at undersøge den Stemning, hvori det efterlader min Sjæl; og jeg kan ikke forestille mig hvad godt en Bog skulde kunne indeholde, som ikke tilskynder Læseren til Dyd *).

Lev vel, altfor kjære Ven; jeg vilde ikke have sluttet saa hastigen, men man venter paa mig og har kaldet. Jeg forlader Dig nødig, thi jeg

* Dersom Læseren bifalder denne Regel, og betjener sig af den ved denne Samling, vil Udgiveren ikke appellere hans Dom.

jeg er i godt Lune, og vil gjerne dele min Glæde med Dig; hvad der opliver og fordobblen den er, at min Moder paa nogle Dage har befunden sig bedre; og havt Kræfter nok til at være med ved Brylluppet, og være sin Søsterdatter eller rettere sagt sin anden Datter i Moders Sted. Den gode Clara græd Glædes Taarer derover. Daa da om min Følelse, jeg som saa lidt fortjener at beholde hende, og ideligen skjælver for at miste hende! Hun iagttog i Sandhed alle en Moders Pligter ved Højtideligheden, med ligesaa megen Anstand, som om hun havde havt sin fuldkomne Sundhed; det lader endog som det der endnu er tilbage af hendes Svaghed gjør hendes godmodige Høflighed end mere rørende. Nej, aldrig var denne mageløse Moder saa god, saa indtagende, saa tilbedelsesværdig Veed Du vel at hun adskillige Gange har spurgt d'Orbe om hvorledes det gik Dig? Vagter hun ikke taler til mig om Dig, veed jeg dog meget vel at hun elsker Dig; og at, dersom hun fik noget at sige, vilde Din og min Lykke være hendes første Bærf. O! dersom Dit Hjerte kan føle, hvor maa det da ikke føle nu! hvor megen Gjæld har det ej at afbetale!

B r e v XIX.

Til Julie.

Velan, Julie, kjend paa mig, trættes med mig, slaae mig, jeg vil taale alt, men jeg skal desuagtet ikke aflade at sige Dig hvad jeg tænker. Hvo bør være Ihændehaber af alle mine Gølelser, naar det ej er Dig, som opklarer dem? og med hvem skulde mit Hjerte tillade sig at tale, naar Du vægrede Dig ved at høre det? Naar jeg gjør Dig Regnskab for mine Bemærkninger og mine Domme, saa er det for at Du skal berigtige, ikke bifalde dem; og jo mere jeg kan tage fejl, des mere behøver jeg Dig til at underrette mig derom. Dersom jeg laster de Misbrug som jeg mærker gaae i Svang i denne store By, saa trænger jeg ikke til nogen Undskyldning for at jeg taler med Dig i Fortrolighed; thi jeg siger aldrig noget paa nogens Bag, som jeg var ræd for at sige ham i hans Dine; og alt det, som jeg skriver Dig til om Pariserne, er kun en Gjentagelse af det, jeg dagligen siger til dem selv. Derfor blive de mig ikke fiendske; de ere enige med mig i meget. De beklage sig over vor Muralt; det finder jeg rimeligt; man seer og føler, endog i hans Lovtaler, hans Had til dem; og jeg skulde tage mærkeligen fejl, om man ikke, endog i min Kritik, skulde blive

blive det Modsatte vaer. Den Agtelse og Er-
 kjendtlighed, som deres Artigheder indgive mig,
 forage kun min Grimodighed; den kan maaskee
 ikke være unyttig for een og anden, og efter den
 Maade, hvorpaa de alle modtage Sandheden fra
 min Mund, tør jeg troe, at vi begge fortjene,
 de at høre og jeg at høres. Deri, min Julie,
 er den Sandhed, som dadler, mere agtværdig
 end den, som roser: Løvtaler tjener kun til at
 fordærbe dem, som nyde den, og de som mindst
 fortjene den, ere netop de, som ere meest begjer-
 lige derefter; men Rettesættelse er nyttig, og
 kun sand Fortjeneste kan taale den. — Det siger
 jeg Dig af mit Hjertes Jnderste, jeg agter Franske
 mændene, som det eneste Folk, der virkelig
 elsker Mennesker, og som ere velgiørende af Cha-
 rakter; men just derfor er jeg mindre tilbøielig
 til at tilstaae dem denne mindskrænkede Beundring,
 som de, endog med Hensyn til de Fejl, de selv til-
 staae at have, giøre Fordring paa. Havde Franske
 mændene ingen Dyder, vilde jeg ikke sige noget
 om dem; havde de ingen Laster, vare de ikke Men-
 nesker; — de have for mange elskværdige Sider
 til stedse at kunne vorde roste.

Hvad de Forsøg angaaer, hvorefter Du taler,
 saa ere de ganske ugiørlige for mig; efterdi jeg,
 for at sætte dem i Verck, maatte anvende Midler,
 som ikke passe sig for mig, og som Du selv har
 forbudt mig. Republikansk Alvorlighed er her
 ilde

ilde anbragt; her maa man have mere bœielige
 Dyrer, der kunne sœie sig efter Venneres eller Be-
 skytteres Interesse. Fortjeneste æres, det tilslaaer
 jeg; men de Talenter, som bringe Gølf i Orde,
 ere ikke de, som lede til Lyffens Trappe; og om
 jeg havde det Uheld at besidde de sidste, vilde da
 vel Julie overtale sig til at vorde en Lyfferidders
 Kone? I England er det en ganske anden Sag,
 og uagtet Sæderne der maaflœe due endnu mindre
 end i Frankrige, saa hindrer det dog ikke fra at
 komme frem paa ærefuldere Veje, eftersom offens-
 lig Agtelse der er et større Middel til Anseelse,
 fordi Gølfet der har mere Deel i Regieringen.
 Du veed at det er Mylord Edwards Forsæt, at
 anvende dette Middel til mit Bedste, og det er
 min Pligt at retfærdiggjøre hans Iver. Det
 Sted paa Jorden, hvor jeg er længst fra Dig,
 er det, hvor jeg intet kan giøre, som nærmer mig
 igien til Dig. O, Julie, er det vanskeligt at
 erholde Din Haand, saa er det endnu vanskeligere
 at fortjene den; og det er det ædle Dagværk, El-
 skov paalægger mig.

Du setter en tung Steen fra mit Hjerter ved
 at give mig de meget gode Efterretninger fra Din
 Moder. Jeg saae Dig allerede saa urolig derover
 for min Afreise, saa jeg ej vovede at sige Dig det
 jeg tænkte; men jeg fandt at hun var bleven meget
 mager, og forandret, og jeg frygtede meget for
 at hun skulde falde i en farlig Sygdom. Ophold
 mig

mig hende, fordi hun er mig dyrebare, fordi mit
 Hjerte ærer hende, fordi hendes Godheder udgiere
 mit eneste Haab, og fremfor alt fordi hun er min
 Julies Moder!

Hvad de to Friere angaaer, saa maa jeg sige
 Dig, at jeg ikke kan lide dette Ord, ej engang af
 Skjemt. I øvrigt lader den Tøne, hvori Du
 taler til mig om dem, mig ikke frygte for dem,
 og jeg hader ikke disse Ulykkelige, eftersom Du
 hader dem. Men jeg maa beundre Din Ulykkelig-
 hed, at Du troer at kjende Had. — Indseer
 Du ikke at det er fornærmet Elskov, som Du an-
 seer derfor? Saaledes kurrer ogsaa den hvide
 Hundue naar man forfølger dens elskede Mage.
 O! Julie, ufortignelige Pige, Dersom Du kunde
 hade noget, saa kunde jeg ophøre at elske Dig.

E. Sk. Hvor jeg beklager Dig at Du er be-
 byrdet af disse overhængende Personer. For
 Din egen Skyld, see til at Du snart bliver
 dem qvit.

B r e v XX.

Fra Julie.

Min Ven, jeg har sendt Hr. d'Orbe en Pakke, som han har paataget sig at sende Dig under Hr. Silvesters Adresse, hos hvem Du kan hente den; men jeg kundgjør Dig at Du skal bide med at aabne den til Du er alene paa Dit Kammer. Du vil i denne Pakke finde et Stykke til Din Tjeneste.

Det er et Slags Amulet, som Elskende gjerne bære. Maaden, hvorpaa Du skal bruge den, er synderlig. Man maa hver Morgen betragte den et Kvarteers Tid, indtil man føler sig gjennemtrængt af en vis om Bevægelse. Derpaa holder man den for Dinene, trykker den til Munden og til Hjertet, den skal, vil man sige, om Dagen være Middel mod den flette Luft i et galant Land. Man tillægger desuden disse Talismaner en ganske særdeles electrisk Kraft, som dog kun ytrer sin Virkning mellem to Elskende; det er nemlig at den paa meer end hundrede Miles Afstand meddeler den ene de Kys, som den anden paatrykker den. Jeg staaer inde for Forsøgets lykkelige Udfald; jeg veed blot, at det beroer paa Dig at gjøre det.

Vær

Vær rolig i Henseende til de to Opvartere
 eller Cavalérer, eller hvad Du ellers vil kalde
 dem; Rabnet gjør desuden intet til Tingen; de
 ere rejste; Fred være med dem; siden jeg ikke
 seer dem længere, hader jeg dem heller ikke
 længere.

Ende paa andet Bind.

